

Mihai Ciucă

BAPTIȘTII DIN BRĂILA

UN VEAC DE MĂRTURIE: 1918-2018

Editura RISOPRINT
Cluj-Napoca • 2017

© **RISOPRINT**

Toate drepturile rezervate autorului & Editurii Risoprint

*Editura **RISOPRINT** este recunoscută de C.N.C.S.
(Consiliul Național al Cercetării Științifice).
www.risoprint.ro www.cnsc-uefiscdi.ro*

Opiniile exprimate în această carte aparțin autorului și nu reprezintă punctul de vedere al Editurii Risoprint. Autorul își asumă întreaga responsabilitate pentru forma și conținutul cărții și se obligă să respecte toate legile privind drepturile de autor.

Toate drepturile rezervate. Tipărit în România. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă sub nicio formă, prin niciun mijloc mecanic sau electronic, sau stocată într-o bază de date fără acordul prealabil, în scris, al autorilor.

All rights reserved. Printed in Romania. No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the author.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CIUCĂ, MIHAI

Baptiștii din Brăila : un veac de mărturie :

1918-2018 / Mihai Ciucă. - Cluj-Napoca :

Risoprint, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-973-53-2055-3

286

Director editură: GHEORGHE POP

Coperta: CRISTIANA FAUR

Tiparul executat la:

S.C. ROPRINT® S.R.L.

400 188 Cluj-Napoca • Str. Cernavodă nr. 5-9

Tel./Fax: **0264-590651** • roprint@roprint.ro

CUPRINS

Mulțumiri	1
Index de abrevieri	2
I. GENEZA ȘI CONSOLIDAREA LUCRĂRII 1918 - 1938	
Orașul Brăila	3
Fondatorii bisericii: Adam Sezonov, Neculai Petrescu și Costache Dobre	13
Conectarea cu mișcarea baptistă națională ♦ Primele locuri de întâlnire, primii lucrători, primele botezuri și primele persecuții	29
Construirea clădirii de pe strada Dianeii ♦ Pastorația lui Ioan Bododea și diversificarea lucrării	48
Prima criză majoră a bisericii ♦ Simion Voia, „trecerile de cult” și autorizarea Comunității de Brăila	61
II. LUPTA PENTRU SUPRAVIEȚUIRE 1938-1973	
Dictatura regală și cea antonesciană ♦ Închiderea bisericii și presiunile asupra credincioșilor	79
Redeschiderea bisericii după 23 august 1944, plecarea lui Simion Voia și reactivarea Comunității Baptiste de Brăila	87
Sosirea lui Vasile Asiev ♦ Anii dificili până la moartea lui Adam Sezonov	100
Lupta pentru pace, lupta contra gândacului de Colorado și alte deturnări ale misiunii bisericii ♦ Ministerul Cultelor ca instrument opresiv	111
Creșterea bisericii în negrii ani 1951-1958 ♦ Reglementarea serviciilor divine și plecarea lui Asiev	130
Pastorația lui Ioan Trif și botezurile clandestine ♦ Sărbătorirea semicentenarului clădirii bisericii	139

III. CONFRUNTAREA CU REGIMUL 1974-1989

Începutul pastorației lui Iosif Ștefănuți ♦ Clarificarea pozițiilor	164
Fronța față de conducerea oficială a Cultului ♦ Acutizarea relației cu Departamentul și Securitatea	182
Apogeul confruntării: Memoriul celor 66 și procesul pentru distribuirea de literatură	206
Momente din activitatea bisericii între 1977-1989	223
Lupta de uzură din ultimii ani ai regimului comunist	241

IV: EXPANSIUNEA ȘI DIVERSIFICAREA DUPĂ 1990

Explorarea oportunităților aduse de libertate	260
Alte evenimente din viața bisericii în primele două decenii de la Revoluție	278
Despărțirea de pastorul Ștefănuți	287
Epilog: 2010-2017	290
În loc de încheiere	295

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	298
-------------------------------	-----

MULȚUMIRI

Realizarea acestui volum dedicat bapțiștilor brăileni nu ar fi fost posibilă fără sprijinul generos primit din partea multor persoane, cărora le rămân profund îndatorat. Ideea proiectului i-a aparținut pastorului Betuel Văraru și îi sunt recunoscător fiindcă mi l-a încredințat. Fără încurajarea și sprijinul său, cartea nu ar exista.

Le mulțumesc tuturor celor care mi-au răspuns la întrebări, mi-au dat informații sau fotografii. Îi sunt profund îndatorat soției pastorului Iosif Ștefănuți, Mia Ștefănuți, pentru sprijinul constant și, mai ales, pentru accesul la dosarul de Securitate al soțului dânzei. Îi mulțumesc lui Daniel Cojocaru pentru facilitarea accesului la arhiva bisericii. Îi mulțumesc pastorului Vasile Bel pentru amabilitatea de a-mi furniza articole greu de găsit. Îi mulțumesc istoricului Marius Silveșan pentru informațiile puse generos la dispoziție. Le sunt îndatorat mătușii mele, Aneta Ciortuz, precum și vărului meu, Octav Ciortuz, care m-au ajutat să înțeleg mai bine multe aspecte din trecutul bisericii. Îi mulțumesc mult lui Virgil Sezonov pentru cronologia evenimentelor din anii '60-'80, pentru colectarea fotografiilor vechi și pentru identificarea persoanelor care apar în ele. Le sunt recunoscător înaintașilor dispăruți dintre noi, în lucrările cărora am găsit informații de valoare: lașa Sezonov, Emanuel Sezonov, Alexa Popovici și Ioan Bunaciu.

Alese mulțumiri profesoarei Mihaela Bucin, de la Universitatea din Szeged, pentru că a binevoit să-mi citească manuscrisul, oferindu-mi sugestii de mare valoare. Îi sunt îndatorat Cristianeii Faur pentru conceptul grafic rafinat al copertei.

Sunt mulțumitor bisericii din Brăila, în care am crescut și unde am avut parte de atâtea binecuvântări. Sunt mulțumitor pentru bunicii și părinții mei, care mi-au oferit un exemplu viu, de trăire în lumină; în mod special îi sunt recunoscător tatălui meu pentru insistența cu care m-a învățat lucrul bine făcut. Îi mulțumesc soției mele care m-a susținut total în acest demers și îi sunt profund îndatorat mamei mele, sursă neprețuită de informații și încurajări. Mai presus de toate, îi mulțumesc bunului Dumnezeu, Cel care este suveran și prin harul Căruia am dus la bun sfârșit această lucrare. A Lui fie gloria!

INDEX DE ABREVIERI

ABCSTB – Arhiva Bisericii Creștine Baptiste «Sfânta Treime», Brăila

ACNSAS – Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității

ALRC – Comitetul Creștin Român pentru Apărarea Libertății Religioase și de Conștiință

ANIC – Arhivele Naționale ale României, Arhiva Istorică Centrală, București

ASSC – Arhiva Secretariatului de Stat pentru Culte

AUBCBR – Arhiva Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România

BEE – Biblical Education by Extension¹

CAM – Christian Aid Ministries

CBCB Galați - Comunitatea Bisericească Creștină Baptistă Galați

CBDS – Creștini Botezați cu Duhul Sfânt

D.U.I. – Dosar de urmărire informativă

IAP – International Assistance Program²

LSPCJ – London Society for Promoting Christianity amongst the Jews³

NARA – National Archives and Records Administration,⁴ Washington

RAM – Romanian American Mission

UCCBR – Uniunea Comunităților Creștine Baptiste din România

UBCBR – Uniunea Bisericilor Creștine Baptiste din România

---

1 Program de instruire „subterană”, destinat lucrătorilor din bisericile evanghelice românești, lansat la începutul ultimului deceniu al regimului comunist.

2 Organizație creștină cu sediul în Spokane, SUA.

3 Societatea londoneză pentru promovarea creștinismului printre evrei.

4 Arhivele Naționale ale SUA, localizate în Washington, DC.

I. GENEZA ȘI CONSOLIDAREA LUCRĂRII 1918-1938

Orașul Brăila⁵

Locuită din vremuri imemorabile, Brăila a fost o așezare importantă încă din Evul Mediu, în 2018 sărbătorind 650 de ani de la prima atestare documentară. Pe 20 ianuarie 1368, domnitorul Vladislav Vlaicu (1325-1377) acorda unele privilegii comerciale negustorilor din Brașov, care „purced cu mărfurile lor pe pomenita cale a Brăilei, spre țări străine”. Acest lucru denotă că, de pe atunci, Brăila se afla pe o rută comercială majoră. Aventurierul german, Johann Schiltberger, participant la bătălia de la Nicopole din 1396, în periplul său peste mări și țări a trecut și prin Țara Românească. El a menționat cele două capitale, numite [Curtea de] Argeș și Târgoviște, pomenind un singurul oraș în afara lor: „și într-un oraș care se numește Brăila și care e așezat pe Dunăre și acolo își au locul de așezare luntrele și corăbiile cu care negustorii aduc mărfuri din țara păgânilor.”⁶ La fel, cronicarul bizantin Laonic Chalcocondil (cca 1430-1490), identifica Brăila drept „orașul dacilor, în care fac un comerț mai mare decât în toate orașele țării”.⁷ Importanța orașului și anvergura comerțului se pot deduce dintr-un raport otoman, care preciza în 1520 că, în portul Brăilei, veniseră 70-80 de corăbii din diverse porturi ale Asiei Mici și Crimeii, cu mărfuri orientale, în locul acestora încărcând grâne.⁸ Brăila era renumită în

- 5 Informațiile despre orașul Brăila sunt luate cu predilecție, acolo unde nu este menționat altfel, din Constantin C. Giurescu, *Istoricul orașului Brăila din cele mai vechi timpuri până astăzi* (București: Ed. Științifică, 1968).
- 6 *Călători străini despre Țările Române*, vol. I, ed. Maria Holban (București: Editura Științifică, 1968), 30.
- 7 Laonic Chalcocondil, *Expuneri istorice* (București: Editura Academiei R.P.R., 1958), 285.
- 8 Irène Beldiceanu-Steinherr, Nicoară Beldiceanu, „Acte du règne Selim I concernant quelques échelles danubiennes de Valachie, de Bulgarie et de Dobrudja.” *Südost-Forschungen*, XXXIII (1964): 107-108.

acele vremuri și pentru comerțul cu pește, acesta fiind exportat cu predilecție în Moldova, Polonia și Transilvania, de unde se aduceau alte mărfuri cu căutare în Levant.

Cu prăbușirea Imperiului Bizantin și extinderea celui Otoman până la Dunăre, Brăila a devenit o poziție fragilă, greu de apărat. Cronicile turcești spun că Mahomed al II-lea, supranumit Cuceritorul (1432-1481), în campania lui de pedepsire a lui Vlad Țepeș din 1462, a poposit în Brăila înainte de a se întoarce la Adrianopole. La rândul lui, Chalcocondil precizează că flota sultanului a incendiat cu acea ocazie orașul.⁹ Similar, pe 27 februarie 1470, Brăila a fost atacată și incendiată de oștile lui Ștefan cel Mare. Domnitorul s-a purtat extrem de crud cu locuitorii, cronicarul notând: „și a vărsat mare și mult sânge și a ars târgul cu totul și nu a lăsat în viață nici copiii din mame și a despicat sânul mamelor și a scos copiii din el”.¹⁰ Lucrul acesta nu i-a fost iertat de brăileni. Când Ștefan le-a scris, pe 15 februarie 1481, solicitând ajutorul pentru urcarea pe tronul Țării Românești a lui Mircea, frate vitreg cu Vlad Țepeș, boierii brăileni i-au răspuns extrem de caustic. Mesajul lor, în care-l luau peste picior pe domnitorul moldovean, este considerat primul pamflet politic din arealul românesc.

Brăila a fost ocupată de turci prin 1538-1540, pe vremea lui Soliman I, Magnificul (1494-1566), localitatea și zona din jur fiind transformată într-o *kaza*,¹¹ cu numele turcesc *Ibrail*. Tot turcii au fortificat orașul, transformându-l în cetate, o rețută de temut, cu o rețea imensă de hrube subterane. Unele există și în ziua de azi, învăluind urbea în mister și nenumărate legende. Brăila a rămas sub stăpânire otomană, cu mici pauze, vreme de trei secole, până la războiul din 1828-1829, fiind adesea asediată, arsă și refăcută.

Prin tratatul de pace de la Adrianopole, încheiat pe 2/14 septembrie 1829, Brăila a fost realipită Țării Românești. În prealabil, rușii au dinamitat zidurile cetății, scoțându-le inclusiv fundațiile. Tot ei

---

9 Chalcocondil, 285.

10 Ioan Bogdan și P. P. Panaitescu, *Cronicle Slavo-Române din sec. XV-XVI* (București: Editura Academiei R.P.R., 1959), 30.

11 Multă vreme istoriografia română a folosit impropriu termenul de *raia*, care, de fapt, desemna plătitorii de impozite din Imperiul Otoman, evident locuitorii unei *kazale* fiind din categoria *raia*.

au sistematizat orașul, aranjând inspirat străzile, în semicerc, cu capetele la Dunăre. În 1832 au fost așezate felinare pe străzi, piața centrală fiind pavată parțial cu piatră. Un an mai târziu s-a deschis prima farmacie iar în 1835 a fost amenajată Grădina Belvedere (Mare).

Cum tratatul de la Adrianopole prevedea libertatea comerțului pe Dunăre, iar Brăila a devenit *porto-franco* în 1836, orașul s-a dezvoltat viguros. Fiind principalul port al Țării Românești, în 1836 s-a demarat studiul pentru construirea cheiurilor portului, a cărui importanță era strategică, Brăila fiind punctul de capăt al Dunării maritime. Dezvoltarea acestuia a avut un ritm incredibil. Dacă în anul 1831, prin port trecuseră 111 vase, în doar 9 luni și jumătate din anul 1847, numărul acestora a crescut la 1 383, dintre care 418 erau sub pavilion englezesc.¹²

Mulți țărani mijlocași, de pe raza fostei *kazale*, s-au mutat în oraș. Elementul românesc s-a consolidat cu negustori din Șcheii Brașovului și Săcele, care practicau „brașovenia”, comerțul cu obiecte din metal, țesături, pălării etc., de la ei rămânând până azi numele străzii Brașoveni. Pe lângă aceștia, s-au stabilit și mocani, veniți cu oile în Bărăgan, motivați de perspectivele economice promițătoare ale urbei. Dezvoltarea portului a atras ca un magnet comercianți și meșteșugari din varii naționalități, precum germani, maghiari, evrei, armeni, bulgari, greci, ruși și italieni. Pe lângă populația românească, aceștia au conferit orașului un caracter particular, profund cosmopolit. În 1837 existau deja 405 de „sudiți”, după cum erau numiți supușii străini. Motiv pentru care, mai multe state, printre care Anglia, Austria, Rusia, Grecia și Piemontul au deschis, în timp, vice-consulate în oraș, primul fiind înființat de britanici, în 1835.

Dezvoltarea orașului n-ar fi fost posibilă fără o conducere înțeleaptă, Brăila datorând foarte mult paharnicului Ioan Slătineanu (1795-1867), numit „ctitorul” orașului de către Nicolae Iorga. El a fost desemnat „ocârmuitor” (prefect), între 1830-1837, de generalul rus Pavel Kiseleff (1788-1872). O stradă din centrul istoric al orașului i-a purtat numele, până când regimul comunist l-a înlocuit cu cel al Anei

12 Micu Secuiu, „Revoluția de la 1848 în județul Brăila”, în: *Studii de istorie*, Ediția a II-a (Brașov: Editura Mecatrin, 2016), 490-491.

Aslan, nedreptate nereparată de edilii mai noi. Un rol la fel de important l-a deținut colonelul Arnold von Jacobson,¹³ care a „ocârmuit” între 1838-1848. După instalarea guvernului provizoriu de către revoluționari la 1848, Nicolae Golescu (1810-1877), care era „ministrul trebilor dinlăuntru” l-a numit „administrator al Brăilei” pe vărul său, Dimitrie Golescu. Aici se afla deja fratele acestuia, maiorul Radu Golescu, înălțat în scurt timp la gradul de colonel și numit comandant al Regimentului 2. Cârmuirea lui Dimitrie Golescu a fost de scurtă durată, fiind nevoit să plece în exil, ca și alți capi revoluționari.¹⁴ Brăila a cinstit memoria celor doi frați, dând numele Golești unei străzi emblematice, dar nu l-a tratat la fel și pe Jacobson, abandonat uitării.

Conform istoricului Neagu Djuvara,¹⁵ Djuvăreștii au fost printre cei care au profitat de eliberarea Brăilei de sub turci. Ei veniseră din Munții Pindului, încă de prin 1770-1780. Au făcut avere din comerț, exportând în special în Anglia, grâne și vite. Între 1860-1862, prefect al Brăilei a fost unul dintre strămoșii istoricului, anume Trandafir Djuvara.

Printre primarii orașului s-a remarcat Constantin C. Hepites (1804-1890), cu studii la Viena și Harkov, fondator al farmaciei «Aquila Română» în 1833, primar cu intermitențe între 1840-1856. Și doi Djuvărești au fost primari, același Trandafir, care fusese prefect mai înainte, între 1866-1868, precum și fratele său,¹⁶ Constantin (Costache) Djuvara (1825-1883), edil al orașului între 1877-1879. Fost

---

13 German originar din Curlandia, parte a Letoniei de azi, după ce s-a remarcat în războaiele napoleoniene, Jacobson a ajuns în Principatele Române în timpul războiului din 1828-1829, când a devenit adjutantul generalului rus Pavel Kiseleff. În 1834, el l-a ajutat pe domnitorul Țării Românești, Alexandru Dimitrie Ghica (1796-1862) să pună bazele armatei, devenind o vreme aghiotantul acestuia. Jacobson a fost înmormântat la Brăila, în curtea bisericii Sfântul Spiridon, demolată pentru a se construi clădirea Telefoanelor (Restaurantul Pomodoro).

14 N. I. Mocioiu, „Activitatea lui Dimitrie și Radu Golescu la Brăila în timpul revoluției române de la 1848”, în: *Studii și articole de istorie*, XXXVII-XXXVIII, București (1978): 59.

15 Pentru mai multe detalii despre legăturile Djuvăreștilor cu orașul Brăila, vezi: Filip-Lucian Iorga, „Trecutul este viu. Interviu cu Neagu Djuvara”, *Revista Erasmus*, nr. 14/2003-2005, București (2005): 30-45.

16 Pentru detalii despre cei frații Djuvara și copiii lor, vezi: Răzvan Cristian Bigiu, „Misiunile diplomatice ale lui Trandafir G. Djuvara (1879-1924).” În: *Analele Universității București / Seria de științe politice*, Anul IX (2007): 19-44.

participant la Revoluția de la 1848, el s-a numărat printre fondatorii PNL, alături de C. A. Rosetti, cu care era bun prieten. Dintre cei doi frați, doar Trandafir a fost luat în considerare de edilii Brăilei, la denumirea străzilor noi din „perimetrul primarilor”, aflat la extremitatea sudică a orașului. Alt primar de marcă, avocatul Radu S. Campiniu (1834-1896), al cărui nume real de familie a fost Chicoș, a stat în fruntea orașului în 1871 și între 1879-1885, respectiv 1887-1889, o stradă ultracentrală purtându-i numele. Lui i se datorează pavarea întregului oraș cu piatră cubică.¹⁷ S-au mai remarcat Christodul (Cristache) J. Suliotis (1854-1908), jurist și publicist de profesie, cu studii la Paris și doctorate în drept, litere și filosofie la Geneva și Berlin, primar al orașului Brăila între 1901-1905. Avându-l ca autor pe Ion Georgescu, bustul său funerar din Cimitirul «Sf. Constantin» a fost declarat monument istoric, dar fostul primar a fost uitat de edilii orașului la numirea străzilor. El a fost urmat de un mare binefăcător al Brăilei, Dumitru Ionescu (1846-1919), primar între 1906-1910. La sfârșitul mandatului, prin legat testamentar, Ionescu a donat comunității clădirea somptuoasă a Teatrului, numit azi «Maria Filotti». În plus, a lăsat Primăriei întreaga sa avere, de trei milioane de lei aur, pentru scopuri care niciodată nu au fost împlinite. În perioada interbelică, piața centrală i-a purtat numele, dar acum este amintit doar printr-o străduță modestă din amintitul „perimetru al primarilor”, ca și cunoscutul avocat și om politic Radu Portocală (1888-1952), primar al Brăilei între 1922-1925, care a sfârșit tragic, la Sighet.

Dacă în 1829 Brăila avea doar 3 000 de locuitori, în șase ani și-a dublat populația, aceasta devenind de cinci ori mai mare după încă un sfert de veac. În 1859 număra 15 787 de locuitori, 46 715 în 1891 și 65 711 în 1912. Din punct de vedere etnic, doar două treimi dintre locuitori erau români. Întrucât portul a tot crescut ca importanță, orașul promitea o evoluție pe măsură, încurajând apariția obiectivelor industriale. Încă din 1835 au fost înființate atelierile de reparat vase ale lui Antonie Fatuta, extinse în 1840. Același întreprinzător a primit un teren în 1836 pentru amplasarea unei fabrici de spălat lână. Prima

---

17 Lascu, 289.

fabrică de pâine, a grecului Stavri Panadopol, a fost înființată în 1834. Frații Simu au făcut o fabrică de lumânări în 1842, iar în 1845 apare prima moară mecanică, a lui Constantin Petrovici. În același an este înființată fabrica de bere a lui Radu Rânță, un an mai târziu cea de macaroane a lui Sebastian Baratino, iar în 1848 a intrat în producție a doua moară mecanică, a lui Ion Marinici.¹⁸

S-au înființat bănci, prima dintre ele în 1846, o stație telegrafică în 1855, iar în 1858 s-a trecut la iluminatul străzilor cu lămpi cu petrol. Gara orașului a fost construită în 1872, odată cu linia ferată București – Galați. În 1888, la Brăila a fost folosit pentru prima oară în România betonul armat. Multe construcții au fost ridicate pe baza proiectelor inginerului Anghel Saligny (1854-1925). Amintim silozurile și docurile din port, clădirea căpitaniei portului, emblematică pentru oraș, dar și moara «Violatos», considerată a fi, la darea în funcție, cea mai mare moară cu abur din sud-estul Europei. Tot în 1888 a fost construită Fabrica de Cement «I. G. Cantacuzino», prima din țară și printre primele din Europa. În 1900 a fost introdus tramvaiul electric, cursa de probă până la Lacu Sărat desfășurându-se pe 24 iunie.¹⁹ Un an mai târziu a început montarea rețelei de iluminat electric stradal. În anul 1911, comerțul realizat la Brăila reprezenta 22% din comerțul Vechiului Regat, pe aici realizându-se 20% din importurile țării.

Creșterea economică a determinat simetric dezvoltarea culturii și a învățământului. Bogatul armator grec, lanache Rally, a inaugurat în 1864 Teatrul «Rally», pe a cărui scenă au jucat și cântat celebri actori și cântăreți din toată Europa, dar primul teatru permanent exista în Brăila din 1851. În 1883 a luat ființă emblematica Societate Muzicală «Lyra». Prima școală din oraș a fost atestată pe vremea ocupației turcești, în 1817, învățător fiind „Vasile Dascălul”. În ianuarie 1833, brăileanul Ioan Penescu (1808-1868), fostul elev al lui Ion Heliade Rădulescu la «Sfântul Sava», a înființat Școala Națională, cu dascăli plătiți de stat. Tot el a fondat în 1838 Școala Normală. Un an mai târziu, același Penescu a înființat prima tipografie din Brăila, precum și prima publicație comercială din Principate, «Mercur» - „jurnal

---

18 Secuiu, „Revoluția de la 1848 în județul Brăila”, 492.

19 Lascu, 308.

comerțial al portului Brăilei”. În 1861 a fost înființată Școala de Fete iar în 1863 Gimnaziul. Tot în 1863, Brăila a acordat „cinci stipendii” pentru studenții români din Transilvania, Bucovina, Maramureș și Macedonia, unul revenind lui Nicolae Densușianu. Gestul brăilenilor a fost salutat de Al. Papiu Ilarian, care a transmis mulțumiri, printr-o scrisoare adresată primăriei. Subvenții similare au fost trimise adesea, la Brașov, la Cluj, liceului românesc din Blaj, unei școli din Arad etc. Biblioteca orașului a fost înființată în 1881. În 1906, în oraș erau 33 de școli, dintre care 18 școli primare de stat, 12 școli primare confesionale, un liceu, o școală de meserii și o școală profesională de fete. În 1909 a fost amplasat ceasul din piața centrală. O statistică a Academiei Române arată că la Brăila, în 1912, apăreau 31 de publicații periodice. În 1918, la București a fost înființat Căminul studenților brăileni, primul de acest tip din țară.

O radiografie confesională a Brăilei, înainte de Marea Unire, evidențiază o majoritate ortodoxă, câteva minorități, precum cea romano-catolică, armeană, de rit vechi, mozaică, musulmană, dar și o prezență protestantă. Din prima jumătate a secolului al XIX-lea, au existat două nuclee, unul format din luterani germani, celălalt din reformati maghiari. Ca mărturie stau două clădiri: Biserica Evanghelică Luterană, construită în anul 1885 pe Bulevardul Cuza, precum și Biserica Reformată Calvină, de pe Bulevardul Carol, ridicată în 1892. Nici luteranii, nici calvinii brăileni, nu au avut un profil misionar, biserica având pentru ei mai mult un rol de conservare identitară.

În Brăila a existat o comunitate evreiască, care număra 10 811 persoane în 1899, reprezentând aproape 20% din totalul locuitorilor. Pe la mijlocul secolului al XIX-lea, această comunitate a atras atenția mai multor Societăți Misionare protestante, focalizate pe evanghelizarea evreilor. Societățile respective se aflau sub influența teologiei dispensaționaliste, dominantă la acea oră în mediile protestante și evanghelice occidentale. Încă din 1846, Joseph Mayers, misionar al organizației *London Society for Promoting Christianity amongst the Jews* (LSPCJ),²⁰ stabilit la București, i-a vizitat pe evrei

20 *Societatea londoneză pentru promovarea creștinismului printre evrei* – organizație misionară înființată la Londra în 1809 de tânărul evreu Joseph Levi (1771-1850),

brăileni, revenind printre ei de câteva ori. În 1849, el raporta existența a 500 de familii evreiești în oraș. Aveau și o sinagogă frumoasă, unde Mayers a intrat, pentru a discuta cu ei despre Isus și a le oferi Noul Testament. Vizita lui a stârnit mare vâlvă și interes în comunitate, fiind ieșit din comun ca un creștin să acorde atenție evreilor, aceștia fiind obișnuiți, mai degrabă, cu manifestări de intoleranță.²¹ În 1853 a vizitat Brăila fratele lui, Simon Mayers, care era și el misionar al LSPCJ și făcea colportaj de Biblie pentru *Societatea Biblică Britanică*.²² El relatează că a distribuit cu succes literatură creștină, chiar și copiilor de evrei.²³ Distribuirea Noului Testament către evreii brăileni avea să aibă efecte incredibile. Călătorind cu altă ocazie la Brăila, unul dintre misionarii LSPCJ, probabil tot Simon Mayers, a întâlnit un grup de 20 de evrei botezați. Cinci dintre ei, cu care a discutat, își datorau convertirea exclusiv lecturării Noului Testament!²⁴

Dorind să-și facă intrarea în Principate, o altă organizație misionară pentru evrei, *The British Society for the Propagation of the Gospel among the Jews*,²⁵ l-a trimis pe Rev. Alexander Gellert la Brăila, în octombrie 1858. În prima corespondență, el raporta cu mirare despre obiceiul local potrivit căruia, indiferent de cât de ger era afară, de Bobotează preotul arunca o cruce în Dunăre, recuperatorul ei fiind

---

care după creștinare și-a schimbat numele în Joseph Samuel Christian Frederick Frey. Organizația a fost patronată de Biserica Anglicană și a trimis sute de misionari pentru evreii din Europa, Nordul Africii și în Imperiul Otoman. Din 1842 a trimis misionari și în Principatele Române, aceștia fondând în anul 1846 așa numita *Misiune Anglicană* din București, care a activat pentru aproape un secol. Din 1856 și până la plecarea din România, în 1941, misionarii anglicani au colaborat cu bapțiștii din București, inițial cu cei germani, apoi și cu cei români.

- 21 „Bucharest. Journal of Mr. J. Mayers. Visit to Ibraila.” *Jewish Intelligence and Monthly Account of the Proceedings of the LSPCJ*, Vol. XV (1849): 344-345.
- 22 *British and Foreign Bible Society (BFBS)*, organizație creștină nondenominațională, formată la Londra în anul 1804, având ca scop traducerea, tipărirea și distribuirea Bibliei și a Noului Testament. Societatea Biblică Britanică a tipărit pentru prima oară traduceri românești ale Noului Testament, respectiv ale Bibliei, în tiraje mari, favorizând un acces facil, atât în școli, cât și în case.
- 23 „Bucharest.” *The Jewish Advocate for the Young*, Vol.X (1854): 16-17.
- 24 „Bucharest.” *The Forty-Sixth Report of the LSPCJ* (1854): 52.
- 25 Cunoscută în literatura de specialitate sub numele prescurtat *British Society*, organizația a fost înființată la Londra în 1842, ca o versiune presbiteriană a LSPCJ, care era patronată de anglicani.

considerat un adevărat erou al credinței.²⁶ Lucrând împreună cu soția sa, Gellert se plângea de nestatornicia evreilor, precum și de căldura excesivă din timpul verii. Printre altele, el se ocupa cu instruirea unui grup de băieți, în timp ce soția sa făcea același lucru cu un grup de adolescente. Deși purta zilnic conversații evanghelistice cu evreii, în ciuda interesului aparent al unora, nu se înregistra niciun rezultat concret.²⁷ După opt ani de misiune cu rezultate neconcludente, Gellert s-a mutat la Galați, unde a și murit pe 22 mai 1870.²⁸

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, *Norske Israels Misjon*,²⁹ organizație de factură luterană, cunoscută la noi sub numele de *Misiunea Norvegiană pentru Evrei*, a stabilit puncte de misiune în Galați, respectiv în Brăila.³⁰ Lucrarea acestora avea să continue până la venirea regimului comunist. În 1891, ei l-au trimis la Galați pe Ragnvald Gjessing (1859-1927), un tânăr pastor norvegian.³¹ Aproape concomitent, la Brăila a fost trimis în primăvara anului 1892 un tânăr german, Otto von Harling (1866-1954), care avea studii teologice efectuate la Tübingen, Leipzig și Göttingen.³² În vederea lansării lucrării, *Misiunea Norvegiană* l-a angajat pentru o vreme pe prof. Jechiel Zvi Herschensohn (1831-1912), alias Lichtenstein, de la *Institutum Judaicum* din Leipzig. Născut în Basarabia și fiind cumnatul mai binecunoscutului evreu mesianic din Chișinău, Iosif Rabinovici (1837-1899), Lichtenstein a fost trimis în România ca să-i ajute vreme de cinci luni pe cei doi tineri misionari din Galați și Brăila, să-și înceapă misiunea. Într-o scrisoare datată 27 iunie 1892, von Harling descria prima întrunire evanghelistică din Brăila, începută cu 40 de participanți, în majoritate tineri, numărul dublându-se pe parcurs. Cu tema „O întrebare căreia în Israel nu i s-a dat încă răspuns”,

26 „Wallachia.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort* (1859): 42-43.

27 „Ibraila.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort* (1859): 135-139.

28 „Decease.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort* (1870): 110.

29 Astăzi are numele *Den Norske Israelsmisjon* sau *Norwegian Church Ministry to Israel*. Vezi: <http://www.israelsmisjonen.no/>.

30 A. E. Thompson, *A Century of Jewish Missions* (London: F. H. Revell, 1902), 173.

31 Rolf G. Heitmann, „Jewish Mission to Hungary” (Lucrare prezentată la LCJE International Conference, Keszthely, Hungary, August 2007), 4.

32 Paul Odland, „Otto von Harling”, *Den Norske Israelsmisjon*. Accesat 1 octombrie 2015, <http://www.israelsmisjonen.no/artikkel/article/36123>.

Lichtenstein și-a construit mesajul, pornind de la Numeri 14:28-45 și Psalmul 95:7-11. Ideea centrală era că, oricât de mult încercau evreii să stabilească colonii în Palestina, demersul lor era unul lipsit de succes. Asta fiindcă Dumnezeu nu mai era cu poporul evreu, Lichtenstein întrebând sistematic „De ce?” Tot el explica. În vremea primului Templu, poporul idolatru a fost dus în robie, vreme de 70 de ani. În vremea celui de-al doilea Templu, poporul era aparent temător de Dumnezeu, totuși Templul a fost distrus și a urmat un exil de 1800 de ani. „De ce?” întreba Lichtenstein. Conform explicației sale, păcatul vizibil a provocat un exil scurt însă păcatul secret a provocat un exil interminabil, fără restaurare. „Există deci, un păcat secret în Israel, dar rabinii nu l-au identificat!” Astfel Lichtenstein i-a condus spre păcatul nerecunoașterii lui Mesia. În acel moment, câțiva evreii turbulenți au încercat să determine oamenii să plece. Cei mai mulți însă au rămas să discute cu misionarii, dar fără ca discuția să aibă vreun rezultat palpabil. Cert este că von Harling nu a fost mulțumit de această abordare. Perspectiva lui, privind misiunea printre evreii, nu era una confrunțată, ci mai degrabă una de slujire.³³

În vara anului 1893, familia Gjessing s-a mutat la Budapesta, iar Harling a lăsat orașul Brăila pentru Galați.³⁴ Lucrarea fondată de ei în Galați și Brăila avea să fie continuată de alți misionari, ajungând la apogeu prin implicarea evreului creștin, misionarul martir Isaac Feinstein (1904-1941),³⁵ ucis în pogromul de la Iași. Cu *Misiunea Norwegiană* aveau să colaboreze îndeaproape bapțiștii din Galați și Brăila, precum și Richard Wurmbbrand (1909-2001).

Acesta a fost cadrul etnic, social, cultural și spiritual în care, prin suprapunerea unor circumstanțe favorabile, s-au întrunit premisele întemeierii Bisericii Baptiste din Brăila.

---

33 Kai Kjaer-Hansen, „Evangelizing with Yechiel Lichtenstein in 19th Century Eastern Europe” (Nineteenth North American LCJE Meeting, Orlando, 11-13 March 2002), 5-7.

34 Odland, *Otto von Harling...*

35 Mai multe detalii despre Feinstein în: Gheorghe Samoilă, „*Eu știu că ei mă vor ucide...*” *Isaac Feinstein (1904-1941), Un evreu român, martir al lui Hristos* (Iași: Editura PIM, 2013).

Fondatorii bisericii: Adam Sezonov, Neculai Petrescu și Costache Dobre

Spre sfârșitul primei decade a secolului XX, s-a stabilit la Brăila un credincios baptist din Tulcea, Adam Sezonov (1883-1951). El era fiul lui Sezon Trofimovici Vasilenco (1840-1895), un rus născut în Bugeac, la Galilești (azi Desantne, Ucraina), de unde s-a mutat mai târziu la Șagani (azi Primorske), iar din 1874, la Nicolaevca.³⁶ Galilești, Șagani și Nicolaevca sunt localități învecinate, pe raza a zece kilometri, aflate în sudul Basarabiei, aparținând azi raionului Ismail din regiunea Odesa, Ucraina. Merită remarcat faptul că, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Șagani a fost una dintre localitățile basarabene în care au fost foarte activi stundiștii³⁷ ruși.³⁸ Toate aceste sate au fost înființate după anexarea Basarabiei la Rusia, în anul 1812, prin colonizarea zonei cu cazaci. Deși în mentalul colectiv persistă ideea că fondatorii familiei Sezonov au fost ruși, mai degrabă au fost din spița cazacilor ucraineni, oameni caracterizați de un spirit de independență exacerbată, de îndrăzneală și de un curaj ieșit din comun, trăsături care au generat, mai târziu, un spirit antreprenorial pronunțat. De altfel, până în ziua de azi, aceste sate sunt locuite de o majoritate covârșitoare de ucraineni, nu de ruși.

36 Emmanuel Sezonov, *Cronica familiei Sezonov* (Houston: 1980), 21-23.

37 Mișcarea stundistă a apărut ca o reacție pietistă la teologia liberală, care afectase masiv în sec. al XIX-lea biserica luterană. Ea consta în dezvoltarea de grupuri informale, de casă, pentru studiu biblic și rugăciune. Practicile stundiste, numite așa de la „Bibel Stunde” (ora biblică), au fost importate în zona Ucrainei de azi, de pastorul german Johannes Bonekemper (1795-1857), care a slujit câteva biserici în apropiere de Odesa, între 1824-1848. Fiul său, Carl Bonekemper (1827-1893), a facilitat transmiterea stundismului spre ucraineni și ruși. Devenit un fenomen de masă, stundismul a fost un mediu propice pentru dezvoltarea mișcării baptiste.

38 И. Пархомович, *Краткий исторический очерк противораскольнической миссии в Кишиневе с 1813 до 1910 года* (Кишинев: 1910), 250. [I. Parhomovici, O schiță a istoriei misiunii antisectare de la Chișinău, în perioada 1813-1910 (Chișinău: 1910), 250.] Citat în: Ion Gumenăi, „Considerații cu privire la denominațiunile religioase din Basarabia în secolul al XIX-lea.” *Studia Universitatis Moldaviae* nr. 4 / 64 (2013): 37.

Sezon s-a căsătorit cu Elena Stepanova Caplaușenco (1843-1918), născută în Zolocari (azi Lyman), care era un sat vecin cu Șagani, fondat și el în 1812 de cazaci. Soții Sezon și Elena au avut 10 copii, doar primul și ultimul fiind fete, ceilalți opt fiind băieți.³⁹

Fiul cel mai mare, Samuel (1865-1939), povestea că, într-o zi, la ușa lor a sosit un colportor, oferindu-i tatălui său o Biblie. Neavând bani ca să o cumpere, acesta a dat la schimb o baniță de grâu.⁴⁰ Având în vedere că Samuel s-a născut în 1865 iar Sezon s-a botezat în 1877, presupunem că evenimentul s-a petrecut undeva între 1870-1876, perioadă când Sudul Basarabiei aparținea României. La acea vreme, Societatea Biblică Britanică opera două depozite de Biblii, ambele administrate de bapțiști germani, unul la București, celălalt la Iași. Cele două depozite aveau în permanență angajați câte doi până la patru colportori poligloți. Aceștia străbăteau satele și orașele, distribuind Nou Testamente și Biblii în diverse limbi, după cerere. Rapoartele Societății Biblice arată că, în 1867, colportorul Binder își avea baza la Brăila și Galați, acoperind inclusiv cele trei județe din Sudul Basarabiei.⁴¹ Ulterior achiziționării Bibliei, Sezon își vizita consătenii, pentru a le citi din ea. Cum a intrat în contact cu bapțiștii, nu se cunoaște exact. Cert este că el a fost botezat în 1877, la Nicolaevca, unde se stabilise din 1874, botezul fiind efectuat de către Dmitri Petrovici, alias Dimitri Petroff.⁴²

Petroff era un rus din rândul *lipovenilor bespopovți*⁴³ din Tulcea, care fusese convertit de misionarul metodist american de origine germană, Frederick W. Flocken (1831-1893). Acesta a locuit în Tulcea între anii 1860-1870, unde a fondat în 1868 o micuță congregație metodistă. El l-a ucenicizat și mentorat pe Petroff, care era plin de râvnă și doritor să facă misiune printre cei din neamul său. În 1870,

---

39 Emmanuel Sezonov, 111-112.

40 Emmanuel Sezonov, 21.

41 *The Sixty-Fourth Report of the British and Foreign Bible Society* (1868): 155.

42 Emmanuel Sezonov, 21.

43 Lipovenii sunt staroverii ruși (credincioși de rit vechi) care nu au acceptat reformele introduse de Patriarhul Nikon între 1652-1666. În rândul lipovenilor există două ramuri, unii care au preot – *popovți* și alții, mai puțin numeroși, care nu acceptă preoți – *bespopovți*, sacramentele fiind administrate de lideri laici.

Petroff a fost ordinar de Flocken ca pastor al acelei biserici metodiste, formată aproape exclusiv din molocani⁴⁴ și lipoveni.⁴⁵ Întrucât liderii din New York ai Misiunii metodiste au decis mutarea lui Flocken la Rușciuc (azi Ruse), trecând pe linie moartă misiunea din Tulcea, după câțiva ani, prin 1874, Petroff s-a asociat cu bapțiștii tulceni, botezându-se și începând a face misiune sub umbrela acestora.⁴⁶ La acea oră, în Tulcea exista o mică biserică bapțiștă, cu membri predominant ruși, dar și câțiva germani, care fusese inițiată prin eforturile misionare ale bapțiștilor germani din Cataloi,⁴⁷ demarate prin 1868-1869⁴⁸ de Jacob Klundt (1839-1921) și Josef Edinger. De remarcat că Nicolaevca, sau Niculești cum a fost denumit satul sub administrația română, se află la mică distanță de satul Cișmea (sau Cișmele – azi Strumok, Ucraina), unde Dimitri Petroff a înființat în 1875 o biserică bapțiștă, cu membri convertiți din rândul molocanilor.⁴⁹ Probabil că tot Petroff a botezat-o,

-
- 44 Grupare religioasă rusă, apărută în secolul al XVIII-lea, având unele similarități cu protestanții, dar multe doctrine și practici ciudate, chiar eretice. Molocanii se bazează doar pe Sfânta Scriptură, respingând orice ierarhie, neagă Trinitatea, considerând trei nume ale aceleiași Persoane și nu practică botezul și euharistia.
- 45 Rev. W. M. Bixby, *An Outline History of the Foreign Missions of the Methodist Episcopal Church* (Syracuse, NY: 1876), 132-133. „Bulgaria.” *Fifty-First Annual Report of the Missionary Society of the Methodist Episcopal Church for the year 1869*. (New York: MEC, 1870): 131.
- 46 „Mission to Germany. Extent of the Field.” *The Baptist Missionary Magazine*, vol. LVI (Boston: ABMU, 1876): 78.
- 47 La Cataloi exista o colonie germană, înființată în 1857 de coloniști luterani, veniți din Basarabia. În 1864, aici s-au refugiat cinci bapțiști germani din colonia Neu Danzig, situată în Ucraina de azi, care fuseseră expulzați din cauza credinței. Prin lucrarea lor, în câțiva ani aproape toți germanii din sat au devenit bapțiști. În 1867, aici s-a mutat August Liebig (1836-1914), pastorul bapțiștilor germani din București. Biserica a fost fondată oficial în 1869 de patriarhul bapțiștilor continentali, J. G. Oncken (1800-1884), care a stat o săptămână la Cataloi.
- 48 Data inițierii lucrării din Tulcea e controversată printre istoricii bapțiști. Modul cum am ajuns la această estimare din text face parte dintr-o altă lucrare, aflată în pregătire. Discuția este mult prea amplă pentru a o include aici.
- 49 Василий Праведный, „Миссионерские беседы со Старообрядческими верующими в Санкт Петербурге” *Миссионерском Обозрении* (2 марта 1904): 730. [Vasile Pravedni, „Conversații misionare cu credincioși de rit vechi la Sankt-Petersburg” *Știri misionare* (2 martie 1904): 730.] Citat în: Irina Bondareva, „Baptist Origins and Early Development in Moldova.” *Journal of European Baptist Studies*, Vol. 2.3 (May, 2002): 35.

pe 28 iunie 1879, într-un cătun alăturat, numit Novo-Nicolaevca, localitate devenită în perioada interbelică Regele Ferdinand I, pe Ahimia, fiica cea mai mare a lui Sezon, în vârstă pe-atunci de 16 sau 17 ani,⁵⁰ o dovadă că familia luase în serios viața de credință.⁵¹

Întrucât Rusia a preluat la 1 octombrie 1878 sudul Basarabiei de la România, în urma tratatului de pace de la Berlin, țara noastră primind în compensație Dobrogea, Sezon Vasilenko s-a mutat la Tulcea pe 1 august 1880, cu toată familia lui. Motivația principală a fost aceea de a scăpa de persecuția religioasă din imperiul țarist, extrem de violentă cu bapțiștii, mulți dintre ei fiind închiși și deportați. În scurtul timp cât a stat sub noua administrație rusească, Sezon fusese deja hăituit de jandarmi, fiind monitorizat atent, din cauza credinței sale.⁵²

În România, el și-a luat numele de Sezon Vasilief, întâlnit și sub forma Vasiliev. Acesta este numele sub care apare în *Monitorul Oficial*, atunci când copiii săi au făcut succesiunea. Băieții săi și-au format inițial numele după cutuma rusească, incluzând la mijloc prenumele tatălui, cu particula „ov” la urmă, de genul Iacob Sezonov Vasilief. Undeva, în preajma primului război mondial, ei au renunțat la numele de familie Vasilief, păstrând ca nume de familie Sezonov, probabil în cinstea părintelui lor, plecat dintre ei prematur, la vârsta de 55 de ani. Din erori de transcriere notarială, câțiva au devenit Sezanov.⁵³

Conform lui Emanuel Sezonov, ei ar fi putut să-și romanizeze numele în Vasilescu, dar fiindcă toți vecinii lor erau ruși, aceștia au fost primii care au început a-i numi Sezonov și așa au rămas. Sezon Vasilief a fost un om cu spirit antreprenorial, care a știut să se orienteze bine și să aibă inițiative care s-au dovedit productive, inspirând și pe fiii săi. În Tulcea, el a cumpărat o casă pe strada Libertății, în curtea căreia a instalat o presă de ulei și o moară țărănească, model de afaceri preluat de toți băieții săi. Aceștia însă au înălțat continuu ștacheta din punct

---

50 Emmanuel Sezonov dă anul nașterii Ahimiei 1862. În registrul de membri al bisericii din Tulcea, data nașterii este trecută 11 iulie 1863.

51 „BCB Tulcea – Registrul de membri alcătuit de Leon Grenaderov.” (Lucrare în manuscris aflată în Arhiva lui Herbert Klukas).

52 Emmanuel Sezonov, 23.

53 „Anunțuri judiciare. Tribunalul Tulcea.” *Monitorul Oficial*, Nr. 198 (Mercuri 4/17 Decembrie 1913): 8874.

Frații Sezonov - cca 1915

R1: Luca - Samuel - Alexei; R2: Iacob - Andrei - Avram - Adam

de vedere tehnic, fiind inovativi și cu un simț deosebit pentru afaceri. În 1895, la vârsta de doar 55 de ani, Sezon a murit.⁵⁴ Fiii săi au continuat să lucreze împreună pentru mai bine de 15 ani, reinvestind tot ce câștigau în afacerile familiei, până să facă succesiunea și să pornească fecare pe cont propriu.⁵⁵ În urma succesiunii, cei șapte băieți Sezonov rămași, fiindcă Petro murise relativ tânăr, au înființat afaceri individuale, după modelul inspirat de tatăl lor: Alexei, în Tulcea; Samuel, la Cogealac; Andrei și Iacob, la Babadag, apoi la Brăila; Luca, la Râmnicu Sărat, iar Avram, la Tulcea și Isaccea. Cu toții au mers pe calea deja cunoscută, înființând prese și fabrici de ulei, precum și mori. Trei dintre frații Sezonov, anume Adam, Andrei (1875-1955) și Iacob (1878-1935) s-au stabilit până la urmă la Brăila.

---

54 Emmanuel Sezonov, 21-25.

55 „Anunțuri judiciare. Tribunalul Tulcea.” *Monitorul Oficial*, Nr. 198 (Miercuri 4/17 Decembrie 1913): 8874. Emmanuel Sezonov, 23-27.

Cel mai mic dintre băieții lui Sezon Vasilief a fost Adam, singurul dintre ei născut la Tulcea, pe 17 martie 1883.⁵⁶ A frecventat de mic copil biserica baptistă, unde a și fost botezat de pastorul Vasile Pavlov (1854-1924), pe 29 august 1897.⁵⁷ Figură proeminentă a baptiștilor ruși, Pavlov și-a făcut ucenicia la Hamburg, sub directa supraveghere a patriarhului baptiștilor continentali, Johann Gerhard Oncken (1800-1884). Întors în Rusia, s-a implicat în misiune, motiv pentru care a fost deportat pentru opt ani, la Orenburg. Între anii 1895-1901, Pavlov s-a refugiat în Dobrogea, lucrând ca pastor la Tulcea. El a lăsat o impresie puternică asupra tânărului Adam, cei doi păstrând multă vreme legătura, după ce pastorul s-a înapoiat în Rusia. O notă din jurnalul său, datând din 6 mai 1910, pe când locuia în Odesa, menționa că a primit în vizită pe „fratele Adam Sezinov din Tulcea, cu soția lui”.⁵⁸ Ulterior, Pavlov a ajuns președintele Uniunii Baptiste din Rusia.

Băieților Sezonov le-a fost groază de efectuarea serviciului militar în armata română, probabil și din cauză că limba lor maternă era limba rusă, iar armata română oferea un prilej nesfârșit de umilințe. Din acest motiv, doi dintre ei au fugit în Basarabia pentru mulți ani, ca să îl evite. Spre deosebire de frații săi mai mari, Adam a slujit o perioadă

---

56 Data și locul nașterii sunt oarecum incerte, el neavând certificat de naștere. Conform lui Emanuel Sezonov, într-o declarație autentificată din 1938 și semnată de martorii Johann Karius, în vârstă de 86 de ani și Petrea Oprișan de 81 de ani, se arăta că a fost născut în 1879, deci înainte ca familia să se mute din Bugeac la Tulcea. În registrul de cununii al bisericii luterane din Constanța, unde Adam s-a cununat cu Lydia, el figura în vârstă de 27 de ani, fapt care ar plasa anul nașterii la 1881, însemnând că aceasta s-a petrecut la Tulcea. Dar, într-o scrisoare primită de Emanuel de la tatăl său, în ultimii săi ani de viață, acesta menționa că, întrucât a vrut să mascheze diferența de vârstă dintre el și soția sa, care era de cinci ani, a pretins că era mai vârstnic decât în realitate. Conform acestei mărturisiri, care pare cea mai credibilă variantă, Adam s-a născut în 1883. La fel, într-o cerere adresată bisericii din Brăila, cu doi ani înainte de a muri, Adam preciza ca dată a nașterii 17 martie 1883. Vezi: Emmanuel Sezonov, 81.

57 Bunaciu afirmă că a fost botezat în 1900, însă Adam Sezonov a divulgat data botezului său, ca și data nașterii, într-o cerere adresată bisericii din Brăila. Vezi: Ioan Bunaciu, *Istoria Bisericilor Baptiste din România* (Oradea: Editura Făclia, 2006), 92. Arhiva BCB «Sfânta Treime» Brăila (ABCBSTB) „Cerere adresată de Adam Sezonov bisericii din Brăila, 1 ianuarie 1949.”

58 В. Г. Павлов, „Дневник 1910 Год” [V. G. Pavlov, „Însemnări zilnice, 1910.”] (Lucrare în manuscris).

dublă, o dată pentru el și o dată în locul fratelui său, Iacob, lucru care era posibil la acea vreme. Cu siguranță, cele două stagii l-au călit și l-au învățat cu greutate. Revenit acasă în anul 1908, el a dorit să se însoare, dar nicio fată cunoscută nu se ridica la înălțimea așteptărilor sale. Biserica din Tulcea nu-i oferea prea multe opțiuni la acea oră, traversând o perioadă deloc fastă și un declin acut al membralității.⁵⁹

În Dobrogea activa pe atunci un misionar evanghelic independent, de origine armeană, Sembat Casparian Bagdasarianz (1860-1940). Acesta era ginerele pastorului baptist din Tiflis (azi Tbilisi, Georgia), Martin Kalweit (1833-1918). Fiind un credincios profund, dedicat vestirii Evangheliei, Bagdasarianz a fost unul dintre însoțitorii cunoscutului evanghelist Friedrich Wilhelm Baedeker⁶⁰ (1823-1906), în călătoriile sale misionare din Rusia. Din cauza activității sale evanghelistice, în 1891 Bagdasarianz a fost deportat în Siberia, de autoritățile țariste. Cinci ani mai târziu, în 1896, a fugit cu familia în România, inițial la Tulcea, apoi la Constanța. După câțiva ani, el s-a mutat în Elveția. Anual, până la sfârșitul vieții sale, Bagdasarianz a călătorit extensiv în Dobrogea, ca evanghelist independent. Aici a lucrat cu armenii, cu germanii și cu rușii, vorbind fluent aceste limbi.⁶¹ Deși nu era baptist, asemenea lui Baedeker, Bagdasarianz era primit cu bucurie în bisericile baptiste dobrogene, atât la germani cât și la

---

59 Emmanuel Sezonov, 81.

60 Un om erudit, văr primar cu renumitul publicist care a lansat seria de ghiduri turistice, Baedeker s-a convertit în Anglia, la o predică a Lordului Radstock, devenindu-i discipol, colaborator și prieten. A călătorit anual în Rusia și în alte țări europene, pentru diverse proiecte evanghelistice, în mod special pentru a duce Vestea Bună deținuților din lagăre și penitenciare. Vreme de 18 ani a avut ușa deschisă în penitenciarele rusești. În prima călătorie din Siberia, efectuată în anul 1890, când a ajuns până în Sahalin, Baedeker a distribuit 12 000 de Nou Testamente și a predicat cumulat în fața a 40 000 de deținuți și deportați. A vizitat și România, intrând în audiență la Regina Elisabeta, pentru a-i cere acces la deținuții din penitenciare. Tot în România, la Constanța, a organizat o conferință interconfesională, cu participanți din mai multe țări. A fost bun prieten cu primul pastor al bisericii din Tulcea, Johann Wieler, pe care l-a vizitat în 1888.

61 В. А. Валькевич, *Записка о пропаганде протестантских сект в России и в особенности на Кавказе* (Тифлис, б. изд., 1900), 53-55. [V. A. Valkevici, *Consemnări despre propaganda sectelor protestante în Rusia, în mod particular în Caucaz* (Tiflis: 1900), 53-55.]

ruși, fiind un obișnuit al amvoanelor acestora. Aflat în vizită la Tulcea, Bagdasarianz i-a povestit lui Adam despre o fată deosebită din Constanța, Lydia Rösner (1878-1947). Aceasta se născuse la Măxineni, în județul Brăila, unde părinții ei, originari din colonia germană Plotzk⁶² din Basarabia, încercaseră alături de alte familii să-și facă un rost. Nereușind, s-au întors în Basarabia, ca după alți câțiva ani, în 1890, să se stabilească în Dobrogea, la Cobadin. Lydia și-a petrecut adolescența în orașul Constanța, activând ca organistă a bisericii luterane. În 1904, sora și cumnatul ei au murit, unul după celălalt, lăsând în urmă cinci copii orfani, cu vârstele între 6 și 14 ani. Imediat, Lydia și-a asumat rolul de mamă pentru nepoții ei, respingând 17 cereri în căsătorie. Pe a 18-a a acceptat-o, norocosul fiind Adam. Căsătoria lor a fost celebrată pe 24 octombrie 1908, în biserica luterană din Constanța, fiind oficiată de Bagdasarianz.⁶³ Probabil această căsătorie mixtă ridică unora semne de întrebare. În Vechiul Regat, bapismul la români făcea, timid, primii pași. Biserica din Tulcea se afla într-o criză profundă fiindcă, dinainte de a pleca Pavlov în 1901, bapștiții germani s-au separat de cei ruși. Fără pastor, rușii au avut o cădere abruptă. Astfel, Adam nu a avut prea multe opțiuni. Cum Lydia a fost o femeie excepțională, un exemplu de credincioșie și devotament, înțelegem că alegerea lui a fost una, nu doar bine cumpănită ci și inspirată, iar recomandarea lui Bagdasarianz, una înțeleaptă.

Adam a fost primul bapstist din Brăila, stabilindu-se în acest oraș cândva între 1909 și 1910.⁶⁴ Aici Lydia a dat naștere în 1910 primului lor copil, Albert, micuțul murind după scurt timp. Adam s-a dedicat inițial afacerilor, fiind un antreprenor priceput, care a reușit să înființeze câteva întreprinderi profitabile. Printre acestea era o fabrică

---

62 Azi satul Ploțk din regiunea Odesa, Ucraina.

63 Emmanuel Sezonov, 81.

64 Alexa Popovici și Emmanuel Sezonov afirmă că Adam a venit la Brăila în 1910, în timp ce Bunaciu dă anul 1912. *Istoricul Bisericii Bapstiste Brăila*, realizat în 1973 de Iacob (Iașa) Sezonov cu ocazia semicentenarului clădirii bisericii, menționează că Adam a venit la Brăila prin 1909-1910. Vezi: Alexa Popovici, *Istoria bapștiștilor din România 1856-1989* (Oradea: Editura Făclia, 2007), 121. Emmanuel Sezonov, 83. Bunaciu, *Istoria Bisericii Bapstiste...*, 92. Iacob Sezonov, „Carte de Aducere Aminte.” (Lucrare în manuscris, ABCBSTB), 1.

Adam, Lydia și copiii lor, în martie 1927

de ulei, care, la un moment dat dădea 4.5% din producția națională de ulei comestibil, 7% din producția națională de ulei tehnic de rapiță și tot 7% din producția națională de ulei de in și de cânepă.⁶⁵ Comparativ cu afacerile fraților săi, anvergura afacerilor sale a fost una considerabil mai mare.

Fiind singurul baptist din oraș, într-o perioadă marcată de Războaiele Balcanice, apoi de Primul Război Mondial, nu avem date concrete că el ar fi întreprins vreun demers de amploare în domeniul spiritual. Avem însă toate motivele să credem că el se gândea serios, încă de pe atunci, la posibilitatea fondării unei biserici.

Încă din 1908, bapțiștii germani din Vechiul Regat au primit vizita a doi pastori din SUA, frații Benjamin și Joseph Schlipf. Aceștia au efectuat un turneu misionar în sprijinul bapțiștilor din România, care înregistrau un deficit acut de lucrători calificați. În februarie 1909, cei doi s-au întors în America, dar un an mai târziu, pe 15 iunie 1910, Benjamin Schlipf (1875-1968), soția lui Hannah și cei trei copii ai lor, s-au mutat la București, el acceptând să preia pastorația bisericii germane din Capitală, din strada Popa Rusu, pe care a slujit-o până în

65 *Monitorul Oficial*, Nr. 52 (3 martie 1941): 1098-1099.

octombrie 1922.⁶⁶ Născut la Newark, într-o familie cu opt copii, din părinți care emigraseră din Germania,⁶⁷ Schlipf a studiat la *Seminarul Teologic Rochester* din New York, în perioada 1895-1901.⁶⁸ Vreme de doi ani, între 1903-1906, el a slujit ca pastor în Canada, fiind cofondator al *North American (German) Baptist Conference*,⁶⁹ după care s-a stabilit la Anamoose,⁷⁰ în Dakota de Nord. Schlipf a fost primul pastor din Vechiul Regat cu pregătire teologică serioasă, de grad universitar, cât și cu o experiență de lucrare adecvată, la preluarea pastorației bisericii. Dovedindu-se a fi un lucrător matur spiritual și un bun organizator, el a acordat asistență bisericilor germane din România, ajutându-le să-și găsească lucrători și să se organizeze judicios.⁷¹ Schlipf nu a fost interesat doar de lucrarea printre germani, fiind unul dintre cei care au sprijinit demersul lui Constantin Adorian de fondare a unei biserici românești în București. De altfel, în vara anului 1911, Benjamin Schlipf a condus delegația baptiștilor din România, pe-atunci în marea lor majoritate germani, la congresul *Alianței Mondiale Baptiste*, care s-a desfășurat între 18-25 iunie la Philadelphia. Pe 19 iunie, el a avut un scurt mesaj, adresat plenului congresului, care revelează interesul său pentru români:

Prieteni creștini, am venit la voi, reprezentând o micuță comunitate creștin baptistă. Avem în România patru biserici cu 250 de membri. Acești baptiști trăiesc în mijlocul unei națiuni de vreo șapte milioane de suflete. Tinerii din România sunt legați în mare măsură de superstiții, aproape tot ceea ce fac este legat într-o formă sau alta de

66 Rudolf Donat, *Das Wachsende Werk: Ausbreitung der deutschen Baptistengemeinden durch 60 Jahre* (Kassel: J. G. Oncken Verlag, 1960), 384.

67 NARA, US Census, 1880, Benjamin Schlipf in household of Charles Schlipf, Newark, Essex, New Jersey; citing enumeration district ED 41, sheet 442B, NARA microfilm publication T9.

68 Wisconsin Historical Society, Madison, County Marriages, 1836-1911, Benjamin Schlipf and Hannah Hellenberg, 11 Sep 1901; citing Kewaskum, Washington, Wisconsin, United States.

69 Uniunea bisericilor baptiste formate din etnici germani, din SUA și Canada.

70 „Letter from Benjamin Schlipf to Elsbeth Rauschenberger (March 23, 1962).” (Copie pusă la dispoziție de Karin Wood-Lamont.)

71 Chas. T. Byford, *Peasants and Prophets (Baptist Pioneers in Russia and South Eastern Europe)*, Second Edition (London: James Clark & Co., 1912), 57-62.

*superstiții. Clasa oamenilor bogați din România este formată în general de ateii, astfel că misiunea noastră este să le propovăduim Evanghelia lui Isus Hristos.[...]*⁷²

La finele anului 1911 sau începutul anului 1912, Schlipf a primit vizita lui Charles T. Byford (1872-1948), Comisar pentru Europa al Alianței Mondiale Baptiste, aflat într-un turneu de explorare a situației baptiștilor de pe continent. De la Schlipf, Byford a aflat că acesta călătorise mult prin țară, pe unde erau risipiți credincioși, prospectând posibilitatea deschiderii unor puncte de misiune în orașele mai mari, cum ar fi Ploiești, Galați, Brăila și Craiova.⁷³ Deși nu avem informații mai specifice, e greu de crezut că Schlipf nu s-a întâlnit cu Adam Sezonov și cei doi nu și-au împărtășit aspirațiile și viziunea.

Ioan Bunaciu ne oferă un alt indiciu, care ar putea semnala intenția unei lucrări anterioare anului 1914. Este vorba despre o călătorie misterioasă, pe care Mihai Cornea (1844-1917)⁷⁴ a făcut-o la Brăila, fără a se păstra detalii despre scopul și durata ei.⁷⁵ Dacă informația este reală, e posibil ca Adam să fi sponsorizat, undeva înainte de 1914, când Ungaria a intrat în război, o vizită misionară a lui Mihai Cornea. Debutul conflagrației mondiale și intrarea României în război, în 1916, au constituit o frână majoră pentru dezvoltarea unei lucrări, cu implicarea bătrânului misionar din Salonta, decedat în 1917.

---

72 *Record of Proceedings, The Baptist World Alliance Second Congress*, Philadelphia, June 19-25, 1911. (Philadelphia: Harper & Brother Company, 1911): 47.

73 Byford, *Peasants and Prophets...*, 62.

74 Mihaly Kornya a fost cel mai de seamă pionier al baptismului din Transilvania și Ungaria. Născut la Salonta, într-o familie modestă de reformați maghiari (unii afirmă, fără dovezi, că se trăgea dintr-o familie de români maghiarizați) Mihai Cornea, cum este cunoscut printre români, a făcut parte din primul grup de maghiari convertiți la baptism în perioada 1872-1874, prin lucrarea colportorului de Biblie, Anton Novak. Botezat la Gyula, în 1875, de către Heinrich Meyer, Cornea a ajuns principalul asistent al acestuia, dovedind abilități și o dăruire ieșită din comun, pentru evanghelizare și misiune. Multe biserici baptiste maghiare și române, înființate în perioada 1875-1915, în partea de Vest a Transilvaniei și în partea de Est a Ungariei de azi, au fost rezultatul activității sale neobosite. Se estimează că el ar fi botezat, în total, între 8.000 și 11.000 de persoane.

75 Ioan Bunaciu, *Crâmpoie de istorie din propovăduirea Evangheliei în Bisericile baptiste din România 1874-1984* (Oradea: Editura Făclia, 2011), 13.

Cândva, prin 1918,⁷⁶ la Fabrica de ulei «Adam Sezonov» s-au angajat doi bapțiști dobrogeni, Neculai N. Petrescu (1887-1974) și Costache Dobre (1889-1975), recent lăsați la vatră din armată. Foarte probabil, ei și-au căutat de lucru în Brăila, fiindcă prin Tratatul de la Buftea, România pierduse Dobrogea în favoarea Bulgariei. Ocupanții bulgari s-au dedat la atrocități cumplite, răzbunându-se pentru pierderea Dobrogei în 1878, pe care o considerau pământ bulgăresc, populația română trecând prin momente critice. Este de înțeles de ce nu au dorit a se întoarce în zona lor de baștină. În același timp, Brăila era un oraș în plină dezvoltare, unde își puteau croi un viitor. Posibilitatea de a se angaja la fabrica unui industriaș bapțist era un argument suplimentar. Sosirea lor i-a oferit lui Adam oportunitatea perfectă pentru inițierea unei biserici. Conform lui Popovici,⁷⁷ Costache Dobre s-ar fi angajat primul și el i l-a prezentat pe Petrescu lui Adam. Cele două manuscrise cu istoricul bisericii brăilene nu sprijină această ipoteză. Originar din comuna Rasova,⁷⁸ aflată în apropiere de Cernavodă și de Arabagi, Costache Dobre a fost botezat în 1915 de Haralambie Dumitru sau de Dobre Toancă, prezbiterii bisericii din Jegălia.⁷⁹ Soția lui, Gherghina, născută Mărunțelu în anul 1896, provenea din aceeași zonă, fiind din satul Enigea, azi Deleni,

76 Popovici plasează evenimentul în aprilie 1919. Iacob Sezonov indică 1918. La fel, Dumitru Baban indică în manuscrisul său 1918 ca an de început al bisericii din Brăila. Cea mai importantă dovadă este o scrisoare adresată de Adam Sezonov bisericii din Brăila, în care menționează ca început al lucrării anul 1918. Vezi: Alexa Popovici, 121-122. Iacob Sezonov, 1. Dumitru Baban, *Istoria creștinilor bapțiști din România. Bapțismul în România de la 1856 și până la 1946*. (Constanța: Lucrare în manuscris, 1946), 65. ABCBSTB, „Scrisoare de la Adam Sezonov către comitetul BCB Brăila, 4 iulie 1948”.

77 Alexa Popovici, 121-122.

78 Acest aspect este precizat într-un proces verbal notarial din anul 1938, din arhiva BCB Brăila. Atât Trif cât și Popovici dau ca origine Arabagi, dar aceasta e probabil biserica unde a fost membru, nu localitatea unde s-a născut. Unele tabele membrale postbelice, aflate în Arhiva BCB Brăila, dau ca loc de naștere satul Roșioara, județul Constanța, localitate neidentificată. Probabil e o confuzie a copistului cu Rasova. Vezi: Ioan Trif, „Scurt istoric al Bisericii Creștine Bapțiste Brăila.” (Lucrare în manuscris, ABCBSTB). Alexa Popovici, 453. ABCBSTB, „Proces verbal N. Chercea, 14 aprilie 1938”.

79 Există două tabelele membrale în arhiva BCB Brăila, care precizează botezătorul. Unul îl indică pe Haralambie, celălalt pe Toancă!

județul Constanța. Ea a fost botezată la București, în anul 1910, de pastorul Bisericii Baptiste Maghiare, George Guist.⁸⁰ Costache Dobre ne-a lăsat o fotografie cu prima Conferință a Cercului Bisericilor Baptiste Românești, organizată la București între 25-27 decembrie 1913, la care a luat parte și el, când a fost ordonat Constantin Adorian. Acest lucru dovedește vechimea conectării sale cu mișcarea baptistă.⁸¹ La Brăila, Dobre a lucrat o vreme la Fabrica de ulei «Adam Sezonov», dar, mai târziu, a deschis o băcănie în comuna suburbană Chercea, prin care și-a câștigat existența până la venirea comuniștilor la putere.

Istoria lui Petrescu este una fascinantă. Pe 19 iulie 1903 a sosit din Transilvania, la Cincinnati, Ohio, credinciosul baptist român, Teodor Selegean. La scurt timp după el a venit un al doilea credincios, Dumitru Neag.⁸² Împreună cu alți câțiva bapțiști veniți din țară în următorii doi ani, ei au format un grup de rugăciune și părtășie, dar și de evanghelizare. În anul 1906, doi dintre acești români au asistat la un serviciu religios stradal, în limba engleză, ținut peste drum de biserica *Lincoln Park Baptist Church*. La terminarea serviciului, cei doi l-au abordat pe predicator, întrebându-l unde pot găsi o biserică baptistă în care se vestește Evanghelia într-o engleză bună, ușor de înțeles. Acesta i-a invitat imediat în biserica de peste drum, unde au îngenunchiat împreună la rugăciune. Mulți alți români au început de atunci să participe la serviciile acelei biserici.⁸³ După doi ani, pastorul bisericii, G. R. Robbins, raporta botezul a 50 de persoane de etnie română, 49 dintre ei fiind bărbați!

Sunt devotați, respectuoși, atenți, răbdători, dăruind cu generozitate, nu doar pentru cheltuielile curente ci și pentru colectele speciale. [...] Nu cer botezul până nu dau la o parte toate flecurile,

---

80 ABCBSTB, „Tabel nominal cu membrii BCB Brăila, 19 august 1951” respectiv „Tabel nominal cu membrii BCB Brăila, 13 martie 1955”.

81 Ilie Pop, *Un secol de har*, Ediție revizuită 2016 (Lucrare fără elemente bibliografice), 27. Alexa Popovici, 108-109. Baban, 112-113.

82 Theodore Andrica and Nicholas A. Bucur, *Romanian Americans and their communities of Cleveland* (Cleveland: Cleveland State University, 1977), 86.

83 Mrs. Montgomery, „A Bit of Rumanian History.” *Missions*, Vol. XIII (New York: Northern Baptist Convention, 1922): 304.

*fumatul, comportamentul nepotrivit și până nu renunță la orice păcat. Sunt sigur că ei fac de rușine pe mulți credincioși americani.*⁸⁴

Conform lui Vasile Prodan, acest grup din Cincinnati s-a organizat în 1910, formând prima biserică baptistă română din SUA, slujită de Rista Igrîșan.⁸⁵ Pe numele său adevărat Cristea Igrîșan, acesta s-a născut la Pecica, județul Arad, pe 23 martie 1872,⁸⁶ fiind unul dintre primii pecicani convertiți prin misiunea baptiștilor din Curtici, conduși de Mihai Brumar și Teodor Clepea. Igrîșan a fost ordinar în 1903 ca pastor misionar, slujind la Pecica până în 1907, când a plecat în SUA.⁸⁷ Ajuns la Cincinnati, el lucra din greu la o fabrică, însă duminicile se întâlnea cu grupul condus de Selegean și Neag. Cu experiența sa în lucrare, Igrîșan a devenit liderul spiritual al baptiștilor români. Cu ajutorul pastorului Robbins de la biserica mamă, aceștia au închiriat o fostă prăvălie și acolo au început să funcționeze ca biserică baptistă cu servicii în limba română.⁸⁸

În această biserică s-a botezat regățeanul Neculai N. Petrescu. Născut pe 26 noiembrie 1887⁸⁹ în satul Boasgic, azi Dunărea, la zece kilometri nord de Cernavodă,⁹⁰ pe tatăl lui chemându-l tot Neculai, el a auzit Cuvântul din tinerețe, în locuința părintească din Caramat,⁹¹ unde Radu Tașcă înființase o biserică de casă în primii ani ai secolului XX.⁹² Tânărul Petrescu a emigrat prin 1910 în America, la Cincinnati, unde a luat legătura cu grupul baptiștilor români din oraș. Astfel, un an mai târziu a fost botezat de Igrîșan. La scurt timp după botez, el s-a întors în țară, dorind să aducă *Vestea Bună* conașionalilor săi din

---

84 G. R. Robbins, „My Romanian Brethren.” *The Baptist Home Mission Monthly*, Vol. XXX (New York: American Baptist Home Mission Society, 1908): 27.

85 Vasile Prodan, „Fifty Years of Progress among the Roumanian Baptists.” *The Chronicle: A Baptist Historical Quarterly*, Vol. IV, Number 1 (January 1941): 11.

86 *A Directory of the Baptist Pastors of Michigan*, Vol. I (Detroit, MI: 1926), 24.

87 Bunaciu, *Istoria Bisericii...*, 60. Alexa Popovici, 252.

88 Andrica și Bucur, 86.

89 ABCBSTB, „Registrul de membri ai Filialei Bărăganu, 1968”.

90 Conform datelor din două tabele cu membrii bisericii din Cioara, existente în arhiva BCB Brăila.

91 Denumire populară pentru satul Crângu, din comuna Ion Corvin, județul Constanța, sat care fusese înființat de tătari și a avut cândva numele Kara-Amet.

92 Petru Popovici, *Lumini Peste Veacuri*, Vol. II (Korntal: Lumina Lumii, 1992), 263.

Regat. A lucrat intensiv, împreună cu Nicolae Teodorescu din Cernavodă, făcând misiune în comunele din Dobrogea și din județul Ialomița.⁹³ Pentru această lucrare misionară, Petrescu a fost sprijinit financiar de bapțiștii români din Detroit.⁹⁴

Activitatea lui nu s-a desfășurat fără opoziție, zona fiind una extrem de dificilă. Adesea a fost amenințat, bruscat și maltratat, atât de săteni, cât și de autorități, în încercarea de a-l intimida. Întrucât un țăran din satul Arabagi, județul Constanța, unde exista o mică biserică baptistă, a reclamat că, „din cauza bapțiștilor nu plouă”, notarul Ștefănescu i-a convocat la primărie pe cei trei capi ai bapțiștilor: Teodorescu, Petrescu și Tudor Gombar, unde i-a tămâiat, sperând că o „să piară duhul rău”.⁹⁵

Odată cu izbucnirea celui de-al doilea Război Balcanic pe 30 iunie 1913, Neculai Petrescu a fost mobilizat în armată. După doar 18 zile, el a avut oportunitatea să-și mărturisească în mod curajos credința, în fața întregului batalion, de față fiind și ofițerii. A fost tras la răspundere pentru această îndrăzneală ieșită din comun, dar nu a regretat. Cu altă împrejurare, mai multe regimente, printre care și cel din care făcea parte, erau staționate la 15 km de București, de teama unei epidemii de holeră. Petrescu a adus un colportor⁹⁶ din Capitală, soldații având posibilitatea să cumpere Biblii și Nou Testamente, colportorul raportând vânzări în valoare de peste 200 de franci.⁹⁷

Alături de Adorian, de Nicolae Teodorescu din Cernavodă și de Haralambie Dumitru din Jegălia, Petrescu s-a afirmat printre primii lideri ai mișcării baptiste române, din Vechiul Regat. În această postură, el a participat la cea de-a II-a Conferință Baptistă din România Veche, desfășurată la București între 1-2 noiembrie 1914.⁹⁸ Nu după

93 Popovici indică întoarcerea sa în 1913. Însă probabil s-a întors mai devreme, cum se înțelege din articolul lui Gredys, citat mai jos. Vezi: Alexa Popovici, 122-123.

94 Vasile W. Jones, *Istoria Bapțiștilor Români din America* (Detroit: Asociația Baptistă Română din America, 1953): 137.

95 Baban, 10.

96 Probabil pe Jacob Hehn, baptist german, socrul lui Constantin Adorian, care era responsabil cu depozitul de Biblii din București al *Societății Biblice Britanice*.

97 Louis A. Gredys, „Pocaiți or «Repenters»” *Missions*, Vol.5 (Boston: The American Baptist Home Missions Society, 1914): 542.

98 Alexa Popovici, 245.

Neculai Petrescu - 1921

mult timp, Petrescu a plecat înapoi în America, dar nici a doua plecare n-a fost de durată, revenind în 1916, ca să se înroleze în Armata Română, odată cu intrarea țării în război.⁹⁹ S-a remarcat din nou pentru îndrăzneala cu care își trăia viața de credință, fără a face compromisuri, deși era complet izolat printre soldați de confesiune ortodoxă. Pe 21 aprilie 1918, confesorul ortodox al Regimentului 39 de Infanterie, Gheorghe Moisescu, îl raporta pe caporalul Neculai Petrescu, din

Compania a 6-a, că nu s-a împărtășit, nici nu a participat la slujba religioasă. Rezoluția maiorului Hermeziu solicita folosirea lui Petrescu numai în serviciul frontului, sub strictă supraveghere, întrucât secta era „foarte periculoasă pentru credința creștină și pentru oștire”, motiv pentru care Petrescu trebuia împiedicat „să corupă și pe alții”.¹⁰⁰

La ceva vreme după demobilizarea care a urmat semnării Tratatului de la Buftea, pe 5/18 martie 1918, Neculai Petrescu a venit la Brăila, angajându-se la Fabrica de ulei «Adam Sezonov». Împreună cu familiile lor, Neculai Petrescu, Adam Sezonov și Costache Dobre, au format nucleul pe baza căruia s-a fondat Biserica Baptistă din Brăila, prima biserică baptistă română dintr-un oraș mare al Vechiului Regat, după București. Lor li s-au adăugat curând alți oameni, atrași de modul lor de viață și de învățătura clară a Evangheliei pe care o vesteau. Pentru început, locul lor de întrunire a fost o cameră din locuința familiei Sezonov, de pe strada Transilvaniei, numărul 5.¹⁰¹

---

99 „Interviu Octavian Chirilă, 21 august 2016.” (Octavian este nepotul lui Neculai Petrescu). Iacob Sezonov, 1.

100 Raportul nr. 18 / 21 aprilie 1918. Citat în Alexa Popovici, 883.

101 Iacob Sezonov, 1-2.

Conectarea cu mișcarea baptistă națională Primele locuri de întâlnire, primii lucrători, primele botezuri și primele persecuții

După Marea Unire, pe lângă eforturile depuse pentru fondarea bisericii, Adam a fost preocupat de organizarea națională a baptiștilor din România Mare. Fiind unul dintre promotorii înființării Uniunii Baptiste, el l-a susținut pe Constantin Adorian (1882-1954) în demersurile de unificare a baptiștilor sub aceeași umbrelă organizatorică. Astfel a luat ființă un grup de inițiativă al baptiștilor din Vechiul Regat, format din Adam Sezonov, Benjamin Schlipf, Constantin Adorian și Gheorghe Nicoară, un baptist din București, care venise înainte de război în Capitală, din satul Vârfurile, județul Arad. Ei s-au sfătuit pentru a stabili o strategie viabilă, interacționând în scris și cu Haralambie Dumitru din Jegălia. În final, Adorian a fost mandatat să viziteze comunitățile baptiste din toate provinciile României Mari, pentru a stabili modalități de colaborare și strângere a relațiilor. Atât biserica română din București, cât și biserica din Brăila, i-au dat câte o scrisoare de împuternicire. Scrisoarea bisericii din Brăila preciza:

Brăila, 7/20 mai 1919.

Document de încredere, prin care subscrișii membri ai antistiei¹⁰² Comunității Baptiste Române din orașul Brăila, împuternicim pe frații Constantin Adorian și Gheorghe Nicoară, ca în comitetul ce se va întruni în curând, în județul Arad, în interesul unirii noastre, să poată isprăvi în numele nostru orice lucru de interes comun, despre care acolo va fi cuvântul, fiind o dorință din inimă la unificarea lucrului Domnului. Acest document îl întărim prin subscriere proprie.

Adam Sezonov, Brăila, strada Transilvaniei, nr. 5; Neculai Petrescu, Brăila, Strada Griviței, nr. 176.¹⁰³

102 Antistie - termen învechit, cu semnificația de comitet, colegiu de conducere, municipalitate etc.

103 Alexa Popovici, 123-124.

Cu aceste scrisori, Adorian a plecat pe 30 mai 1919, vizitându-i pe credincioșii din Arad, Curtici și Buteni. După discuții preliminare cu Radu Tașcă, Teodor Sida și Vasile Berbecar, s-a decis chemarea la Buteni, în perioada 8-10 iunie 1919, a principalilor lideri bapțiști din țară. La acea întrunire s-a hotărât formarea *Uniunii Comunităților Baptiste Române*. Numit președinte provizoriu, lui Adorian i s-a dat mandat să ia legătura cu Alianța Mondială Baptistă. S-a mai hotărât convocarea unui congres al bapțiștilor din toată țara, precum și înființarea revistei *Farul Mântuirii*.¹⁰⁴

Începuturile lucrării din Brăila au fost viguroase, beneficiind de un sprijin constant din partea lui Constantin Adorian. În primii doi ani de existență, acesta a funcționat ca pastor girant al noii congregații.¹⁰⁵ În 1919, numărul bapțiștilor brăileni se ridicase deja la 19. În aprilie 1920, biserica a fost consolidată prin mutarea de la Babadag la Brăila a doi dintre frații mai mari ai lui Adam, anume Andrei Sezonov (1875-1955), căsătorit cu Tatiana (Tania) Nazarov (1878-1953) și Iacob Sezonov (1878-1935), căsătorit cu Elena Andreev (1888-1957).¹⁰⁶

La Râmnicu Sărat locuia alt frate al lui Adam, Luca Sezonov (1873-1961), tatăl lui Lucașa Sezonov (1905-1976). Născut la Tulcea în 1905, Lucașa a urmat cursurile *Școlii Superioare de Comerț*, Brăila, fiind foarte activ cu tinerii bisericii. Aici și-a făcut ucenicia în lucrare, înainte de a studia la Seminarul Baptist din București.¹⁰⁷ Sora lui, Esfira (1903-

---

104 Alexa Popovici, 289-290.

105 Conform informațiilor provenind de la Iacob (Iașa) I. Sezonov și Virgil Sezonov. Iașa fiind nepotul de frate al lui Adam, care a alcătuit un istoric al bisericii din Brăila, în anul 1973, cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de la construirea clădirii bisericii. Virgil Sezonov este fiul lui Daniel (Dănilă), fratele lui Iașa. În ultimul deceniu dinainte de emigrarea lui în SUA, care a avut loc în 1987, Virgil a adunat și sistematizat multe date și fotografii, de la pionierii încă în viață ai lucrării brăilene sau de la copiii lor. Demersul celor doi a salvat practic mare parte din istoricul bisericii. Vezi: Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” (Lucrare în manuscris, ABCBST).

106 Iacob Sezonov, 1-2. Emmanuel Sezonov, 73.

107 Lucașa și-a completat studiile teologice la Louisville. Întors în țară, a fost pastor la București, împreună cu Adorian, la Biserica Baptistă «Golgota», precum și director al Seminarului Teologic din București (1933-1939). Între 1932-1933, el a fost Secretar General al Uniunii Baptiste (II). În 1938, împreună cu Adorian, Lucașa a reprezentat Uniunea Baptistă la funeraliile Reginei Maria. Fiindcă soția lui avea

1966), a lucrat intens cu femeile, publicând frecvent articole semnate *Esfira*, în *Farul Mântuirii*. Ea s-a logodit în primăvara anului 1925¹⁰⁸ cu Teodor Slev (1900-1944), cu care, de altfel, s-a și căsătorit. Absolvent al *Academiei Comerciale* din Cluj și lider al organizației naționale a tinerilor baptiști, Slev a predat o vreme la Seminarul din București.

Conform pastorului Asiev, lucrarea fost ajutată prin venirea unor baptiști ardeleni, în căutare de lucru.¹⁰⁹ Arhiva bisericii confirmă acest lucru, biserica primind, în special în primii 10 ani de existență, un val constant de membri sosiți din Banat și Transilvania.¹¹⁰ Prin 1920-1921, soldații Moisă Ciorba din Pesac, județul Timiș și Oltean George din Pecica, județul Arad, amândoi deveniți ulterior pastori baptiști, recomandau spre botez pe „pretinul Burduja”, care petrecuse mult timp cu ei în decursul serviciului militar, efectuat la Garnizoana Arad, afirmând că „îl recunoaștem credincios și zălos după Dumnezeu”.

George Kish, „premergătorul” bisericii din Gurbediu, județul Bihor, recomanda călduros pe 26 aprilie 1922, pe Ioan Dudaș, care fusese „cel mai bun membru în mijlocul nostru”. În aprilie 1923 a venit Alexandru Mărgineanu, din Nădlac, care fusese botezat de Gheorghe Vârșandan (1865-1932), unul dintre pionierii baptiștilor români. În aceeași lună, Vasile A. Torsan, „bătrânul bisericii” din Șiclău, județul Arad, îl recomanda pe Ioan Leuca „ca pe un frate în Cristos”. În august 1923, predicatorului Teodor Bora din Tulca, îl recomanda pe Gheorghiu Cicortoș, econom din Homorog, botezat la Gurbediu de Ioan Țirban, alt pionier al baptiștilor ardeleni. În septembrie 1923 a venit Maria Comloșan, văduvă de război din Cherechiu (localitate azi înglobată în Sântana), membră a bisericii din Șiria, Arad, care fusese botezată în 1916 de Pavel Purdei (1871-1919). În martie 1924, recomandat de Vasile Creț, predicatorul din Vinteri, Bihor, a venit

---

cetățenie americană, în 1939 a emigrat în SUA, activând o vreme ca pastor la o biserică românească din Indianapolis, iar din mai 1942 și până când a ieșit la pensie în 1959, a fost pastor la *First Romanian Baptist Church* din Chicago.

108 „Informațiuni.” *Farul Mântuirii*, Anul VI, Nr. 10 (mai 1925): 8.

109 ABCBSTB, „Adresa nr. 5 / 31 martie 1949 către Primăria Municipiului Brăila”.

110 Majoritatea informațiilor din această parte, acolo unde nu este precizat altfel, sunt preluate din Cărțile de Membru, fișele de transfer sau adeverințele cu care au venit zeci de credincioși din alte biserici, documente care s-au păstrat în arhiva bisericii.

Georgiu Bot, botezat în 1914 de Ioan Țirban. Eva Lupescu, „fecioară rumână” botezată de Gheorghe Vărșăndan în 1918, „membru sănătos” al bisericii din Parța, județul Timiș, venea prin transfer în mai 1924. În iulie 1924, Vasile Crețu, predicatorul Comunității Baptiste din Săldăbagiu, Bihor, recomanda pe Georgiu Ban, care fusese botezat în 1922 la Dușești, Bihor de Ioan Țirban. Mai târziu, în august 1927, predicatorul bisericii din Cermei, județul Arad, Andrei Mara, îl recomanda pe Gheorghe Cioara. Moise Treta, „bătrânul raionului Gătaia”, județul Timiș, certifica pe 21 octombrie 1929 faptul că Adam Becican era un „membru sănătos în Christos” din biserica baptistă Gătaia. Francisc Pușcaș, „spremergătorul adunării” din Ginta, județul Bihor, semna pe 1 aprilie 1932 „legitimația” lui Ioan Toth, născut în Cheșa, localitatea unde luase ființă prima biserică baptistă română. Acesta era învățător de Școală Duminicală în biserica din Ginta. Legitimația avea antetul „Prima și libera Asociațiune a baptiștilor din România”, pe ștampilă fiind înscris „Asociațiunea Religioasă Baptistă Ginta”. Legitimația a venit însoțită și de o scrisoare a lui Francisc Pușcaș către Adam Sezonov, cu rugămintea de a i se oferi un loc de muncă lui Toth, fiindcă „aicea ni-i foarte greu”, respectivul având „familie grea”. Pușcaș mai preciza că „nouă ne doare că să ducă dintre noi, dar credem că Isus îl vă păzi și acolo”. Despre Toth, el menționa că „are bună purtare și ’naintare în serviciile Dumnezeiești, bătrân în credință, aprobat de multă suferință, precum și șogorul¹¹¹ meu, bărbatul soarei mele, care vi-i păzitor în fabrică...”

Baptiști au venit și din alte zone, precum Toader Bodnar,¹¹² originar din comuna Volovăț, județul Rădăuți, care venea în octombrie 1923 la recomandarea celui care-l botezase, anume Loghin Motrescu, din Pătrăuții de Jos, pionier al baptismului din Bucovina. La fel și Gheorghe Florea din Solca, Bucovina, recomandat în aprilie 1927 de Pantelimon Andrișan, „lucrător-misionar general în Bucovina”. Cu o „Carte de Membru” alcătuită de Jean Staneschi pe 22 octombrie 1926,

---

111 *Șogor* – regionalism cu sensul de «cumnat», provenind din limba maghiară.

112 Credem că s-a stabilit la Cioara, unde multă vreme a fost un membru Tudor / Teodor Bodnaru, (care se semna Bodnar) având șapte copii. Fiica acestuia, Magdalena, s-a căsătorit cu Ion Drăgan.

a venit la Brăila Dumitru (Titi) Oprescu, student în vârstă de 21 de ani, botezat pe 3 februarie 1924 la București de Constantin Adorian. El a rămas aici, căsătorindu-se cu Eugenia Sezonov. Din Jegălia, județul Ialomița, Haralambie C. Dumitru o recomanda călduros pe 8 martie 1928, pe Tereza Jivu din Arabagi, județul Constanța, botezată pe 21 mai 1922 și care, „de când a devenit membră a confesiunii baptiste, nici o clipă nu a avut liniște din partea soțului ei, a fost chinuită cum nu se poate spune, și-a bătut joc cum diavolul l-a povățuit mai rău, ca să se lase de credință sau să plece. Dânsa este majoră, vă poate mărturisii. Vă rog, primiți-o cum se cuvine unui suflet amărât.”

Dumitru Baban, pastorul bisericii din Constanța, i-a dat transferul lui Serghei Jucov, care a făcut armata la marină trei ani, fiind foarte activ în biserică. Jucov s-a mutat la Brăila în 1930, pentru a lucra la Fabrica de ulei «Adam Sezonov». Iacob Sezonov menționa¹¹³ că acesta s-a ocupat o vreme de cor și de orchestră. La fel, de la Tulcea a venit în iulie 1931, Daria Pereverzov, botezată în acel an de Ieremia Chirienco, „Cartea de Membru” fiind semnată de Grigore Tihomirov, pastorul bisericii tulcene. Tot din Tulcea a venit Evdochia Nazarov, având „Cartea de Membru” semnată pe 11 aprilie 1932 de „predicatorul Comunității Baptiste, Tihon Boșacov”. Pe 21 august 1932, de la Turnu Măgurele, cu o adeverință semnată de predicatorul Nicolae Sava, a sosit Petre Bibirică, care era membru în comitet. Câteva luni mai târziu, a fost urmat de soția lui, Tudora, adeverința ei fiind semnată de „conducătorul bisericii”, Drăgan Vasile. În octombrie 1933, din comuna Stoborăști, județul Teleorman, azi în județul Olt, cu un certificat semnat de predicatorul Matei, a venit Marin Tecuceanu. Acesta a revenit în iulie 1934 cu o „Carte de Membru” emisă de Comunitatea Baptistă Română București Ferentari, în care se preciza că era originar din Tecuci-Kalinderu, județul Teleorman, și fusese botezat pe 28 iunie 1931 la Stoborăști, de Ilie Matei.

Arhiva bisericii arată că, pe lângă aceștia, au venit și mulți credincioși basarabeni, mai ales din partea sudică a provinciei. Cu o adeverință scrisă în limba rusă, semnată de presbiterul M. I. Maximov

---

113 Iacob Sezonov, 10.

și emisă pe 11 iunie 1922, a venit Nina Korotcov, din „Balașovskaia Obșcina”, biserică pe care nu am reușit a o identifica, ea fiind botezată pe 15 iunie 1909. În februarie 1925 a venit Tănase Nedelcu, din comuna Satu Nou, județul Ismail, adeverința membrală fiind scrisă în limba română de bătrânul bisericii, Petrea Carapetrea. Ștefan Ghenovschi din Calcevo, județul Bolgrad,¹¹⁴ a venit în august 1927 cu adeverință semnată de bătrânul adunării, N. Lorfer. El a revenit în august 1928, pentru lucru, adeverința lui fiind scrisă în limba română de bătrânul comunității, N. Jorjev, posibil aceeași persoană cu N. Lorfer, grafia semnăturilor fiind deficitară.

În octombrie 1927, o altă adeverință, în limba rusă, certifica membralitatea lui Petro Mindglova, din Dolițkaia, semnată de pastorul Fedea Vasiliev. O adeverință membrală bilingvă i-a fost dată lui Platon Cuzmenco, din Ismail, de bătrânul adunării, Nichita Șcerbina, în martie 1928, iar în iunie 1928, tot una bilingvă, a fost eliberată de pastorul P. Kravcenco din Hâncești, pentru Tatiana Titova Pidcenco. În 1930, din orașul Bălți, în nordul Basarabiei, a venit Maria Covalskaia, adeverința fiind semnată de bătrânul comunității, Marandiuc. George Geca, meseriaș din Reni, a venit tot în 1930, adeverința fiind semnată de bătrânul comunității, M. Timoșevschi, secretarul T. Bolșacov și membrul în comitet T. Covalschi. În același an a venit Petru Șveț, din comuna Bahmut, județul Tighina, cu adeverința semnată de F. Socolov. De la Chilia Nouă, comună locuită exclusiv de ruși, a sosit la lucru, în aprilie 1931, Melania Vasilievna Kirpicenco, cu o adeverință semnată de pastorul P. I. Kravcenco. În septembrie 1931, din satul Broasca, de lângă Ismail, a venit Natalia Petrenco, cu adeverința semnată de bătrânul comunității, Filip Chibalea. În aceeași lună a sosit Maria Ilie Vulpe, din Vadu lui Isac, județul Cahul, cu adeverința semnată de bătrânul comunității, H. Șeremet.

Un caz aparte îl reprezintă Ioan I. Rusu, „reghent” (dirijor) al corului Bisericii Creștinilor Evanghelici Baptiști din Mălinești, județul Hotin, azi aflat în raionul Noua Suliță din Ucraina, sosit cu un certificat

---

114 Calcevo era la granița dintre județele Bolgrad și Cahul, pe unele adeverințe aparând a fi în județul Bolgrad, pe altele în județul Cahul. Inconsecvența se poate datora unei posibile rectificări a hotarului județean.

datat 11 decembrie 1933. Din aceeași zonă, din satul Balasinești, județul Hotin, azi aflat în raionul Briceni, Republica Moldova, a venit în iulie 1934 Dumitru Verega, agricultor care „e parte la Cuvânt ca predicator”, după cum menționa conducătorul bisericii, D. Feodorov. În octombrie 1935, de la Reni, a venit Feodosi Margină,¹¹⁵ de meserie tâmplar, cu „funcția în adunare de ajutor de dirijor”, adeverința fiind semnată de bătrânul comunității, T. Cobelschi.

Evident, cei mai mulți credincioși au stat doar o vreme la Brăila. Unii însă au rămas aici. Cei mai mulți au venit atrași de posibilitatea de a-și găsi un loc de muncă, mai ales la fabrica lui Adam Sezonov. Precizăm că nu au fost listați aici toți cei care sunt prinși în arhiva bisericii. Au fost selectate doar cazurile mai concludente, pentru a avea o imagine despre relaționarea și networking-ul existente printre bapțiștii din țară, în acele vremuri, fenomen care atingea cote impresionante. Chiar dacă fiecare persoană a stat o perioadă limitată de timp, acești oameni, cu experiențele lor, unii dintre ei cu mulți ani de credință în spate, i-au îmbogățit spiritual pe credincioșii din Brăila. Cu siguranță, ei și-au lăsat amprenta asupra dezvoltării bisericii de aici, chiar dacă nu le putem cuantifica modul și măsura în care au făcut-o.

Întrucât biserica crescuse numeric, încă din 1919¹¹⁶ a fost căutat un loc de întrunire mai spațios, fiind închiriată în acest scop o încăpere mare, numită simbolic *Camera de sus*, situată la etajul unei clădiri de pe Bulevardul Carol, (azi Independenței), pe atunci la numărul 202, imobil aflat în proprietatea doamnei Istrate.¹¹⁷ Serviciile erau coordonate de Neculai Petrescu, el fiind primul lucrător oficial al bisericii. În afara întrunirilor duminicale, exista și una în timpul săptămânii, în seara de joi. Pe lângă acestea, funcționa Școala Duminicală, precum și un program al tinerilor. Au existat și încercări pentru formarea unui cor și a unei orchestre. Deși biserica nu avea pastor ordonat, la chemarea lui Adam Sezonov au venit pentru a predica, în acești ani de început, diverși predicatori din București,

---

115 Întâlnit și ca Fedosei. În afara lui, până prin 1947, a fost membru al bisericii și chiar în comitet, fratele lui, Ilie Margină.

116 Trif și Asiev menționează 1919. Iacob Sezonov aproximează 1920.

117 Emmanuel Sezonov, 82.

precum Constantin Adorian și Ioan Branea, dar și din restul țării. Aproape toți pionierii basarabeni ai credinței baptiste au ajutat biserica, printre ei fiind Boris Bușilă, Andrei Ivanov, Marcu Tarlev și Lev Averbuch. Din Transilvania au venit Radu Tașcă, pastor la Curtici pe atunci, Ioan Țirban de pe Valea Crișului, Mihai Vicaș din Oradea, Hodiș și alții. Unii veneau doar pentru o duminică, alții rămâneau câteva săptămâni, dar au fost și lucrători invitați să stea câteva luni.¹¹⁸

În anul 1920, *Camera de sus* a devenit neîncăpătoare, din cauza creșterii numerice. Atunci Adam a închiriat clădirea Bisericii Calvine, aflată tot pe Bulevardul Carol, care stătea nefolosită de ani de zile.¹¹⁹ După igienizarea, vopsirea și amenajarea clădirii, operații care au reprezentat singurul cost al închirierii,¹²⁰ aceasta a fost inaugurată printr-o adevărată sărbătoare, la care a participat Constantin Adorian, precum și mulți alți invitați.¹²¹ Însă folosirea clădirii reformatilor a atras mai târziu acuzații din partea Episcopului Grigorie Comșa al Aradului (1889-1935), cel mai înverșunat dușman al baptiștilor români din perioada interbelică. În tendențioasa sa lucrare, *Baptismul la români*, susținând că această credință este o unealtă de deznaționalizare, folosită de unguri în mod propagandistic pentru coruperea ființei naționale, Comșa argumenta: „În orașul Brăila, mai anii trecuți, baptiștii țineau adunările în aceeași casă de rugăciune cu calvinii, adică cu reformații unguri și chiar azi sunt frați de cruce.”¹²²

Visul lui Constantin Adorian a fost construirea unui *Palat al Evangheliei* în București, o biserică cu 2 500 de locuri, pentru care a fost lansată o listă de subscripții financiare, existând deja un concept creat de un arhitect. Numărul din iunie 1920 al revistei *Farul Mântuirii* prezenta lista donațiilor primite recent pentru acest proiect. Dintre cei 23 de donatori, care oferiseră în total 10 136 de lei, cel puțin patru erau din Brăila: Dobre Costache, Adam Sezonov, Neculai Petrescu și

---

118 Iacob Sezonov, 2-3.

119 Data este incertă. Trif menționează 1920, iar Asiev 1921. Vezi: Trif, „Scurt istoric al Bisericii Creștine Baptiste Brăila.” respectiv ABCBSTB, „Adresa nr. 5 / 31 martie 1949 către Primăria Municipiului Brăila.”

120 Emmanuel Sezonov, 83.

121 Iacob Sezonov, 4.

122 Dr. Grigorie Comșa, *Baptismul la români* (Arad: Editura Diecezană, 1927): 6.

Adam Leziner. Mai bine de jumătate din valoarea donațiilor o reprezenta cea făcută de Adam Sezonov, care dăruise 6 650 de lei.¹²³ În timp, realizând că suma necesară pentru împlinirea visului său era imposibil de colectat, Adorian a renunțat la proiect.

Pantelimon Andrișan

Pentru a impulsiona lucrarea, Adam Sezonov l-a adus în 1920 pe un seminarist, Pantelimon Andrișan (1891-1976), pentru a suplini funcția de pastor.¹²⁴ Originar din Frătăuții Vechi, Bucovina, Andrișan a emigrat în Canada la vârsta de doar 21 de ani, împreună cu tatăl său, cei doi îmbarcându-se în iunie 1912 din Hamburg.¹²⁵ Nemergându-i prea bine, în august 1913 s-a mutat din Hamilton, Canada, în orașul Detroit din SUA,¹²⁶ având doar patru dolari în buzunar. Aici a fost evanghelizat de către Moise Treta,¹²⁷ pionierul lucrării printre românii din metropola americană, care se mutase acolo în 1911 de la Cincinnati.¹²⁸ După război, Andrișan a revenit în România și s-a înscris la nou-înființatul Seminar Teologic Baptist. Nu a rămas multă vreme, plecând înapoi în America, doritor să studieze acolo.¹²⁹ Planul era ca la final să revină ca pastor la Brăila, dar acest lucru nu s-a mai realizat. Andrișan a studiat la *Louisville Theological Seminary*, instituția de învățământ a Convenției Baptiste de Sud, și a obținut cetățenia americană în ianuarie 1922. În vara anului 1921 a fost angajat ca misionar al Convenției Baptiste de Sud printre românii din orașele

---

123 „Donațiuni pentru Palatul Evangheliei”, *Farul Mântuirii*, Anul I, Nr. 7 (1920): 6.

124 Alexa Popovici, 122.

125 NARA, US Passport Applications, 1795-1925, Pantelimon John Andrisan, 1922; citing Passport Application, Kentucky, US, source certificate #225227, NARA microfilm publications M1490.

126 NARA, Vermont, St. Albans Canadian Border Crossings, 1895-1954, Pantilimon or Peter Andrisan, 1913; citing M1464, Soundex Index to Canadian Border Entries through the St. Albans, Vermont, District, 1895-1924, 225, NARA microfilm publications M1464.

127 Alexa Popovici, 524.

128 Jones, 113.

129 Alexa Popovici, 122.

New Castle și Elwood City, Pennsylvania.¹³⁰ În această calitate, a fost invitat să participe la întrunirea anuală a Convenției din mai 1922, desfășurată la Jacksonville, Florida.¹³¹ După absolvire, în octombrie 1922, el a solicitat eliberarea unui pașaport american, menționând că intenționa să se îmbarce spre România, pentru „religious work” (lucrare religioasă).¹³² Deși Andrișan intenționase să revină ca pastor la Brăila, planurile sale s-au schimbat după sosirea în țară, fiind cooptat ca profesor la Seminarul din București.¹³³

Primul botez a fost oficiat pe malul drept al Dunării de Constantin Adorian, pe 6 iunie 1920. După serviciul divin ținut la biserică, cei care au luat parte la botez s-au întâlnit la ora 13:30 în port, de unde, cu cinci bărci pline, au traversat Dunărea. Au primit botezul trei persoane: Lydia Sezonov, Mihail Bericov, din Tulcea, de profesie mecanic, precum și Ichim Barbu, acesta din urmă fiind de la Jegălia. Sărbătoarea a fost marcată de prezența unui grup coral din București.¹³⁴ Conform lui Emanuel Sezonov, în decursul anului 1920, Constantin Adorian a efectuat în total trei botezuri la Brăila, dar despre două dintre ele nu ne-au rămas informații specifice.¹³⁵ Știm însă despre un alt botez, tot la Dunăre, desfășurat pe 30 octombrie 1920, care a fost oficiat de Ioan Branea, asistat de Haralambie.¹³⁶ Trei bărbați și două femei au primit botezul, păstrându-se numele lui Petre Ghiura, mutat ulterior la Arad, Ștefan Moldoveanu și Anica Lipovan.¹³⁷ Se pare că Ghiura a revenit la Brăila, fiindcă președintele Comunității de Arad, Dimitrie Bulzan, adeverea într-un „Bilet membral”, datat 11 noiembrie 1924, că „Petre Giura e membru sănătos în biserica baptistă din Arad Șega și are grad de predicat Evanghelia”.¹³⁸

---

130 „Baptists Plan For Roumanian Mission.” *New Castle News* (August 6, 1921): 9.

131 Everett Gill, „First Annual Report on New European Missions”, *Annual of the Southern Baptist Convention*, Jacksonville, Florida (May 17-22, 1922): 30.

132 NARA, US Passport Applications, 1795-1925, Pantelimon John Andrișan, 1922...

133 „Seminarul baptist din București”, *Renașterea*, Anul V, Nr. 10 (6 martie 1927): 6.

134 „În Brăila”, *Farul Mântuirii*, Anul I, Nr. 7 (iunie 1920): 53. Iacob Sezonov, 2.

135 Emmanuel Sezonov, 83.

136 Bănuim că ar fi posibil să fie vorba de Haralambie Dumitru din Jegălia, deși Iacob Sezonov menționează că acest Haralambie s-a stabilit ulterior la Nădlac.

137 Iacob Sezonov, 2.

138 ABCBSTB, „Bilet membral Petru Giura, Arad, 11 septembrie 1924”.

Duminică, 18 iulie 1920, a venit Radu Tașcă, pastorul bisericii din Curtici. Acesta a făcut un turneu prin bisericile din Dobrogea și Vechiul Regat, pe când îl suplinea pe Constantin Adorian, plecat să reprezinte bapțiștii români la Conferința de la Londra. În acel moment, Petrescu era principalul lucrător al bisericii, la serviciul de seară participând și un profesor de teologie ortodoxă, preotul Periam. După ce Radu Tașcă a predicat din Romani 1:16-18, a mai citit pasajul din 1 Corinteni 11:23-29, administrând congregației Cina Domnului. La final, preotul a luat cuvântul, acuzând că există atâtea confesiuni creștine și fiecare consideră că religia lui este cea adevărată. Din sală, un participant evreu l-a provocat pe preot să arate care e calea cea adevărată. Acesta s-a scuzat, afirmând că nu are la el cărțile bisericești în care se află adevărul. În cele din urmă, preotul a plecat rostind cuvinte de blam.¹³⁹

Chiar în a doua zi de Înviere, pe 12 aprilie 1920, pe fondul unui val crescând de intoleranță și prigoană la nivel național, biserica din Brăila a fost închisă din ordinul noului prefect al Poliției. Imediat, Uniunea Baptistă a înaintat un memoriu către Ministerul de Interne, al cărui portofoliu era deținut de președintele Consiliului de Miniștri, nimeni altul decât generalul Alexandru Averescu¹⁴⁰ (1859-1938). În memoriu, acesta era solicitat să dispună redeschiderea bisericii, întrucât Poliția Brăila făcuse un abuz de putere, încălcând Articolele 21 și 26 din Constituție.¹⁴¹ Demersul a fost încununat de succes. Dumitru Baban consemna și el, în manuscrisul său despre Istoria Bapțiștilor, un incident de intoleranță religioasă, desfășurat la Brăila, tot în 1920. În timp ce-și făcea stagiul militar la Regimentul 38 Infanterie Brăila,

---

139 Radu Tașcă, „O cale de misiune.” *Farul Mântuirii*, Anul I, Nr. 10 (1920): 75.

140 Deși intrat în mentalul colectiv ca eroul de la Oituz și Mărăști, Averescu a avut multe pe conștiință, mai ales reprimarea în sânge a Răscoalei de la 1907. Felul lui duplicitar, arivismul și superficialitatea i-a îndepărtat și pe cei apropiați, Constantin Argetoianu comentând: „Până la chemarea noastră la Guvern, în martie 1920, Averescu făcea pe Dalai Lama, citea autori perimați de economie politică. Își pierdea vremea cu fleacuri și cu fuste, primea pe toți intriganții și asculta toate lichelele. Rezultatul era câte un bilețel prin care îmi cerea măsuri ce încurcau toate lucrurile. N-am cunoscut un spirit mai apolitic decât al lui și în primele timpuri ale noii sale cariere călca în toate străchinile, dar absolut în toate.” Vezi: Constantin Argetoianu, *Memorii*, Vol. V (București: Editura Machiavelli, 1995), 79.

141 Alexa Popovici, 349.

soldatul Ioachim Barbu, originar din comuna Latinu,¹⁴² județul Brăila, credincios baptist, a fost observat de preotul confesor că nu și-a făcut semnul crucii înaintea de a lua masa. Imediat, preotul l-a lovit și l-a dus într-un șopron, unde a continuat să-l bată. Ulterior, l-a legat de picior cu o frânghie și l-a atârnat cu capul în jos, cerându-i încontinuu să-și facă cruce. Soldatul a fost scăpat din mâinile preotului doar la intervenția locotenentului Ieremia Traian.¹⁴³ La nivel național, prigoana contra baptiștilor a atins cote paroxistice în 1920-1921. Maltratările credincioșilor erau frecvente, bisericile erau închise după bunul plac al autorităților, copiii baptiștilor erau subiect de batjocură în școli, mulți pastori au fost arestați și bătuti, Bibliile și cărțile credincioșilor erau confiscate etc. Cele mai grele persecuții se întâmplau în mediul rural, unde preoții ortodocși aveau o influență uriașă, care sfida litera legii.

În ciuda multor memorii și audiențe ale liderilor baptiști, inclusiv ale reprezentanților Alianței Mondiale Baptiste, veniți în acest scop la București, Charles A. Brooks și J. H. Rushbrooke, făcute la ministrul cultelor și artelor, Octavian Goga, nu s-a schimbat nimic. Abia după căderea guvernului Averescu (II), Rushbrooke a fost primit în audiență de președintele Consiliului de Miniștri, Take Ionescu, căruia i-a dat un document, conținând o listă în detaliu cu cazuri concrete de persecuții contra baptiștilor. În aceeași zi, Ministrul Cultelor și Artelor, Vasile Dumitrescu-Brăila, i-a promis lui Rushbrooke că persecuția va înceta. Acesta a emis pe 17 ianuarie 1922 Ordinul circular nr. 2143, care acorda libertate religioasă deplină baptiștilor.¹⁴⁴

O vreme, lucrurile s-au liniștit, dar, curând, guvernul Take Ionescu a căzut, fiind succedat de guvernul Ion I. C. Brătianu (VI), în care portofoliul Cultelor a fost preluat de Constantin Banu (1873-1940). Deși oficial baptiștii erau apărați de Ordinul nr. 2143, în practică acesta era ignorat total. Asemenea încălcări grosolane s-au semnalat la Cioara-Doicești, unde era misionar Neculai Petrescu și unde autoritățile au închis biserica în ianuarie 1923. Prin adresa nr. 11/23 ianuarie 1923, Uniunea Baptistă a reclamat situația din județul Brăila

---

142 Comuna a fost desființată în 1968, satul Latinu fiind transferat comunei Măxineni.

143 Baban, 65.

144 Alexa Popovici, 347-365.

la Ministerul Cultelor, arătând încălcările Ordinului 2143/1922. Ministerul nu părea de loc contrariat de semnalarea cazurilor de genul acesta, lucru care i-a determinat pe liderii baptiști să constate caracterul duplicitar al autorităților, bănuindu-i pe cei de la Culte că, deși oficial exista acel ordin, în mod secret erau trimise indicații pentru încălcarea lui.¹⁴⁵

Ștefan Stupariu, Alexa și Sima Popovici

La începutul anului 1921, a fost adus ca pastor la Brăila Ștefan Stupariu (1894-1968), proaspăt întors de la studiile teologice efectuate în SUA. Originar dintr-o familie săracă din comuna Șimand, județul Arad, Stupariu a emigrat în 1912 în SUA. Acolo și-a luat o slujbă, însă a urmat în paralel și liceul. În 1915 s-a convertit la baptism, tot în același an primind și botezul. Fiind plin de râvnă, a fost trimis să-și continue studiile la Seminar.¹⁴⁶ Deși tânăr, a căpătat experiență în timpul studiilor, activând ca misionar al *American Baptist Home Mission Society*.¹⁴⁷ Sarcina lui a fost să lucreze printre imigranții români din orașul Akron, statul Ohio.¹⁴⁸ Între 1 iunie 1919 și ianuarie 1921, când a revenit în România, Stupariu a fost și pastorul bisericii românești din Akron (*First Romanian Baptist Church Akron*), biserică înființată în anul 1911, care există și azi.¹⁴⁹ Asemenea multor altor baptiști români din America, după Marea Unire, Stupariu a decis să se repatrieze. Ajuns în țară, el a fost îndrumat de comitetul Uniunii să preia pastorația bisericii din Brăila.¹⁵⁰ Deși a stat aici doar doi ani, conform lui Alexa

---

145 Alexa Popovici, 373.

146 Gheorghe Cociș, „Pastorul Stupariu Ștefan”, *Îndrumătorul creștin baptist*, Nr. 5 (1968): 6.

147 Agenția pentru misiune internă a Convenției Baptiste de Nord.

148 „Missionaries, Special Workers, etc of the ABHMS.” *American Baptist Year-Book 1920* (Philadelphia: American Baptist Publication Society, 1920): 323-325.

149 Jones, 93.

150 Cociș, 6.

Popovici biserica a beneficiat din plin, fiind consolidată spiritual prin slujirea sa.¹⁵¹ Stupariu a fost cel care a organizat un botez pe 15 august 1921, tot la Dunăre, dar pe partea orașului. Printre cele șase persoane botezate atunci s-au aflat soții Iacob și Elena Sezonov.¹⁵² Nu deținem informații despre toate botezurile oficiate la Brăila, în acei ani de început. Cert este că au fost organizate și alte botezuri, înainte de construcția clădirii bisericii, în anul 1923. Un vechi registru de membri al bisericii din Tulcea menționează pe Ana Sergheev, născută la Tulcea pe 9 noiembrie 1867 și botezată la Brăila pe 15 august 1922.¹⁵³

În octombrie 1921, a sosit la Brăila tânărul baptist bucureștean, Jean¹⁵⁴ Staneschi (1900-1980).¹⁵⁵ Deși Bunaciu afirmă că Staneschi a fost adus la Brăila ca pastor,¹⁵⁶ în realitate, el a fost folosit ca să ajute lucrarea, cu talentele și râvna lui, fiind în paralel pedagogul copiilor lui Adam Sezonov, unul sever după cum avea să mărturisească mai târziu Emanuel Sezonov.¹⁵⁷ O dedicație de pe o fotografie dăruită în 1923 de Jean Staneschi lui Costache Dobre, ne ajută să determinăm perioada petrecută aici: „În amintirea zilelor petrecute împreună în Domnul, în

151 Alexa Popovici, 122.

152 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.” Iacob Sezonov, 3. Într-o cerere adresată în 1949 bisericii, Elena Sezonov menționează data botezului ca fiind 15 august 1920, iar ca botezător pe Stupariu. Cum Stupariu nu era încă în țară atunci, considerăm că e vorba de 1921. Vezi: ABCBSTB, „Cerere adresată de Elena Sezonov bisericii din Brăila, 1 ianuarie 1949”.

153 „BCB Tulcea – Registrul de membri alcătuit de Leon Grenaderov.”

154 De fapt l-a chemat Ioan, ca pe tatăl său, dar Jean este forma sub care este cunoscut.

155 Iacob Sezonov, 4.

156 În 1959, pentru stabilirea vechimii în muncă, Staneschi a cerut bisericii din Brăila să-i elibereze o adeverință, stipulând că între 1 octombrie 1921 – 1 februarie 1923 a fost angajatul bisericii, în calitate de pastor. Biserica l-a avut ca pastor atunci pe Ștefan Stupariu și, deși Staneschi a fost foarte activ cu tinerii și pe parte muzicală, nu fusese angajat propriu-zis de biserică, ci de Adam. La cererea lui, i s-a eliberat respectiva adeverință, pe care el o trimisese gata dactilografiată în trei exemplare! Intuim că acea adeverință l-a indus în eroare și pe Bunaciu. Niciun manuscris cu istoricul bisericii nu-l include pe Staneschi ca pastor, deși fiecare îi recunoaște rolul benefic. Vezi: Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, *Istoria răspândirii credinței baptiste* (București: Editura Universității din București, 1997), 144. ABCBSTB, „Scrisoare de la Jean Staneschi către BCB Brăila, București, 11 iunie 1959”.

157 Emanuel Sezonov amintea că „fratele Jean” îl pedepsea punându-l să stea în genunchi pe boabe de porumb, iar când odată a achiziționat niște cărți din colecția „Biblioteca pentru toți”, i le-a aruncat în sobă! Vezi Emmanuel Sezonov, 93.

Brăila. 25 X 1921 – 22 I 1923, Jean Staneschi.” Considerat a fi polonez de origine și botezat împreună cu mama sa pe 11 iunie 1916, în ziua de Rusalii, de către Benjamin Schlipf, Staneschi a absolvit *Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale* din București, înființată în 1913, cunoscută azi sub numele de A.S.E.¹⁵⁸ Deși economist prin formație, el a fost un om polivalent, poliglot, cunoștea foarte bine mai ales limba germană, avea înzestrări muzicale deosebite, fiind capabil atât să dea învățătură cât și să predice.

Jean Staneschi - februarie 1923

Prezența lui a dinamizat lucrarea locală, unul dintre meritele sale fiind organizarea corului pe patru voci, pe care l-a dirijat.

În biserică, pe lângă organizarea corului, Jean Staneschi a consolidat lucrarea tinerilor, a Școlii Duminicale, biblioteca și activitatea de colportaj. De asemeni a încurajat intrarea în lucrare a tânărului Andrușa Sezonov (1907-1990), fiul lui Iacob, precum și a vărului acestuia, Lucașa Sezonov, care fusese botezat la București de Constantin Adorian, pe 22 aprilie 1923.¹⁵⁹ Lucașa, Andrușa și alți tineri au dus o activitate intensă, împărțind foarte multe tractate. Cei doi veri Sezonov au produs la șapirograf o revistă intitulată *Lumina*, din care nu s-a păstrat niciun exemplar. Una dintre lucrările de început ale lui Jean Staneschi a fost elaborată în acei ani, la Brăila, anume o carte unificată de cântări comune, efectuată la solicitarea Uniunii Baptiste, prin selectarea într-un volum a cântărilor din *Harfa Coriștilor*, *Cântările Sionului*, *Cântările Credinței* etc.¹⁶⁰ Lucrarea a elaborat-o împreună cu Andrușa Sezonov, având un termen de livrare foarte

---

158 AUBCBR, „Evidența datelor predicatorului Ioan Staneschi.” 20 VIII 1949, Uniunea Comunităților Creștine Baptiste din R.P.R.

159 ABCBSTB, „Carte de Membru No. 43, Comunitatea Baptistă Română București, 30 mai 1923.” Iacob Sezonov, 4.

160 Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 245.

Corul bisericii - ianuarie 1923. În picioare, primul din dreapta e Nichita Nazarov, cu mâna pe umărul soției, Mașa Nazarov. Pe scaune, de la stânga: Eugenia Sezonov (căsătorită Oprescu), Tania Sezonov, Elena Savin și Jean Staneschi.

scurt, motiv pentru care au existat și anumite scăpări. Tipărirea ei a fost efectuată în Germania, pe o hârtie de foarte bună calitate, costurile fiind suportate de către Adam.¹⁶¹ Probabil și prima ediție a *Cântărilor Triumfului*, apărută în 1924, pe când Staneschi efectua stagiul militar, a fost elaborată tot la Brăila. Având 64 de cântări, a fost reeditată cu adăugiri semnificative, în 1924, 1926, 1933 și 1946, ultima ediție având 150 de cântări și oratoriul „Spre Betleem”.¹⁶²

În biserică, activitatea spirituală s-a intensificat, avându-l ca motor pe neobositul Staneschi. Deși nu era ordinar, acesta făcea vizite, organiza serbări, mobiliza tinerii, copiii, pe toată lumea. În fiecare vineri la 6 dimineața era o oră de rugăciune a tinerilor. Sub bagheta lui, corul ajunsese la măiestrie, având la dispoziție unele voci deosebite. Pe lângă o seamă de membri ai familiei Sezonov, cum ar fi Elena, Lidia, Tania și Daniel, în cor cântau Mașa și Nichita Nazarov, Elisabeta Pereverzov, Zenovei Averianov, Igorov, Ucraineț și alții.

---

161 Emmanuel Sezonov, 87.

162 Ilie Pop, *Un secol de har*, 68.

Șederea în Brăila a lui Staneschi s-a finalizat când a fost încorporat în armată, pentru efectuarea stagiului militar.¹⁶³

După lăsarea la vatră, pe 1 octombrie 1925, Staneschi s-a căsătorit cu Olga Dimitrova, o tânără din Constanța care avea profesia de medic.¹⁶⁴ Pe 14 noiembrie 1926,¹⁶⁵ el a fost ordinar ca pastor, în cadrul unei ceremonii desfășurate la București, comisia de ordinare fiind formată din Constantin Adorian, Ioan R. Socaciu, Simion Voia și Ioan Branea.¹⁶⁶ Ordinarea a fost efectuată în urma alegerii lui ca lucrător în Dobrogea, dar experiența pastorală la Constanța a fost una scurtă, de vreo doi ani. Jean Staneschi a rămas apropiat de biserica brăileană, fiind invitat adesea să predice aici. Vreme de câțiva ani, începând din 1931,¹⁶⁷ el s-a întors la Brăila, foarte probabil în anii în care Seminarul a fost închis, ocupându-se de cor¹⁶⁸ și sprijinind lucrarea, în paralel fiind angajat ca economist la Fabrica de Ulei «Adam Sezonov». În timpul acestei a doua perioade brăilene, el a scris o biografie a lui Spurgeon, publicată în 1934 cu ocazia centenarului nașterii predicatorului englez, intitulată *În Slujba lui Dumnezeu*. Apariția lucrării a fost semnalată prompt în *Farul Creștin*.¹⁶⁹

La București, el a îndeplinit de-a lungul a peste 50 de ani o sumedenie de funcții. A fost profesor și director la Seminar, secretar

---

163 Iacob Sezonov, 4-5.

164 Pop, *Un secol de har*, 67. Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 245.

165 Cartea de Membru al BCB Golgota, emisă de Adorian pe 5 decembrie 1931, specifică ordinarea lui Staneschi pe 14 noiembrie 1926. Vezi ABCBSTB, „Carte de Membru de la CBR București pe numele Jean Staneschi, 5 decembrie 1931”.

166 „București.” *Farul Mântuirii*, Anul VII, Nr. 23-24 (decembrie 1926): 14.

167 În arhivă este Cartea de Membru emisă de Adorian pe numele lui, pe 5 dec. 1931. Aceasta se elibera la transferul unei persoane. Există fotografiile ale lui cu corul și orchestra din Brăila, datele 20 septembrie 1931. Bunaciu precizează că Staneschi a fost la Brăila între 1933-1935, însă toate datele din articol au o marjă de precizie de 1-2 ani. Vezi ABCBSTB, „Carte de Membru de la CBR București pe numele Jean Staneschi, 5 decembrie 1931”. Dr. Bunaciu Ioan, „Credința baptistă în județele Brăila și Galați.” *Îndrumătorul Creștin Baptist*, Vol. 34, Nr. 1-2 (1979): 18.

168 Anna Schuler (1908-2005) a venit la Brăila în 1929, unde s-a căsătorit în 1931 cu Andrușa Sezonov. Cei doi au locuit aici până în 1934, când s-au mutat la Constanța. La Brăila, Anna a cântat la orgă (harmoniu), precum și în orchestra bisericii, colaborând cu Jean Staneschi, dirijorul corului. Vezi: „Anna Sezonov” *Buletin Duminical*, Biserica Baptistă Română din Chicago (21 august 2005): 2.

169 *Farul creștin*, Anul II, Nr. 10-11 (1934): 7.

20 septembrie 1931 – R1: x – Daria S. - Victoria S. - Lidia Cozubenco; R2: Iașa S. - Andrușa S. - Jean Staneschi -x – Vasile Ciucă.

general al Uniunii Baptiste, precum și pastor al bisericii «Golgota». În timpul războiului, pe când bisericile au fost închise, Staneschi și-a susținut doctoratul în științe economice, la Viena.¹⁷⁰ El a fost adesea persecutat în timpul regimului comunist. În 1953, a fost închis și ținut în beciurile Securității. Nu i s-a intentat proces, fiind eliberat subit și fără explicații, după 30 de luni de detenție.¹⁷¹ A murit la 80 de ani, în 1980. Despre Staneschi, Ioan Bunaciu a avut postum numai cuvinte de apreciere, afirmând printre altele că:

În timpul pastorației lui, sala mare a bisericii din str. Titulescu, în fiecare duminică era arhiplină, chiar și preoți ortodocși veneau să-l asculte, pentru că avea predici adânci și documentate. Pentru timpul acela era cel mai pregătit predicator din Cultul Baptist.¹⁷²

În martie 1922 a venit la Brăila Dumitru Hodoroabă (1892-1971), pionier al baptilismului din Bucovina și tatăl lui Ieremia Hodoroabă, cunoscutul predicator și realizator al emisiunii «Glasul Îndrumătorului Creștin», difuzată vreme de peste trei decenii la postul de radio «TWR» Monte Carlo. Hodoroabă tocmai ce fusese ordinar pe 1 martie 1922 la Pătrăuții de Jos, împreună cu alți patru bucovineni, de către o comisie formată din Constantin Adorian, Radu Tașcă și Atanasie Pascu. A stat în Brăila jumătate de an, până în septembrie 1922. Acest stagiul la Brăila a fost omis de istoricii baptilismului românesc, singurul care l-a

¹⁷⁰ *Creștinul Azi*, Nr. 2 (2005): 12.

¹⁷¹ Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 145. Pop, *Un secol de har*, 67.

¹⁷² Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 145.

menționat și încadrat temporal fiind Loghin Motrescu. Conform acestuia, Hodoroabă a lucrat la Fabrica de ulei «Adam Sezonov», nu atât pentru a câștiga bani, ci pentru a învăța tehnologia, sperând să facă o investiție de acest gen în Bucovina, pentru finanțarea lucrării. Probabil a fost îndrumat să vină aici de Constantin Adorian, care era bun prieten cu Adam.¹⁷³ În timpul acesta, Hodoroabă a legat o prietenie strânsă cu Petrescu, care i-a fost de mare folos mai târziu.

Putem să ne imaginăm efervescenta spirituală existentă în acei ani de început ai bisericii din Brăila, cu atâția lucrători de valoare. Era un cadru cosmopolit, o mică Antiohie a baptismului din România, unică probabil la acea oră. Biserica fusese inițiată de rusul basarabean, crescut și botezat la Tulcea, Adam Sezonov, cu sprijinul a doi români dobrogeni, Costache Dobre și Neculai Petrescu, ultimul dintre ei botezat în America. Pastor era arădeanul Stupariu, asistat de bucovineanul Hodoroabă, responsabil muzical și de tineret fiind bucureșteanul cu rădăcini poloneze, Jean Staneschi! De problemele administrative se ocupa fostul diacon al bisericii din Tulcea, germanul Georg Fischer, care locuia în casa lui Adam Sezonov. De altfel, ei erau rude prin alianță. Era și Banatul reprezentat. În decembrie 1924 s-a mutat la Brăila învățătoarea de Școală Duminicală, Iuliana Bălan, în vârstă de 18 ani, provenind din biserica din Anina. Aceasta a fost botezată la Bogodiuț, pe 18 iunie 1922, de Ioan Șuvețiu, având „ordinațiunea” efectuată pe 11 iulie 1923.¹⁷⁴

În 1923, Stupariu a acceptat să păstorească biserica «Pârneava» din Arad, fiind o vreme și casier al Comunității Baptiste de Arad. S-a mutat în 1925 la Oradea, unde a slujit biserica numărul 2, de pe strada Simion Bărnuțiu, alături de Teodor Pușcaș. Ulterior a păstorit diferite alte biserici, deținând și funcția de președinte al Comunității de Arad. La bătrânețe s-a stabilit în comuna Cermei, unde a și murit la vârsta de aproape 75 de ani. Serviciul său de înmormântare a fost condus de Gheorghe Cociș, pastorul bisericii din Cermei.¹⁷⁵

---

173 Loghin Motrescu, „Istoria baptiștilor din Bucovina.” (Lucrare în manuscris).

174 ABCBSTB, „Carte de Membru No. 11. Comunitatea Baptistă Română Anina, 18 decembrie 1924”.

175 Cociș, 6. Alexa Popovici, 480; 493.

Construirea clădirii de pe strada Dianei Pastorația lui Ioan Bododea și diversificarea lucrării

Pe 2 mai 1923, Adam Sezonov a achiziționat un teren de 277 mp, situat pe strada Dianei numărul 7 (devenit ulterior 9) cu actul de vânzare-cumpărare nr. 1669, autentificat la Tribunalul Brăila. Aici a ridicat o clădire, în baza autorizației de construcție nr. 260 din 1923, în mare parte din fonduri personale, dar și cu contribuțiile unor membri. Mai târziu, clădirea a fost donată bisericii.¹⁷⁶ Lucrările au demarat în primăvara anului 1923. Punerea pietrei de temelie a avut loc în cadrul unei ceremonii speciale, în timp ce corul interpreta o cântare. Un *zapis de aducere aminte a fost* inclus într-o sticlă. Diriginte de șantier era fostul diacon al bisericii din Tulcea, bătrânul Georg Fischer (1848-1930). Fischer,¹⁷⁷ unul dintre pionierii bapșismului din Dobrogea, a fost membru fondator al bisericii din Tulcea.¹⁷⁸ Fiica lui, Sofia, a fost prima soție a lui Avram Sezonov¹⁷⁹ și mama lui Pavel (Paul) Sezonov. Între Adam Sezonov și Georg Fischer, în ciuda diferenței de vârstă de 35 de ani, a existat o relație specială de prietenie. De altfel, după ce lui Fischer i-a murit soția la Tulcea, în 1918, el și-a petrecut ultimii 12 ani ai vieții în casa lui Adam și Lydia, din strada Griviței, numărul 202.¹⁸⁰ La supravegherea lucrărilor, Fischer a fost ajutat de Andrușa Sezonov și de alți tineri. Clădirea a fost inaugurată în cadrul unui serviciu special, desfășurat pe 23 septembrie 1923.¹⁸¹ Construcția avea 187 mp, dintre care sala bisericii 100 mp, cancelaria 28 mp și casa pastorală 59 mp,

---

176 ABCBSTB, „Proces verbal din 21 octombrie 1943 privind predarea patrimoniului bisericii către Căminul Cultural Orășenesc, Brăila”.

177 Între 1891 și 1906, Fischer a slujit ca diacon al bisericii din Tulcea. El a fost cumnat cu Martin Heringer, colportor de Biblie din Cataloi, care a fost activ în Bulgaria, fiind unul dintre pionierii credinței baptiste din țara vecină.

178 Iacob Sezonov, 5-6.

179 Unul dintre frații mai mari ai lui Adam, fost responsabil al bisericii din Tulcea.

180 Emmanuel Sezonov, 75. Paul Sezonov, „Biografie scurtă și romanțată a familiei bunicului meu Georg Fischer.” (Manuscris păstrat de Răzvan-Cristian Stoica).

181 Iacob Sezonov, 6.

iar curtea din jur măsoară 103 mp.¹⁸² Clădirea a servit bisericii din Brăila trei sferturi de veac, până în 1997. Toată tâmplăria și mobilierul: uși, ferestre și bănci, au fost confecționate benevol de cumnatul lui Andrei Sezonov, Nichita Nazarov, mutat și el de la Tulcea la Brăila.¹⁸³ Sala bisericii a fost dotată cu un armoniu mare, iar pentru administrarea Cinei Domnului s-au folosit, până în anul 1964, un potir și 60 de lingurițe din alpaca. În toamna anului 1923, Secretarul *Bordului de Misiune Străină* al *Convenției Baptiste de Sud*, Dr. James Franklin Love (1859-1928), dădea exemplul

Clădirea în 1924

extraordinar al unui om de afaceri baptist român, Adam *Lexonov*. fiind vorba, evident, de Sezonov. Conform lui Dr. Love, Adam a construit, cu ceva sprijin de la un frate de-al lui, prima casă de rugăciune din Basarabia,¹⁸⁴ după care a construit singur o biserică baptistă la Brăila. Love mai anunța că Andrișan, care absolvise de scurt timp Seminarul din Louisville, era pastorul bisericii din Brăila.¹⁸⁵ Ajuns în țară, Andrișan a renunțat la planurile inițiale, fiind cooptat ca profesor la Seminarul Teologic Baptist din București.¹⁸⁶ După o perioadă la București, Andrișan s-a dus ca misionar în Bucovina, împreună cu soția sa, Lidia, și cu fiul său, Titus, născut în 1925. În 1927 a plecat cu familia în SUA,

182 ABCBSTB, „Inventar la 31 decembrie 1958. Clădiri și construcții”.

183 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 20 iunie 2016.

184 Este vorba de clădirea bisericii din Chișinău.

185 Frank E. Burkhalter, „Rumanian Layman Builds Two Baptists Churches Out of His Own Proceeds.” *Baptist and Reflector*, Vol. 90, No. 6 (Nov. 15, 1923): 3.

186 „Seminarul baptist București”, *Renașterea*, Anul V, Nr. 10 (6 mar. 1927): 17.

Promoția 1924 a Seminarului R1: Nicolae Iancu - Constantin Adorian; R2: Teodor Pușcaș - Dumitru Baban - Ilie Mîrza - Ioan Bododea

stabilindu-se la Cleveland, unde a păstorit o biserică română.¹⁸⁷ Adam s-a repleat și, la recomandarea lui Adorian, l-a adus ca pastor, în toamna anului 1923, pe Ioan I. Bododea, student în anul terminal la Seminarul din București.¹⁸⁸ Bucureștean de origine, Bododea a făcut parte din prima promoție a Seminarului, în 1924. În paralel a fost „Secretarul Comunității Baptiste București”, publicând mai multe știri, în *Farul Mântuirii*. Alături de Adam Sezonov, între 21-27 iulie 1923, Bododea participase la Congresul al II-lea al Alianței Mondiale Baptiste, de la Stockholm, făcând parte din delegația de 23 de persoane a Uniunii Baptiste.¹⁸⁹ Cu sosirea lui Bododea, lucrarea a luat avânt. Bun orator, el a reușit să motiveze și să mobilizeze tinerii. Ca rezultat, în 1924 au avut loc cel puțin trei botezuri. *Farul Mântuirii* consemna că pe 9 martie 1924 a avut loc un botez efectuat de „premergătorul Comunității Baptiste de Brăila”, Bododea. În prezența unui public numeros, mulți participanți fiind veniți „din alte orașe și sate”, s-au botezat cinci persoane din Brăila și una din Râmnicu Sărat.¹⁹⁰ Printre cei botezați a fost fiul lui Iacob Sezonov, Andrei (Andrușa), fiica lui Andrei Sezonov, Eugenia (Jeni), căsătorită ulterior Oprescu și Elisabeta Periverzov, născută la Tulcea și căsătorită mai târziu cu Paul Sezonov.¹⁹¹ Sora Elisabetei era Maria (Mașa), soția lui

187 NARA, United States Census, 1930, District ED 45, Pantelimon Andrisan, citing NARA microfilm publication T626.

188 Alexa Popovici, 528.

189 Alexa Popovici, 563.

190 Textul indică 6 martie, dar în 1924 a picat joia. Iacob Sezonov l-a datat 10 martie. În schimb Virgil Sezonov l-a datat corect, după o fotografie, pe 9 martie 1924. Vezi: „Botezuri.” *Farul Mântuirii*, Anul V, Nr. 7 (1 aprilie 1924): 8.

191 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

Nichita Nazarov. Iacob Sezonov mai indică trei bărbați botezați: Ion Bodaș, Vasile Buruiană și Radu Mihai, dar gălățeanul Radu Mihai a fost botezat ceva mai târziu. A fost primul botez făcut în baptisteriul din noua clădire, care era un bazin aflat sub postamentul de lemn pe care era așezat amvonul.¹⁹² Botezul din martie 1924 indică faptul că Bododea a fost ordinar înainte de absolvirea Seminarului, decizie luată *in extremis* din cauza crizei acute de lucrători calificați. Un al doilea botez din 1924 s-a desfășurat pe 29 iunie, printre cei botezați fiind Zenovei Averianov și Paraschiva Ioan,¹⁹³ precum și persoane din Cioara și Galați.¹⁹⁴ Al treilea botez din 1924, cu 11 persoane, a fost oficiat pe 14 septembrie. În seara zilei a avut loc serbarea *Societății «Ghedeon»* a tinerilor bisericii.¹⁹⁵ Botezul a avut un caracter regional pronunțat, candidații fiind din Brăila, Galați, Lascăr Catargiu și Cioara-Radu Vodă.¹⁹⁶ Pe 11 ianuarie 1925, Adorian a oficiat căsătoria lui Bododea cu Iuliana Bălan. La final, invitații s-au deplasat acasă la Adam Sezonov, unde s-a servit ceai. Cu această ocazie au luat cuvântul mai multe persoane, printre care fratele mirelui și fratele miresei, precum și diverși invitați din țară: Constantin Adorian din București, Toma Slev din Cluj, Ștefan Moscu din Lascăr Catargiu, Neculai Petrescu de la Cioara, Georg Fischer, precum și gazda, Adam Sezonov.¹⁹⁷

Pe lângă Georg Fischer, și alți membri ai bisericii au fost de etnie germană. Cu o adeverință în limba bulgară, datată 4 decembrie 1922, eliberată de prima biserică baptistă din Bulgaria (Kazanlâk), au venit prin transfer Wilhelm și Wilhelmine (Elvine) Fischer, el fiind nepotul lui Georg. Cei doi au locuit o vreme în casa din dreapta clădirii bisericii, de pe strada Dianei. Un rol important l-a avut Johann Karius (n.1852), un bătrân diacon ordinar în Germania, care a fost de mare folos bisericii, fiind „plin de zel, duhovnicesc, bun cunoscător al doctrinei baptiste”.¹⁹⁸

---

192 Iacob Sezonov, 5.

193 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

194 ABCBSTB, „Certificat. Comunitatea Baptistă Română, Brăila, 2 iulie 1924”.

195 Andrușa Sezonov, „Botezuri.” *Farul Mântuirii*, Nr. 21-22 (nov. 1924): 15.

196 „Scurt istoric al bisericii creștine baptiste Galați” (Extras din notițele fiicelor lui Radu Mihai: Cornelia, Otilia și Gabriela. Manuscris editat de Ovidiu Ghiță).

197 Andrușa Sezonov, „Căsătorii.” *Farul Mântuirii*, Anul VI, Nr. 3 (febr. 1925): 8.

198 Iacob Sezonov, 6.

În acei ani, bapțiștii din România erau supuși unor valuri dure de prigoană. Brăila fiind un oraș mare și în biserică aflându-se persoane bine poziționate social, nu au fost semnalate cazuri de persecuții violente. Totuși, în diverse circumstanțe, se încerca marginalizarea membrilor, precum și stigmatizarea lor. Chiar și fiul lui Adam, Emanuel, nu a scăpat de acest lucru. El era apelat cu porecla „bapțiștul”, nu doar de colegii de clasă, ci și de profesorul de latină de la Liceul «Nicolae Bălcescu».¹⁹⁹ Alții, de origine mai modestă, erau discriminați pe față. Creșterea bisericii a fost constantă, chiar dacă nu spectaculoasă. Botezurile erau frecvente și, deși nu avem date despre toate, știri din Brăila erau semnalate periodic în revista Uniunii. Bunaciu scrie despre un botez major din 1925, cu 25 de persoane.²⁰⁰ Un botez cu 16 persoane, oficiat de Bododea pe 20 septembrie 1925, când a predicat Adam Sezonov, a inclus mai mult persoane din comunele în care biserica era implicată în misiune.²⁰¹ *Farul Mântuirii*, de pildă, a publicat în 1926 o scurtă corespondență, de la Andrușa Sezonov, care menționa un botez cu cinci persoane, oficiat de Bododea.²⁰² Virgil Sezonov indică și el două botezuri în 1926, unul pe 11 iulie, când s-a botezat Mândica Andrei, venită de la Oastea Domnului,²⁰³ celălalt pe 26 septembrie, când s-a botezat Elena Sezonov²⁰⁴ (1902-1969), căsătorită doi ani mai târziu cu Vasile Savin (1890-1951). Tot el a notat botezul din 24 aprilie 1927, când a fost botezat, printre alții, Petrache Ciucă.²⁰⁵ Vizitând Brăila pe 19 octombrie 1927, președintele Uniunii, Ioan Popa (1885-1960), constata că biserica avea aproape 100 de membri, fără a număra și aparținătorii. Popa a avut cuvinte de apreciere față de bătrânii bisericii, devotamentul tinerilor și lucrarea Școlii Duminicale.²⁰⁶

---

199 Emmanuel Sezonov, 13.

200 Dr. Bunaciu Ioan, „Credința bapțiștă în județele Brăila și Galați.” *Îndrumătorul Creștin Baptist*, Vol. 34, Nr. 1-2 (1979): 18.

201 „Botezuri.” *Farul Mântuirii*, Anul VI, Nr. 21 (1 noiembrie 1925): 7.

202 „Brăila.” *Farul Mântuirii*, Vol. VII, Nr. 18 (15 septembrie 1926): 7.

203 Conform Eufrosina Ciucă.

204 Elena era nepoata favorită a lui Adam, fiind fiica fratelui său Alexei, din Tulcea. Conform lui Emmanuel Sezonov, ea era o prezență obișnuită în casa lor.

205 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

206 I. Popa, „Note din călătorie.” *Farul Mântuirii*, Vol. IX, Nr. 1 (ian. 1928): 14.

Societatea «Tabita», 1 iulie 1928. R1: Daria, Victoria și Ana (Drăgan) Sezonov;
 R2: - x - Mândica Andrei - x - Tania Sezonov - Lydia Sezonov - x - ;
 R3: Elena Sezonov - Ana Lipovan - Chirilia Petrescu - x - x - Iuliana Bododea

Elena Sezonov a înființat Societatea Femeilor «Tabita», care se ocupa de edificarea spirituală a femeilor, de mobilizarea lor în evanghelizare, precum și de implicarea lor în activități de caritate. *Farul Mântuirii* relatează despre o întrunire cu caracter evanghelistic, organizată la biserică, în după amiaza zilei de duminică 23 ianuarie 1927. Au vorbit, atât Bododea, cât și Elena Sezonov, iar atmosfera a fost încălzită de corul dirijat de Titi Oprescu.²⁰⁷ După un referat citit de Eugenia Oprescu, a urmat punctul culminant, o licitație condusă de Elena Sezonov. S-au oferit la vânzare batiste și alte piese brodate, lucrate de membrele societății. Licităția a fost încununată de succes,

207 Dumitru (Titi) Oprescu s-a născut la București. A absolvit *Liceul «Gheorghe Lazăr»*, apoi *Academia de Muzică și Artă Dramatică* din Cluj. Pe 3 februarie 1924 a fost botezat la București de Constantin Adorian. Pe 26 octombrie 1926, el s-a căsătorit cu fiica lui Andrei Sezonov din Brăila, Eugenia (Jeni). Cu studii de specialitate și cu o voce extrem de frumoasă, de bariton, Titi Oprescu a fost implicat în lucrarea muzicală a bisericii, fiind unul dintre dirijorii corului. ABCBSTB, „Carte de Membru No. 482.” Comunitatea Baptistă Română București, 22 octombrie 1926”. Emmanuel Sezonov, 73; 122-123.

toate exponatele fiind vândute. Întrunirea s-a bucurat de o audiență largă, participând și mulți oameni care nu erau membri ai bisericii.²⁰⁸ Broderiile scoase la licitație erau realizate în timpul întâlnirii săptămânale a femeilor, de luni după-amiaza. Ele se rugau, cântau și lucrau împreună, cele mai în vârstă împărțâșind din experiența și măiestria lor cu cele mai tinere. Iacob Sezonov amintește că rolul de președinte al Societății «Tabita» era deținut de Tania Sezonov, secretar fiind Elena Sezonov. Lucrarea femeilor a fost ajutată de Ludovica Cristea, o tânără care fusese plecată la studii în America. Aceasta venea des la Brăila, oferind îndrumare și idei noi. Similar a ajutat și Eva Lupescu, studentă la Institutul de Fete de pe lângă Seminarul din București, care venea des, implicându-se în lucrarea femeilor.²⁰⁹

Pe 6 ianuarie 1928, Societatea «Tabita» și-a ținut cea de-a doua serbare anuală, împreună cu licitația tradițională, fiind strânsă suma de 12 000 de lei. Doar din lucrările confecționate de Mina Fischer²¹⁰ din Buzău s-au colectat 3 300 de lei. O parte din această sumă a fost alocată unui proiect destinat organizării unui sanatoriu la Vălenii de Munte. Ceilalți bani au finanțat lucrarea de misiune.²¹¹ Pe 1 aprilie 1929, în a doua zi de Paști, a avut loc o altă serbare a *Societății Femeilor Baptiste «Tabita»*, programul fiind condus de pastorul Vasile Gașpar. După predica sa din Luca 10:38-42 și Geneza 3:15-16, a urmat prezentarea unor referate, un program muzical și nelipsita licitație. Au fost obținuți 8 000 de lei, pentru sprijinirea lucrării și ajutorare.²¹²

Aceste secvențe ne dau o imagine activitatea bisericii în primele două decenii de existență. Adam a evitat să fie vioara întâi, lăsând pastorii să conducă lucrarea vizibilă. Dar alți membri ai familiei s-au implicat în domeniile în care aveau chemare. Inițiatoarea *Societății «Tabita»*, Elena Sezonov, era soția lui Iacob, fratele lui Adam, câțiva dintre cei cinci copii ai lor, Andrei, Daniel, Iacob, Daria și Aneta, și-au

---

208 Titi Oprescu, „Serbarea Societății Femeilor «Tabita» din Brăila.” *Farul Mântuirii*, Anul VIII, Nr. 6 (15 martie 1927): 7-8.

209 Iacob Sezonov, 5-6; 10.

210 E vorba de Wilhelmine, născută Veith, soția lui Josef Fischer, singurul fiu al lui Georg Fischer. Cu sprijinul lui Adam, Josef a înființat o moară la Buzău.

211 „Brăila.” *Farul Mântuirii*, Vol. IX, Nr. 4 (februarie 1928): 6.

212 Andrușa Sezonov, „Serbare.” *Farul Mântuirii*, Anul X, Nr. 7-8 (apr. 1929): 12.

adus, mai devreme sau mai târziu, o contribuție importantă la lucrarea bapțiștilor români. Elena a coordonat Societatea «Tabita» peste 25 de ani, până când a fost oprită, în timpul terorii staliniste, prin 1951. Chiar și în anii grei de după război, membrele societății executau o sumedenie de lucrări brodate, care se vindeau prin licitație. Banii erau folosiți pentru orfani, pentru săraci și pentru alimente care erau duse deținuților din penitenciar.²¹³ Un aport deosebit l-a adus Lidia Cozubenco (1897-1966). De origine germană, fiind fiica lui Johann și Caroline Litau, ea s-a botezat în 1929, odată cu soțul ei, Serghie (1897-1952), care provenea din Ismail.²¹⁴ Lidia a fost una dintre cele mai vrednice și dedicate lucrătoare, beneficiind și de un talent deosebit pentru brodat. A confecționat un set emblematic de broderii, pentru masa folosită în biserică la Cina Domnului, care a rămas în uz zeci de ani, până în 1997. Când setul respectiv a fost furat la o spargere dată de răufăcători, ea l-a înlocuit, fără ca să-i ceară cineva.²¹⁵ Eugenia Oprescu a fost fiica celui alt frate din Brăila al lui Adam, anume Andrei. Și ea s-a implicat în biserică, iar soțul ei, Titi Oprescu, a dirijat corul.

Neculai Petrescu, cel dintâi lucrător, a reprezentat biserica la primul Congres al *Uniunii Baptiste*, desfășurat la Buteni între 13-15 Februarie 1920. Acolo a dat citire unui referat, intitulat „Moldova și noi”, în care arăta vastul câmp de misiune ce aștepta să fie explorat. Expunerea lui a făcut impresie, cronicarul congresului, Vasile Berbecar (1878-1931), menționând că „nu voim să uităm de acele locuri fără Evanghelie”.²¹⁶ Ales în Comitetul executiv al Uniunii, Petrescu a luat parte la ședința din 24-26 martie 1921, care a avut loc la București. Atunci s-au alcătuit mai multe memorii care solicitau libertate religioasă, unul adresat generalului Alexandru Averescu, președintele Consiliului de Miniștri, iar altul adresat Ministerului Cultelor. Tot atunci s-a decis pornirea cursurilor Seminarului Teologic Baptist, începând din septembrie 1921. Au mai participat Constantin Adorian, Vasile

---

213 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

214 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” ABCBSTB, „Extract din registrul de căsătorii pe anul 1927, nr. 424”.

215 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 20 iunie 2016.

216 Vasile Berbecar, „Congresul nostru”, *Farul Mântuirii*, Nr. 4 (mar. 1920): 28-29.

Berbecar, Radu Tașcă, Teodor Sida, Atanasie Pascu, Ioan Țirban, Mihai Vicaș, Gheorghe Florian și Teodor Brânda.²¹⁷

Bapțiștii brăileni s-au organizat încă din 1919 într-o Comunitate, reprezentând grupurile de credincioși dintr-o arie mai largă. Activitatea lor misionară a fost legată semnificativ de Neculai Petrescu. Acesta s-a vădit neobosit și neînfricat în propovăduirea Evangheliei, chiar în situații neprielnice. El a inițiat misiunea din Cioara-Doicești, care, împreună cu Cioara-Radu Vodă, au format ulterior comuna numită azi Bărăganul, județul Brăila. Pentru a se îngriji de credincioșii din sat și a consolida lucrarea, Petrescu s-a mutat acolo, împreună cu Ion Gheorghiu, dobrogean și el de origine, cei doi înființând în anul 1922²¹⁸ o biserică mică, existentă și azi. Pentru a-și câștiga existența, Petrescu a construit o moară, împreună cu Vasile Tecuță. Mai târziu, el a concesionat un teren, pe care a construit clădirea bisericii.²¹⁹ Întrunirile s-au ținut în casa lui Gheorghe Vasile, din Cioara-Doicești, iar din 1934, în clădirea construită de Petrescu, în Cioara-Radu Vodă.²²⁰ Inițial, primarul s-a opus, pe motiv că „ar fi clădit în drumul principal”, fiind necesară o intervenție la prefectul județului Brăila, în urma căreia lucrurile s-au rezolvat.²²¹ Lucrarea din Cioara a fost autorizată de Ministerul Cultelor, prin adresa nr. 69251/8074 din 23 august 1933, prin care Petrescu era numit predicator baptist și „conducător responsabil al adunării locale a bapțiștilor din comuna Cioara-Doicești”.²²²

Petrescu a participat pe 30 septembrie 1925 la Vălenii de Munte, la Conferința Cercului de biserici «*România Veche*», cu Adam Sezonov și Bododea. Bododea a citit raportul de misiune al Comunității de Brăila, Petrescu fiind ales ca „membru consilier” al comitetului Cercului bisericesc.²²³ Participând ca delegat la Congresul al VI-lea al

---

217 Alexa Popovici, 325-326.

218 Data este confirmată de un „Tablou Statistic” al bisericilor din Comunitatea de Brăila, la 28 iulie 1946, realizat de Petrescu și aflat în arhiva bisericii.

219 Baban, 66.

220 ABCBSTB, „Adresa din 13 iunie 1934, către Primarul din Cioara Radu-Vodă”.

221 ABCBSTB, „Adresa din 28 iunie 1934, către Prefectul Județului Brăila”.

222 ABCBSTB, „Adresa nr. 40 din 5 iulie 1934, către Ministrul Cultelor și Artelor”.

223 „Conferința Cercului România Veche.” *Farul Mântuirii*, Nr. 21 (1 nov. 1925): 6.

Uniunii Baptiste, desfășurat la Buteni, între 22-25 octombrie 1925, Petrescu a donat suma de 5 000 de lei, considerabilă la acel moment, pentru ajutorarea baptiștilor basarabeni, puternic afectați de secetă, în numele cărora făcuse un apel Vasile Asiev. Acesta e un indiciu, nu doar al generozității sale, ci și al faptului că moara înființată de el era productivă.²²⁴ În

20 septembrie 1931 - R1: Lidia Cozubenco - Elena S. - Jean Staneschi - Lydia S. - Elena Voia; R2: x - Aneta Nazarov - Victoria S. - Daria S. - Averianov; R3: x - Ilașa S. - Emanuel S. - Andrușa S. - Zenovei Averianov.

numărul din aprilie 1927, rubrica de Mică Publicitate a *Farului Mântuirii* conținea un anunț de angajare făcut de Petrescu,²²⁵ pentru un mecanic și un morar. Stimat în cercurile baptiste, Petrescu a fost ales membru în Comitetul Uniunii, cu funcția de casier, la Congresul al XV-lea (Uniunea II), desfășurat la București pe 9-10 noiembrie 1934.²²⁶ Biserica din Cioara a rămas în memoria baptiștilor brăileni prin căsătoria fiicei lui Petrescu, Aneta, cu un tânăr din Arad, în 1947. Cununia a fost oficiată de Adorian, sosit cu 40 de coriști. Lucrarea s-a extins și la Făurei, unde altă fiică a lui Petrescu, Elisabeta, era căsătorită cu Odisei Chirilă, impieगत de mișcare la CFR.²²⁷

Botezurile oficiate de Bododea ne dau indicii despre implicarea bisericii în misiune. La cel oficiat pe 29 iunie 1924 au fost botezați Stanca V. Gheorghe din Cioara și Iulia Tomoșefski din Galați.²²⁸ Cel de

224 „Congresul UCBR din România.” *Farul Mântuirii*, Nr. 21 (1 nov. 1925): 5.

225 „Mica Publicitate.” *Farul Mântuirii*, Anul VIII, Nr. 7-8 (aprilie 1927): 16.

226 Alexa Popovici, 934.

227 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 20 iunie 2016.

228 ABCBSTB, „Certificat. Comunitatea Baptistă Română, Brăila, 2 iulie 1924”.

pe 14 septembrie²²⁹ 1924 a avut și mai clar un caracter regional, fiind botezați soții Mihai și Florica Radu din Galați, Teodor Butnaru din Lascăr Catargiu și Vasile Gheorghe din satul Cioara-Radu Vodă.²³⁰ În comuna Lascăr Catargiu, județul Covurlui, astăzi Schela, județul Galați, a fost înființată prima biserică baptistă din Moldova, care a fost o filială a bisericii din Brăila. Spre finele Primului Război Mondial, Ștefan Moscu a cunoscut în tren doi bapțiști bucovineni, cu care a păstrat legătura. Conform mărturiei sale, el s-a botezat pe 7 octombrie 1920²³¹ și frecventa biserica din Brăila. Sesizând oportunitatea, Neculai Petrescu a misionat intens în Lascăr Catargiu, în ciuda persecuțiilor majore îndurate acolo. La un moment dat, preotul, jandarmii și o gloată de oameni au năvălit noaptea, în casa în care se afla împreună cu Ștefan Marcu și Constantin Șocarici, dar au scăpat cu teferi, ca prin minune. Altă dată, au fost arestați și duși spre intimidare la postul de poliție din Independența. Anchetati și supuși feluritor umilințe, în final au fost eliberați.²³² Eforturile misionare au dat rod, formându-se un grup de credincioși bapțiști, alcătuit inițial din familiile înrudite cu Ștefan Moscu, anume Dumitru și Ghiță Moscu, familia Tăcuță și, din 1923, familia lui Filip Ionescu. Ei țineau legătura cu biserica din Brăila, care le acorda sprijin și asistență,²³³ dar erau tare persecutați de preotul ortodox. La un moment dat, acesta i-a interzis moașei să asiste la naștere pe femeile din familiile credincioșilor bapțiști, amenințând-o că nu-i va mai da apă sfințită să se spele.²³⁴ Lucrarea a crescut frumos, cele două biserici colaborând până în anul 1928, când cei din Lascăr Catargiu au trecut în bloc la penticostali.²³⁵ De la Lascăr Catargiu și

---

229 Andrușa Sezonov, „Botezuri.” *Farul Mântuirii*, Anul V, Nr. 21-22 (1924): 15.

230 „Scurt istoric al bisericii creștine baptiste Galați”

231 Ștefan Moscu, „Stăruința după botezul cu Duh Sfânt.” *Glasyul Adevărului*, Anul I, No. 2 (februarie 1929): 4.

232 Alexa Popovici, 123.

233 Valeriu Andreiescu, *Istoria penticostalismului românesc*, Vol. I (Oradea: Editura Casa Cărții, 2012), 134.

234 Alexa Popovici, 371.

235 În 1941, pentru a putea activa legal, au revenit formal la bapțiști. În 1942, 18 dintre ei au fost arestați și trimiși în fața Curții Marțiale din Galați, fiindcă s-au opus botezului copiilor lor la ortodoxi. În închisoare mai toți, inclusiv Ștefan Moscu, au trecut la ortodoxie, cu copiii lor, fiind eliberați. Doar Voicu Rusin a refuzat, fiind

Brăila, învățătura baptistă a ajuns și la Mânjina, sat aflat azi în comuna Costache Negri, județul Galați. Un sătean, anume Chirilă Borșan, a fost botezat pe 22 aprilie 1923, împreună cu Lucașa Sezonov, la București, de Constantin Adorian. Lucașa și Borșan au fost transferați la Comunitatea de Brăila, pe 30 mai 1923.²³⁶ Lucrarea din Mânjina a cuprins, pe lângă Chirilă și Anica Borșan, pe Mihăluță și Anica Vârtosu, Dumitru și Maria Jecu, Anton și Maria Iamandi, Păvălache și Marghioala Sandu, Ion și Catrina Pârvu și alții. După trecerea celor din Lascăr Catargiu la penticostali, au fost afectați și cei din Mânjina. Deși Andreiescu²³⁷ susține că au trecut în bloc la penticostali, lucrurile au fost ceva mai nuanțate. Cel puțin familiile Borșan și Iamandi nu au fost de acord cu migrarea. Având în vedere că bapțiștii aveau statut legal superior, în preajma războiului, biserica din Costache Negri a revenit în Comunitatea Baptistă de Brăila. Ministerul Cultelor și Artelor solicita Prefectului județului Covurlui prin adresa nr. 20019 / 19 aprilie 1940, să permită redeschiderea bisericii baptiste din Costache Negri.²³⁸ Cu reactivarea mișcării penticostale după război, de către Brădin, în 1946, au trecut toți la penticostali, mai puțin familiile Iamandi și Borșan.²³⁹

Dacă Basarabia cunoștea o adevărată efervescență misionară, în Moldova de dincoace de Prut se progresa greu. Pe 18 ianuarie 1925, Bododea l-a botezat la Brăila pe Ignat Ropceanu²⁴⁰ din Sinăuți, Dorohoi.²⁴¹ La Pralea, lângă Adjud, exista un nucleu de credincioși. Pe 24 mai 1925, Bododea a mai adăugat prin botez încă 6 persoane.²⁴² Tot așa, pe 4 martie 1928, la Comănești a fost inaugurat un locaș de închinăciune, lucrarea fiindu-i arondată lui Bododea.²⁴³

---

condamnat la 25 de ani de muncă silnică. ANIC, fond DGP, dosar 62/1942, f. 49-50. Citat în Viorel Achim (ed.), *Politica regimului Antonescu față de cultele neoprotestante: Documente* (București: Polirom, 2013), 574-575.

236 ABCBSTB, „Scrisoarea lui Constantin Adorian și Ioan Bododea către Adam Sezonov, București 30 mai 1923”.

237 Andreiescu, 135.

238 ABCBSTB, „Adresa nr. 20019 din 19 aprilie 1940 a Ministerului Cultelor”.

239 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2, Comunitatea Baptistă Brăila, 7 aprilie 1946”.

240 ABCBSTB, „Certificat. Comunitatea Baptistă Brăila, 20 ianuarie 1925”.

241 Andrușa Sezonov, „Botez.” *Farul Mântuirii*, Anul VI, Nr. 3 (februarie 1925): 8.

242 „Știri diverse.” *Farul Mântuirii*, Anul VI, Nr. 13/14 (iulie 1925): 14.

243 „Interne.” *Farul Mântuirii*, Anul IX, Nr. 9 (1 mai 1928): 7.

Mulți credincioși din Brăila, împreună cu Bododea, au fost pe 9 august 1925 la Tulcea, la o sărbătoare organizată de proaspăt înființatul *Cerc al fetelor* și de *Școala Duminicală*. Peste vară, un seminarist făcuse practică acolo, probabil Lucașa Sezonov, cel care a scris un mic reportaj în *Farul Mântuirii*. Programul a fost coordonat de Bododea, Constantin Adorian a ținut o predică de evanghelizare, iar corul bisericii din Ismail a fost responsabil cu partea muzicală. Ca să poată participa, cei din Ismail au parcurs pe jos o distanță de peste 20 km. Lucașa nota că, în cele trei ore, numeroșii vizitatori din partea locului, au putut observa bucuria autentică din viața creștinilor.²⁴⁴

Tot în acea perioadă, Neculai Petrescu a început să aibă grijă de credincioșii din Piuă Petrii, unde prin 1925²⁴⁵ a fost înființată o mică biserică. Piuă Petrii era un sat situat aproape de Gura Ialomiței, care mai târziu a fost desființat, în urma inundațiilor catastrofale din 1970. Lucrarea a început printr-un adolescent, Florea Simionescu, care mai târziu a devenit un binecunoscut pastor. În 1932, conducerea lucrării a fost preluată de Nicolae Glonțea, care era ajutat adesea de Nicolae Petrescu, dar și de pastorul Simion Voia.²⁴⁶ Pe 26 mai 1932, Comunitatea de Brăila informa pe șeful de post din Piuă Petrii despre existența grupului de bapțiști, care se întruneau în casa lui Neagu Simion, de la numărul 201, predicator fiind Nicolae Glonțea.²⁴⁷ Tot așa, pe 13 iunie 1934, sub semnătura lui Adam Sezonov, a fost trimis primarului din Piuă Petrii, certificatul sanitar pentru „localul D-lui Neagu Simion”, care „este igienic și propriu pentru a servi ca local public”, precum și „autorizația Ministerului Cultelor, pentru funcționarea Comunității noastre, respectiv și a filialei noastre din comuna Piuă-Petrii.”²⁴⁸

---

244 Lucașa Sezonov, „O serbare dată de «Cercul fetelor și Școala de Duminică» din Tulcea, în ziua de 9 august.” *Farul Mântuirii*, Nr. 19 (1 octombrie 1925): 3-4.

245 ABCBSTB, „Tablou Statistic al bisericilor din Comunitatea de Brăila, 28 iulie 1946”. Bazat pe discuțiile purtate cu Florea Simionescu, Popovici datează înființarea bisericii în 1926.

246 Alexa Popovici, 451.

247 ABCBSTB, „Adresa din 26 mai 1932, către Șeful Postului de Jandarmi, Comuna Piuă Petrii, județul Ialomița”.

248 ABCBSTB, „Adresa din 13 iunie 1934, către Primarul Comunei Piuă Petrii”.

Prima criză majoră a bisericii Simion Voia, „trecerile de cult” și autorizarea Comunității de Brăila

La zece ani de la înființare, creșterea bisericii a fost frântă de o criză acută. În 1928 s-a mutat în zonă cu serviciul Solomon Borlovan, un pentecostal din Arad.²⁴⁹ Acesta lucra ca impiegat la stația CFR Baldovinești și frecventa biserica baptistă din Brăila. În ziua de Rusalii a anului 1928, Bododea fiind bolnav, a fost invitat să predice Borlovan. Mișcarea pentecostală era cvasi-necunoscută în țară și Borlovan fusese discret în discuțiile cu bapțiștii brăileni. Predica lui a stârnit atât nedumerire, cât și opoziție. Solicitat să clarifice situația, Bododea a discutat cu Borlovan. Surprinzător, el a decis să treacă la pentecostali. Profitând de situație, de la Arad au venit cinci pentecostali, care, împreună cu familiile Borlovan și Bododea, precum și cu alți opt credincioși bapțiști, au înființat biserica pentecostală din Brăila. Conform fiului lui Solomon Borlovan, tatăl său a luat legătura cu Mihai Radu din Galați, cu Ștefan Moscu din Lascăr Catargiu și cu Gheorghe Stoica, prezbiterul bisericii baptiste din satul Negrea și, îndemnați de Bododea, toți au trecut la pentecostali. Motivată de întorsătura spectaculoasă a lucrurilor, pionierul mișcării pentecostale din România, Gheorghe Brădin (1895-1962), a venit personal la Brăila și Galați, dorind a se întâlni cu Bododea, Radu Mihai și Ștefan Moscu. Integrarea lor a fost rapidă. În toamna anului 1928, Bododea și Radu Mihai au participat la o consfătuire la Păuliș, în casa lui Brădin, unde 50 de lideri pentecostali s-au întrunit pentru a-și organiza lucrarea națională. S-a format un Consiliu Bisericesc, Bododea fiind casier.²⁵⁰

Odată cu plecarea acestor lideri din rândul bapțiștilor, s-a produs o fractură serioasă, bisericile din Brăila și Galați pierzând până la

---

249 Pavel Riviș Tipei, „85 de ani de la înființarea primei biserici pentecostale din România.” *Cuvântul Adevărului*, Seria II, Anul XVIII, Nr. 12 (2007): 7.

250 Andreiescu, 135-137.

jumătate din membri,²⁵¹ cea din Lascăr Catargiu pe majoritatea lor.²⁵² La fel s-a întâmplat cu biserica din Mânjina, trecută mai târziu aproape integral la penticostali.²⁵³ S-a încercat recuperarea lui Bododea. O comisie specială, formată din Adorian și pastorii basarabeni Boris Bușilă și Lev Averbuch s-a întrunit cu el la Brăila. Demersul a rămas fără rezultat.²⁵⁴ Titi Oprescu a publicat un articol în *Farul Mântuirii*, intitulat „Comediile Penticostalilor”, de unde se observă că impactul a fost năucitor, doar câțiva, printre care Costache Dobre și Adam Sezonov, rămânând imuni. Oprescu scria că a participat la o întrunire penticostală, cu Vasile Gașpar, experiența fiind definitivă pentru el:

A fost o curată comedie! O comedie din cele mai bine reușite! Prorocul penticostal cade pe spate și dă pe față păcatele. După ce stârnește râsul chiar celor mai serioși, căci toate erau năsbătii caraghioase, după ce își ponegrește soția în tot felul, după ce dă afară în numele Domnului (pe) cei mai mulți și îi reprimește iarăși în odaie, după o serie întregă de comunicări, începe să proorocească. Și proorocește ziua și ceasul când unii și alții vor primi „duhul și vorbirea în limbi”, (precum și) îmbolnăvirea câtorva persoane, începând chiar din seara aceea. De asemenea proorocește că fetița sa va vorbi în limbi chiar de a doua zi, lucruri pe care toate le-am verificat, căci a doua zi toți erau sănătoși, iar fetița nici gând n’avea să vorbească în limbi. Neîmplinirea profețiilor a produs atunci o puternică decepție...²⁵⁵

În urma sciziunii, pe 22 februarie 1929, la Brăila a fost înființată *Asociația Religioasă «Biserica lui Dumnezeu Apostolică»*,²⁵⁶ având în conducere pe Brădin, Bododea, Mihai Radu și alte două persoane. Ulterior trecerii lui Bododea la penticostali, biserica a făcut demersuri pentru aducerea unui nou pastor, Adorian propunându-l pe Simion Voia. În cele din urmă a fost preferat un tânăr absolvent al

---

251 Iacob Sezonov, 7.

252 Ștefan Moscu, „Stăruința după botezul cu Duh Sfânt.” *Glasul Adevărului*, Anul I, No. 2 (februarie 1929): 4.

253 Andreiescu, 135.

254 Iacob Sezonov, 7.

255 T. Oprescu, „Comediile Penticostalilor.” *Farul Mântuirii*, Nr. 14-15 (1929): 10.

256 Tipei, 8.

Seminarului, Vasile Gașpar (1901-1979), înrudit cu familia Sezonov. El fusese ordonat la București pe 13 mai 1928, de o comisie formată din Constantin Adorian, Ioan Branea și Jean Staneschi.²⁵⁷ Originar din comuna Greceanca, județul Buzău, Gașpar s-a botezat pe 24 septembrie 1921 la Brașov. A venit prin transfer la București, pe 18 aprilie 1923, în biserica păstorită de Adorian.²⁵⁸ S-a înscris la Seminar, apoi s-a căsătorit în 1927 cu Sofia Sezonov (1904-1961) din Cogealac, fiica fratelui lui Adam, Samuel.²⁵⁹ Trei luni după sosirea la Brăila, a fost atras și el spre pentecostali. Consiliat de foști profesori de la Seminar și de pastori cu experiență, și-a reconsiderat poziția. Mai mult, împreună cu Titi Oprescu, au elaborat o broșură intitulată *Rătăcirile Pentecostalilor*, publicată în 1929. Deși slăbită în urma rușii, biserica din Brăila o ajuta și pe cea din Galați, care rămăsese fără predicator. La solicitarea lui Korotcov, unul dintre bapțiștii din Galați, a fost trimis acolo Andrușa Sezonov, ca să predice în fiecare duminică, de-a lungul întregului an 1929. La scurt timp însă, Gașpar a trecut și el la pentecostali, lucru care a produs consternare. Soția lui povestea că, într-o noapte, „a scris ca în transă, umplând un caiet cu semne neînțelese, terminând prin a scrie pe pereți”.²⁶⁰

În ciuda acestor lovituri puternice, consemnăm pe 13 octombrie 1929 botezul soților Lidia și Serghie Cozubenco și pe 19 octombrie 1930 un alt botez, printre cei botezați fiind Daria Sezonov.²⁶¹

Conform lui Brădin, după ce și-a pierdut salariul de pastor baptist, Bododea s-a angajat „la moara unuia dintre boierii sezonoviști din Brăila, de la care primea un salariu lunar de 3000 de lei”.²⁶² Acest lucru denotă că liderii bapțiștilor brăileni nu l-au lăsat din brațe, sperând totuși în recuperarea lui. Ca să rupă această legătură, Brădin i-a asigurat același salariu, oferindu-i în plus 500 de lei pentru chirie.

---

257 „Știri din lumea religioasă.” *Farul Mântuirii*, Vol. IX, Nr. 11 (1 iunie 1928): 8.

258 Pop, *Un secol de har*, 65.

259 „Căsătorii.” *Farul Mântuirii*, Anul VIII, Nr. 3 (februarie 1927): 8.

260 Iacob Sezonov, 8-9. „În pragul Anului Nou.” *Cuvântul Adevărului*, Anul III, No. 1 (10 ianuarie 1931): 1.

261 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

262 Petru Ardeu, *Scurt istoric pentecostal* (Lucrare tipărită fără elemente bibliografice, cca 2005), 233.

Astfel Bododea a devenit primul salariat al mișcării pentecostale din România. Tot Brădin menționa că, în 1930, relația lor s-a zdruncinat, când lui Bododea i s-a găsit un minus considerabil în gestiune, de 20 332 lei,²⁶³ fiind eliberat din funcția de casier. Cum au stat lucrurile în realitate este greu de spus. Cert este că, în 1930 a venit în România misionarul pentecostal german, Gustav Herbert Schmidt (1891-1958), de la *Russian and Eastern European Mission* (REEM),²⁶⁴ organizație apropiată de *Assemblies of God*.²⁶⁵ Acesta a încercat fără succes să-l racoleze pe Brădin, găsind însă o ușă deschisă la Bododea și la alți câțiva. În septembrie 1931,²⁶⁶ trei ani după ce plecase de la bapțiști, Bododea a produs o ruptură și la pentecostali, înființând împreună cu Eugen Bodor și, pentru scurtă vreme cu Radu Mihai, o grupare pentecostală separată, intitulată *Creștini botezați cu Duhul Sfânt* (CBDS). Sponsorizați de Schmidt, ei propovăduiau că botezul cu Duhul Sfânt nu era condiționat de vorbirea în limbi, se deziceau de practica „spălării picioarelor” și se pare că erau mai permisivi în ce privește îmbrăcămintea și consumul moderat de alcool. După ceva vreme, prin 1933, la o conferință a *Creștinilor botezați cu Duhul Sfânt*, desfășurată la Mediaș, Bododea și Bodor au fost acuzați „de nepricepere în administrația financiară”, fiind excluși.²⁶⁷ Lămurit cu privire la Bododea și Bodor, Schmidt a întrerupt finanțarea. Spășiți, aceștia i-au cerut lui Brădin să-i reprimească, dar ușa a fost deschisă doar pentru ceilalți credincioși, nu și pentru Bododea și Bodor, care nu prezentau încredere.²⁶⁸ Fuziunea celor două grupări n-a durat. Schmidt a reluat finanțarea, CBDS reorganizându-se sub conducerea lui Vasile Gașpar și Gheorghe Catargiu.²⁶⁹ Odată plecat de la bapțiști, Gașpar fusese

---

263 Ardeu, 231.

264 Misiunea pentru Rusia și Europa de Răsărit.

265 Pe plan mondial există sute de facțiuni pentecostale clasice, fiecare cu specific doctrinar diferit. Cele mai cunoscute în România sunt *Assemblies of God* (Adunările lui Dumnezeu) și *Church of God* (Biserica lui Dumnezeu).

266 Andreiescu, 147.

267 Trandafir Șandru, *Trezirea spirituală pentecostală din România* (București: Ed. I.T.P., 1997), 89. Gheorghe Brădin, „Mișcarea pentecostală din România”, *Vestitorul Evangheliei* (1 iunie 1947): 5.

268 Ardeu, 232-239.

269 Șandru, 90. Brădin, „Mișcarea pentecostală din România”, 5.

ordinat pe 31 august 1930 ca misionar pentecostal, lucrând la Greceanca.²⁷⁰ Aderând la CBDS, a fost exclus de Brădin, motiv pentru care s-a mutat o vreme la Oravița.²⁷¹ Conform Luciei Gașpar, părinții ei au vândut casa din Greceanca și au plecat la București. După ce s-au mutat din apartament în apartament, în 1940 și-au cumpărat o casă în Voluntari.²⁷² În 1937, pe când era liderul unei facțiuni pentecostale, Gașpar a lansat ideea unirii facțiunii sale cu bapțiștii, angajându-se să respecte rânduiala și doctrinele bapțiște, demersul fiind fără succes. În cele din urmă, în 1938 a fost primit ca membru în biserica bapțiștă «Golgota», din Bulevardul Titulescu. Într-un context neclarificat, avantajat de faptul că soția lui era născută Sezonov, lucru important pentru Adorian, Gașpar a făcut parte din grupul de cinci pastori de la «Golgota», la redeschiderea bisericii în toamna anului 1944. A fost reconfirmat ca pastor asociat, în februarie 1946, calitate în care a slujit până în anul 1957.²⁷³ În acest context, a făcut parte din delegația Uniunii Bapțiște, formată din 12 pastori, care a asistat pe 16 aprilie 1946 la investirea de către Regele Mihai a pastorului Ioan Dan din Cluj, ca președinte al Cultului Bapțist din România, precum și la depunerea jurământului de credință de către acesta.²⁷⁴ Ulterior, s-a întors iar la pentecostali, după o altă paranteză pe la adventiști. Vasilică Croitor precizează că Gașpar a plecat în 1958 de la bapțiști la pentecostali. În 1963, Gașpar a fost arestat împreună cu alte opt persoane, printre care Constantin Caraman, Costache Ioanid, Aurel Popescu și soția acestuia. Închiși în beciurile Securității, au fost interogați vreme de o săptămână. Gașpar și Caraman au fost condamnați la trei ani și jumătate de detenție pentru „activitate subversivă”, Gașpar fiind eliberat în 1964. Într-un „plan de măsuri pentru compromiterea și contracararea activității” lui Wurmbrand, elaborat în 1973, Securitatea nominaliza legăturile acestuia din România. Al treilea pe listă, după

---

270 Fiind din Greceanca, după căsătoria cu Sofia Sezonov, Gașpar a construit cu banii din zestrea soției o casă în sat, până să fie chemat ca pastor la Brăila.

271 Andreiescu, 146.

272 Emmanuel Sezonov, 53.

273 După unele surse, Gașpar a fost pastor la «Golgota» doar până în 1948 sau 1949.

274 Pop, *Un secol de har*, 65-66.

Caraman și Vasile Rascol, era Vasile Gașpar.²⁷⁵ Despre Gașpar, Emmanuel Sezonov spune: „A oscilat toată viața între baptiști, pentecostali și adventiști, sfârșitul găsindu-l în cultul pentecostal. După moartea Sofiei, a urmat o perioadă de conflicte și răcire între el și copii, dar până la urmă spiritul de familie a învins.” Mai voalat, tot el arată consecințele instabilității sale spirituale. Dintre cei opt copii, cei mai mulți au eșuat departe de biserică.²⁷⁶

La rândul său, Bododea a rătăcit din loc în loc, după 1949 pierzându-i-se urma. „Ultima sa lucrare cunoscută a fost cea de pastor la Alba Iulia, unde adunarea lui s-a risipit.”²⁷⁷ Verdictul lui Bunaciu despre Bododea și Gașpar e foarte categoric: „primul a căzut în patima beției, iar al doilea a devenit un schimbător de religii”.²⁷⁸

În ce-l privește pe Radu Mihai din Galați, după paranteza la CBDS, s-a întors în organizația lui Brădin, fiind foarte activ. S-a remarcat ca primul pentecostal român care a făcut intens misiune în Basarabia.²⁷⁹ La un botez din 1937, la lacul Brateș, el a fost bătut crunt apoi închis câteva săptămâni.²⁸⁰ În același an, Nicolae Raru i-a solicitat să se întoarcă la baptiști, pentru a prelua conducerea lucrării, și a acceptat.

Lui Radu Mihai, pentecostalii români i-au păstrat o memorie pozitivă, lucru care nu e valabil și pentru Bododea. La sărbătorirea a 60 de ani de la inițierea mișcării pentecostale, în 1982, Radu Mihai, aflat la vârsta senectuții, a fost numit în lucrarea monografică jubiliară, scrisă de Trandafir Șandru, drept „cel mai bătrân pastor pentecostal aflat în viață”.²⁸¹ Asta deși erau 45 de ani de când revenise la baptiști!

Cu sprijinul Uniunii, în toamna anului 1929 a venit ca misionar la Brăila Simion Voia. Din 1924, el lucrase la București, ca asistent al lui

---

275 Sergiu Grossu, *Calvarul României creștine* (Chișinău: Editura Convorbiri literare, 1992), 154. Vasilică Croitor, *Răscumpărarea memoriei. Cultul pentecostal în perioada comunistă* (Medgidia: Succeed Publishing, 2010), 125.

276 Emmanuel Sezonov, 51-57.

277 Andreiescu, 142.

278 Ioan Bunaciu, *Istoria răspândirii credinței baptiste în România* (București: Editura UCCB din RSR, 1981), 55.

279 Andreiescu, 148.

280 Andreiescu, 151.

281 Ion Manea, *Istoricul Bisericii Pentecostale «Vestea Bună»* (București: Pleroma, 2009), 26.

Adorian.²⁸² Totodată, Voia a fost puternic implicat în misiune, atât la Turnu Măgurele și în zona din jur, cât și în județul Prahova.²⁸³ Fiind un om cu mult tact și înțelepciune, a reușit să întoarcă pe unii dintre cei plecați și să-i întărească pe cei rămași, cu sosirea lui stopându-se dezertările. După doar trei luni, mulțumită, biserica l-a chemat să-i fie pastor. Încadrat începând cu 1 ianuarie 1930,²⁸⁴ pe 14 ianuarie²⁸⁵ el și-a adus familia la Brăila. Soția lui, Elena, a fost o femeie deosebită, dedicată familiei și bisericii.²⁸⁶ Cu ocazia Sărbătorii Pascale din acel an, împreună cu Andrușa Sezonov, Voia a organizat o sărbătoare a tinerilor și a Școlii Duminicale.²⁸⁷

La acea oră, conform Recensământului din 1930, în județul Brăila erau în total 107 credincioși bapțiști, dintre care 53 se aflau în mediu urban și 54 în mediu rural. Precizăm că, un număr de cinci, respectiv 24 de credincioși, locuiau în Brăilița și Chercea. Acestea erau comune suburbane, făcând parte din plasa Silistraru. Alți 29 erau în plasa Viziru,²⁸⁸ reprezentând credincioșii din Cioara-Doicești și Cioara-Radu Vodă.²⁸⁹ Cu Voia, lucrarea a luat din nou avânt, lucru dovedit de faptul că, pe 20 septembrie 1931 el a oficiat un botez cu 14 persoane, printre oaspeții veniți fiind Adorian.²⁹⁰ În rândul celor botezați atunci s-au numărat Maria Burtea, Victoria Sezonov, Nadejda Ucraineț,²⁹¹ Elena și Damian Voicu, precum și Gheorghe Constantin. Acesta din urmă s-a căsătorit cu Mașa Nazarov, după ce ea a rămas văduvă, fiul lor fiind Cornel Constantin. După două săptămâni, pe 5 octombrie²⁹² a mai avut

---

282 Pop, *Un secol de har*, 39.

283 *Farul Mântuirii*, Anul IV, Nr. 12 (1923): 8. *Farul Mântuirii*, Anul X, Nr. 1-2 (1929): 13. *Farul Mântuirii*, Anul V, Nr. 16-17 (1924): 12.

284 ABCBSTB, „Scrisoare Simion Voia către Vasile Sasu, Șiria, 7 ianuarie 1957”.

285 Iacob Sezonov, 10.

286 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

287 Alexa Popovici, 529.

288 Zona rurală a jud. Brăila a fost împărțită, în perioada interbelică, în cinci plăși: I. C. Brătianu (Făurei), Silistraru, Ianca, Viziru și Vădeni.

289 *Recensământul General al Populației României*, Vol II, Partea 2-a (București: Imprimeria Națională, 1930), 561-562.

290 „Botez.” *Farul Mântuirii*, Anul XIII, Nr. 1 (10 ianuarie 1932): 12.

291 Căsătorită cu Serafim Crăiță-Mândră – fiul lor este Emanuel Crăiță-Mândră.

292 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

Cununie Andrei și Anna Sezonov, 25.10.1931. R1: Aneta S. – Paul (Adam) S.;
 R2: Victoria S. – Daria S. - Anna și Andrei S. - Aniușa (Luca) S. - Lidia S. (Ströbel);
 R3: Aneta și Daria Nazarov - x - Iuliana Onea – Liza Gridin – Sofia S. - x - Fenea
 Lisenco - Iașa S. - Alexei S.

loc un botez, când s-a botezat Iuliana Onea. Pe 25 octombrie 1931, a avut loc la Brăila nunta fiului lui Iacob Sezonov, Andrușa, cu Anna Schuler (1908-2005), cununia religioasă fiind oficiată de Constantin Adorian.²⁹³ Anna venise prin transfer la Brăila, de la biserica germană din Tarutino, Basarabia, slujită de un cunoscut pastor, August Eisemann.²⁹⁴ Pe 4 noiembrie 1932 Voia a oficiat un botez, printre cei botezați aflându-se Ion și Gherghina Mizdrea.²⁹⁵

Inițial, în Vechiul Regat, termenul de Comunitate nu avea aceeași conotație peste tot. Pentru cei din Brăila, sensul era unul zonal, dar pentru cei din București, sensul era de biserică, astfel în perioada

293 „Anna Sezonov” *Buletin Duminical*, FRBC Chicago (21 august 2005): 2.

294 Fișa de transfer preciza că s-a născut la Odesa și a fost botezată în Germania, la Cassel, de Franz Hellwig pe 10 august 1924. La Tarutino s-a transferat pe 23 octombrie 1927. Vezi: ABCBSTB, „Mitgliede-Zeugnis von der Evang. - Baptisten Gemeinde zum Tarutino, 16 October 1931”.

295 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

Corul în 1933, avându-l din nou ca dirijor pe Jean Staneschi

interbelică, în București au activat patru Comunități Baptiste. Pentru a se asigura o colaborare eficientă, a fost înființată o organizație fără personalitate juridică, numită *Cercul Bisericesc «România Veche»*, care în unele documente purta titlul de *Convenția Baptistă din Vechiul Regat*. Între 1931-1936, președintele acestui Cerc a fost Simion Voia.²⁹⁶

După dezbateri furtunoase, desfășurate pe durata multor ani, cu o opoziție acerbă a multor ierarhi ortodocși, în Monitorul Oficial nr. 89 din 22 aprilie 1928 a fost publicată *Legea pentru regimul general al cultelor*, în care baptiștilor li se acorda, în premieră, un statut legal, fapt considerat de presa ortodoxă drept un „act de subminare a bisericii noastre”.²⁹⁷ Au urmat câțiva ani de frământări, când Statutul Uniunii nu a primit aprobarea Ministerului Cultelor, exercitându-se multe presiuni pentru restrângerea libertății acordate baptiștilor. În cele din urmă, autoritățile au acceptat formarea de Comunități regionale, cu personalitate juridică, care să reprezinte interesele baptiștilor din zona respectivă. Astfel, la inițiativa și sub conducerea lui Adam Sezonov, care era președinte, pe 30 aprilie 1933 a fost organizată în mod oficial Comunitatea Baptistă Română de Brăila.

296 Alexa Popovici, 310.

297 „Noua Lege a Cultelor.” *Renașterea*, Anul VI, Nr. 7 (12 februarie 1928): 1-2.

Școala duminicală, 12 februarie 1933. În spate: Ion Fitarău – Gheorghe Cioacă – Elena Voia – Aneta Nazarov – Lidia Cozubencu – Nadejda Ucraineț – Colea Macedonschi – Averianov. În fața Anetei este Victoria Sezonov, spre dreapta e Stela Voia, iar în stânga, la margine este Petrache Țuplea. În rândul din față, stânga, Zenovei Averianov, la mijloc Simion Voia, apoi Vasile Sasu. Băiatul din dreapta e Tudorel Dobre, cu mâna pe umărul fratelui său, Ionel.

Aceasta ființa sub acest nume din anul 1919, dar fără să fi avut personalitate juridică. Primul secretar al Comunității oficiale a fost Jean Staneschi, întors din 1931 pentru câțiva ani la Brăila, iar cenzori au fost aleși Petrache Ciucă și Neculai Petrescu.²⁹⁸ Aceasta era a doua Comunitate Baptistă Română din Vechiul Regat, fiind formată pe baza Art. 53 din Legea Cultelor din 1928. La acea oră, Ministerul mai avea în evidență Comunitatea Română din București, Comunitățile Germane din București și Tarutino, Comunitatea Maghiară din Oradea, precum și Comunitățile Române din Arad, Alba-Iulia, Chișinău și Bălți, acestea două din urmă fiind de fapt mixte, formate atât din români cât și din ruși. Toate aceste Comunități²⁹⁹ sunt amintite într-o Circulară a Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor, prin care li se cerea, pe

298 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 9 al Comunității de Brăila, din 30 aprilie 1933”.

299 Ulterior au fost aprobate și alte Comunități regionale, precum Constanța, Ploiești etc. Vezi: Popovici, 311.

cât posibil, să cadă de acord asupra textului unui Statut comun. Ca răspuns, Comunitatea de Brăila a trimis Ministerului, pe 16 mai 1933, Statutul Comunității, aprobat în Adunarea Generală din 30 aprilie 1933.³⁰⁰ Comunitatea a primit de la Minister autorizația nr. 69251/8074/ 23 august 1933, fiind mandatată să opereze pe teritoriul județelor Brăila și Covurlui, incluzând și credincioșii din Corbu Nou, parte a comunei Măxineni de azi, pe atunci în județul Râmnicu Sărat, precum și biserica din Piuia Petrii, aflată în județul Ialomița, dar aproape de hotarul județului Brăila. Odată cu autorizarea Comunității, au fost emise „bilete de identitate” pentru Simion Voia, în calitate de predicator și „șef duhovnicesc” al Comunității, cât și pentru cei patru responsabili ai bisericilor din Cioara, Galați, Corbu Nou și Piuia Petrii.³⁰¹

Tot în 1933, Comunitatea de Brăila a înaintat o cerere către primăria comunei Nedelcu P. Chercea, în vederea alocării unui teren pentru înființarea unui cimitir confesional. Pe 17 octombrie 1933, primarul a răspuns că nu exista niciun teren disponibil acestui scop, recomandând bapțiștilor să se adreseze Ministerului de Interne.³⁰² O adresă similară avea să fie trimisă pe 24 iulie 1935 către Primăria Municipiului Brăila, înregistrată cu nr. 15113/1935, primarul răspunzând după jumătate de an că „un astfel de teren se găsește în afară de centura municipiului”, soluție evident inacceptabilă.³⁰³ În acel an, Uniunea a invitat Comunitatea de Brăila să trimită reprezentanți la o Conferință a tuturor Comunităților din țară, desfășurată la Buteni, în perioada 8-10 noiembrie 1933.³⁰⁴

Legea Cultelor solicita persoanele care se botezau să obțină în prealabil „trecerea de cult”, procedura variind de-a lungul anilor. Pentru Dumitru Mihăilă a fost nevoie de un proces verbal, încheiat în fața notarului și a primarului comunei suburbane Nedelcu Chercea:

---

300 ABCBSTB, „Circulara nr. 162590/1932 a Ministerului Instrucțiunii, al Cultelor și Artelor”, precum și „Adresa din 15 mai 1933”.

301 ABCBSTB, „Autorizația nr. 69251/8074 din 23 august 1933”. ABCBSTB, „Adresa nr. 39/3 iulie 1934 către Ministrul Cultelor și Artelor”.

302 ABCBSTB, „Adresa No. 5/933 din 16 octombrie 1933, de la Primăria Comunei Rurale Nedelcu P. Chercea, către Comunitatea Baptistă din Brăila”.

303 ABCBSTB, „Adresa 1648 din 6 febr. 1936 a Primăriei Municipiului Brăila”.

304 ABCBSTB, „Adresa nr. 1 din 23 octombrie 1933, emisă de UCBBR”.

PROCES-VERBAL

Astăzi 15 octombrie 1933

Noi, Iordan Ciucă, Ajutor de Primar al Comunei Nedelcu Chercea, Județul Brăila, delegat ca ofițer de stare civilă, văzând declarația D. Dumitru Mihăilă din această comună, înregistrată la no. 2398/933, prin care ne declară că dorește a-și schimba cultul ortodox și trece la confesiunea baptistă. Având în vedere art. 45 din legea cultelor, am cerut D. Dumitru Mihăilă să ne prezinte cei doi martori ceruți de lege care să ateste declarațiunea acestuia și ne-a prezentat pe Dnii: Ion Fitarău de ani 21, de profesiune muncitor, domiciliat în Brăila, strada Sf. Iosif no. 1 și Vasile Sasu de ani 29, de profesiune muncitor, domiciliat în Brăila, strada Sf. Iosif no. 1, care adevăresc prin semnătura lor, conform art. 45 din legea cultelor, că D. Dumitru Mihăilă din B-dul Carol no. 52 declară atât în fața noastră cât și în fața martorilor mai sus arătați că de bună voie își schimbă cultul ortodox și trece în confesiunea baptistă. Drept care am dresat prezentul în dublu exemplar, din care o copie se va înainta Preotului Baptist după strada Diana, Brăila, căruia aparține declarantul, pentru îndeplinirea dispozițiilor art. 45 din lege.

DECLARANT / MARTORI / OFIȚER AL STĂRII CIVILE / NOTAR

SS indescifrabil³⁰⁵

Fiindcă cei botezați anterior promulgării Legii Cultelor nu aveau o „trecere de cult”, li s-a impus să facă una, chiar dacă trecuseră mulți ani de la botez, cum a fost cazul lui Costache Dobre, care și-a făcut „trecerea” în 1938. Apoi a fost adusă la cunoștința pastorului:

Notarul Com. Rurale Nedelcu P. Chercea, Jud. Brăila

Nr. 764/1938, luna aprilie, ziua 15

Cucernice Pastor,

Am onoarea a vă face cunoscut că D. Costache Dobre din această comună, Cart. Demobilizaților nr. 15, a părăsit religia ortodoxă,

---

305 ABCBSTB, „Proces verbal din 15 octombrie 1933”.

trecând la Cultul Baptist. Anexăm una copie proces verbal după declarația de trecere la acest cult.

OFIȚER AL STĂRII CIVILE:

Notar: SS indescifrabil

*Cucernicieii-Sale, Pastorului Cultului Baptist, str. Dianeii, Brăila*³⁰⁶

Cum se vede, adesea formulările adoptate de funcționarii statului erau chiar amuzante! În funcție de ofițerul stării civile și de modul în care interpreta el legea, având în vedere că bapțiștii nu erau recunoscuți ca un cult egal cu cele istorice, mai degrabă fiind unul tolerat, formulările difereau de la caz la caz și de la interpretare la interpretare. În aceeași lună cu Costache Dobre, au solicitat o dovadă de „trecere”, de la Starea Civilă din oraș, soții Lidia și Colea Macedonschi. Lor li s-a eliberat câte o adeverință, în care se specifica faptul că au „părăsit religiunea ortodoxă, trecând la religiunea aconfesionali (baptist)”.³⁰⁷ Un alt membru al bisericii, locuind pe atunci în Galați, Dumitru Cificli, a primit o adeverință similară cu două luni mai devreme, emisă de ofițerul Stării Civile de pe lângă Primăria Galați, unde se specifica faptul că „a părăsit religiunea ortodoxă, netrecând în altă religiune”!³⁰⁸

În toată perioada interbelică, Adam Sezonov a rămas unul dintre stâlpzii lucrării locale, dar și naționale. Un spirit extrem de generos, el a contribuit cu finanțele proprii pentru acoperirea multor nevoi, la nivel local, regional sau național. În afară de construirea clădirii bisericii locale în 1923, el a fost cel care a finanțat integral construcția bisericii din Chișinău, costul acesteia ridicându-se la 400.000 de lei. Tot el a sprijinit lucrarea bapțiștilor din Vechiul Regat, doar în doi ani dăruind 300.000 de lei. Adesea, când Uniunea avea sincope financiare, sau când revista *Farul Mântuirii* întâmpina dificultăți, Adam era prezent să ajute. Astfel a sprijinit revista cu o donație de 2.000 de lei în 1929 și cu alta de 3.000 de lei în 1931. Când a murit pastorul Vasile Berbecar

306 ABCBSTB, „Adresa nr. 767 din 15 aprilie 1938, Notariat Nedelcu P. Chercea”.

307 ABCBSTB, „Adeverințele nr. 5134 și 5139 din 30 aprilie 1930, Oficiul Stării Civile, Brăila”.

308 ABCBSTB, „Adeverința nr. 24 din 28 febr. 1938, Oficiul Stării Civile, Galați”.

Adam și Lydia Sezonov - 1935

(1931), Adam Sezonov a trimis pentru sprijinul văduvei acestuia suma de 1.000 de lei.³⁰⁹ Succesul său în afaceri se datora și modului integru de administrare, precum și spiritului de familie menținut în rândurile personalului. O fotografie cu angajații, din anul 1933, ni-i

prezintă pe soții Lydia și Adam Sezonov cu echipa formată din peste 50 de persoane, printre care Colea Macedonschi, Elena și Vasile Savin, Jean Staneschi, Zenovei Averianov, Ion Fitarău, Iaroslav și Filip Ucrainet și Gheorghe Constantin.³¹⁰ Binefacerile efectuate de el au fost însă mult mai mari, cele mai multe rămânând anonime. La 60 de ani de la moartea sa am aflat că el i-a sprijinit pe bapțiștii basarabeni din satul Tătărești, județul Cahul, printre altele contribuind cu aproape toți banii necesari pentru construcția bisericii lor. Acea clădire a fost confiscată de bolșevici și, în cele din urmă demolată, însă gestul lui n-a fost uitat.³¹¹ Fiica lui, Victoria Sezonov-Zielinski, menționa că Adam a contribuit substanțial și la clădirea bisericii din Constanța, informație cât se poate de credibilă, având în vedere că la momentul construirii, foarte activ în Constanța era nepotul său, Andrușa Sezonov.³¹² La nivel național, Adam a desfășurat o activitate prodigioasă, fiind unul dintre colaboratorii cei mai fideli ai lui Adorian, lucru observabil și din frecvențele vizite ale acestuia la Brăila. La Congresul al II-lea al Uniunii Baptiste, desfășurat la Buteni între 28-30 septembrie 1922, Adam a fost ales în Comitetul Executiv al Uniunii, ocupând funcția de casier. A

309 „Un mare filantrop.” *Farul Mântuirii*, Anul XIII, Nr. 1 (10 ianuarie 1932): 5-6.

310 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

311 Mihai Ciucă, „Sfinți mai vechi și mai noi”, *Mersul Vremurilor*, 3 oct. 2008, <http://www.mersulvremurilor.ro/uncategorized/sfinti-mai-vechi-si-mai-noi/>.

312 Victoria Zielinski, „Vom Schicksal der Familie Adam Sezonov an Braila.” *Jahrbuch Dobrudscha-Deutschen*, ed. Otto Klett (1973): 142.

activat în această funcție până în 1928, dar și între 1932-1934, la Uniunea II.³¹³ Între noiembrie 1934 - noiembrie 1935 a avut funcția de președinte al Uniunii (II). În perioada 21-27 iulie 1923, el a luat parte la Congresul al II-lea al Alianței Mondiale

Tineri 1934. R1: Alexei Ucraineț - Fedea - Ioan Fitarău - Ilie Margină; R2: Fedosei Margină - Gheorghită Vasile - x - Vasile Ciucă - Iaroslav Ucraineț.

Baptiste, desfășurat la Stockholm, făcând parte din delegația de 23 de persoane a Uniunii Baptiste din România. Similar, a făcut parte din delegația de 24 de persoane a Uniunii, care a participat în 1934 la Congresul al IV-lea al Alianței Mondiale Baptiste de la Berlin. Acolo a fost însoțit de soția lui, Lydia, precum și de fratele său, Luca, din Râmnicu Sărat.³¹⁴

Pe 3 iulie 1931, împreună cu Ioan Ungureanu și Teodor Mihu, secretarul general, respectiv casierul Uniunii, precum și cu Ioan Dan și Nicolae Ionescu, Adam Sezonov a fost primit în audiență de regele Carol al II-lea, solicitându-i acestuia să intervină în favoarea acordării de libertate religioasă baptiștilor. Regele a fost informat cu privire la prigoanele îndurate de baptiști în țară. I s-a spus despre bisericile închise cu forța, despre predicatorii opriiți să lucreze, precum și despre împiedicarea înmormântării baptiștilor în cimitire. Nu a fost omisă nici situația copiilor, care erau lăsați repetenți sau exmatriculați în școli, fiind înregistrați în mod abuziv drept „aconfesionali”. Tot ei erau molestați, fiindcă erau din familii baptiste. Carol al II-lea a privit favorabil la doleanțele lor, cerându-le să depună un memoriu, menționând „Căci eu nu vă sunt dușman”. Ca rezultat al acestui

313 Alexa Popovici, 928.

314 Alexa Popovici, 563-564; 568-569.

Botez 3 septembrie 1933. R1: Sofia Dimov - Ștefana Marica (Sasu) - Simion Voia - Aneta Nazarov - Eugenia Țuplea; R2: x - x - Iaroslav Ucraineț - x - Teodor Țuplea.

demers au fost luate unele măsuri favorabile.³¹⁵ Măsurile au fost anulate după căderea guvernului condus de Nicolae Iorga, pe 5 iunie 1932, odată cu instaurarea guvernelor Al. Vaida Voievod (II) și (III), când prigoanele s-au dezlănțuit și mai tare. La sugestia lui Everett Gill, pe 2 decembrie 1934 a fost înființată, la Simeria, „Societatea de Misiune Externă”.³¹⁶ În ședința acesteia, ținută la Alba Iulia pe 17 septembrie 1935, Adam Sezonov a fost ales președinte.³¹⁷

Pe 3 septembrie 1933, Voia a botezat 13 persoane. Pe lângă cei notați sub fotografie, au mai fost Petrache Țuplea, Ștefan și Lazăr Dimov, Petru Hălmăgeanu și soția lui, Ioana Gavrilescu și soțul ei. Un alt botez oficiat de Voia, cu 10 candidați a avut loc în perioada august – septembrie 1934. Printre cei botezați se aflau soții Ion și Niculina Mihăilă cu fiul lor Dumitru, Ioan Fitarău, Elena și Voicu Damian, Ion Mizdrea și Mihai Onea. Pe 30 iunie 1934 a avut loc la Cioara cununia civilă a lui Vasile G. Sasu, venit la Brăila din comuna Frecăței, județul

315 *Farul Mântuirii*, Nr. 10-12 (1931): 8-9. *Adevărul*, No. 14573 (5 iulie 1931): 3.

316 *Farul Creștin*, Nr. 2 (1935): 7.

317 *Farul Creștin*, Nr. 20 (1935): 7.

Ismail, cu Ștefana Marica, membră a bisericii din loc.³¹⁸

În februarie 1933, Sasu devenise membru al bisericii baptiste din comuna Câșlița-Prut, pe atunci în plasa Reni, azi în raionul Cahul.³¹⁹ Vasile Sasu a fost pentru multă vreme secretar al bisericii din Brăila, îndeplinind și alte funcții în comitetul bisericii. În anul 1934 a existat o tentativă de aducere a unui al doilea pastor, în persoana lui Constantin Caragea. Acesta a fost instalat pe 2

august - septembrie 1934

decembrie 1934 însă nu a rămas decât până în august 1935, biserica rămânând în continuare sub păstoria lui Simion Voia.³²⁰ În acea perioadă, numărul membrilor a fluctuat între 63 și 109, fiindcă mulți dintre cei convertiți erau doar flotanți în Brăila, plecând din oraș după o perioadă de timp.³²¹ Pe 6 ianuarie 1935³²² a urmat alt botez oficiat de Voia, cu patru persoane: Vasile Ciucă, Maria Fitarău, Vasile Sevastian și Constantin Topșa.³²³

Pe 20 decembrie 1935 a murit, în spital la București, Iacob Sezonov (n.1878). Însmormântarea a avut loc la cimitirul Belu Evanghelic, fiind oficiată de Constantin Adorian.

Voia a adus stabilitate bisericii și acest lucru s-a văzut prin creșterea ei constantă. Corul ajunsese la 35 de coriști, existând și o

318 ABCBSTB, „Extras registrul stării civile căsătoriți 1934, nr. 15 din 20 dec. 1942”.

319 ABCBSTB, „Înștiințare de trecere cult a lui Vasile Gh. Sasu, emisă de primăria Câșlița-Prut, cu nr. 224 din 15 februarie 1933”.

320 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

321 Trif, „Scurt istoric al Bisericii Creștine Baptiste Brăila.”

322 Pe fotografie este data de 14 ianuarie 1935, care nu era duminică. Virgil Sezonov dă data botezului 6 ianuarie, care a fost, într-adevăr, duminică.

323 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

orchestră activă. Deși au mai existat frământări, el a știut să mențină echilibrul, păstrând biserica unită. Dintre toți lucrătorii perioadei interbelice, el a fost cel care a lăsat cea mai pozitivă amprentă, deși vremurile erau grele și intoleranța față de bapțiști în continuă creștere. Nici când bisericile au fost închise de regimul Antonescu, el nu s-a clintit și a vegheat asupra credincioșilor, chiar dacă nu s-a manifestat foarte vizibil, pentru a nu-i pune în pericol.³²⁴

În noiembrie 1938, între Adam și biserica din Brăila a apărut o fisură. Aceasta a fost provocată de excluderea fiului său Emanuel, pe motiv că se logodise cu o tânără din biserica luterană.³²⁵ Nu atât excluderea, cât modul justițiar în care aceasta a fost înfăptuită, fără a fi ascultat măcar cel în cauză, l-a rănit profund pe Adam. Pe vremea aceea, pe lângă Voia, biserica avea mai mulți lideri laici, cum ar fi Petrache Ciucă, Petru Oancă, Titi Oprescu, Vasile Bârlogeanu, Vasile Sasu și Teodor Țuplea. Voia era un om tare blând și echilibrat dar majoritatea celorlalți lideri erau competitivi și adesea lipsiți de diplomație, manifestând uneori poziții radicale și intransigente. Din acest motiv, unele decizii erau pripite și acuzau lipsa duhului blândeții.

Simion și Elena Voia au avut cinci copii. Fiica lor cea mai mare, Stela, a fost sprijinită financiar de Adam Sezonov ca să învețe muzică. Astfel a ajuns organista bisericii și dirijoarea corului. Când nu dirija ea corul, îl dirija Titi Oprescu.

Aneta Ciortuz, născută Ciucă, cea mai în vârstă persoană născută și crescută în biserica din Brăila, la data scrierii acestei lucrări, biserică în care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții, își amintește de vizitele pastorale făcute de Voia, care își îmbărbăta membrii și se ruga împreună cu ei. El ținea predica duminica dimineța, în timp ce Școala Duminicală era ținută de Petru Oancă, venit de la Arad, care era profesor de tâmplărie la o școală de meserii. Oancă avea tact pedagogic și îi învăța cu multă răbdare pe copii cântările din Harfa Copiilor. Orele de rugăciune erau ținute, de regulă, de Sasu și Țuplea, iar duminica seara predicau tot aceștia, dar și Petrache Ciucă.³²⁶

---

324 Iacob Sezonov, 11.

325 Emmanuel Sezonov, 87.

326 Interviu cu Aneta Ciortuz, realizat de Tiberiu Ciortuz, 9 octombrie 2016.

II. LUPTA PENTRU SUPRAVIEȚUIRE 1938-1973

Dictatura regală și cea antonesciană Închiderea bisericii și presiunile asupra credincioșilor

Pe 10 februarie 1938, Carol al II-lea a instaurat în țară un regim dictatorial. A suspendat Constituția, a desființat partidele politice și a format așa zisul *Front al Renașterii Naționale*. În fruntea a trei guverne succesive el l-a instalat pe Patriarhul Miron Cristea (1868-1939), pentru a-și fideliza ierarhia ortodoxă, sedusă în egală măsură de mișcarea legionară, care-i era opusă. Anii dictaturii regale au fost dificili, dominați de o exacerbare radicală a național-ortodoxismului și antisemitismului. Și până atunci fuseseră valuri de prigoană, dar acum intoleranța și-a atins apogeul. În iunie 1938, Ministrul Cultelor și Artelor, episcopul Nicolae Colan (1893-1967), a emis Decizia nr. 26.208/1938 prin care cerea reautorizarea individuală a fiecărei biserici baptiste, după criterii imposibil de îndeplinit, dând termen șase luni. Memoriile liderilor baptiști au rămas fără rezultat.¹ În mod ironic parcă, pe 29 noiembrie 1938, Prefectura Brăila i-a solicitat pastorului Voia ca de 1 decembrie, „Ziua Unirei”, să officieze un serviciu religios, „arătând celor prezenți, printr'o cuvântare potrivită însemnătatea zilei”.² Ceasul însă bătea fatidic pentru baptiști. Termenul a expirat pe 14 decembrie, când toate bisericile baptiste au fost închise și sigilate. Mulți pastori au fost închiși sau trimiși în judecată. Abia când, în urma decesului lui Miron Cristea, Colan a fost schimbat cu Nicolae Zigre la Culte, iar în fruntea guvernului a venit Armand Călinescu, lucrurile au început să se schimbe. În cele din urmă, decizia închiderii bisericilor a fost suspendată prin Ordinul circular nr. 26.003/1939,³ emis de Ministerul de Interne pe 31 martie

1 Alexa Popovici, 612-616.

2 ABCBSTB, „Adresa No. 12656 / 29 noiembrie 1938”.

3 Alexa Popovici, 617-620.

Alexa și Daria Popovici

1939, în apropiere de Sărbătoarea Paștelui. Această închidere a bisericilor vreme de peste trei luni, a fost prima de lungă durată și nu prevestea nimic bun. Pe 12 iulie 1939, Decizia nr. 31.999/1939 a Ministerului Cultelor și Artelor retrograda bapțiștii la statutul de asociație religioasă.⁴ Într-un mod

miraculos, pe 6 februarie 1940, același minister a dat Decizia 5.657/1940, prin care bapțiștii erau recunoscuți din nou un cult religios.⁵ Bapțiștii brăileni au traversat cu răbdare aceste vremuri grele, păstrându-și credința nezdruncinată. Din când în când mai aveau parte și de bucurii, deși vremurile erau vitrege. Așa a fost pe 29 aprilie 1940, când, în biserica din Brăila, a avut loc cununia religioasă a pastorului Alexa Popovici cu Daria Sezonov, ceremonia fiind oficiată de Constantin Adorian.⁶ Dar anul 1940 avea să aducă și multă suferință.

Pe 4 septembrie 1940, Carol al II-lea l-a desemnat pe Ion Antonescu ca prim-ministru. A doua zi, acesta i-a solicitat Regelui puteri depline, suspendarea Constituției și dizolvarea parlamentului, după care l-a forțat pe Carol să abdice și să plece din țară. Formal, Mihai I a urcat pe tron, însă Antonescu s-a autointitulat Conducător al Statului. Regimul antonescian a fost cel mai rău pentru bapțiști. La doar câteva zile, pe 9 septembrie 1940, sub semnătura ministrului Radu Budișteanu, Ministerul Cultelor și Artelor a emis Decizia nr. 42.352/1940, în numele „statului român care a devenit naționalist, creștin și totalitar”, prin care se autorizau spre funcționare doar cultele istorice, afirmând că în afara acestora, „nu pot exista asociații

4 *Monitorul Oficial*, Partea I, Nr. 161 (15 iulie 1939): 4455-4457.

5 *Farul Creștin*, Anul VIII, Nr. 8 (24 februarie 1940): 2-5. *Monitorul Oficial*, Partea I, Nr. 34 (10 februarie 1940): 565-567.

6 *Farul Creștin*, Anul VIII, Nr. 10 (18 mai 1940): 3.

religioase sau secte, care de la data prezentei deciziuni sunt desființate de drept și de fapt”.⁷ Simultan, prin Decizia nr. 42.353/1940 patrimoniul imobiliar al asociațiilor religioase desființate era trecut în proprietatea statului,⁸ iar prin Decizia nr. 42.355/1940 membrii asociațiilor religioase și sectelor erau declarați „aconfesionali”.⁹ Cu două zile înainte ca aceste decizii să apară în Monitorul Oficial, pe 15 septembrie 1940, aflând conținutul lor din comunicatele de la radio și din presă,¹⁰ Adam Sezonov,¹¹ Simion Voia și Neculai Petrescu, în numele Comunității de Brăila, i-au trimis un memoriu lui Antonescu. Extrem de îndrăzneț în formulare, acesta conținea un protest în termeni extrem de fermi, solicitând fără echivoc revocarea deciziilor:

Domnule General,

[...] credincioșii creștini bapțiști PROTESTEAZĂ de la cel mai mic până la cel mai mare, pentru următoarele motive:

1. Noua decizie prevede închiderea caselor de rugăciune a asociațiilor religioase și sectelor netrecute în decizie ca aprobate și autorizate de Statul Român. Prin urmare, casele de rugăciuni bapteste vor fi închise.

2. Prin închiderea caselor de rugăciuni se răpește credincioșilor creștini bapțiști cel mai elementar drept din viață: libertatea de a se închina lui Dumnezeu, potrivit cu convingerile lor, după învățătura curată a Domnului Isus Hristos. Acest drept este respectat de toate popoarele din lume (afară de Rusia bolșevică). [...] Căci mărturisim și facem cunoscut că niciodată un credincios baptest nu va deveni membru al unui alt cult, chiar dacă ar fi silit cu forța publică să

---

7 *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 216 (17 septembrie 1940): 5437.

8 *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 216 (17 septembrie 1940): 5438.

9 *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 216 (17 septembrie 1940): 5438-5439.

10 Alexa Popovici, 632.

11 Istoricul Viorel Achim, care a publicat memoriul bapțiștilor brăileni, a transcris ca semnatar „L. Sezonov” interpretând că ar fi „Luca Sezonov (1873-1961), pastor baptest, președintele comunității bapteste din Brăila”. În realitate, Luca Sezonov a locuit la Râmnicu Sărat, nu a fost nici pastor, nici președinte al Comunității. Credem că de fapt era A. Sezonov și nu L. Sezonov, memoriul fiind semnat așadar de Adam Sezonov, președintele real al Comunității.

participe la bisericile cultelor recunoscute. Un astfel de procedeu ar însemna o silnicie. [...]

3. Decizia mai prevede confiscarea tuturor bunurilor ce aparțin comunităților neaprobrate, deci și a celor baptiste. Un astfel de lucru nu s-a mai întâmplat în nicio țară din lume (afară de Rusia bolșevică). Pe lângă aceasta mai facem cunoscut că la clădirea bisericilor sau a localurilor baptiste au fost cheltuiți numai bani adunați de la bapțiști. Sunt în aceste clădiri cei doi bănuți ai văduvei și munca bătrânilor și copiilor. Statul n-a contribuit cu niciun ban, nici la clădirea bisericilor, nici la susținerea predicatorilor. [...] Este o nedreptate strigătoare la ceruri ca Statul să confişte aceste biserici și să le dea pentru nevoile altor culte, subvenționate de Stat cu sume fabuloase.

4. Prin decizia menționată se începe o prigoană nejustificată împotriva a zeci de mii de români curați, loiali și din(tre) cei mai buni fii ai Patriei, care însă sunt credincioși bapțiști. [...]

5. Prin această decizie se oprește o credință cu doctrine și practică pur creștinească. Ea nu e o sectă. [...]

6. În nicio țară totalitară (sic!) cultul creștin baptist nu e prigonit. Astfel în Germania, Italia, Spania și Japonia s-a acordat cea mai deplină libertate de cult bapțiștilor.

7. E o nedreptate și adâncă mâhnire pentru noi românii credincioși bapțiști, să ne privim casele de rugăciune, locașuri sacre și scumpe, închise și sigilate, în timp ce cârciumile și sistemele ateiste sunt libere. [...]

Date fiind cele de mai sus, facem un călduros și patriotic apel, rugându-vă să binevoiiți a reveni la decizia menționată, dând credincioșilor creștini bapțiști drepturi de liberă închinare lui Dumnezeu, în casele lor de rugăciune.

Zece zile mai târziu, pe 25 septembrie 1940, pe memoriu a fost aplicată mențiunea: „S-a revenit asupra deciziei de care se plâng semnatarii”.¹² Memorii similare fuseseră trimise de conducerea

12 ANIC, fond PCM, dos. 361/1940, f. 134-135. Citat în Achim, 219-221.

Uniunii Baptiste și de reprezentanții altor grupări religioase. S-a aflat că ministrul semnase deciziile respective fără a avea încuviințarea lui Antonescu, ca urmare a fost schimbat din funcție pe 18 septembrie 1940 cu Traian Brăileanu.¹³ A doua zi, pe 19 septembrie, noul ministru a revocat cele trei decizii emise de predecesorul său prin Decizia 43.931.¹⁴ A mai fost câștigat puțin timp, dar nu foarte mult.

Intrarea României în război de partea Axei a complicat lucrurile. Prin Decizia nr. 10.091 din 20 februarie 1942, Ministerul Cultelor a retrogradat bapțiștii la stadiul de asociație religioasă, aceștia reintrând sub incidența Deciziei nr. 31.999/1939.¹⁵ Pe 7 mai 1942, Aurel Popa, ministrul Cultelor, a solicitat ministrului Justiției să ceară notarilor să nu mai autentifice nicio trecere de cult, către asociațiile religioase, inclusiv către bapțiști.¹⁶ Cu o zi mai devreme, pe 6 mai, Antonescu dăduse un ordin, nepublicat în Monitorul Oficial, privind deportarea la Bug a sectanților. Emis de Cabinetul Militar al Conducătorului Statului, cu nr. 5721 M, acesta cerea ca „toți sectanții neautorizați de Ministerul Cultelor să fie trimiși în formațiunile de muncă de pe Bug, imediat”. Ordinul a fost adus la cunoștința opiniei publice printr-un comunicat, alte instrucțiuni fiind date prin intermediul prefecturilor.¹⁷ De exemplu, un comunicat al Prefecturii județului Muscel, din 4 iunie 1942, cita respectivul ordin și transmitea primăriilor și posturilor de jandarmi să alcătuiască urgent „tablouri de toți sectanții și asociațiuni religioase”. Prefectura le centraliza, dându-le Ministerului Afacerilor Interne, pentru efectuarea deportărilor.¹⁸ Inițial, bapțiștii au fost exceptați, având statut de asociație religioasă. Conform istoricului Marius Silveșan, pe alocuri, intenționat sau din neștiință, s-a încercat însă includerea lor. La protestele Uniunii, concretizate și printr-un memoriu adresat lui Ion Antonescu, ei au fost lăsați în pace.¹⁹

---

13 Popovici, 633.

14 *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 220 (19 septembrie 1940): 5518.

15 *Monitorul Oficial*, Partea I, nr. 45 (21 februarie 1942): 1208.

16 ANIC, fond MJ-DJ, dos. 45/1942, f. 10, orig., dact. Citat în Achim, 472.

17 ACNSAS, dosar D 15.308, f.471, orig., dact. Citat în Achim, 482.

18 ACNSAS, dosar D 6904, f. 241. Citat în Achim, 492-493.

19 Dr. Marius Silveșan, „Ordinul secret al Mareșalului Antonescu privind deportarea bapțiștilor în Transnistria.” *Creștinul Azi*, Nr. 6 (2011): 18-19.

În plin război, în anul 1942, registrul bisericii indica 62 de membri: Angela Buduleanu, Carol, Evdochia și Chira Budean, Petrache și Elisabeta Ciucă, Vasile Ciucă, Gheorghe și Maria Constantin, Serafim și Nadia Crăiță-Mândră, Justin și Florica Covalschi,²⁰ Serghie și Lidia Cozubenco, Evdochia, Elena și Voicu Damian, Tudorița Damian, Sofița Dimov, Costache și Gherghina Dobre, Gheorghe și Mița Florea, Florica Ghenghe, Vasile și Paraschiva Ivan, Colea și Lidia Macedonschi, Maria Matei, Niculina Mihai, Ion și Niculina Mihăilă, Ion și Gherghina Mizdrea, Aneta Nazarov, Petru și Ecaterina Oancă, Eugenia Oprescu, Nicolae și Mița Onea, Andrei și Tania Sezonov, Elena Sezonov, Alexe și Tatiana Sezonov, Adam și Lydia Sezonov, Vasile și Ștefana Sasu, Elena Savin, Tudor și Eugenia Țuplea, Maria, Ana și Alexe Ucraineț, Săndița Vasile, Elena și Simion Voia, Stela și Olga Voia.²¹

Prin Decretul 927 din 28 decembrie 1942, publicat în Monitorul Oficial nr. 305 din 30 decembrie 1942, Cultul baptist a fost desființat. Deși în țară s-a trecut imediat la sigilarea clădirilor și confiscarea inventarului bisericilor, la Brăila, probabil datorită poziției lui Adam Sezonov, lucrurile s-au mișcat mai greu. Abia pe 21 octombrie 1943, pe baza ordinului nr. 34.097/1943 al Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor, dat Prefecturii Brăila, avocatul Nicolae Cojocar, șeful contenciosului Prefecturii Brăila, asistat de „comisarul ajutor” Stan Corneliu, din partea Chesturii Poliției Brăila, au luat în primire și predat clădirea bisericii și inventarul ei preotului R. Stanciu, președintele Căminului Cultural Orășenesc, în prezența lui Adam Sezonov, „fostul conducător al Secției Baptiste din localitate”. Pe spatele procesului verbal de predare - primire, dactilografiat în cinci exemplare, Adam Sezonov a scris: „Îmi rezerv dreptul meu de proprietate asupra imobilului, fiind proprietatea mea personală, conform actului de vânzare-cumpărare, autentificat la Tribunalul Brăila la nr. 1669 din 2 mai 1923 și autorizația de construcție nr.260/1923, numai mobilierul este proprietatea comunității.”²² Cu această ocazie, mobilierul și arhiva bisericii au fost ridicate iar ușile acesteia au fost sigilate. După

---

20 Familia Covalschi era din Bucovina de Nord și s-a mutat în Brăila cândva după Marea Unire.

21 ABCBSTB, „Extras din Registrul de membri pe anul 1942”.

închiderea bisericii, în timpul regimului antonescian, cât și în greii ani de după război, Voia nu a fost plătit de biserică. El își câștiga existența prin lucrarea unei mici ferme familiale, având o livadă de cca un hectar și o casă pe șoseaua Focșani, la km 2, unde locuia aproape permanent. Iarna revenea în locuința pastorală, unde își câștiga pâinea practicând cizmăria. Fiindcă închiderea bisericilor i-a prins pe credincioși într-o situație nu prea unită, dar și din cauza intoleranței exacerbate a societății, nu s-au încercat întruniri clandestine. Mai activi au fost penticostalii, obișnuiți să activeze în ascuns, care astfel au atras pe unii membri la ei. Scoaterea în afara legii a dat oportunitatea unora dintre cei care-i cunoșteau pe bapțiștii brăileni să-și dea arama pe față. De pildă, una dintre vecinele Anetei Ciortuz, striga mereu pe stradă, în gura mare, când o vedea pe ea sau pe frații ei: „bapțiștii și țigani, la Bug cu ei!”²³

În același timp, în cârdășie cu unii preoți ortodocși, autoritățile au făcut presiuni asupra multor membri ai bisericii, amenințându-i cu deportarea la Bug, dacă nu trec „de bună voie” în sânul bisericii ortodoxe. În urma Decretului 927 din 28 decembrie 1942, prin care cultul baptist a fost desființat, bapțiștii au intrat și ei sub incidența ordinului dat de Antonescu, fiind pasibili de deportare. Unii preoți au speculat acest lucru, șantajând familiile bapțiștilor, încercând să-i determine a trece la ortodoxie.

Mulți au rezistat presiunilor, dar alții au fost mai slabi și au semnat în mod formal că renunță la credința baptistă și trec la ortodoxie. Acesta a fost cazul a șase cupluri și a două femei, cu toții locuind în comuna suburbană Chercea, printre ei numărându-se și unul dintre fondatorii bisericii, Costache Dobre cu soția lui Gherghina, Lidia și Serghie Cozubencu, precum și soții Ion și Niculina Mihăilă, nu însă și fiul lor Dumitru Mihăilă. După război, aceștia au revenit imediat în biserică, fiind trimisă o cerere oficială din partea Comunității Baptiste Brăila către Primăria comunei Chercea, unde se menționa că „în timpul de barbarie a guvernării lui Antonescu, au fost amenințați

---

22 ABCBSTB, „Proces verbal din 21 octombrie 1943 privind predarea patrimoniului bisericii către Căminul Cultural Orășenesc, Brăila”.

23 Interviu cu Aneta Ciortuz, realizat de Tiberiu Ciortuz, 9 octombrie 2016.

cu deportarea lor la Bug și așa forțați au fost puși în situația de a părăsi acest Cult”, solicitându-se modificările convenite în registrele de stare civilă ale comunei.²⁴

Au existat și câteva cazuri de persoane care, pentru a evita trecerea la ortodoxie, se pare că au trecut formal ca membri în biserica luterană, cum a fost cazul Elenei Savin, care a recunoscut că și-a botezat copiii la luterani. Anumite persoane suspectau că și Adam Sezonov ar fi făcut acest pas, lucru pe care el l-a dezmințit cu tărie.²⁵

Merită semnalat totuși că autoritățile orașului Brăila au dat dovadă de rețineră și nu s-au asociat tendințelor extremiste ale vremii. Brăila nu a cunoscut pogromuri, niciun evreu din oraș nu a fost trimis în lagărele de exterminare și niciun evreu brăilean nu a murit în Holocaust, după cum adesea aduce aminte venerabilul lider al Comunității Evreilor din Brăila, dl. David Segal Iancu. Tot așa, niciun baptist brăilean nu a fost deportat în Transnistria, în acei ani dificili. Au fost însă manifestări de ură și intoleranță din partea unor oameni, precum și excese din partea unor preoți ortodocși. Nu toți preoții însă s-au asociat spiritului acelor vremi.

Constantin Ciucă povestea adesea că el și fratele lui Corneliu, elevi în primele clase de liceu²⁶ fiind, erau ocărâți de unii colegi, chiar și de cadrele didactice, pentru vina că proveneau din părinți bapțiști. Însă preotul ortodox cu care studiau religia la școală, Alexandrescu, un om în vârstă, îi aprecia, fiindcă erau cei mai buni din clasele lor la cunoștințe biblice și aveau un comportament exemplar. Acest preot, în loc să-i persecute, îi dădea ca exemplu, afirmând că lor li se întâmplă exact cele scrise în Noul Testament,²⁷ când Isus le spunea ucenicilor că-i trimite să fie ca niște oi în mijlocul lupilor. La fel și Aneta Ciortuz, pârâtă fiind de o colegă că nu-și făcea cruce în fața icoanelor, a fost apărată tocmai de preotul cu care făcea religia.

---

24 ABCBSTB, „Adresa nr. 21 din 9 ianuarie 1946, către Primăria Comunei N. D. Chercea”.

25 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 7 al A.G. a BCB Brăila din 8 ianuarie 1946”.

26 Primele clase de liceu erau echivalentul gimnaziului de azi.

27 Vezi: Evanghelia după Matei 10:16.

Redeschiderea bisericii după 23 august 1944, plecarea lui Simion Voia și reactivarea Comunității Baptiste de Brăila

În toamna anului 1944, biserica s-a redeschis cu cei 35-40 de membri rămași.²⁸ Lucrurile nu mai erau la fel de clare și bine rânduite, ca înainte. După 23 august și inițierea procesului de comunizare a țării, a existat o răsturnare de situație și în biserică. Mulți dintre oamenii pe care se bazase lucrarea până atunci au murit, alții au fost nevoiți să plece din oraș ori au fost confrunțați cu probleme existențiale majore. Ales ca primar al Brăilei, imediat după plecarea trupelor germane, Petrache Ciucă a întors spatele bisericii după câțiva ani. Pe de altă parte, în biserică existau câteva persoane înzestrate, cu influență, precum Teodor Țuplea, Vasile Sasu, Gheorghe Bârlogeanu (1911-1984), Ilie Margină și Vasile Ciucă (1916-1980), care au fost mai mereu în comitet, contribuind pozitiv la lucrare. Ca un paradox, tot ei mențineau un criticism constant, generator de conflicte. După mulți ani de tulburări și de conflicte mocnite, în final au fost excluși, ori s-au auto-exclus. Dar golul lăsat în urmă n-a fost umplut ușor.

Odată cu ofensiva Armatei Roșii în 1944, pastorul bucovinean Dumitru Hodoroabă s-a refugiat cu familia de la Cernăuți, la prietenul său Neculai Petrescu, de la Cioara. Petrescu l-a angajat la moara de cereale, ajutându-l să treacă peste acele momente critice. În acei ani, rușii îi căutau pe refugiații din Basarabia și Nordul Bucovinei, pentru a fi „repatriați” direct în Siberia. Hodoroabă a rămas la Cioara până în 1948, fiind activ în cadrul Comunității Baptiste de Brăila, unde era mare lipsă de lucrători.²⁹ Odată cu naționalizarea din 11 iunie 1948, când i-a fost luată moara lui Petrescu, familiile Petrescu și Hodoroabă au plecat un timp în județul Arad. După câteva luni, familia Petrescu a revenit la Cioara, în schimb Hodoroabă a decis să se stabilească acolo.

---

28 Trif, „Scurt istoric al Bisericii Creștine Baptiste Brăila.”

29 ABCBSTB, „Adresa nr. 3 din 30 XI 1946 emisă de Comunitatea de Brăila”.

La prima Adunare Generală, desfășurată pe 6 ianuarie 1945, cu participarea a doar 33 de membri, Voia a trecut în revistă situația parcursă de la închiderea bisericii. Când a fost sigilată clădirea, cei de la Siguranță au preluat arhiva bisericii și toată literatura, iar preotul Radu Stanciu a luat băncile, soba și un covor lung. Desigilarea clădirii bisericii a fost făcută de un comisar abia în octombrie 1944, când a fost restituit inventarul. Totul era în regulă, mai puțin faptul că acel covor – traversă fusese tăiat în două, iar dosarele cu procese verbale și istoricul bisericii dispăruseră. Ele nu au fost recuperate niciodată. Cu ocazia acestei prime Adunări Generale, s-a ales comitetul, președinte fiind Voia, secretar - Vasile Sasu, iar casier - Justin Covalschi, ajutat și de Ilie Margină. De tineret a fost desemnat să se ocupe Petru Oancă.³⁰

Cât timp biserica a fost închisă, credincioșii au fost considerați aconfesionali, efectuându-se presiuni mari asupra lor ca să treacă la ortodoxie. Șantajați cu deportarea la Bug, unii au cedat, după cum am văzut. La a doua Adunare Generală, desfășurată pe 8 iunie 1945 cu doar 27 de membri, s-a comunicat că toți cei care au cedat presiunilor, aveau la dispoziție opt zile în care să depună o declarație că vor a se întoarce la bapțiști. În caz contrar urma radierea lor din registrul de membri.³¹ O situație membrală din arhiva bisericii, alcătuită în iulie 1945 la solicitarea Uniunii, indică un număr de 46 de membri și 39 aparținători în Brăila, iar la Cioara 19 membri și 12 aparținători.³²

Lucrurile păreau a intra încet în normal și, la Congresul al XX-lea al Uniunii, desfășurat la Arad între 27-28 octombrie 1945, bapțiștii brăileni au fost reprezentați de Simion Voia.³³ Pe 13 ianuarie 1946 a fost ales un nou comitet, cu Voia - președinte, Sasu - secretar, Dumitru Cifclii - casier, iar Gheorghe Bârlogeanu și Ilie Margină - membri.³⁴

În decursul anului 1946, s-au mutat de la Isaccea la Brăila, Paul (Pavel) Sezonov, împreună cu soția lui Elisabeta, născută Pereverzov. Ea a venit cu transfer membral de la biserica din Tulcea,³⁵ în timp ce el

30 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 1 al A.G. a BCB Brăila din 6 ianuarie 1945”.

31 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2 al A.G. a BCB Brăila din 8 iunie 1945”.

32 ABCBSTB, „Situația de membri și aparținători ai Comunității Brăila, iulie 1945”.

33 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 4 al A.G. a BCB Brăila din 18 noiembrie 1945”.

34 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 9 al A.G. a BCB Brăila din 13 ianuarie 1946”.

35 ABCBSTB, „Adeverința membrală nr. 30 din 1 sept. 1946, emisă de BCB Tulcea”.

s-a botezat mai târziu, în 1960. Tot în acea vreme, mama vitregă a lui Paul, Elisabeta Sezonov (1890-1975), născută Issler, s-a mutat și ea de la Tulcea la Brăila, cu fiica ei Elena, cu toții locuind în aceeași curte, pe strada Logofăt Tăutu. Adeverința membrală emisă de Leon Grenaderov preciza că Elisabeta se botezase în 1911, precum și că „tot timpul, sora a dat dovadă că este o bună credincioasă, fiind un sprijin pentru lucrul Domnului de aici”.³⁶ În 1967, după moartea fiicei sale Elena, ea s-a reîntors la Tulcea, unde a și murit în 1975.

În acești primi ani de după război, foarte activ în biserică a fost Petru Oancă, în mod special la Studiul Biblic. Atât el, cât și soția lui, erau cadre didactice. Familia Oancă s-a mutat la Arad, prin 1947-1948. Tot în această perioadă, bapțiștii din Brăila și Galați au colaborat îndeaproape cu Misiunea Norvegiană pentru Evrei, care își avea sediul în Galați, vizavi de Biserica Luterană. Liderul local al Misiunii era evreul creștin Milan Haimovici, el fiind ajutat de o misionară din Norvegia, Antonia Aniksdal (1871-1957),³⁷ o creștină cu totul deosebită, care-și închinase viața slujirii evreilor. Haimovici, economist de profesie, fusese închis într-un lagăr de muncă în 1941, cu acea ocazie primind de la șeful Misiunii, pastorul Magne Solheim, un Nou Testament. Citindu-l, el s-a convertit la creștinism. După ieșirea din lagăr, a studiat literatură teologică în limba franceză, fiind botezat în ascuns. Haimovici a fost un lucrător tenace și bine pregătit, care și-a extins lucrarea și în Brăila, adunând mulți oameni în jurul său, atât evrei cât și români.³⁸ Misiunea lor din Brăila s-a desfășurat aproape exclusiv în colaborare cu bapțiștii. Întrucât nu se aflau evrei convertiți în Brăila, Haimovici și colaboratorii lui înmâneau tractate, broșuri și afișe tinerilor bapțiști, care le împărțeau pe stradă. Astfel invitau oamenii, în special

---

36 ABCBSTB, „Adeverința nr. 57 din 8 septembrie 1947, emisă de BCB Tulcea”.

37 Antonia Aniksdal era profesoară de meserie și a venit la Galați ca misionară în 1921, când avea deja 50 de ani, sperând că va rezista pe câmpul de misiune 10 ani. A rămas vreme de 27 de ani, fiind activă chiar și în timpul războiului. A fost expulzată de comuniști pe când avea 77 de ani, în anul 1948. Evreii din Galați, care au cunoscut-o, au îndrăgit-o foarte mult, onorând-o cu porecla „Herzi”, care tradus înseamnă „inimioara mea”. O rudă care a așteptat-o în gara din Oslo, în 1948, a văzut că Antonia purta același pardesiu uzat cu care plecase cu 27 de ani în urmă.

38 Magne Solheim, „Jewish Missions in Romania.” *Mishkan*, No.14 (1991): 43.

pe evrei, la întâlnirile de evanghelizare, ținute în Biserica Luterană de pe Bulevardul Cuza. La aceste întâlniri, tinerii baptiști alcătuiau un program muzical, care era urmat de o predică în limba română, ținută de Haimovici, sau de unul dintre colaboratorii ori invitații lui.³⁹ Misiunea Norvegiană a fost închisă de regimul comunist în 1948.

Voia a păstorit biserica până în octombrie 1946,⁴⁰ când a luat decizia de a se muta la Șiria, județul Arad.⁴¹ Retragerea lui s-a produs pe fondul luptelor interne. A contat și faptul că, locuința sa de pe șoseaua Focșani fusese incendiată, împreună cu toate locuințele din zonă, de bande de răufăcători, la scurt timp după 23 august 1944. În plus, el era preocupat de faptul că cele trei fiice ale lui nu aveau șanse de a se căsători în biserică, dacă rămâneau aici.⁴² Situația s-a precipitat în primăvara anului 1946. Comitetul bisericii a trimis o scrisoare Uniunii, cerând delegarea a două persoane care să medieze diferendul apărut între pastor și comitet, cu ocazia Adunării Generale din 19 mai 1946. Semnată de cei patru membri ai comitetului, Bârlogeanu, Sasu, Ciflicli și Margină, scrisoarea semnala că „în urma unor intrigi s-au format două tabere care luptă una contra alteia, una având cap pe Pastor, iar alta pe Comitet, fiecare crezând că merge pe drumul cel bun, ignorând propunerile adversarilor”.⁴³ Cel care a instigat comitetul contra lui Voia a fost Ilie Margină. Ironia a făcut ca, nu la mult timp, Margină să fie exclus pentru violență domestică. Exasperat de blocajul creat, Voia a solicitat bisericii alegerea altui comitet. Întrucât membrii bisericii erau puțini și neexperimentați în administrarea conflictelor, s-a luat o decizie stranie. Hotărârea Adunării Generale a fost să-l înlocuiască pe Simion Voia din funcția de președinte al comitetului. În locul lui a fost numit Adam Sezonov, iar Ilie Margină a fost scos din

---

39 Informații oferite de mama autorului, adolescentă la acea vreme, care a fost implicată în această lucrare, alături de alți tineri din generația ei sau mai mari.

40 ABCBSTB, „Scrisoare Simion Voia către Vasile Sasu, Șiria, 7 ianuarie 1957”.

41 În 1962, Elena Voia, rămasă văduvă, a solicitat o adeverință cu perioada cât soțul ei funcționase ca pastor, fiindu-i necesară pentru pensia de urmaș. Ea a indicat 25 ianuarie 1930 – 16 noiembrie 1946, date ușor diferite față de cele indicate de el în 1957. Vezi: ABCBSTB, „Scrisoare de la Elena Voia, Arad, 15 aprilie 1962”.

42 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

43 ABCBSTB, „Scrisoare de la Comitetul BCB Brăila către UCCB, 21 mai 1946”.

comitet. Întrucât deciziile au fost adoptate cu o majoritate fragilă, Adunarea Generală s-a încheiat într-un blocaj total.⁴⁴

Uniunea i-a scris președintelui Comunității de Brăila, Neculai Petrescu, solicitând ca aplanarea conflictului să fie făcută de comitetul Comunității. Întrunit pe 20 iunie 1946, comitetul Comunității a raportat un succes, după cum arată adresa trimisă la Uniune.⁴⁵ În realitate, se pare că Neculai Petrescu i-a sugerat lui Adam Sezonov ca biserica să-l lase pe Simion Voia să plece cu familia din oraș, plătindu-i salariul anticipat pe un an. Propunerea l-a siderat pe Voia care, inițial, a respins-o categoric.⁴⁶ Ulterior, având în vedere raportul de forțe din comitet, cât și faptul că nu mai era președintele acestuia, lucru care îi făcea poziția vulnerabilă, el a considerat că era mai bine să accepte, hotărând să plece la Arad. Sigur, un motiv care a cântărit greu era faptul că Voia pierduse de mult sprijinul lui Adam și, prin recul, pe cel al lui Petrescu. Aparent, de la excluderea fiului lui Adam, Emanuel,⁴⁷ eveniment petrecut în 1938, excludere la care Voia nu s-a opus, relația lor s-a răcit. Din acest motiv, Adam nu i-a oferit niciun colac de salvare financiară lui Voia, pe perioada cât biserica a fost închisă, necontribuind la salariul său nici după redeschidere. Ca urmare, indemnizația acordată de biserică pastorului, în ultimele luni ale anului 1945, nu reprezenta nici măcar 10% din valoarea unui salariu modest. În altă ordine de idei, pe baza documentelor din arhivă se poate intui că Adam era avizat de prezența în oraș a lui Vasile Asiev și dorea înlocuirea lui Voia cu pastorul basarabean, care era mult mai docil. Lucrul acesta s-a și realizat în final. Ulterior, Voia a fost regretat de majoritatea membrilor. A rămas în memoria celor care au fost zidiți de lucrarea lui, așa cum l-a descris Iacob Sezonov: „vrednic lucrător, sănătos în credință, bun păstor și predicator (care) și-a împlinit chemarea de vestitor al Evangheliei, cu conștiinciozitate și credință.”⁴⁸

---

44 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 11 al A.G. a BCB Brăila din 19 mai 1946”.

45 ABCBSTB, „Proces Verbal nr. 4, Comunitatea Baptistă Brăila, 20 iunie 1946”.

46 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 12 al A.G. a BCB Brăila din 14 iulie 1946”.

47 Sugestiv este faptul că, în cartea sa, Emanuel Sezonov este generos cu detalii despre diverși oameni din biserica din Brăila, amintind persoane cu rol secundar, însă numele lui Voia nu este pomenit, nici măcar în trecut.

48 Iacob Sezonov, 11.

Fără doar și poate, Voia a fost un om providențial pentru biserica din Brăila, deși i-a preluat pastorația într-un moment de criză. Sub cârmuirea lui, lucrarea a prosperat, într-un context socio-politic instabil, plin de adversități și marcat de momente dureroase. A fost primul pastor care a rămas lângă biserică o perioadă semnificativă de timp și care a plecat nu pentru a căuta ceva mai bun. El a oficiat un ultim botez pe 25 august 1946,⁴⁹ când s-au botezat Olga Bărağan, Vera Cifcli și Eufrosina Titarenco.⁵⁰ Au fost printre ultimele persoane cărora li s-a impus să obțină, prin Tribunal, un document prin care se atesta, cu martori, trecerea de la ortodoxie la bapțiști. Ulterior, nu a mai fost nevoie de martori, doar de o declarație la Starea Civilă. Martorii celor trei au fost Vasile Sasu și Teodora Casagicu. Aceasta din urmă era originară din Reni, fiind mama Tamarei, căsătorită cu Daniel Sezonov.

După încheierea războiului s-a reactivat Comunitatea de Brăila, cuprinzând bisericile din Brăila, Cioara, Galați, Piuă Petrii și Mânjina. Pe 12 august 1945, Simion Voia l-a ordonat pe Mihai Radu ca „lucrător și împărțitor de Cină, pentru a îndeplini toate serviciile religioase în Galați, cât și în județul Covurlui”.⁵¹ O situație membrală din iulie 1945, indica un număr de 46 de membri și 39 aparținători la Brăila, 18 membri și 18 aparținători la Galați, 19 membri și 12 aparținători la Cioara și 12 membri și 28 de aparținători la Costache Negri.⁵² Nu erau incluși cei din Piuă Petrii, care nu-și clarificaseră după război de care comunitate aparțineau. La o întrunire de la București a reprezentanților comunităților din Vechiul Regat s-a luat decizia ca Piuă Petrii să rămână la Comunitatea de Brăila, aceștia fiind invitați să ia parte cu 1-2 delegați la ședința din 27 ianuarie 1946.⁵³ Procesul verbal al primei ședințe de Comunitate, din 27 ianuarie 1946, confirmă că președinte era Neculai Petrescu. Acesta anunța în raportul său faptul că, din fondurile existente ale Comunității, în valoare de 120 000 de lei, la care se adăugaseră 10 000 donați de Neculai

---

49 ABCBSTB, „Cerere din 7 august 1949, semnată de Eufrosina Titarenco”.

50 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 13 al A.G. a BCB Brăila din 4 august 1946”.

51 ABCBSTB, „Certificat de Ordinațiune. Brăila, 11 octombrie 1945”.

52 ABCBSTB, „Situația de membri și aparținători ai Comunității Brăila, iulie 1945”.

53 ABCBSTB, „Adresa nr. 24 din 15 ianuarie 1946, către Nicolae Glonțea”.

Petrescu și alți 10 000 donați de Adam Sezonov, fusese cumpărat un teren pentru construirea unei biserici la Galați, care costase 120 882 lei. Actul de vânzare-cumpărare era înscris la Tribunalul Covurlui cu nr. 887 din 3 aprilie 1940, fiind păstrat pe atunci la sediul Comunității. Se înțelege că din anul 1940 Comunitatea nu mai activase, din cauza prigoanei și a închiderii bisericilor. Fiindcă Alioșa (Alexei) Sezonov, care fusese secretar al Comunității, se mutase între timp la Măcin cu familia, încetând a se mai ocupa de secretariat, raportul secretarului a fost citit de Simion Voia. Tot Voia a citit raportul pastoral, arătând lupta dusă cu „alte secte”, care căutau a distruge bisericile⁵⁴ din Comunitate. A fost reales ca președinte Petrescu, secretar devenind Voia, iar casier Vasile Sasu. Cenzori au fost aleși Ilie Margină și Gheorghe Bârlogeanu, comitetul urmând a fi completat ulterior cu doi reprezentanți ai filialelor absente, Piuă Petrii și Mânjina.⁵⁵ Pe 7 aprilie 1946 a avut loc a doua ședință a Comunității, condusă de Voia, în absența lui Petrescu și a lui Bârlogeanu. Voia a anunțat că, vizitând Tulcea, a propus bisericii de acolo să se alăture Comunității de Brăila, o decizie finală urmând a fi comunicată ulterior. În ce privește biserica din Mânjina, care pendulase repetat între bapțiști și penticostali, Mihai Radu menționa că, pe când voia să le facă o vizită, împreună cu Silvestru Ungureanu (1894-1976),⁵⁶ s-a întâlnit cu Anton Iamandi, care i-a comunicat că nu mai avea sens să vină la Mânjina. Cu excepția familiei sale și a lui Chirilă Borșan,⁵⁷ toți ceilalți trecuseră la penticostali. Tot atunci, Mihai Radu a anunțat înființarea unei filiale la Oancea, care avea șase membri. Întrucât Petrescu era absent, s-a convenit o nouă ședință, pe 14 aprilie.⁵⁸ La aceasta a fost modificată componența comitetului, Voia devenind vicepreședinte, iar Neculai

54 Conform Eufrosinei Ciucă, mai ales în perioada în care bisericile au fost închise, credincioșii penticostali din Brăila au făcut intens misiune în rândurile bapțiștilor, aceștia având experiență în organizarea de întruniri clandestine.

55 ABCBSTB, „Proces Verbal nr. 1, Comunitatea Baptistă Brăila, 27 ianuarie 1946”.

56 Unul dintre pionierii bapțiștilor români din Bucovina.

57 Borșan s-a născut în 1879 în Bucovina, la Frătăuții Vechi, fiind botezat la București de Constantin Adorian, pe 22 aprilie 1923, odată cu Lucașa Sezonov, cei doi fiind transferați la Brăila pe 30 mai 1923. Vezi: ABCBSTB, „Adresa Comunității Baptiste Române București, din 30 mai 1923, către Comunitatea de Brăila”.

58 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2, CBR Brăila, 7 aprilie 1946”.

Glonțea, din Piua Petrii, membru. Voia a explicat că după război Comunitatea de Brăila nu figura în scriptele Uniunii, întrucât nu fusese trimis un proces verbal de (re)constituire, conform statutului.⁵⁹

O a patra întrunire a comitetului Comunității a fost necesară pe 20 iunie 1946, pentru a aplană conflictul apărut între Voia și comitetul bisericii din Brăila.⁶⁰ Chiar dacă procesul verbal comunica rezolvarea problemei, în octombrie Voia s-a mutat la Arad. Plecarea lui a bulversat activitatea Comunității, fiindcă el fusese singurul pastor ordonat. Mai bine de un an, nu a mai existat nicio întrunire. Activitatea a fost reluată printr-o Conferință, organizată la Brăila în zilele de 25-26 octombrie 1947, cu participarea a 18 delegați, bărbați și femei, reprezentând bisericile din Brăila, Cioara, Piua Petrii, Galați, Bacău și Vizireni, localitate care era pe atunci parte a comunei Surdila Greci⁶¹ din județul Brăila. S-a făcut primirea în Comunitate a bisericii din Bacău,⁶² precum și a filialelor ei din Plopana și Ferdinand, actualmente Nicolae Bălcescu. A fost prima oară când a participat la întrunire și un reprezentant al Uniunii, anume Petre Popa. Raportul prezentat de secretarul Comunității, Mihai Radu, arăta existența a doar 120 de membri, dintre care 43 la Brăila, 23 la Cioara, 24 la Galați, 10 la Piua Petrii, 11 la Bacău, șapte la Oancea, doi la Vizireni, trei la Făurei, unu la Gropeni, patru la Plopana și unu la Ferdinand, județul Bacău. În comitetul nou, Petrescu a rămas președinte, vicepreședinte - Adam Sezonov, Mihai Radu - secretar, Vasile Sasu - casier, cenzori erau Gheorghe Bârlogeanu și Dumitru Hodoroabă iar C. Patea - membru supleant. Întrucât Vasile Asiev s-a abținut de la a ocupa vreo funcție în comitet, s-a propus și aprobat ca el să participe la întrunirile acestuia. Pentru o administrare judicioasă a lucrării, s-a hotărât împărțirea Comunității în patru zone: (1) Brăila cu Gropeni; (2) Cioara cu Piua Petrii, Vizireni și Făurei; (3) Galați cu Oancea și (4) Bacău cu Plopana și Ferdinand. În primele trei urmau să activeze Vasile Asiev, Dumitru

59 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 3, CBR Brăila, 14 aprilie 1946”.

60 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 4, CBR Brăila, 20 iunie 1946”.

61 În 1968, satul a fost transferat comunei C. A. Rosetti din județul Buzău.

62 Biserica nu se afla de fapt în oraș, ci în satul Domnița Maria, din comuna suburbană Letea Veche, în imediata vecinătate a orașului Bacău. Responsabil al bisericii era Eftemie Gavriluc, numele său fiind întâlnit și ca Ifimie.

Hodoroabă și Mihai Radu, iar la Bacău urma să meargă în vizită Asiev, pentru a evalua situația la fața locului. Legătura cu responsabilii de lucrare urma a fi menținută de Marin Călimărea. Acesta fusese angajat ca misionar al Comunității, în perioadă de probă de șase luni. Prima vizită a sa în Comunitate urma a fi făcută împreună cu Asiev. S-a mai discutat despre trecerea clădirilor bisericilor pe numele Comunității. Adam Sezonov a precizat că, încă din ianuarie 1938, a dat o declarație autenticată la Tribunal, cum că proprietatea din strada Diana nr. 7, Brăila, aparținea Comunității. Privitor la organizarea Școlilor Duminicale, în bisericile mai mari, acestea urmau a funcționa pe două clase, după serviciul divin duminical. A fost aprobată și organizarea Societății femeilor, dorindu-se aducerea de la București, pentru câteva luni, a sorei Bușilă, ca să lucreze în Comunitate. Similar s-a decis reorganizarea Societăților de tineret. Ca tinerii să se poată cunoaște între ei, au fost gândite serbări regionale, prima fiind la Brăila, în a treia zi de Crăciun. La final, s-a decis „o curățire radicală a bisericii”, ca să fie înlăturate neînțelegerile, greșelile, păcatele, altfel, „mieii” veniți de afară vor găsi „niște tigri care îi vor sfâșia”.⁶³

O statistică mai clară a fost alcătuită pe 31 decembrie 1947, la solicitarea Ministrului Cultelor, sosită prin adresa nr. 511 din 5 ianuarie 1948. Biserica din Brăila avea 44 de membri și 67 de aparținători, iar cea din Cioara 23 de membri și 13 aparținători, ca predicator al ei figurând Dumitru Hodoroabă. Biserica din Piuva Petrii avea 10 membri și opt aparținători, având ca responsabil pe Nicolae Glonțea. La Făurei erau trei membri și trei aparținători, responsabil de filială fiind Odisei Chirilă, la Vizireni erau doi membri și trei aparținători, responsabil fiind Marin Călimărea, iar la Gropeni era un singur membru. La Galați erau 24 de membri și 41 de aparținători, predicator fiind Mihai Radu, iar la Oancea erau șase membri și cinci aparținători, responsabil fiind Costea Bălăuță. La Bacău erau 11 membri și 26 de aparținători, responsabil fiind Iftimie Gavriliuc, la Ferdinand era un membru, Ioan Botez, iar la Plopana erau patru membri, responsabil fiind Gheorghe Biniș. În total erau 129 de membri și 166 de aparținători.⁶⁴

63 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 5, CBR Brăila, 25-26 octombrie 1947”.

64 ABCBSTB, „Tablou statistic al bisericilor Comunității de Brăila, la 31 dec. 1947”.

La ședința comitetului Comunității din 9 mai 1948, i-a fost retrasă acreditarea de misionar lui Călimărea, găsit necorespunzător în perioada de probă.⁶⁵ Deja procesele verbale au devenit mai sumare. La ședința din 3 octombrie 1948, Asiev a fost împuternicit să reprezinte Comunitatea la Congresul Uniunii, Petrescu sugerând ca el să solicite trimiterea unui misionar „de care se simte mare nevoie în părțile noastre”. Asiev reclama că s-a lucrat foarte puțin în Comunitate, din cauza „stării materiale”. S-a anunțat că biserica din Bacău și filialele ei s-au alipit de Comunitatea nr. 3, București, cu care aveau legături mai puternice.⁶⁶ Vasile Sasu i-a scris lui Mihai Radu, pe 16 martie 1949, că, din vara lui 1948, nu mai fusese nicio ședință.⁶⁷ Un ultim proces verbal, încheiat pe 25 martie 1949, comunica sec decizia de angajare a lui Asiev ca pastor al Comunității, începând cu 1 aprilie 1949, acesta urmând a fi retribuit cu 4 160 lei pe lună.⁶⁸

Între timp au apărut probleme în privința botezului noilor convertiți. Aceștia nu puteau fi botezați până nu declarau la Starea Civilă „trecerea” la Cultul baptist. Pe 31 decembrie 1950, Asiev se adresa în numele Comunității de Brăila, „Tovarășului Președinte al Sfatului Popular Brăila”, informându-l că bapțiștii erau un cult recunoscut de stat prin Legea nr. 553/1945,⁶⁹ care îi reglementa activitatea. Asiev reclama că „un tovarăș” de la Starea Civilă, a cerut unui număr de trei-patru persoane ceva nesolicitat de lege. Anume, să meargă la preotul ortodox, pentru a li se elibera o dovadă a „trecerii”. Preoții au refuzat, fiindcă nu era de competența lor. Persoanele respective au fost plimbate de trei-patru ori de la „tovarăș” la preot și o dată la protoieru, fără rezultat. Asiev își manifesta speranța unei rezolvări pe plan local, „să nu mai dăm de lucru și la Minister”.⁷⁰

Prin Legea nr. 5 din 6 septembrie 1950, guvernul comunist a desființat cele 58 de județe, împărțind țara după modelul sovietic, în

---

65 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 6, CBR Brăila, 9 mai 1948”.

66 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 7, CBR Brăila, 3 octombrie 1948”.

67 ABCBSTB, „Scrisoare de la Vasile Sasu către Mihai Radu, Brăila, 16 mar. 1949”.

68 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 8, CBR Brăila, 25 martie 1949”.

69 Adresa denotă și slaba cunoaștere a legilor, de către Asiev. Legea 553/1944 fusese deja abrogată. În vigoare era Legea Cultelor, dată prin Decretul 177/1948.

70 ABCBSTB, „Adresa nr. 44 din 31 decembrie 1950 către Sfatul Popular Brăila”.

28 de regiuni, compuse din 177 de raioane.⁷¹ Județul Brăila a fost retrogradat la rangul de simplu raion, în cadrul regiunii Galați. Ca urmare, la începutul anului 1951 a fost impusă reorganizarea bisericilor și Comunităților. Hotărârea a fost comunicată în ședința de lucru a Consiliului Federației Cultelor Evanghelice, din 25 ianuarie 1951. Prin Circulara 3/41/1951, Uniunea transmitea că, atât bisericile, cât și Comunitățile, urmau a se reorganiza „după unitățile administrative și după regiuni”. Bisericile de până la 20 de membri deveneau filiale ale bisericii celei mai apropiate, atașându-se administrativ de acestea, cu registrele de membri, procesele verbale și registrele financiare. Bisericile dintr-o regiune urmau a aparține automat de Comunitatea bisericească cu sediul în capitala regiunii. Dacă o Comunitate cuprindea mai multe regiuni, sediul acesteia urma a fi stabilit în capitala regiunii care avea cele mai multe biserici, cu condiția ca în acel oraș să existe cel puțin o biserică baptistă. Erau date 14 Comunități provizorii, până la „arondarea definitivă”, printre care:

1. Comunitatea Galați, cu sediul în Galați;
2. Comunitatea Constanța, cu sediul în Constanța, cuprinzând și bisericile din regiunea Ialomița;
3. Comunitatea București, cu regiunile Iași, Bacău, Bârlad, Putna, Buzău, Prahova, Argeș, Teleorman, Vâlcea, Dolj și Gorj.⁷²

Această impunere a stricat organizarea dezvoltată natural, care funcționa bine, avându-și originea în progresia organică a lucrării. Comunitatea Baptistă Română Brăila, înființată în 1919 și recunoscută de Ministerul Cultelor în anul 1933, a devenit Comunitatea Bisericească Creștină-Baptistă Galați, deși biserica din Galați era mai mică, mai nouă, nu avea pastor și nici clădire proprie. Această împărțire a văduvit Comunitatea de filiala din Piuța Petrii, care a fost arondată la Constanța. Întreruperea cu forța a unor relații de lucrare care durau de zeci de ani a avut un impact negativ asupra bisericilor.

---

71 Decretul 12 din 10 ianuarie 1956 a desființat regiunile Arad și Bârlad iar Legea nr. 3 din 24 decembrie 1960 a redistribuit teritoriul și a schimbat numele unor regiuni. Abia prin Legea nr. 3 din 16 februarie 1968 s-a revenit la împărțirea teritoriului în 35 de județe, ajungându-se la final în 39 de județe și municipiul București.

72 ABCBSTB, „Circulara nr. 3/41/1951 a UCCB”.

Ultima adresă cu antetul Comunității Baptiste Române Brăila a fost emisă pe 8 februarie 1951, semnată pentru președinte de Teodor Țuplea.⁷³

Comunitatea de Galați și-a desfășurat activitatea până la începutul anului 1956. Atunci a fost modificat teritoriul regiunii, motiv pentru care bisericile din Tulcea și Chilia Veche au fost arondate Comunității de Constanța. Anunțul a fost făcut la Adunarea Generală a Comunității din 14 ianuarie 1956.⁷⁴ Întrucât în Comunitate rămăseseră doar două biserici mai mari, Brăila și Galați, Uniunea a sugerat fuzionarea cu Comunitatea de București sau cu cea de Constanța. Sugestia a fost mai degrabă o impunere. Fără echivoc, pe adresa care anunța convocarea Adunării Generale a Comunității pe 20 noiembrie 1956, secretarul general al Uniunii, Constantin Bălgrădeanu, a notat: „Se va prelucra fuzionarea Comunității Galați cu București”.⁷⁵

La Adunarea Generală au participat împuternicitul de la Culte pe regiune, Gheorghiu, și președintele Uniunii, Teodor Vicaș. Acesta a trecut în revistă festivitățile desfășurate la București cu ocazia Centenarului baptiștilor din România, după care a abordat fuzionarea, sugerând că, potrivit Comitetului Uniunii, aceasta era necesară în urma „noii raionări”. Asiev a opinat că ar fi nevoie de timp de reflecție, cu privire la oportunitatea fuzionării, precum și de informare asupra celor două Comunități. Petrescu s-a arătat indignat de fuzionare, precizând că această Comunitate a fost înființată în 1919, „cum acum să fie desființată?” Țuplea a precizat că reprezentanții bisericii din Brăila se opun fuzionării. Ionel Mocanu din Galați a spus că „noi n-am fost vizitați de nici o Comunitate” și că nu ne putem uni cu cei pe care nu îi cunoaștem, iar Mihai Radu întreba „ce câștigăm noi dintr-o fuziune?” La propunerea lui Asiev, în unanimitate, decizia fuzionării a fost amânată. Ce nu înțelegeau liderii Comunității era faptul că, peste capul lor se hotărâse deja fuziunea, fiindcă Ministerul Cultelor dorea o supercentralizare bisericească, pentru a putea controla prin puțini oameni docili un număr mare de biserici. Întrebat despre retipărirea

---

73 ABCBSTB, „Adresa nr. 1 din 8 februarie 1951 a Comunității Baptiste Brăila”.

74 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a CBCB Galați din 14 ianuarie 1956”.

75 ABCBSTB, „Adresa nr. 282 din 16 octombrie 1956 a UCCB”.

cărții de cântări, precum și a Bibliei, Vicaș a spus că manuscrisul cărții de cântări era la dactilografiere, urmând a fi dat la tipar în 1957,⁷⁶ dar Biblia nu se putea tipări din lipsă de fonduri.⁷⁷ Cartea de cântări a văzut lumina tiparului după încă un deceniu.

Problema fuziunii a fost repusă pe tapet de secretarul general al Uniunii, la Adunarea Generală a Comunității din 23 iunie 1957. Acesta promova doar fuziunea cu Comunitatea de București, neamintind de cealaltă posibilitate. În urma discuțiilor animate dintre Asiev, Vasile Ciucă și Petrescu, pe de-o parte, respectiv Bălgrădeanu, pe cealaltă, s-a decis să se meargă înainte în același mod, urmând ca problema să fie rediscutată în viitor.⁷⁸ Fiindcă presiunile spre fuzionare au crescut, s-a decis unirea cu Comunitatea de Constanța, ideea fuzionării cu Bucureștiul fiind inacceptabilă. Fuziunea a fost ratificată pe 21 decembrie 1957 la Constanța, la o Adunare Generală comună a celor două Comunități. În urma fuziunii prin absorbție, Radu Mihai a devenit vicepreședinte, iar Vasile Asiev membru în comitet, funcția de președinte al Comunității de Constanța fiind ocupată de pastorul Ștefan Dumitru, iar cea de secretar de Marin Călimărea. La întrunire a luat parte ca delegat al Uniunii, Ioan Vlad.⁷⁹

Lucrurile au rămas în această formulă pentru aproape 5 ani. Pe 8 iunie 1962, la Constanța a avut loc ședința Comitetului Comunității, în care, în mod formal, a fost decisă arondarea, de fapt absorbția Comunității de Constanța de către Comunitatea de București,⁸⁰ proces decis, cum altfel, în forurile superioare. Ultima adresă trimisă de Comunitatea de Constanța către BCB Brăila a purtat nr. 42 din 20 iulie 1962, comunicând contul Comunității de București unde urmau a fi virate contribuțiile financiare din acel moment.⁸¹ Comunitatea de Brăila avea să fie reactivată abia după Revoluție.

---

76 În realitate a apărut după mai bine de 10 ani.

77 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a CBCB Galați din 20 noiembrie 1956”.

78 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a CBCB Galați din 23 iunie 1957”.

79 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a Comunității de Constanța, 21 dec. 1957”.

80 ABCBSTB, „Adresa nr. 30 din 28 mai 1962 a Comunității Baptiste Constanța”.

81 ABCBSTB, „Adresa nr. 42 din 20 iulie 1962 a Comunității Baptiste Constanța”.

Sosirea lui Vasile Asiev

Anii dificili până la moartea lui Adam Sezonov

Imediat după plecarea lui Simion Voia la Arad, în noiembrie 1946 a început să frecventeze biserica Vasile Asiev⁸² (1894-1981).⁸³ Se știe că acesta a fost unul dintre pionierii baptilismului din Basarabia, dar anumite detalii din biografia lui sunt contradictorii. El a contribuit din plin la menținerea incertitudinii, din motive pe care nu le cunoaștem.

Originar din Bolgrad,⁸⁴ Asiev a fost botezat la Sankt-Petersburg (Petrograd) prin 1911-1912, pe când studia Agronomia la Universitate. Conform unei surse, el a fost botezat de către unul dintre liderii emblematici ai baptilismului rus, Ivan S. Prokhanov (1869-1935).⁸⁵ Un tabel datat 19 august 1951, îl indică drept botezător pe I. Voloșin. Un alt tabel, alcătuit pe 13 martie 1955, precizează 1916 drept an al botezului, iar ca botezător, pe Matfeev.⁸⁶ Ambele tabele au fost alcătuite în timpul pastorației sale, inconsistența informațiilor personale fiind un element definitoriu pentru Asiev. Conform mărturiei sale, el s-a convertit în urma unei discuții avute cu un credincios vârstnic.⁸⁷ Traseul lui Asiev a fost unul destul de sinuos. Imediat după 1918, s-a remarcat printre liderii baptiliștilor din Basarabia, fiind alături de pastorii Bușilă, Ivanov, Hijneacov, Averbuch și Tafratov printre fondatorii și primul președinte ales al *Uniunii Creștinilor Evangheliști din Basarabia*, organizație înființată în 1920.⁸⁸

---

82 Întâlnit și sub numele Assiev, Asseiev, Asieff, Asiu etc.

83 ABCBSTB, „Scrisoare de la Adam Sezonov către Mihai Radu, 25 nov. 1946”.

84 Leon Grenaderov scrie că Asiev era din Bolgrad, fiul lui Vasile și Eufrosina. Informația se verifică în tabelele membrale ale bisericii din Brăila. Există totuși și un document unde se afirmă că Asiev s-ar fi născut la Tiflis, actualul Tbilisi.

85 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

86 Tabele membrale din arhiva BCB «Sfânta Treime» Brăila.

87 Leon Grenaderov, „Păstor, Asiu Vasile.” *Îndrumătorul Creștin Baptist*, Anul XXVI, nr. 9-10 (1981): 16.

88 История Евангельских Христиан-Бaptистов в СССР (Москва: Издательство ВСЕХБ, 1989), 323. [Istoria Creștinilor Evanghelist-Baptiliști din URSS (Moscow: Editura VSEHB, 1989), 323].

La Congresul al VI-lea al *Uniunii Comunităților Baptiste Române* din România, desfășurat la Buteni între 22-25 octombrie 1925, Asiev a participat ca reprezentant al Basarabiei, citind raportul de misiune pentru această provincie.⁸⁹ De asemenea, în perioada interbelică, vreme de câțiva ani, Asiev a fost cooptat să predea la Seminarul Teologic Baptist din București, alături de Adorian, Toma Slev și Pantelimon Andrișan.⁹⁰ Fiindcă nu stăpânea foarte bine limba română, bănuim că el era folosit pentru instruirea lucrătorilor din Basarabia. La Congresul al VIII-lea al UCCBR, desfășurat pe 8-11 noiembrie 1928 la Curtici, el a fost ales ca membru supleant în Comitetul General al Uniunii.⁹¹ La scurt timp, în urma unui divorț și a recăsătoririi sale, a ieșit din primul plan. Cea de-a doua soție, Lidia (1894-1965), era din Odesa și fusese botezată în 1917 de Verbițki.⁹² Ulterior, Asiev a reintrat în lucrare, păstorind o biserică formată majoritar din bulgari, în orașul natal din sudul Basarabiei, Bolgrad.⁹³ Aici a trecut prin clipe grele după cedarea Basarabiei și, mai ales, după recucerirea ei în 1941 de către români, când clerul ortodox, susținut de autorități, a dus o politică cruntă în vederea convertirii „sectanților”.⁹⁴

Se pare că, din acest motiv, în anul 1943,⁹⁵ el s-a mutat cu familia la Brăila dar, din rațiuni pe care nimeni nu le știe, vreme de trei ani nu a luat legătura cu credincioșii bapțiști din oraș, nici măcar după redeschiderea bisericii în octombrie 1944. Își câștiga pâinea cu o mică prăvălie, prin care comercializa bragă și alte băuturi răcoritoare, produse de el însuși. Imediat după plecarea lui Simion Voia la Țiria, Asiev a început să frecventeze biserica, cu o atitudine smerită, așezându-se inițial în ultima bancă. Conform lui Adam Sezonov, duminică 24 noiembrie 1946, biserica a stat în post și rugăciune, cerând Domnului un pastor. Cu lacrimi în ochi, Asiev a luat cuvântul, comparându-se cu Iona, fiindcă de trei ani nu mai spusese nimănui

---

89 „Congresul UCBR din România.” *Farul Mântuirii*, Nr. 21 (1 noiembrie 1925): 5.

90 „Seminarul baptist din București”, *Renașterea*, Anul V, Nr. 10 (6 martie 1927): 6.

91 „Congresul General al U.C.B.R.” *Farul Mântuirii*, Nr. 23/24 (dec. 1928): 12-13.

92 ABCBSTB, „Tabel nominal cu membrii BCB Brăila, 19 august 1951”.

93 Unele surse indică Cetatea Albă.

94 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

95 Grenaderov, „Păstor, Asiu Vasile”, 16. Data e confirmată de Aneta Ciortuz.

niciun cuvânt despre pocăință, dar a promis că va ajuta biserica.⁹⁶ La Adunarea Generală din 22 decembrie 1946, Asiev a cerut să i se permită a „ajuta în lucrul Domnului”, dar fără a fi trecut în rândul membrilor. Neînțelegând motivul lui de a nu deveni membru, plenul adunării a insistat, dar el a rămas neclintit pe poziție. A fost o altă ciudățenie din partea lui. În cele din urmă, a fost acceptat ca să ajute lucrarea, urmând ca pe viitor să fie trecut în rândul membrilor.⁹⁷

Pe 29 decembrie 1946 a avut loc o nouă Adunare Generală. A fost ales comitetul, cu Adam Sezonov ca președinte, Sasu – secretar, Ciflicli – casier, iar cenzori Petru Oancă și Titi Oprescu. De tineret și Școala Duminicală se ocupau Asiev și Oancă, tot ei urmând a dirija corul. La întrebarea lui Adam Sezonov „ce facem de predicator?” s-a propus să fie ofertat Asiev. Acesta a fost de acord să administreze bisericii Cina Domnului și să predice Cuvântul, dar nu exclusiv, ci împreună cu alți membri ai comitetului și bisericii. A fost primită ca membră și soția lui Asiev, deși au existat anumite suspiciuni. Ea a fost chestionată dacă i-a împiedicat un păcat anume să vină la biserică până atunci. Lidia Asiev a negat existența vreunui păcat, dar nu a oferit vreo explicație pentru faptul că au stat departe de biserică.⁹⁸

Asiev s-a implicat treptat, suplinind din 4 mai 1947⁹⁹ funcția pastorală, când a fost confirmat de Adunarea Generală. El urma a fi ajutat financiar de biserică, dar fără un salariu fix, în conformitate cu fondurile disponibile.¹⁰⁰ Era dezavantajat de faptul că nu stăpânea bine limba română, dar și de persistența unei stări conflictuale în biserică, în perioada în care țara era supusă unui proces accelerat de stalinizare, motiv pentru care nu s-a putut impune.¹⁰¹ Iacob Sezonov îl notează drept pastor al bisericii în perioada 1947-1957, „când cu salariu, când fără”, iar la Trif apare între 1947-1958, cu mențiunea că a lucrat „neangajat, având serviciu de stat”.¹⁰² Din motive necunoscute,

---

96 ABCBSTB, „Scrisoare de la Adam Sezonov către Mihai Radu, 25 nov. 1946”.

97 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 14 al A.G. a BCB Brăila din 22 decembrie 1946”.

98 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 15 al A.G. a BCB Brăila din 29 decembrie 1946”.

99 ABCBSTB, „Adeverința nr. 26 din 9 august 1960”.

100 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 16 al A.G. a BCB Brăila din 4 mai 1947”.

101 Interviu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

102 Iacob Sezonov, 13. Trif, „Scurt istoric al Bisericii Creștine Baptiste Brăila.”

la scurt timp după alegerea lui ca pastor, a început a folosi numele Asiu, în loc de Asiev, probabil acesta fiind trecut și în noile acte de identitate. Poate a fost o simplă românizare a numelui, practică răspândită, temându-se să nu înceapă o nouă vânatoare a basarabenilor, cu scopul trimerii lor în URSS. Sau, poate a vrut s-o rupă cu trecutul, unul despre care a fost foarte zgârcit în detalii.

Din august 1947, în locul lui Petru Oancă și Ilie Margină, mutați din oraș, au intrat în comitet Vasile Bârlogeanu și Dumitru Mihăilă.¹⁰³ Acesta din urmă a rămas în comitet vreme de peste trei decenii.

Încă de pe 11 octombrie 1945, biserica solicitase din nou primăriei un teren pentru cimitir, indicând și un amplasament potențial din proximitatea Cimitirului Sf. Constantin, dar fără a primi o rezolvare favorabilă. Întrucât nu se întrevedeau șanse pentru o rezolvare pe această cale a problemei, pe 25 mai 1947, în numele Comunității Baptiste, Adam Sezonov a solicitat Comunității Evanghelice C. A. din Brăila să cedeze bapțiștilor, contra cost, o porțiune de 500 de metri pătrați din terenul cimitirului acesteia. A fost unul dintre ultimele demersuri efectuate de Adam pentru biserică.¹⁰⁴ Pe 18 iunie 1947, cele două Comunități au semnat o Convenție, bapțiștii angajându-se să plătească o taxă anuală pentru spezele de întreținere, asumându-și obligația de a asigura curățenia aleilor din sectorul alocat. Din partea bisericii au semnat Adam Sezonov și Gheorghe Bârlogeanu.¹⁰⁵ Încă dinainte de semnarea convenției, a fost permisă înhumarea Mariei Margină, decedată pe 24 mai 1947. După semnarea convenției, primele persoane înhumate în noul cimitir au fost Sofia Dimof, în septembrie 1947, apoi surprinzător, Lydia Sezonov, soția lui Adam, în octombrie 1947.¹⁰⁶ Decesul Lydiei Sezonov s-a produs pe 22 octombrie 1947. Însmormântarea ei a făcut parte din finalul unei întregi epoci, multă lume venind pentru a-i aduce un ultim omagiu, inclusiv Constantin Adorian. Copii ei plecaseră din țară în

---

103 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 18 al A.G. a BCB Brăila din 3 august 1947”.

104 ABCBSTB, „Adresa Nr. 10 / 25 mai 1947”.

105 ABCBSTB, „Convenție din 18 iunie 1947”, și „Adresa nr. 17 / 2 iulie 1948 a Comunității Evanghelice C. A. Brăila”.

106 ABCBSTB, „Autorizațiile de însmormântare nr. 896/1947, 342/1947 și 1874/1947”.

timpul războiului, Victoria¹⁰⁷ căsătorindu-se în Germania, Paul fiind și el în Germania, ajungând ulterior în Australia iar Emanuel s-a refugiat la Paris, de unde a plecat mai întâi în Chile, apoi în SUA. La următoarea Adunare Generală din 9 noiembrie 1947, Vasile Sasu a dat citire actului încheiat la Judecătoria Mixtă, cu nr. 363/1947, prin care Adam Sezonov a trecut clădirea din strada Dianeii pe numele bisericii. La aflarea veștii, toată lumea s-a ridicat în picioare, pentru a-și exprima mulțumirea.¹⁰⁸ A fost o mutare inspirată, altfel clădirea ar fi fost naționalizată, dacă rămânea pe numele său.

Pe 21 septembrie 1947, Asiev a botezat-o pe Lina Covalschi,¹⁰⁹ căsătorită în iunie 1948 cu Ilie Negru, un tânăr din Curtici pe care l-a cunoscut în timp ce acesta și-a efectuat stagiul militar la Brăila. Cei doi s-au stabilit la Curtici, de unde au emigrat în anii '80 la Chicago. Nunta lor a fost marcată de o tragedie, tatăl miresei, Justin Covalschi, s-a electrocutat pe când strângea cablurile electrice folosite în cort, la iluminat, fiind și el înmormântat în Cimitirul Evanghelic.¹¹⁰

Situația din acele vremuri era una extrem de grea, după război țara fiind confruntată cu foametea din 1946-1947. Prin intermediul Comitetului de Ajutorare și Reconstrucție din cadrul Uniunii Baptiste, condus de Petre Belicov (1907-1977), în primăvara anului 1947, Uniunea a primit de la credincioșii din Irlanda, prin Crucea Roșie, 500 kilograme de zahăr, având ca destinație copiii săraci. Comunității de Brăila i-a fost repartizată, pe bază de tabele, cantitatea de 25 de kilograme. Biserica din Brăila a primit 13, cea din Galați cinci, cea din Cioara patru, cea din Piuia Petrii două, iar Oancea, un kg. Fiecărui copil i-au revenit câte 500 de grame.¹¹¹ Similar, a fost distribuită membrilor și o cantitate mică de mălai. De fapt a fost primită suma de 75 de milioane de lei (de remarcat mărimea inflației), cu care au fost achiziționate 319 kg de mălai, care a fost distribuit bisericilor din

---

107 În anul 1973, Victoria Sezonov-Zielinski a publicat un elogiu emoționant dedicat părinților ei. Vezi: Victoria Zielinski, „Vom Schicksal der Familie Adam Sezonov an Braila.” *Jahrbuch Dobrukscha-Deutschen*, ed. Otto Klett (1973): 138-147.

108 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 20 al A.G. a BCB Brăila din 9 noiembrie 1947”.

109 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

110 ABCBSTB, „Autorizația de înmormântare nr. 625/1948”.

111 ABCBSTB, „Adresa nr.16/7.05.1947 a Comitetului de Ajutorare și Reconstrucție”.

Comunitate.¹¹² Fiindcă situația era critică, un tabel cu membrii săraci ai bisericii a fost dat Parohiei Romano-Catolice din Brăila, cu rugămintea de a fi ajutați, catolicii primind ajutoare externe mai consistente.¹¹³ Pe 15 și pe 24 iulie 1948, Comitetul de Ajutorare și Reconstrucție comunica președintelui Comunității de Brăila că exista pusă de-o parte, pentru Comunitate, o cantitate de îmbrăcăminte folosită.¹¹⁴ O notiță de prin 1947-1948 menționează costurile aducerii unor pachete de la București, suportate în parte prin 2 400 lei donați de 11 membri, precum și din vânzarea cafelei, probabil primită tot atunci, pe care s-a obținut suma de 8 800 lei. Din totalul de 11 200 lei, cu 4 300 lei au fost acoperite cheltuielile de transport pentru pachete, cu 4 180 lei s-a acoperit cheltuiala aferentă pomului de Crăciun, 600 de lei a costat reparația armoniuului bisericii, rămânând la dispoziție încă 2 120 lei.¹¹⁵

În ciuda sărăciei acute, biserica contribuia la Uniune și Seminar. Pe 19 octombrie 1948, Asiev a predat Uniunii suma de 7 330 lei, strânsă în Comunitate, pentru funcționarea Seminarului. Un număr de 26 de familii și persoane din Brăila donaseră 3 650 lei, alți 3 680 fiind colectați de la Cioara, Piua Petrii și Vizireni, cei mai darnici fiind Ecaterina Petrescu cu 400 lei și familia Hodoroabă cu 300 lei.¹¹⁶

Naționalizarea din 11 iunie 1948 l-a lăsat pe Adam Sezonov cu mâinile goale.¹¹⁷ Fabrica de ulei «Adam Sezonov», dotată cu echipamente moderne, importate din Germania, a fost printre cele 1062 de întreprinderi naționalizate prin Legea nr. 119/1948. La scurt timp, numele ei a fost schimbat în Fabrica de ulei «Brăila»,¹¹⁸ dar n-a mai funcționat multă vreme, fiind demolată din rațiuni greu de înțeles, echipamentele fiind mutate la altă fabrică.¹¹⁹ Rămas singur, suferind

112 ABCBSTB, „Dovada nr. 44 / 1947”.

113 ABCBSTB, „Adresele Nr. 36 și 39 / 1947”.

114 ABCBSTB, „Adresa din 15 iulie 1948, respectiv din 24 iulie 1948, a Comitetului de Ajutorare și Reconstrucție”.

115 ABCBSTB, „Notă cu cei care au plătit pentru aducerea coletelor de la București”.

116 ABCBSTB, „Adresa nr. 64 / 18 oct. 1948 și Chitanța nr. 460 / 19 oct. 1948”.

117 „Legea Nr. 119 din 11 iunie 1948”, *Monitorul Oficial*, Partea I-a, Anul CXVI, Nr. 133 (11 iunie 1948): anexa 22.

118 „Decretul Nr. 7.419 din 21 august 1948”, *Monitorul Oficial*, Partea I-a, Anul CXVI, Nr. 196 (25 august 1948): 7062.

119 Emmanuel Sezonov, 91.

Jeni și Titi Oprescu, cu copiii lor, în 1944

deja de diabet, cu multe complicații, Adam a decis să se recăsătorească cu Ludmila Naumov (1903-1973). Fiindcă mulți din biserică au considerat nepotrivit acest lucru, iar subiectul a fost discutat resentimentar, într-un mod acuzator,

un stil dominant în acele vremuri, atât în comitet cât și în Adunarea Generală, cununia lor religioasă a fost oficiată de Adorian, la București. Recăsătorirea sa a dat apă la moară unor clevetitori, inclusiv din comitet, motiv pentru care, întristat, exact la 30 de ani de la întemeierea bisericii și la 25 de ani de la construirea clădirii acesteia, Adam Sezonov a expediat o scrisoare adunării, spunând că este prea mult ca să mai suporte atmosfera creată, anunțându-și în mod irevocabil retragerea din comitetul bisericii, al cărui președinte era.¹²⁰ Ca urmare, funcția de președinte al comitetului i-a fost dată lui Gheorghe Bârlogeanu, la Adunarea Generală din 1 august 1948. Tot atunci a venit prin transfer, Dan Tomulescu. Două săptămâni mai târziu, pe 15 august 1948, Asiev a oficiat un botez cu 6 persoane, printre cei botezați fiind Neacșa Iosif și Paula Advacov.¹²¹

Titi Oprescu (1905-1974), care preluase dirijarea corului după plecarea Stelei Voia la Timișoara, a intrat în dizgrația noilor autorități, datorită funcției sale de comisar de poliție. Concediat, a lucrat o vreme ca administrator la moara lui Adam din Cobadin, dar trecutul l-a ajuns din urmă, în ciuda faptului că era cunoscut pentru blândețea lui și nu făcuse abuzuri în funcție. Când a stat în Cobadin, a fost foarte activ în biserica din Vișoara, organizând corul mixt, lucrând cu tinerii și oferind învățătură bisericii, fiind apreciat de Gheorghe Fulea drept „un

120 ABCBSTB, „Scrisoare de la Adam Sezonov către comitetul bisericii, 4 iulie 1948”.

121 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 27 al A.G. a BCB Brăila din 1 august 1948”.

exemplu în punctualitate și neobosit în lucrul bisericii”.¹²² Înainte de a fi implicat acolo în lucrare, pastorul Gligor Cristea din Grădina i-a solicitat lui Asiev referințe despre Oprescu.¹²³ Pentru a nu periclita situația copiilor, dându-le „origine nesănătoasă”, asemenea multor alora în acele vremuri, a decis să divorțeze formal de soția lui. După ce fiica lor s-a căsătorit în 1949, rămânând în București, Jeni Oprescu a fost nevoită să vândă casa și să se mute acolo, cu ceilalți copii. Abia în 1956, când vremurile s-au mai așezat, familia lor s-a reunit.¹²⁴

Odată cu lovitura de stat din 30 decembrie 1947, când Regele Mihai a fost forțat să abdice, comuniștii „instaurând Republica Populară Română”, autoritățile au vrut să-și asigure imediat colaborarea deplină a clerului. O primă măsură a fost impunerea depunerii unui jurământ de către pastorii și preoții cultelor recunoscute. Textul acestuia spunea:

Jur de a fi credincios poporului și de a apăra Republica Populară Română împotriva dușmanilor din afară și dinăuntru. Jur a respecta legile Republicii Populare Române și de a păstra secretul în serviciu.

Jurământul respectiv a fost depus de Vasile Asiev chiar pe 2 ianuarie 1948, în fața Prim-președintelui Tribunalului Județului Brăila, Gheorghe A. Tăulescu. Cu această ocazie a fost încheiat un proces verbal, două copii fiind remise și Comunității Baptiste de Brăila.¹²⁵

În ciuda schimbării radicale de regim politic, lucrurile păreau a fi în ordine, neexistând motive de îngrijorare. Pe 31 ianuarie 1948, s-a solicitat de la Uniune eliberarea unei autorizații, pentru deschiderea unei case de rugăciune în comuna I. C. Brătianu, azi Făurei, pe numele lui Chirilă Odisei, care era domiciliat la numărul 466. Cererea a primit aviz favorabil de la președintele Comunității, Neculai Petrescu.¹²⁶ Autorizația a venit la scurt timp,¹²⁷ fiind semnată de vicepreședintele

---

122 ABCBSTB, „Adeverință pentru Titi Oprescu, emisă de Gheorghe Fulea, 1948”.

123 ABCBSTB, „Scrisoare Gligor Cristea către Vasile Asiev, Grădina, 29 XII 1947”.

124 Emmanuel Sezonov, 73-75.

125 ABCBSTB, „Adresa nr. 7 / 2 ian. 1948, emisă de Tribunalul Jud. Brăila”, respectiv „Proces-Verbal nr. 29 / 2 ian. 1948, întocmit de Tribunalul Jud. Brăila”.

126 ABCBSTB, „Adresa nr. 15 / 2 februarie 1948”.

127 ABCBSTB, „Adresa nr. 537 / 10 februarie 1948”.

UCCBR, Alexa Popovici și de secretarul general delegat, Viorel Garoiu. Similar s-a solicitat o autorizație Uniunii, pe 24 iunie 1948, în vederea deschiderii unei case de rugăciune în satul Vizireni, pe atunci¹²⁸ în comuna Surdila Greci. Se motiva că existau acolo două familii de credincioși.¹²⁹ Și de această dată, răspunsul pozitiv a venit repede.¹³⁰

Pe 25 aprilie 1948, cu ocazia Adunării Generale a bisericii a fost stabilit programul serviciilor religioase de Paște. În premieră, s-a decis ținerea a trei servicii în ziua de Înviere, unul în zorii zilei, între 5-6:30 a.m., apoi la 10-12 și 17-18:30.¹³¹ A fost singura dată, din câte cunoaștem, când s-a organizat un serviciu de Înviere atât de matinal.

La următoarea Adunare Generală, din 2 ianuarie 1949, desfășurată cu participarea a 35 de membri din 49, s-au citit pentru ultima oară rapoarte ale Societății Tineretului, Societății Femeilor și Școlii Duminicale. Aceasta a fost și ultima Adunare Generală desfășurată după vechiul tipar, fără impuneri vizibile din partea Ministerului Cultelor. La scurt timp, prin intervenția brutală a acestuia, au fost dizolvate organizațiile de femei și de tineret din biserici, ca prim efect al noii legislații în domeniul Cultelor, respectiv al Decretului 177/1948. Adunarea Generală a decis ca Școala Duminicală să nu mai fie făcută doar cu copiii, ci să asiste și adulții, programul serviciului duminical fiind schimbat astfel: Ora de Rugăciune: 9-10, Serviciul Divin: 10-11 și Școala Duminicală: 11-12. Ulterior s-a făcut permutare între Serviciul Divin și Școala Duminicală, care a fost redenumită Ora Biblică. Noul comitet îl avea ca președinte pe Bârlogeanu, Dan Tomulescu – secretar, Țuplea – casier, Dumitru Cifclii și Axente Titarenco – membri, Dumitru Mihăilă și Vasile Sasu – cenzori. Ca învățător la Școala Duminicală a fost numită Aneta Tomulescu, iar la tineret, Asiev.¹³² După doar cinci săptămâni, pe 7 februarie, Bârlogeanu a demisionat din funcție și din comitet, retrăgându-se cu întreaga familie din biserică. A comunicat aceste lucruri, printr-o

---

128 În 1968, satul a fost transferat comunei C. A Rosetti din județul Buzău.

129 ABCBSTB, „Adresa nr. 58 / 24 iunie 1948”.

130 ABCBSTB, „Adresa nr. 762 / 9 iulie 1948”.

131 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 23 al A.G. a BCB Brăila din 25 aprilie 1948”.

132 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 28 al A.G. a BCB Brăila din 2 ianuarie 1949”.

scrisoare, fără a oferi vreo justificare.¹³³ Aveau să revină ca membri după mai bine de zece ani. Pe 20 martie a avut loc o altă Adunare Generală, cu doar 21 de membri din 23 (!), care a abrogat procesul verbal și deciziile adunării anterioare. Se motiva că majoritatea participanților au fost fără acte de stare civilă în regulă, din punct de vedere confesional. Așa se explică scăderea numărului membrilor la 23. Impusă de Ministerul Cultelor, prin intermediul Uniunii Baptiste, măsura a fost aberantă. Mulți deveniseră bapțiști înainte ca Legea Cultelor din 1928 să impună „trecerea de cult”. Nici Adam Sezonov, nici Costache și Gherghina Dobre, nici Dunia Ciflici și nici mulți alții nu aveau „trecere de cult”, fiind botezați chiar înainte de Primul Război Mondial. Noul comitet ales avea trei membri: Țuplea – președinte, Vasile Ciucă – secretar și Dumitru Mihăilă – casier.¹³⁴ Se prea poate ca aceste impuneri să fi determinat retragerea lui Gheorghe Bârlogeanu.

Ce a urmat e greu de înțeles azi, dar ne indică presiunile incredibile la care a fost supusă biserica în acei ani și modul în care s-a încercat ocolirea obstacolelor de la Culte. A fost început un nou registru de procese verbale, în care primul proces verbal reprezenta o contrafacere și o combinare a proceselor verbale nr. 28 din 2 ianuarie și nr. 29 din 20 martie 1949. Acest proces verbal, cu nr. 1 din 2 ianuarie 1949 era chipurile rezultatul Adunării Generale la care participaseră 27 de membri. Asta deși procesul verbal din 20 martie 1949 arăta că doar 23 de membri mai aveau „legal” biserica. Practic a fost făcut un artificiu, arhiva bisericii incluzând un număr de cereri antedatate, pe 1 ianuarie 1949, ale mai multor persoane, printre care și Adam Sezonov. Cu toții solicitau să fie considerați membri ai bisericii, fiindcă se botezaseră și deveniseră bapțiști cu mult înainte ca legea să solicite „trecerea de cult” la Starea Civilă. Astfel s-a ajuns la o creștere ușoară a numărului oficial de membri. Ceilalți, care nu aveau „trecerea de cult”, au făcut „adeziuni” pentru a fi considerați aparținători ai bisericii, cu scopul demarării procedurii de obținere a acesteia, deși de facto ei erau membri de mulți ani. Acest proces verbal contrafăcut includea comitetul ales pe 20 martie și nota trei excluseri, care nu fuseseră

133 ABCBSTB, „Scrisoare de la Gheorghe Bârlogeanu către BCB Brăila, 7 feb. 1949”.

134 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 29 al A.G. a BCB Brăila din 20 martie 1949”.

consemnate în cele două procese verbale, printre care cea a lui Petrache Ciucă, pentru părăsirea bisericii și „conduită necuviincioasă” în societate. Au dispărut rapoartele și orice referință la Societatea Tineretului, precum și la Societatea Femeilor.¹³⁵

Au fost ani grei, cei mai dificili din istoria bisericii, numărul membrilor scăzând îngrijorător, unii plecând la penticostali, alții în lume, alții rămânând credincioși dar fără să mai frecventeze biserica, datorită conflictelor nerezolvate. La un moment dat, Asiev rămăsese singur în față, el predica, el dirija corul, el făcea totul. Conform unui raport înaintat de Asiev Primăriei Municipiului Brăila, la cererea acesteia, biserica avea 49 de membri la 31 martie 1949. Dar acest raport a inclus și membrii care nu aveau trecerea de cult, pe care nu știm dacă Asiev i-a numărat intenționat sau din greșală.¹³⁶

Pe 15 ianuarie 1950 a fost ales un comitet nou, cu Țuplea președinte, Vasile Ciucă secretar, Mihăilă casier, iar Macedonschi și Sasu membri.¹³⁷ În acel an, lui Adam Sezonov i-a fost naționalizată și locuința, permițându-i-se să păstreze doar o cameră, pentru care plătea chirie! Pe 31 august, Mihai Frățilă precum și soții Tănase și Tudora Burlacu au făcut cerere pentru botez, fiind audiați de comitet. Au fost botezați de Asiev pe 17 octombrie.¹³⁸ La 1 ianuarie 1951 erau consemnați oficial 42 de membri,¹³⁹ mai puțini cu patru chiar și față de 1945, deși fuseseră efectuate mai multe botezuri în acei ani, dar nu toți membrii reali reușiseră să rezolve cu „trecerea de cult”, figurând ca aparținători. Pe 20 ianuarie 1951 a murit Vasile Savin, iar pe 11 noiembrie a murit și Adam Sezonov. Mulți îi întorseseră spatele, plecând din această lume „părăsit și sărac, dar bogat în fapte bune”.¹⁴⁰ În mormântarea lui a fost tristă, cu puțină lume. De la București au venit însă Jean Staneschi și Alexa Popovici. Cu moartea lui Adam Sezonov, peste vechea eră a fost trasă cortina, în mod irevocabil.

---

135 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 1 al A.G. a BCB Brăila din 2 ianuarie 1949”.

136 ABCBSTB, „Adresa nr. 5 / 31 martie 1949 către Primăria Municipiului Brăila”.

137 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2 al A.G. a BCB Brăila din 15 ianuarie 1950”.

138 Cererile se află în arhiva bisericii.

139 ABCBSTB, „Adresele nr. 37 din 9 decembrie 1951, respectiv nr. 3 din 24 februarie 1952, emise de BCB Brăila”.

140 Emmanuel Sezonov, 91.

Lupta pentru pace, lupta contra gândacului de Colorado și alte deturnări ale misiunii bisericii Ministerul Cultelor ca instrument opresiv

După proclamarea republicii, asaltul regimului comunist asupra bisericii a cunoscut o intensitate pe care nimeni nu o anticipase. Libertatea religioasă era oferită aparent generos, dar doar declarativ. Decretul 177/1948 o limita abuziv, exacerbând semnificația atribuită noțiunilor de supraveghere și control, exercitate prin Ministerul Cultelor și prin Ministerul de Interne. În contradicție cu prevederile Statutului Cultului Baptist, legiferat prin Decretul Prezidențial nr. 1203 din 14 noiembrie 1950, bisericile își pierduseră total autonomia, care este una dintre valorile de bază ale credinței baptiste. Ministerul Cultelor le controla total, prin intermediul Uniunii Baptiste. Aceasta slujea ca o simplă pârghie, pentru comunicarea și implementarea deciziilor Ministerului. Studiarea arhivei bisericii din această perioadă arată cum Uniunea avea un rol aproape decorativ, transmițând deciziile Ministerului către Comunități, care la rândul lor le livrau bisericilor. Când era vorba de implementarea unor decizii mai greu de acceptat, Uniunea își trimitea reprezentanții la Comunitate, sau la Adunarea Generală a bisericii, impunând voia Ministerului.

Pentru a verifica modul în care bisericile transpuneau în practică indicațiile primite pe traseul Minister – Uniune – Comunitate, dar și pentru a se asigura că bisericile nu încurajau atitudini sau acțiuni contrarii regimului, a fost înființată instituția Împuternicitului de Culte. În ședința Secretariatului Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din 25 noiembrie 1948, Gheorghiu-Dej a propus „formarea pe linie de partid, la Ministerul Cultelor, a unui organ care să se ocupe zi de zi de manifestările din sânul clerului și să aibă permanent legătură cu Secretariatul; în fiecare județ să fie cineva care să știe ce se întâmplă în biserici și să poată informa partidul”. Alexandru Moghioroș (1911-1969), membru al Biroului Politic și secretar al CC al PCR a fost însărcinat să facă „propuneri de oameni pentru colectivul ce urmează

să se formeze la Ministerul Cultelor”.¹⁴¹ Această instituție a Împuternicitului de Culte a copiat o instituție echivalentă din URSS. Prin intermediul împuterniciților, Ministerul era prezent oricând în bisericile din teritoriu și, fără ca aceștia să prezinte vreun document, puteau impune orice decizie, având o putere aproape nelimitată.

Dacă până în 1947, bisericile baptiste fuseseră autonome, autoritățile comuniste au imaginat un sistem ultracentralizat, prin care să poată controla în detaliu activitatea cultică. Una dintre metode a fost obligarea bisericilor să adopte o structură de raportare birocratică, ținând pastorii și liderii bisericilor ocupați cu hârțogăraia, Ministerul beneficiind de acces permanent la orice date. Prin Ordinul Ministerului Cultelor nr. 41.917/1948 s-a cerut mai întâi efectuarea unei inventarieri exacte a bunurilor mobile și imobile ale fiecărei biserici. Termenul limită era februarie 1949, ordinul fiind retransmis de Uniune, prin Circulara nr. 930/1948. Biserica trebuia să facă un inventar în două exemplare, unul urmând a fi predat la Comunitate. Aceasta își făcea propriul inventar și centraliza inventarele primite de la biserici, după care trebuia să le înainteze la Uniune. Ministerul a semnalat, prin Ordinul 2335/1949, că termenul nu fusese respectat, solicitând urgentarea. Din acest motiv, Uniunea s-a adresat din nou Comunităților, prin adresa nr. 1078 din 4 martie 1949, solicitând trimiterea de urgență a inventarelor cerute.¹⁴²

Dar Ministerul dorea și alte informații despre biserici. În arhiva bisericii se află o adresă a Primăriei Brăila, din 29 martie 1949, solicitând un raport cu istoricul bisericii, numărul de membri, „lupta de propagandă pe care o duceți”, inconvenientele întâmpinate pe plan „religios și social”, precum și un rezumat al activității și rezultatelor obținute din 1941 și până în 1949. „Binevoii a cunoaște că lucrarea ne este cerută urgent confidențial și în consecință vă cerem perfecta sinceritate din partea Dvs.”¹⁴³ Cine anume cerea acest raport la modul „urgent confidențial”? Conform unei note a Securității, ministrul

---

141 *Stenogramele ședințelor Biroului Politic al CC al PMR*, vol. 1: 1948, ed. Camelia Moraru et al (București: Arhivele Naționale ale României, 2002), 386.

142 ABCBSTB, „Adresa nr. 1078 / 4 martie 1949, emisă de Biroul UCCB din RPR”.

143 ABCBSTB, „Adresa nr. 4024 / 29 martie 1949, emisă de Primăria Brăila”.

cultelor, Stanciu Stoian, a trimis în toate regiunile, pe 23 martie 1949, peste 20 de funcționari superiori, pentru alcătuirea unor situații detaliate, privind cultele catolic, baptist, adventist, creștin după Evanghelia și ale celorlalte „secte”. Ei trebuiau să ia legătura cu preoții și pastorii, pentru a afla informații, inclusiv prin intermediul completării unor chestionare, primite de la Minister.¹⁴⁴ Inspectorul venit la Brăila n-a catadicsit să îl întâlnească pe pastorul baptist, în schimb a solicitat informațiile prin intermediul Primăriei. În doar două zile, Vasile Asiev a dat un răspuns extrem de laconic și concentrat, probabil nu ce se aștepta inspectorul să primească, istoricul bisericii fiind doar o enumerare a locurilor de întrunire folosite până atunci.¹⁴⁵

În luna iunie 1949, Uniunea a emis alte două circulare, tipărite pe aceeași coală. Prima anunța bisericile că, în conformitate cu Legea 177/1948 a fost înființat un corp de inspectori pentru cultele religioase,¹⁴⁶ în cadrul Ministerului Cultelor. Cealaltă solicita ca bisericile să țină la zi un registru de procese verbale, unul pentru membri și aparținători, conținând și un dosar cu evidența statistică a bisericii, precum și unul cu evidența datelor predicatorului sau ale predicatorilor, acolo unde erau mai mulți. Se mai solicita ținerea unui registru de casă, a unui registru de intrare și ieșire a corespondenței, a unui dosar cu evidența patrimoniului, precum și a unui registru de inspecții.¹⁴⁷ Pentru biserici, cerințele acestea erau împovărătoare, ținând cont că nicio biserică din Comunitatea de Brăila nu avea pastor angajat. Comitetul Comunității s-a întrunit în ședință, pe 10 iulie 1949, ca să discute solicitările Circularei nr. 31. Nedumeriți, au luat decizia de a întreba Uniunea ce înțelege concret prin termenul „aparținători”. Pe 23 iulie, o adresă pleca de la Comunitate către biserici, comunicând că Uniunea înțelegea prin „aparținători” pe toți copiii membrilor, cât și pe credincioșii care „nu au trecerile de cult legale”. Ca urmare, în registrul membral nu erau trecuți ca membri toți cei botezați, ci doar cei care probau cu documente că făcuseră „trecerea de cult”, restul

---

144 ACNSAS, Fond Documentar, Dosar nr. 6910, Vol. 1, ff. 391, 396.

145 ABCBSTB, „Adresa nr. 5 / 31 martie 1949, către Primăria Municipiului Brăila”.

146 Era vorba de corpul împuterniciților de Culte, numiți și „împuterniciți teritorialii”.

147 ABCBSTB, „Circularele nr. 30 și 31 / 1949, emise de UCCB din RPR”.

neavând dreptul de a participa la Adunarea Generală a bisericii.¹⁴⁸ Situația, așa cum am văzut deja, era ridicolă, fiindcă fondatorul bisericii de exemplu, Adam Sezonov, era născut din părinți bapțiști și fusese botezat la Tulcea pe 29 august 1897, pe când nu exista cerința legală de a se face „trecerea de cult”. Ca urmare, el a fost nevoit, așa cum am văzut deja, să facă o cerere antedatată 1 ianuarie 1949, prin care solicita să fie considerat membru al bisericii, specificând că era din părinți bapțiști și se botezase în 1897.¹⁴⁹ Mulți alți membri vechi ai bisericii s-au trezit dintr-o dată pe dinafară, solicitând să fie recunoscuți ca membri „apartinători”, justificându-și fiecare situația. Văduva lui Iacob Sezonov, Elena (1888-1957), botezată din 1920, a depus o cerere antedatată, ca și Adam.¹⁵⁰ Prin antedatate se încerca o semi-legalizare a statutului lor. Cereri similare au depus și alți membri, precum Axente Titareno (1896-1981), botezat la Cahul în 1934, Elisabeta P. Sezonov, născută Pereverzov și botezată la Tulcea în 1924, Elisabeta A. Sezonov (1890-1975), fiica pastorului Martin Issler, botezată la Cataloi în 1917, Ludmila Sezonov (1903-1973), născută Naumov și botezată la Chișinău în 1922 etc.¹⁵¹

La începutul anului 1950, Uniunea a trimis altă Circulară, prin care comunica faptul că organele de control ale Ministerului Cultelor reclamau „multe lipsuri în conducerea și ținerea scriptelor și registrelor de contabilitate”. Pentru evitarea „acestor situații neplăcute și a intra în perfectă legalitate”, se solicita introducerea contabilității în partidă dublă, pe cât posibil condusă de un contabil de profesie. Pe ton ultimativ, impunea, pe lângă registrele solicitate de Circulara 31/1949, introducerea „imediat” a următoarele registre de contabilitate: Registrul jurnal, Registrul cartea mare și Registrul de evidența cheltuielilor. Casierii trebuiau să utilizeze Registrul de casă, chitanțiere „cu vârf și cotor”, precum și Registrul bonuri de plată. Se impunea, de asemenea, realizarea unui proiect de buget, care urma a fi înaintat anual prin Comunități către Uniune spre aprobare. Ulterior,

---

148 ABCBSTB, „Adresa nr. 9 / 23 iulie 1949”.

149 ABCBSTB, „Cererea lui Adam Sezonov către biserică, 1 ianuarie 1949”.

150 ABCBSTB, „Cererea Elenei Sezonov către biserică din Brăila, 1 ianuarie 1949”.

151 Aceste cereri, precum și altele similare nementionate aici, există în arhiva bisericii.

bisericile trebuiau să respecte cu strictețe respectivul buget. Încasările și plățile urmau a se face exclusiv prin „Banca R.P.R.” Circulara conținea instrucțiuni în detaliu pentru înregistrarea de către biserici a cheltuielilor cu salariile, cu deconturile de transport, precum și acelea pentru utilități, poștă, reparații etc.¹⁵² Cerințele erau sufocante, având în vedere că bisericile erau mici și nu aveau personal angajat. Regulile au devenit din ce în ce mai stricte, eliminându-se orice grad de libertate financiară. În 1962, prima adresă primită de la Comunitatea din București anunța că biserica nu mai avea voie să facă deconturi pentru deplasări, acestea urmând a fi efectuate de către Comunitate. Banii bugetați pentru deplasări trebuiau virăți Comunității. Tot Comunitatea urma să elibereze formularele de delegare, la cerere.¹⁵³ Practic, biserica trebuia să trimită decontul pentru deplasările pastorului la Cioara și Galați, către Comunitatea de București!

Alt obiectiv al Ministerului Cultelor a fost deturnarea bisericilor de la misiunea lor, prin implicarea în activități obligatorii, cu substrat politic. Aflat „în ședință solemnă” în luna aprilie 1950, Comitetul Executiv al Uniunii a semnat „apelul pentru pace”. Apoi a făcut public demersul prin Circulara nr. 6/233/1950. Toți credincioșii bapțiști erau îndemnați să semneze „apelul”. Îndemnul s-a transformat rapid în ordin. La scurt timp, Comunitatea de Brăila a emis o adresă, prin care comunica sec bisericilor: „Dv. veți face adeziunea pe care o vor semna toți membrii și aparținătorii și o veți înainta Comitetului Păcii din localitatea dv.” Urma un model de „adeziune”, primit de la București, dominat deja de limbajul bombastic, de lemn, atât de caracteristic:

Adeziune

Comitetul de conducere al Bisericii Creștine Bapliste din ..... pătruns de Apelul Comitetului Permanent al Congresului Mondial al Partizanilor Păcii de la Stockholm, se alătură cu însuflețire la strădania ce se depune pentru apărarea păcii de toți oamenii de bună credință din Republica noastră. Pacea între popoare este idealul de totdeauna al credincioșilor bapțiști și scumpa noastră

---

152 ABCBSTB, „Circulara nr. 4/170/1950, emisă de UCCB din RPR”.

153 ABCBSTB, „Adresa nr. 180 din 24 iulie 1962 a Comunității Bapliste București”.

*Țară, aceasta fiind învățătura Mântuitorului și apostolilor Săi și semnăm fără șovăire acest apel, recomandând și îndemnând toate bisericile baptiste și pe toți credincioșii bapțiști să-l semneze.*¹⁵⁴

Tema „luptei pentru pace” a persistat multă vreme. Ministerul Cultelor a selectat, în fiecare reședință de regiune sau de raion, câte un cleric ortodox obedient, care să găzduiască acțiuni destinate „luptei pentru pace”. În decembrie 1951, biserica a primit de la Protoierie:

Către Cultul Baptist, Orașul Brăila

Pentru data de 29 decembrie 1951, va avea loc o consfătuire a reprezentanților tuturor cultelor din orașul și raionul Brăila, în legătură cu Lupta pentru Pace. Ședința se va ține la sediul Protoieriei Ortodoxe Române – Brăila, Bd. Cuza nr. 176, între orele 16-18 d.a. Dacă sunteți de acord cu această consfătuire, sunteți invitat a trimite și Cultul Dvs. un reprezentant.

„LUPTĂM PENTRU PACE”

*PROTOIEREU Pr. Ștefan Casaru*¹⁵⁵

La fel, pe 19 august 1952, Protoieria anunța că, pe 25 august, urma să aibă loc o „consfătuire interconfesională a cultelor din raionul Brăila, la sediul Protoieriei”, pentru „intensificarea luptei pentru pace”. Cu acea ocazie „se va prelucra Apelul lansat de toate bisericile și comunitățile religioase din URSS cu prilejul conferinței lor de la Moscova din 9-12 aprilie 1952.” Apoi „vor urma discuțiuni și luare de angajamente în legătură cu lupta pentru pace”. Adresa se încheia cu lozinca „Trăiască lupta pentru pace!”¹⁵⁶ O „consfătuire” a fost programată pe 23 februarie 1953 la sediul Protoieriei Brăila, pentru conferința preotului Vasile Manolescu pe tema: „Popoarele lumii au pornit pe drumul păcii”. Delegații cultelor trebuiau să arate „cum au sprijinit lupta pentru pace” între 1 decembrie 1952 – 2 februarie 1953”. Motivația era una deja tipică: „Pentru o mai strânsă și frățească colaborare a cultelor noastre în marea luptă pentru pace, ne-am

---

154 ABCBSTB, „Adresa nr. 13 din 30 aprilie 1950, emisă de Comunitatea de Brăila”.

155 ABCBSTB, „Adresa nr. 1248 din 26 decembrie 1951 a Protoieriei Brăila”.

156 ABCBSTB, „Adresa nr. 480 din 19 august 1952, emisă de Protoieria Brăila”.

gândit să continuăm și anul acesta consfăturile noastre spre a învăța unii de la alții cum să sprijinim mai cu folos cauza sfântă a păcii în lume.” La final, urmau „sarcini de viitor” precum și „semnarea unei moțiuni către comitetul național de luptă pentru pace”.¹⁵⁷ Invitațiile la Protoierie pentru „lupta pentru pace” aveau o frecvență cel puțin trimestrială, biserica trebuind să trimită câte un reprezentant, ca bapțiștii să nu fie considerați cumva partizani ai războiului.

În iunie 1950, Uniunea a trimis printr-o Circulară, „spre știință și conformare”, o copie a HCM nr. 552/1949. Conținutul Circularii și al HCM-ului respectiv sunt de noaptea minții. Circulara justifica astfel:

Dat fiind că majoritatea fraților sunt plugari, cu atât mai mult se cere ca toate bisericile să ducă muncă de lămurire și să sprijine în mod real și hotărât acțiunea de combatere și depistare a gândacului „Colorado”. Fie ca și această acțiune realizată de frații noștri plugari cu ajutorul și binecuvântarea Tatălui Ceresc să contribuie la îndeplinirea și depășirea Planului de Stat, dovedind și cu această ocazie că suntem conștienți față de îndatoririle ce ne revin ca cetățeni loiali și pașnici ai Republicii Populare Române.”¹⁵⁸

Făcând apel la HCM 552 din 10 iunie 1949 și la adresa Ministerului Agriculturii nr. 64.127/1950, Ministerului Cultelor solicita:

Dat fiind primejdia care amenință culturile de cartofi și ținând seama de importanța acțiunii de prevenire și combatere a acestei primejdii, vă rugăm să dispuneți ca personalul clerical și administrativ în subordine să arate credincioșilor pericolul ce reprezintă gândacul din Colorado pentru agricultura noastră și să-i îndemne să participe la acțiunea de identificare și combatere a acestuia.”¹⁵⁹

Tema a fost reluată în 1951, o Circulară a UCCBR a livrat o adresă a Ministerului Cultelor, întocmită pe baza dispoziției nr. 11.766/1951 și a HCM nr. 552 din 10 iunie 1949. Aceasta comunica organizarea unei „acțiuni de control” pentru depistarea și combaterea gândacului de

---

157 ABCBSTB, „Adresa nr. 86 din 14 februarie 1953 a Protoieriei Brăila”.

158 ABCBSTB, „Circulara nr. 8/363/1950, emisă de UCCB București”.

159 ABCBSTB, „Adresa nr. 452/1950, emisă de Ministerul Cultelor”.

Colorado, desfășurată în trei etape: pe 20 mai, 17 iunie și 8 iulie. Faptul că adresa Ministerului Cultelor a fost emisă la 20 de zile după prima etapă planificată, ajungând la biserici după cea de-a doua etapă, cea din Brăila având mențiunea „Citit în biserică la 24.6.51” denotă formalismul cras deja bine instaurat, tonul fiind dat de Minister.¹⁶⁰

Lucrurile au continuat a se agrava. Ministerul Cultelor făcea presiuni asupra liderilor UCCBR iar aceștia, intrați în horă, nu aveau decât să joace după cum cântau autoritățile, trimițând Circulare cu conținut șocant. Așa a fost cea din mai 1953, semnată de Dănilă Goga și Ioan Rusu, președintele, respectiv secretarul general al Uniunii:

Iubite frate Președinte și frați Păstori,

Suntem în plină campanie a muncilor agricole de primăvară. Sezon în care nu trebuie precupețit niciun ceas, trebuie folosită orice împrejurare și orice metodă bună pt. ca această campanie să se desfășoare cu succese pe întregul ogor al RPR. În Hotărârea Consiliului de Miniștri și a CC al PMR, întreaga țară este chemată ca un singur om pentru ca să iasă la lucru dar să lucreze după metodele arătate de organele competente pt. ca munca să fie făcută la timp dar și cu spor. De aceea apelăm la toți președinții de comunități, păstorii de biserici, diaconii și bătrânii adunărilor locale, ca să îndemne pe credincioșii cultului nostru să fie printre primii la prășitul porumbului, bumbacului, sfecele de zahăr, la plivitul păioaselor, acolo unde acestea nu s-au făcut, respectându-se regulile agrotehnice pe care le vor primi de la organele de resort din Sfaturile Populare.

Urmau „indicații prețioase” privind secerișul și „dezmiriștitul” ogoarelor, cât și „predarea cotelor cuvenite statului”, deservenții cultului fiind rugați „să lămurească pe credincioșii din bisericile noastre ca să fie la înălțimea chemării și în această privință”. Incredibil, credincioșii trebuiau îndrumați să folosească vremea bună în timpul secerișului „chiar dacă aceasta va cădea în zi de sărbătoare sau Duminică”. Pastorilor li se cerea să țină legătura cu Sfaturile Populare în mod permanent, pentru a se informa asupra planurilor de muncă.

---

¹⁶⁰ ABCBSTB, „Adresa nr. 89 din 13 iunie 1951 a CBCB Galați”, precum și „Circulara nr. 15/906/1951 a UCCB”.

Pe când centrul se numea Piața Lenin, se cerea și ciocanul tronau pe ceas.

„Încredințați că Hotărârea Guvernului și PMR va fi adusă la îndeplinire așa cum se cuvine oamenilor credincioși, vă salutăm cu sfântă dragoste frățească și vă urăm spor la lucru.”¹⁶¹

Împuterniciții Cultelor aveau și ei dispoziții privind acest subiect. O adresă de la Comunitatea din Galați întocmită de președintele Mihai Radu, transmitea bisericii din Brăila că, în urma întrevederii avute cu Ștefan Bârhală, împuternicitul Cultelor pe regiune, acesta i-a comunicat instrucțiunile pe care le primise prin notă telefonică de la Minister. Se solicita, pe lângă sprijinirea campaniei de seceriș în predici și muncă de lămurire de la om la om, modificarea programului slujbelor duminicale, cea de dimineață să se termine cel târziu la ora 8:30, iar cea de seară să nu înceapă înainte de 19:30, ca oamenii să fie mobilizați la lucrările agricole. Încorsetat de aceste cerințe nemaîntâlnite, Mihai Radu încerca să fie pozitiv, spunând că „e o datorie de onoare pentru credincioșii noștri a fi cei dintâi la începerea

161 ABCBSTB, „Circulara nr. 3/1953 a UCCB, intrată cu nr. 7 din 31 mai 1953 la BCB Brăila”.

și terminarea acestor lucrări”.¹⁶² Altă Circulară solicita pastorilor să-i îndrume pe credincioși ca să participe la programele de la Căminele Culturale, „unde fiecare om își poate îmbogăți cunoștințele sale, în diferite ramuri de cultură”. Care erau ramurile de cultură?

*...lucrarea pământului după metode științifice, creșterea vitelor de soi, mecanizarea agriculturii, lichidarea analfabetismului prin învățătura de carte, cunoașterea diferitelor probleme administrative în conducerea Sfatului Popular respectiv, anumite chestiuni de orientare politică a orânduirii socialiste din RPR, probleme de igienă (păstrarea, ocrotirea sănătății și prevenirea bolilor), lupta pentru apărarea păcii precum și alte lucruri de folos...*¹⁶³

Acest tip de mobilizări hei-rupiste la „lupta pentru pace” și la lucrările agricole au continuat intensiv până prin 1960, întâlnindu-se destul de des și după aceea. Scăderea frecvenței lor nu s-a datorat vreunei relaxări față de Culte, ci a unei schimbări de strategie. Departamentul Cultelor, succesorul Ministerului Cultelor din 1957, controla sever, prin Uniune și Comunități, activitatea pastorilor și a bisericilor. Organizate des, întrunirile de lucru ale Comunității au fost deturnate de la scopul lor, fiind redenumite „ședințe de orientare”. În cadrul lor, foarte puțin timp era lăsat pentru problemele lucrării, fiind generos alocat, inițial pentru instructaj financiar, dublat mai târziu și de unul politic. În plus, se realizase cooperativizarea agriculturii. Nu mai era nevoie de biserici pentru mobilizarea oamenilor la câmp.

Departamentul făcea instructaj politic pastorilor, nu fiindcă se amăgeau că le pot schimba concepția despre lume și viață, ci doar ca o manifestare de forță, pentru a le reaminti constant cine deține controlul. De exemplu, prin adresa 36/1978 a Uniunii, se comunica ordinea de zi a ședinței de orientare din 28 februarie 1978:

1. *Despre rugăciune și rolul ei în viața noastră spirituală.*
2. *Politica internă și externă a conducătorului statului nostru, Nicolae Ceaușescu, doctrina sa.*

---

162 ABCBSTB, „Adresa nr. 22 din 9 iulie 1953 a CBCB Galați”.

163 ABCBSTB, „Circulara nr. 7/1953 a UCCB”.

La ședința respectivă erau solicitați a participa toți pastorii și responsabilii de biserici și filiale.¹⁶⁴

Pe 25 februarie 1951, biserica din Brăila a primit prima adresă de la Comunitatea Bisericească Creștină Baptistă Galați (CBCB Galați în continuare), având semnătura președintelui Comunității, Mihai Radu. Aceasta însoțea nu mai puțin de cinci Circulare ale UCCBR, Mihai Radu comentând hâtru, în stilul lui caracteristic: „cu nădejdea că Duhul Sfânt vă va ajuta să le pricepeți și a vă conforma”. Umorel și ironia au fost arme importante ale rezistenței împotriva totalitarismului.¹⁶⁵

O altă Circulară a UCCBR, trimisă la scurt timp, comunica faptul că fiecare cult evanghelic avea stabilită o zi anume în care bisericile trebuiau să aibă Adunări Generale electivă, Cultului Baptist revenindu-i ziua de 22 aprilie 1951. Pe 20 mai 1951 era data stabilită pentru Adunarea Generală a fiecărei Comunități. Atât de mare era controlul Departamentului, încât se solicita ca în bisericile unde avuseseră deja loc Adunări Generale, acestea să fie declarate nule și reprogramate la data stabilită de la centru. Se mai anunța că, în conformitate cu articolele 17 și 40 ale Statutului de organizare al Cultului Baptist, care fusese legiferat recent prin Decretul Prezidențial nr. 1203 din 14 noiembrie 1950, convocarea Adunării Generale a bisericii trebuia făcută cu minim 15 zile anterior, iar cea a Comunității, cu un avans dublu.¹⁶⁶ Directivele nu au rămas așa, ci au fost schimbate din nou, cel puțin în ce privește programata Adunare Generală a Comunității de Galați. Pe 17 martie 1951, președintele Comunității, Mihai Radu, comunica bisericii din Brăila, conținutul telegramei UCCBR nr. 2663 din 16 martie 1951, sosită la ora 16: „Convocați adunarea generală a Comunității pe ziua de 25 martie, orele 10. Chemați toate bisericile de pe raza Regiunii. Sosește delegatul Uniunii. - Rusu” Nedumerit, într-un post scriptum, Mihai Radu adăuga: „Probabil în această adunare generală să fie și alegerea Comitetului Comunității.” Cât de mare era confuzia generată de ordinele contradictorii venite de sus! Se călca în picioare chiar cerința din noul statut, amintită în Circulara anterioară,

---

164 ABCBSTB, „Adresa nr. 12 din 24 ianuarie 1978 a CBCB București”.

165 ABCBSTB, „Circulara nr. 5 din 25 februarie 1951, emisă de CBCB Galați”.

166 ABCBSTB, „Circulara nr. 5/43/1951 a UCCB”.

care impunea convocarea Adunării Generale a Comunității cu cel puțin 30 de zile anterior. În schimb, cu șapte zile mai înainte de noua dată de organizare, Uniunea a trimis telegrama cu informația către Comunitate, care a transmis-o fiecărei biserici prin poștă, adresa fiind înregistrată în Registrul de Intrări al bisericii din Brăila pe 22 martie 1951, cu doar trei zile înainte de respectiva Adunare Generală!¹⁶⁷ Întors de la „cursuri de reîmprospătare și restructurare” organizate de UCCBR la București în prima parte a lunii aprilie 1951, Mihai Radu comunica bisericii din Brăila un model de proces verbal, ca „orientare” pentru Adunarea Generală a bisericii, din 22 aprilie 1951. În plus:

Potrivit prelucrii Statutului ce am avut-o la București,¹⁶⁸ biserica care are Păstor nu va mai alege și diacon, acesta va fi ales numai acolo unde nu e Păstor, așa că dvs. pe lângă Păstor, mai alegeți 1 secretar, 1 casier, 2 sau 4 membri și 2 cenzori. Pe data de 20 mai vom avea ratificarea, terminarea și probabil modificarea Procesului Verbal dresat pe data de 25 martie și cred că veți fi prezenți. Se prea poate ca să fim vizitați de un delegat de la București.¹⁶⁹

Se limita și mai mult gradul de libertate al bisericii, impunându-se să nu mai fie ales un diacon, acolo unde exista pastor. În plus, urma să se țină totuși Adunarea Generală a Comunității pe 20 mai, mai mult formal, pentru „ratificarea, terminarea și, probabil, modificarea Procesului Verbal dresat pe data de 25 martie”! Desfășurată la Galați, pe 20 mai 1951, în Casa de Rugăciuni de pe strada A. I. Vâșinski (!) numărul 62, Adunarea Generală a Comunității a beneficiat nu doar de prezența delegatului Uniunii, avocatul Nicoară Macavei (1911-1998),¹⁷⁰

167 ABCBSTB, „Telegrama nr. 2663/1951 a UCCB”, precum și „Adresa nr. 16 / 17 martie 1951 a CBCB Galați”.

168 Noul Statut de organizare și funcționare al Cultului Baptist, recent promulgat.

169 ABCBSTB, „Adresa nr. 28/1951, emisă de CBCB Galați”.

170 Macavei Nicoară era originar din comuna Vârfurile, județul Arad. În 1938, el s-a căsătorit cu Olga Sezonov (1911-1995), sora lui Lucașa Sezonov. Conform lui Ilie Pop, el s-a botezat la biserica «Golgota», după ce s-a întors de pe front, în 1945. Ca avocat, a fost multă vreme jurist al Uniunii, îndeplinind o vreme și funcția de președinte al Federației Cultelor Evanghelice. În 1952 a publicat un controversat articol în revista Uniunii, o apologie a Constituției Staliniste. După ce fiul lor Adrian Nicoară a emigrat în SUA în 1974, exemplul urmat și de fiica lor, în anul 1977, soții Nicoară au emigrat în SUA, petrecându-și ultimii ani ai vieții la

ci și de cea a „tov. Inspector Bârhală”, reprezentantul Ministerului Cultelor. Bisericile din Brăila și Galați au avut câte cinci delegați,¹⁷¹ cea din Cioara un singur delegat, deși avea dreptul la doi, iar Tulcea și Tichilești au avut împreună șapte delegați. Nicoară Macavei a adus salutul Uniunii Baptiste și cel al Federației Cultelor Evanghelice,¹⁷² al cărei președinte era chiar el, după care a citit Statutul de organizare. S-a trecut la alegerea noului comitet format din: președinte - Mihai Radu, Galați; vicepreședinți - Leon Grenaderov, Tulcea și Teodor Țuplea, Brăila; secretar - Ioan Igna, Galați; casier - Ema Crișan, Galați; membri - Andrei Larion, Tulcea, Vasile Ciucă, Brăila, Nicu Alexandrescu, Tulcea și Vasile Radu, Galați. Cenzori au fost aleși Carol Ströbel, Tulcea, Odisei Chirilă, Cioara și Vasile Sasu, Brăila. La acea oră, numărul membrilor fiecărei biserici era: Galați – 70, Tulcea – 83, Tichilești – 25, Brăila – 42,¹⁷³ Cioara – 32. Comunitatea avea un singur angajat, pe Ionaș Igna, secretarul ei. Acestuia i s-a aprobat un concediu plătit de 20 de zile, pentru a merge la fostul domiciliu să-și facă mutarea și formele legale. La cererea tulcenilor, cu acordul Comunității și al bisericii din Brăila, Vasile Asiev figura ca pastor și al bisericilor din Tulcea și Chilia Veche.¹⁷⁴

Controlul strict al întrunirilor Comunității de către Ministerul Cultelor, prin intermediul Uniunii, a continuat. Anunțată pe 3 februarie 1952, întrunirea Comunității a fost anulată cu o săptămână mai devreme și amânată pentru o dată necunoscută, adresa de la Uniune anunțând trimiterea ulterioară a unor instrucțiuni.¹⁷⁵ S-a ținut pe 17

Beaverton, Oregon. Fiul său, Adrian Nicoară, împreună cu soția sa, Priscila, stabiliți între timp la Dallas, au fost implicați după Revoluție în campaniile organizate de *Global Mission Fellowship* pe raza Comunității de Brăila. Vezi: Emmanuel Sezonov, 71-73. Nicoară Macavei, „Constituția Stalinistă”, *Îndrumătorul Creștin Baptist*, Anul VII, Nr.1 (1952): 7. Ilie Pop, 90 și 296.

171 Din Brăila au fost Țuplea, Asiev, Sasu, Vasile Ciucă și Colea Macedonschi.

172 Organizație fantomatică, creată de regimul comunist în 1950, din cele patru culte neoprotestante: baptist, pentecostal, creștin după Evanghelie și adventist.

173 Numărul real al membrilor bisericii din Brăila era mai mare, dar mulți erau trecuți ca „aparținători”, fiindcă nu aveau dovada „trecerii de cult”.

174 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. din 20 mai 1951 a CBCB Galați”.

175 ABCBSTB, „Adresele nr. 90 din 7 ianuarie 1953, respectiv nr. 3 din 25 ianuarie 1952, emise de CBCB Galați”.

februarie 1952, în prezența lui Ioan Rusu, secretarul general al UCCBR și a aceluiași tovarăș Bârhală, prezentat ca fiind „împuternicitul Ministerului Cultelor din Regiunea Galați”. Spre final, Bârhală a luat cuvântul, atrăgând atenția „că, pe lângă lucrurile cultice, trebuie să ne mai interesăm și de viața socială”, considerând că, „pe viitor, conducerea Comunității va purta grija aceasta”. A urmat discursul reprezentantului Uniunii, cu influențe politruce, greu de digerat:

Patria vrea ca să dăm ceea ce suntem datori să dăm. Noi credincioșii bapțiști nu trebuie să ne sustragem de la îndatoririle noastre. Problema păcii, pe care a atins-o Tov. Bârhală – noi ne rugăm pentru pace, dar trebuie să și contribuim la această pace și la întărirea ei, și aceasta prin munca noastră și prin mărirea producției. Din această privință, cei ce vreau (sic!) din nou război au frică de cei ce luptă pentru pace și socialism. Ideia (!) socialistă și a păci(i) materializate este și ocupă jumătate de Glob. Acum se dezvoltă socialismul și în țările capitaliste, unde până acuma capitaliști(i) au ținut în ignoranță popoarele de sub stăpânirea lor. Orânduirea de azi luptă pentru organizarea și libertatea oamenilor și pentru apărarea păci(i) din lumea întreagă.¹⁷⁶

Când tonul este dat de secretarul general al Uniunii, se poate înțelege mesajul primit de membrii Comunității și gradul lor de libertate. Lectura acestui proces verbal, în paralel cu a unui proces verbal din urmă cu patru ani trădează ce schimbare radicală de situație s-a produs. Pe 29 mai 1952, Uniunea transmitea similar:

Având în vedere marea sarcină a bisericii Domnului în aceste vremuri de încercare a forțelor păcii și progresului, când toate elementele luminii și conștiințele trezite la realitate sunt chemate a se uni într-un singur gând și pentru un singur scop – înlăturarea războiului și realizarea păcii și buneii învoiri între oameni – conducerea Cultului nostru a programat în cursul lunii iunie a.c. ținerea de ședințe administrative pe Comunități regionale, care au fost aprobate de Ministerul Cultelor cu adresa nr. 7595 din 23 mai 1952. Prin aceste ședințe vor fi tratate următoarele probleme:

---

176 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 1 din 17 februarie 1952 al A.G. a CBCB Galați”.

1. *Prelucrarea Apelului pentru pace a(l) Conferinței reprezentanților tuturor Cultelor și Comunităților religioase din URSS din 12 mai 1952*
2. *Prelucrarea unui subiect de doctrină principală baptistă*
3. *Problema contribuțiilor cultice față de Uniune, Seminar, Revistă, Comunitate etc*
4. *Problema certificatelor pentru pastori și autorizațiilor pentru casele de rugăciune*
5. *Diverse.*¹⁷⁷

Desfășurată ca Adunare Generală extraordinară, întrunirea Comunității a beneficiat de prezența vicepreședintelui Uniunii, Constantin Adorian și a inspectorului de la Culte, Bârhală. Sarcina lui Adorian a fost de a face „prelucrarea Apelului pentru Pace al Conferinței Bisericilor și Comunităților religioase din URSS, ținută între 9-12 mai 1952”, precum și „prelucrarea unui subiect de doctrină baptistă”. După „prelucrarea Apelului pentru Pace”, s-a dat loc discuțiilor. Primul a luat cuvântul Vasile Ciucă. Citând din Matei 5:9,¹⁷⁸ el a subliniat că „bapțiștii au obligațiunea să ducă lupta pentru pace pe două căi: pe tărâm spiritual și material”. Prima, prin instaurarea Păcii lui Hristos în sufletul oamenilor, cealaltă „prin îndeplinirea și depășirea planului de producție la locurile de muncă”. Neculai Petrescu „propune ca în lupta pentru pace să ne unim cu toții în post și rugăciune”, cerând ca Adorian să transmită acest lucru Uniunii. Vasile Asiev „și-a manifestat bucuria că în URSS – patria libertății popoarelor – s-a ținut prima conferință religioasă în istoria lumii, a tuturor confesiunilor și recomandă ca fiecare baptist să fie un sol al păcii prin viața și activitatea lui”. Fiindcă era târziu, s-a renunțat la celelalte puncte din ordinea de zi, inclusiv la subiectul doctrinar. Mihai Radu a ținut să transmită Uniunii, prin Adorian, „că bapțiștii din Regionala Galați își iau angajamentul să fie mai buni luptători pentru pace”.¹⁷⁹

177 ABCBSTB, „Circulara nr. 23/6/1952 din 29 mai 1952 a UCCB”.

178 „Ferice de cei împăciuitori, căci ei vor fi chemați fii ai lui Dumnezeu!”

179 ABCBSTB, „Proces verbal din 29 iunie 1952 al A.G. a CBCB Galați”.

A existat și un „follow-up” al UCCBR la „prelucrarea Apelului pentru Pace”, materializat printr-o scrisoare din 16 iulie 1952 adresată președinților de Comunitate, semnată de președintele, respectiv de secretarul general al Uniunii, Dănilă Goga și Ioan Rusu:

Subiectul păcii pe care l-ați auzit cu această ocazie, căutați să-l popularizați în rândurile credincioșilor Cultului nostru, îndemnându-i să contribuie cu arma rugăciunii, a cuvântului viu și constructiv, în folosul păcii și tăios împotriva uneltitorilor la război, prin munca conștiințioasă în întreprinderi, instituții și pe ogoare, și prin îndeplinirea tuturor îndatoririlor cetățenești, așa cum se cuvine unor oameni ce-L au pe Hristos de exemplu.¹⁸⁰

Pentru următoarea „ședință administrativă” a Comunităților, termen devenit consacrat, UCCBR a stabilit atât data desfășurării - 28 octombrie 1952, cine anume să participe, respectiv pastorii și secretarii bisericilor, cât și ordinea de zi, una extrem de sugestivă:

1. *Rapoarte de ordin administrativ și religios*
2. *Rapoarte de activitate în probleme de actualitate / lupta pentru pace, gospodării colective, întovărășiri agricole etc*
3. *Prelucrarea unui subiect de doctrină creștină baptistă dat de Uniune*
4. *Conferința „Biserica în slujba păcii și a buneii învoiri între popoare”*
5. *Proprietatea colectivă în lumina Sfințelor Scripturi [...]¹⁸¹*

Se poate observa că, de la „lupta pentru pace” s-a trecut la lupta pentru colectivizarea agriculturii, folosindu-se deservenții de cult drept agenți promotori ai politicii agricole a autorităților. Totodată, a fost prima oară când li s-a răpit bisericilor dreptul de a-și desemna reprezentanții la întrunirile Comunității. În ciuda acestor imixtiuni grosolane, este de admirat modul în care președintele Comunității de Galați, Mihai Radu, nu și-a pierdut focalizarea. Pe 25 februarie 1953, el

180 ABCBSTB, „Adresa nr. 301/1952 din 16 iulie 1952 a UCCB”.

181 ABCBSTB, „Adresa nr. 415/1952 a UCCB din 17 septembrie 1952”.

și-a făcut datoria de a remite bisericilor din Comunitate trei adrese ale Uniunii, două spre informare și una spre conformare. Aceasta din urmă sacrifica și ultimul grad de libertate al Comunității, UCCB comunicând programarea „conferinței administrative” a Comunității pe 2 aprilie 1953, la București, la un loc cu Comunitățile de București și Constanța, bisericile urmând a fi reprezentate de un singur delegat, pastorul sau diaconul. Programul includea și „problema însămânțării de primăvară”. În ciuda acestor impuneri dictatoriale, Mihai Radu scria bisericilor:¹⁸² „Mă adresez cu acest prilej fraților mei ca să puneți mai presus de orice și mai întâi de toate Împărăția lui Dumnezeu, marea Sa lucrare și să nu obosiți când e vorba de cauza Evangheliei.”

Paradoxală era pretenția liderilor comuniști atei ca, atunci când unul dintre ei murea, să fie pomenit în cadrul bisericilor creștine. Pe 7 martie 1953 a sosit la biserica din Brăila o telegramă de la Comunitate:

*În cadrul serviciilor religioase de Duminică 8 martie, veți exprima regretul încetării din viață a Marelui Stalin, arătând că a fost stegarul păcii, eliberatorul poporului nostru și inspiratorul constituțiilor democratice.*¹⁸³

Probabil că au existat biserici care au dat curs acestui „îndemn”, dar nu a fost cazul bisericii din Brăila.¹⁸⁴ Dar de aici și până la celebrarea „prieteniei româno-sovietice” n-a mai fost decât un pas:

Întrucât în țară la noi se serbează de la 7 octombrie la 7 noiembrie a.c. luna prieteniei Româno-Sovietice, prin care se arată legătura strânsă între poporul rus și poporul român, datorită eliberării noastre de către armatele sovietice de sub puterea fascistă, se cuvine ca și în bisericile creștine baptiste să se amintească importanța acestei prietenii. [...] Astfel se cuvine să aducem mulțumiri lui Dumnezeu pentru toate binecuvântările ce se resfrâng din trăinicia acestei prietenii. Să ne rugăm pentru biruința Păcii și prieteniei între toate popoarele din lumea întregă.

182 ABCBSTB, „Adresa nr. 8 din 25 februarie 1953 a CBCB Galați”, respectiv „Adresa nr. 114 din 19 februarie 1953 a UCCB București”

183 ABCBSTB, „Telegrama nr. 948 din 7 martie 1953”.

184 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

Pe textul Circularei, pe lângă numărul de intrare, se află o mențiune făcută cu stiloul: „S-a prelucrat în ședința din 25 octombrie 1953”.¹⁸⁵ Similar, înainte de aniversarea a 10 ani de la 23 august 1944, președintele Comunității înștiința telegrafic biserica din Brăila: „Duminică serviciu special dedicat măreței aniversări 23 august”.¹⁸⁶

Adunarea Generală ordinară a Comunității de Galați din 21 martie 1954, a avut loc în prezența împuternicitului de la Culte, Ștefan Bârhală,¹⁸⁷ precum și a delegatului Uniunii, Petre N. Popa, care era redactorul revistei «Îndrumătorul Creștin Baptist». ¹⁸⁸ Raportul bisericii din Brăila a fost citit de Vasile Ciucă, secretarul bisericii, care a semnalat primirea prin botez a unui singur membru în 1953, numărul membrilor fiind de 60. În cadrul întrunirii au fost făcute propuneri pentru Comitetul Comunității, gălățenii propunând pe Mihai Radu, Ionel Mocanu și Ioan Aostăcioaei, brăilenii, pe Vasile Asiev, Vasile Ciucă și Teodor Țuplea, tulcenii, pe Carol Ströbel, Ioan Igna și Andrei Larion, iar de la Chilia Veche a fost propus Gherasim Pindic.¹⁸⁹

Semnificativ este modul în care a fost „ales” până la urmă comitetul Comunității. Pe 12 decembrie 1954 a fost planificată următoarea Adunare Generală, cu participarea inspectorului Boțoarcă de la Culte, care era, se pare, înlocuitorul lui Bârhală, precum și a vicepreședintelui Uniunii, Bokor Barnaba. Mihai Radu a informat că, în seara precedentă, avusese loc o ședință de lucru a comitetului, în care au fost analizați cei propuși în martie și, „în legătură cu discuția avută cu împuternicitul și cu inspectorul Ministerului Cultelor”, s-a ajuns la

---

185 ABCBSTB, „Circulara nr. 15/1953 a UCCB”.

186 ABCBSTB, „Telegrama nr. 1899 din 20 august 1954”.

187 Ștefan Bârhală a făcut parte din prima generație de inspectori de culte județeni, respectiv regionali, numiți cu sprijinul nemijlocit al Securității, el funcționând la Galați de la sfârșitul anului 1950, documentele de arhivă arătându-l în funcție și în martie 1954. În decursul acestui an el a fost înlocuit, probabil cu Boțoarcă. Nici acesta nu a rămas mult. Postul de împuternicit regional la Galați apare vacant într-un tabel al Ministerului din 25 octombrie 1956. Vezi: Adrian Nicolae Petcu, „Împuternicitul de culte – între conformism și asigurarea libertății religioase.” *Caietele CNSAS*, anul VI, nr. 1-2 (2013): 14; 27.

188 Acesta fusese ales în această funcție la Congresul UCCBR din 1951 numai la insistențele inspectorului de la Culte, fiindcă la votul secret căzuse.

189 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a CBCB Galați din 21 martie 1954”.

următoarea componență a noului comitet: Mihai Radu – președinte, Vasile Asiev – vicepreședinte, Carol Ströbel – vicepreședinte, Vasile Radu – secretar, Vasile Ciucă – casier, Ioan Coșniță, Teodor Țuplea, Ioan Igna și Simion Leașcu – membri. Cenzori au fost desemnați Vasile Sasu din Brăila și D. Gheorghiu din Galați. „După aceasta fiecare candidat a fost ales pe rând cu majoritate

Prin 1955-1957. R1: Vasile Asiev; R2: Tala Ichim - Emilia Burlacu - x - Magda Rîșnoveanu - Marioara Mustăță - Tania Ucraineț; R3: Pavel Cîrnu - Ion Turcu - 4 militari în termen; R3: Ioan Drăgan - Bașulescu sr. - Costică Ichim - x - Alexei Ucraineț.

de voturi”. Procedura clarifică modul în care se desfășurau alegerile din Cult: se făcea o listă de candidați posibili, aceasta era studiată cu cei de la Culte, care decideau cine și pe ce funcție să candideze, apoi în Adunarea Generală se votau formal oamenii deja indicați. Dacă studiem lista propunerilor și lista celor desemnați, că de „aleși” nu poate fi vorba, observăm că Ministerul Cultelor impunea și persoane care nu fuseseră propuse, așa cum este cazul aici cu Vasile Radu, Ioan Coșniță și Simion Leașcu, eliminând pe alții propuși de biserici, precum Ionel Mocanu, Ioan Aostăcioaei, Andrei Larion și Gheorghe Pindic.

De remarcat faptul că, în ciuda restricțiilor, bisericile creșteau constant, cantitativ și calitativ. La întrunire a fost prezentată o statistică comparativă între sfârșitul anului 1950 și cel al anului 1954. Biserica din Brăila crescuse de la 42 de membri și 24 aparținători la 66 de membri și 32 aparținători, iar pe Comunitate, de la 243 de membri și 107 aparținători s-a ajuns la 296 de membri și 106 aparținători. Fiind apogeul erei staliniste, cu atât mai mult această creștere e notabilă.¹⁹⁰

190 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a CBCB Galați din 12 decembrie 1954”.

Creșterea bisericii în negrii ani 1951-1958 Reglementarea serviciilor divine și plecarea lui Asiev

O dată cu Adunarea Generală din 22 aprilie 1951, comitetul nou ales nu mai includea funcția de președinte: Asiev - pastor, Țuplea - diacon, Vasile Ciucă - secretar, Mihăilă - casier, Macedonschi era unicul membru, cenzori fiind Sasu și Alexe Ucraineț.¹⁹¹ O Adunare Generală a fost impusă de Uniune pe 6 mai 1951, deși conform Statutului, Uniunea nu avea acest prerogativ. Scopul era prelucrarea Circularii nr. 8737/1951 a Ministerului Cultelor, care soma bisericile și credincioșii să declare literatura din posesie, publicată înainte de 1 ianuarie 1948. Măsura viza epurarea tipăriturilor „reacționare”.¹⁹²

Pe 19 august 1951 a fost trimis Comunității un tabel cu datele biografice ale membrilor, inclusiv cine i-a botezat și unde. Evident, aceste tabele au fost cerute de către „forurile superioare”. Respectivul tabel ne-a ajutat să facem o diagramă a componenței bisericii la acea vreme. Dintre cei 55 de membri, 35 fuseseră botezați la Brăila, iar restul de 20 în 13 alte biserici. Astfel, cinci fuseseră botezați la Tulcea, trei la Chișinău și câte unul în Arabagi, București, comuna Slobozia din județul Ismail, Petrograd, Odesa, Isaccea, Ploiești, Cataloi din județul Tulcea, Cahul, Galați și Buzău. Nu mai existau membri din pleiada sosită din Ardeal, Banat și Bucovina, în perioada interbelică. În schimb, era prezent un nucleu de basarabeni, precum și un alt nucleu de dobrogeni, tulcenii predominând. Foarte interesantă și distribuția botezătorilor. Dintre cei botezați în Brăila, 17 fuseseră botezați de Asiev, 14 de Simion Voia, doi de Ioan Bododea și câte unul singur de Ștefan Stupariu, respectiv Vasile Gașpar. În total, opt membri fuseseră botezați de pastori basarabeni, reprezentând floarea lucrătorilor bapțiști din Basarabia interbelică: Andrei Ivanov, Mihail Belousov, Tihon Bolșacov, C. Bolșacov, și Constantin Tafratov. Unii dintre aceștia au sfârșit ca martiri, în 1941, când au fost torturați cu bestialitate și

---

191 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 8 al A.G. a BCB Brăila din 22 aprilie 1951”.

192 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 9 al A.G. a BCB Brăila din 6 mai 1950”.

executați de ruși. Lista botezătorilor mai cuprinde patru pastori ruși, doi care au deservit biserica din Tulcea, Vasile Pavlov și Mihail Alexandrov, unul din Odesa, Verbițki, și unul din Petrograd, I. Voloșin. Maghiarul din București, George Guist și germanul din Cataloi, Martin Issler, completează șirul, românii fiind reprezentați de Haralambie Dumitru din Jegălia, Teodor Cenușă din Tulcea, Marin Dumitrașcu din Ploiești, Buzianu din Galați și Panaitescu din Râmnicu Sărat, în total 5 persoane. Ca fapt divers, de la primele botezuri din 1920, efectuate de Adorian, nu mai exista nimeni, iar cumulativ, din perioada 1920-1930, până la sosirea lui Voia, mai erau 4 membri.¹⁹³

Raportând Comunității „mișcarea membrilor” la finele anului 1951, vedem că, de la 42 la 1 ianuarie, s-a ajuns la 55 la 31 decembrie. Fuseseră primiți 12 și alți doi din Racovița, iar un membru a „ieșit” prin deces. Dintre cei 12 membri noi, șapte au intrat prin botez, iar cinci mutați din alte biserici.¹⁹⁴ Doi dintre aceștia, Dumitru și Dunia Cifclii, erau membri vechi ai bisericii, care mai locuiseră și la Galați. Dunia (1883-1955) era născută la Tulcea, fiind botezată încă din 1900, probabil de Vasile Pavlov. În ce privește botezul, acesta a fost pe 5 august, printre cei botezați fiind Dionisie și Ștefana Verona, Carp și Steliana Burlacu, Marița (Maria) Marcu și Isabela Asiev. Din satul Custura, comuna Racovița, au fost primiți Nicolae și Stana Pătrașcu. Aceștia fuseseră botezați în comuna Tulca, Bihor,¹⁹⁵ încă din 1946.¹⁹⁶

La finalul anului 1952, biserica raporta 59 de membri, de-a lungul anului fiind primiți șase prin botez, iar doi s-au mutat în altă localitate.¹⁹⁷ Primirea celor șase s-a făcut la Adunarea Generală din 11 mai 1952,¹⁹⁸ printre ei fiind Ion Drăgan, originar din Dudescu, Nicolae Piroșcă, Valerica Pleșoianu, Natalia Asiev și Lenuța Badiu. În acest an a murit Serghie Cozubenco (n.1897). O pată de culoare în viața bisericii

---

193 ABCBSTB, „Tabel nominal cu membrii BCB Brăila la 19 august 1951”.

194 ABCBSTB, „Adresele nr. 37 din 9 decembrie 1951, respectiv nr. 3 din 24 februarie 1952, emise de BCB Brăila”.

195 Un registru din anii '80 preciza că au fost botezați în biserica din Salonta în 1947.

196 ABCBSTB, „Registru de membri al BCB Brăila, 1949-1966”, respectiv „Proces verbal nr. 12 al A.G. a BCB Brăila din 29 iulie 1950”.

197 ABCBSTB, „Adresa nr. 39 din 20 decembrie 1952, emisă de BCB Brăila”.

198 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 4 al A.G. a BCB Brăila din 11 mai 1952”.

a fost nunta Nataliei Asiev, cunoscută drept Tala, cu Constantin Ichim. Evenimentul a reunit, pe 20 iulie 1952, tinerii din Galați și Brăila, într-o împrejurare fericită, lucru mai rar pe atunci. Pe 18 ianuarie 1953, la Adunarea Generală a bisericii, a fost prelungit mandatul comitetului cu încă un an, acesta fiind format din Vasile Asiev – pastor, Vasile Ciucă – secretar, Dumitru Mihăilă – casier, membri fiind Vasile Sasu și Teodor Țuplea. Cenzori erau Alexe Ucraineț și Dionisie Verona, acesta din urmă înlocuindu-l pe Nicolae Macedonschi, care s-a retras.¹⁹⁹ Componența comitetului a rămas identică în perioada 1953 – 1957, schimbări intervenind doar la cenzori. În acest an s-a consemnat o singură intrare membrală, Marghita Maltenski, pe 28 iunie 1953.²⁰⁰ Născută în Ungaria, în anul 1911, ea provenea din orașul Topolya, azi Bačka Topola, localitate aflată acum în provincia Voivodina, din Serbia. Pe 15 august 1953, secretarul bisericii comunica împuternicitului Cultelor din raionul Brăila, Gheorghe Șerban, că în evidențe erau 60 de membri, doi fiind din comuna Racovița, iar alți doi efectuau serviciul militar. Se menționa că pastorul bisericii era „tov. Vasile Asiev”, care își îndeplinea sarcina pastorală „fără plată, fiind în producție”.²⁰¹

Pe 28 ianuarie 1953, a fost numit ca Ministru al Cultelor, Petre Constantinescu-Iași (1892-1977) care, în perioada interbelică, fusese pentru o vreme profesor la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Chișinău. Considerat de Ioan Bunaciu drept „un comunist mare, de religie ortodoxă, un om rău”, acesta și-ar fi luat angajamentul de a reduce la jumătate numărul neoprotestanților, fără ca statul să poată fi acuzat de prigonirea lor. El a fost autorul moral al „reglementării serviciilor divine” din 1954, prin care s-a impus ca bisericile să țină servicii religioase doar sâmbăta seara și duminica dimineața.²⁰² Obediență până atunci, conducerea Uniunii a considerat prea de tot aceste cerințe, refuzând să le accepte. Reglementarea a fost implementată cu forța, în cele din urmă, mulți pastori care s-au opus fiind destituiți. Ministerul a obligat Congresul al XXIII-lea al UCCBR,

---

199 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2 din 18 ianuarie 1953, A.G. a BCB Brăila”.

200 ABCBSTB, „Registrul de membri al BCB Brăila, 1949-1966”.

201 ABCBSTB, „Adresa nr. 20 din 15 august 1953, emisă de BCB Brăila”.

202 Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 108.

desfășurat pe 9-10 decembrie 1955, să aleagă alt comitet al Uniunii, format din oameni agreați de regim. Chiar și așa, pentru alegerea lui Constantin Bălgrădeanu, ca secretar general, a fost nevoie să se voteze de trei ori. Inspectorului general de la Culte a afirmat că Bălgrădeanu trebuia neapărat ales, fiind singurul candidat pe care-l va recunoaște statul!²⁰³ Ce a însemnat imixtiunea statului în viața bisericilor e greu de înțeles, pentru cei care n-au cunoscut regimul totalitarist. Pe 2 iulie 1954, la presiunile Ministerului Cultelor, Comitetul Uniunii a semnat o rezoluție privind „Reglementarea Serviciilor Divine Duminicale în Cultul Creștin Baptist din RPR”. Aceasta avea cinci puncte:

1. *Serviciile Divine de Duminică se vor ține până la ora 14.*
2. *În cursul săptămânii, Serviciile Divine se vor ține Sâmbăta seara după ora 18.*
3. *Serviciile ocazionale ca Botezuri, Cununiile religioase, Binecuvântările copiilor, înmormântările, Ordinările de Păstor și Diacon, se vor oficia când cazurile respective cer.*
4. *În zilele de sărbători religioase ca Anul Nou, Boboteaza, Săptămâna Patimilor, Paștele, Înălțarea, Rusaliile și Nașterea Domnului, serviciile se vor efectua concomitent cu celelalte Culte.*
5. *Cina Domnului va avea loc odată pe lună, Duminica, între orele 15-16.*

Prelucrarea rezoluției urma a se face în „consfătuiri frățești cu deservenții Cultului pe Uniune, Comunități regionale, Raionale și Biserici locale”, programate cu acordul Ministerului Cultelor.”²⁰⁴ O adresă a UCCBR anunța că, în ședința din 1-2 iulie 1954 a Comitetului Uniunii cu reprezentanții Ministerului Cultelor, s-a decis convocarea deservenților de pe raza fiecărei Comunități la o ședință extraordinară, „pentru a discuta problema reglementării serviciilor divine obișnuite și cele ocazionale”. Comunității Galați i-a fost programată ședința pe 1

---

203 Joseph Țon, „Baptists în Romania.” *Religion în Communist Lands*, Vol. 1 Nr. 6 (1973): 19-20.

204 ABCBSTB, „Rezoluția Comitetului de Conducere al UCCBR, 2 iulie 1954”.

Aneta Ciucă - Vasile Asiev – Ion Grecu

și Ion Grecu.²⁰⁸ Anul 1955 a fost un an fără roadă, poate singurul din istoria bisericii, fără niciun botez. Au fost două ieșiri, una prin deces, alta prin transfer. Pe 20 mai 1956²⁰⁹ au fost botezate șapte persoane, numărul membrilor ajungând la 70. Printre aceștia erau frații Constantin și Eugen Ciucă, Elena Truța și Anica Caludi.²¹⁰ În decembrie 1956 nu s-a făcut pom de Crăciun și biserica nu s-a întrunit de Ajun. Au fost două servicii în prima zi de Crăciun și unul a doua zi, „cu un mic program”. Pe 31 decembrie nu a fost vreo întrunire, doar una pe 1 ianuarie, cuplată cu Adunarea Generală, iar pe 2 ianuarie, „un program special pentru pace la orele 17”.²¹¹ Programul a fost impus comitetului, ca urmare a „reglementării serviciilor”. Mai mulți tineri au petrecut Ajunul de Crăciun în casa familiei Titarenco, unde a fost împodobit un brad cu decorații de la biserică.²¹²

205 ABCBSTB, „Adresa nr. 317 din 15 iulie 1954 a UCCB”.

206 ABCBSTB, „Adresa nr. 27 din 20 iulie 1954 a CBCB Galați”.

207 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila din 8 ianuarie 1955”.

208 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

209 ABCBSTB, „Registrul membral al BCB Brăila, 1990-1996”.

210 ABCBSTB, „P.V. ale A.G. a BCB Brăila din 17 iunie 1956 și 1 ianuarie 1957”.

211 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței comitetului BCB Brăila din 16 dec. 1956”.

212 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 20 iunie 2016.

Pe 20 februarie 1957 a murit văduva lui Iacob Sezonov, Elena (n.1888), una dintre primele persoane botezate în Brăila. Venit la funeraliile bunicii sale, tânărul de 15 ani, Valentin Popovici, și-a încredințat viața Domnului cu această ocazie. Pe 21 iulie 1957 a fost un botez cu opt persoane, cinci fiind din Gropeni, anume Radu și Rada Done, precum și copiii lor Gheorghe, Constantin și Lina, aceasta din urmă căsătorindu-se în vară cu Nicolae Piroșcă.²¹³ Cununia lor, precum și cea a Anetei Ciucă cu Ioan Ciortuz, care a avusese deja loc pe 14 iulie, au fost oficiate de Asiev. Înaintea lor însă, pe 7 iulie 1957 a avut loc căsătoria lui Constantin Ciucă cu Eufrosina Titarenco, oficiată de Alexa Popovici, invitat fiind și Mihai Radu, din Galați. La predica ținută de Popovici, Elena Calu și-a încredințat viața în mâna Domnului. A fost o premieră pentru biserică, cu trei nunți una după cealaltă, în contextul în care numărul tinerilor era foarte mic.²¹⁴

În ce privește „reglementarea serviciilor”, aceasta a fost aplicată la Brăila, în linii mari, doar până la sfârșitul anului 1956. Pe 5 octombrie 1957, biserica întreba Uniunea, în scris, dacă reglementarea adoptată prin Rezoluția din 2 iulie 1954 „mai este astăzi în vigoare?” Asta fiindcă „împuternicitul Cultelor raional ne cere să respectăm cu strictețe această rezoluție”, ca urmare, nu se mai putea ține serviciul de seară duminical. Se mai menționa faptul că, pentru serviciile ocazionale, era anunțat în prealabil împuternicitul.²¹⁵

La finele anului 1957, registrul bisericii consemna 76 de membri. Adunarea Generală din 12 ianuarie 1958 a introdus prima modificare după cinci ani în compoziția comitetului, în locul lui Vasile Sasu intrând Corneliu Ciucă. Cenzori au fost aleși Petru Pleșoianu și Pavel Cîrnu.²¹⁶ Anul 1958 a mai înregistrat o nuntă, cea a lui Ion Drăgan cu Magdalena Bodnaru. Ea fusese botezată în 1948 la Cioara, de Dumitru Hodoroabă. Pe 31 august 1958 a fost ultimul botez oficiat la Brăila de Asiev, cu 10 persoane, printre care Elena Calu, Ioana Bănică, Agafia Stănescu, Oprișan Cojocar, Dumitru Verzea și Maria Mustață. Acesta

---

213 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila din 30 iunie 1957”.

214 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 20 iunie 2016.

215 ABCBSTB, „Adresa nr. 14 din 5 octombrie 1957, emisă de BCB Brăila”.

216 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila din 12 ianuarie 1958”.

a fost și serviciul religios de rămas bun pentru Asiev, el mutându-se la Constanța.²¹⁷ Plecarea lui Asiev, ca și venirea lui în oraș, a fost fără prea multe explicații. Spre finele aceluiași an erau înregistrați 88 membri, 80 în oraș, ceilalți fiind din Gropeni, Cazasu și Custura.²¹⁸

În ciuda condițiilor teribile și a pierderilor suferite în decada anterioară, între 1950-1960 a existat o schimbare clară de generații. Pe lângă cei botezați din Brăila și județ, în biserică au venit după război familii și persoane noi. Axente și Maria Titarencu în 1944, refugiați de la Cahul, Dan Tomulescu în 1951, prin căsătoria cu Aneta Nazarov. În 1954, Petre Pleșoianu²¹⁹ a venit de la București, din Biserica Ferentari, cu recomandări călduroase din partea pastorului Ioan Isaac,²²⁰ cel care îl botezase în anul 1952: „Rog a fi încadrat în rândul membrilor bis. Brăila și folosit în lucrare. Noi îl recomandăm cu toată căldura sufletului nostru.” În 1957 a venit de la Hunedoara, unde s-a botezat în 1954, Pavel Cîrnu, originar din Însurăței. Tot în 1957, băănățeanul din Gârbovăț, Ioan Ciortuz (1933-1994), s-a căsătorit cu Aneta Ciucă, pe care o cunoscuse în timpul stagiului militar, efectuat la Brăila. După doi ani în Banat, au revenit în 1959, cu recomandările pastorului Simion Cure. În septembrie 1958 s-au mutat de la Tariverde soții Alexe și Aneta Vasile. Aneta fusese botezată pe 15 august 1945. Tot în 1958 a fost primită Efimia Savenco, care fusese botezată de Asiev în 1922, în biserica din Ismail. Un an mai târziu a fost primit Iacob (Iașa) Sezonov, botezat pe 19 aprilie 1959 la București de Alexa Popovici, în biserica «Mihai Bravu». Nou-veniții, împreună cu cei botezați în acești ani au suplinit pierderile din perioada 1940-1950. Deși mai existau și membri dinainte de război, structura bisericii s-a modificat radical. În perioada interbelică, cei mai mulți făceau parte din clasa medie, fiind oameni cu stare materială bună și foarte bună. Prin contrast, acum biserica era formată în majoritate din oameni simpli, cu o stare materială modestă. Relațiile cu alte biserici erau slabe, legături mai strânse consemnându-se doar cu biserica din Galați. Tinerii brăileni mergeau adesea

---

217 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila din 24 august 1958”.

218 ABCBSTB, „Situția bisericii, pentru împuternicitul de Culte, 16.11.1958”.

219 Soții Pleșoianu erau originari din județul Brăila, provenind de la Oastea Domnului.

220 Mesaj datat 10 aprilie 1954, scris pe spatele cărții de vizită a pastorului Isaac.

duminica seara la Galați. Cei din Galați le întorceau vizita, însoțiți mai mereu de Mihai Radu, care veghea asupra lor.

Pe 24 august 1958,²²¹ Asiev a plecat ca pastor al bisericii numărul 2 din Constanța, girând formal pe mai departe biserica din Brăila.²²² Nu a rămas mult în Constanța, în 1960 activând ca pastor al bisericii din Iași.²²³ Nici acolo n-a stat mult, slujind temporar mai multe biserici, precum Piatra Neamț, Bicazul Ardelean și Dămuc, după care a revenit o scurtă vreme la Constanța. De la 1 iunie 1964 și până în 1972, el a fost pastorul bisericii din Tulcea, de unde s-a retras la venerabila vârstă de 78 de ani.²²⁴ Rămas văduv în 1965, s-a recăsătorit cu văduva lui Adam, Ludmila Sezonov. S-a mutat o vreme în Brăila, apoi, prin 1975 s-a stabilit definitiv la Constanța, unde a și murit pe 19 aprilie 1981.

Pe 16 septembrie 1958, ministrul de interne, Alexandru Drăghici, a prezentat un referat cu analiza muncii organelor de Securitate la nivel național. Fiindcă în ultimii cinci ani numărul baptiștilor din țară crescuse cu 26 000, el afirma: „Noi nu putem avea o atitudine indiferentă față de situația când ideologia dușmănoasă are tendințe să ia proporții în rândul maselor populare. Trebuie lichidată subaprecierea muncii în problema cultelor și sectelor. [...] Pe linia sectelor legale și ilegale, trebuie să efectuăm măsuri mai active în vederea descompunerii lor.”²²⁵ Acest referat, prezentat la o întrunire a cadrelor de conducere ale Securității la nivel național, la a marcat o schimbare radicală de atitudine, resimțită la scurt timp și în Brăila.

Prin 1957-1958 fusese numit ca împuternicit al Cultelor pentru raionul Brăila, Cristian Marinescu, poreclit de membrii bisericii „omul negru”. Asta din cauza căutăturii întunecate pe care o ația în permanență.²²⁶ În octombrie - noiembrie 1958, Marinescu a solicitat comitetului o monografie a bisericii, o situație informativă asupra

---

221 ABCBSTB, „Adeverința nr. 26 din 9 august 1960”.

222 ABCBSTB, „Scrisoare de la Vasile Asiev către comitetul bisericii din Brăila, 13 septembrie 1958”, precum și „Adresa nr. 14 din 20 octombrie 1958 a BCB Brăila”.

223 ABCBSTB, „Scrisoare de la Vasile Asiev către BCB Brăila, Iași, august 1960”.

224 Grenaderov, „Păstor, Asiu Vasile.” *Îndrumătorul...*, 16.

225 Florian Banu et al, *Securitatea: structuri-cadre, obiective și metode*, vol. I (1948-1967), (București: Editura Enciclopedică, 2006): 487.

226 Marinescu a fost înlocuit în funcție de Niță Milea, abia în 1976.

În anii 1960-1961, pe strada Dianeii. R1: Lena Trif - Eugen Ciortuz; R2: Elisabeta Ciucă - x - Lina Piroșcă - Maria Stănescu - Agafia Stănescu; R3: x - Ioan Ciortuz - Nicolae Piroșcă - Pavel Cîrnu - Virgil Sezonov - Valeriu Sezonov - x.

bisericii și a pastorului, precum și situația membrilor. Comitetul i-a dat primele trei documente cerute, precizând că el avea deja situația membrilor, care-i fusese trimisă pe 12 iunie 1958 și care fusese completată prin nota din 1 septembrie 1958, dată în urma ultimului botez.²²⁷ Monografia bisericii prezenta, printre altele, că serviciile de cult „au fost totdeauna duminica de la orele 9-12(13) și 17-19, precum și în fiecare joi de la 18-19”.²²⁸ Acest lucru ridică iar semne de întrebare, privind aplicarea reglementării serviciilor la Brăila. De prin 1960, reglementarea a fost aplicată din nou, în mod brutal. În exces de zel, Marinescu a interzis funcționarea corului bisericii. Pentru o vreme, corul n-a mai urcat la locul lui, ocupând primele bănci din față și a cântat cu spatele la sală, fără dirijor. Cu cât erau restricțiile mai mari, cu atât oamenii erau mai solidari și mai serioși în relația lor cu Dumnezeu. Și biserica progresa.

227 ABCBSTB, „Adresa din 16 noiembrie 1958, către împuternicitul Cultelor, Marinescu”.

228 ABCBSTB, „Monografia BCB Brăila, 16 noiembrie 1958”.

Pastorația lui Ioan Trif și botezurile clandestine Sărbătorirea semicentenarului clădirii bisericii

După plecarea lui Asiev, comitetul nu a solicitat un alt pastor. Totuși, conducerea Uniunii trimitea periodic lucrători pentru a compensa lipsa, printre aceștia fiind Nicolae Românu și Dușan Cocariu. La fel, Alexa Popovici, directorul Seminarului, a trimis seminariști în practică, el însuși vizitând biserica de câteva ori.²²⁹ La Adunarea Generală din 28 decembrie 1958, Teodor Țuplea a fost ales ca locțiitor de pastor, comitetul incluzând pe: Vasile Ciucă – secretar, Dumitru Mihăilă – casier, Petru Pleșoianu și Corneliu Ciucă – membri. Cenzori au fost aleși Nicolae Piroșcă și Constantin Ciucă. Abia atunci a fost mandatat comitetul să inițieze demersuri la Comunitate, pentru găsierea unui nou pastor.²³⁰ Casa pastorală fiind liberă, i s-a permis lui Nicolae Piroșcă să locuiască în ea, în schimb acesta activând ca intendent al bunurilor bisericii.²³¹ Între decembrie 1958 – martie 1959, a făcut practică la Brăila seminaristul Vasile Vădan, întrevăzându-se ca posibil pastor după absolvire. Dar în aprilie 1959, biserica și-a dat formal acceptul pentru alegerea ca pastor a lui Ioan Trif (1924-2006).²³² Având certitudinea că este dorit la Brăila, Trif a obținut o delegație de la Uniune, vizată de Departamentul Cultelor, pe baza căreia, pe 14 iunie 1959, cu participarea a 57 dintre cei 86 de membri, a avut loc o Adunare Generală electivă, pentru alegerea lui oficială ca pastor. Procesul verbal a fost înaintat la Comunitatea de Constanța, pentru obținerea numirii de la Uniune și Departament.²³³

Originar dintr-o familie numeroasă, cu 10 copii, din Almașul Mare, județul Alba, Trif a crescut în satul Grădina, județul Constanța. Părinții lui s-au mutat aici, când el avea șapte ani, împreună cu alte 15

---

229 Iacob Sezonov, 12.

230 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila, din 28 decembrie 1958”.

231 ABCBSTB, „Adresa nr. 2 din 18 ianuarie 1959 a BCB Brăila”.

232 Iacob Sezonov, 12.

233 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila, din 14 iunie 1958” și „Adresa nr. 8 din 14 iunie 1959, a BCB Brăila”.

familii baptiste din Ardeal. Membrii acestui grup au înființat o biserică, păstorită de Gligor Cristea (1897-1988).²³⁴ O biografie realizată de Departamentul Cultelor în 1984, care mi-a fost semnalată de istoricul Marius Silveșan, precizează că tatăl său (Amos Trif) a fost miner de profesie, Ioan Trif fiind crescut de un unchi până la vârsta de 10 ani.²³⁵ Cristea l-a botezat pe tânărul Trif în miez de noapte, pe când avea 17 ani și bisericile erau închise. Tot Cristea i-a îndrumat primii pași în lucrare. Mutat după război la Constanța, Trif a fost foarte activ cu tinerii bisericii. Serviciul militar l-a făcut în Brăila, fiind încorporat în 1946. Aici a depus o bună mărturie, însuși comandatul unității păstrându-i Biblia în biroul său, ca să-l protejeze.²³⁶

În 1949 s-a înscris la *Seminarul Teologic Baptist*, pe care l-a absolvit în 1955.²³⁷ La finele anului al doilea, a fost repartizat să facă practică la Iași, unde a fost ordonat pe 8 iulie 1953 de o comisie formată din Constantin Adorian, Alexa Popovici, Isac Ioan, Gheorghe Croitoru și Silvestru Andriciuc. Biserica din Iași, destul de mică, era neomogenă, incluzând persoane venite de la penticostali și creștini după Evanghelie. Înălăturând cu tact asperitățile relaționale, Trif a favorizat creșterea numerică. Tot el a coordonat lucrările pentru construirea clădirii bisericii. Pe un teren cumpărat în 1954 pe numele său, situat pe strada Sărării numărul 32, a obținut o autorizație de construire de locuință, în care a prevăzut o sală mai mare, pentru întâlnirile bisericii. Lucrările au început în 1955, iar pe 2 septembrie 1956²³⁸ a avut loc inaugurarea. La scurt timp, sala a devenit neîncăpătoare, lucrarea bisericii progresând mult. Deranjată de amploarea acestei creșteri, Securitatea, prin Ministerul Cultelor, i-a pus în vedere să-și caute alt loc de slujire, altfel urma a fi destituit.²³⁹ Așa a ajuns să preia biserica din Brăila. Aici a venit împreună cu soția sa, Saveta, și cele două fiice, Cornelia și Lidia (Lena). Fișa biografică de

---

234 Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 141. Ioan Bunaciu, *Crâmpoie de istorie...*, 167.

235 ASSC, Trif Ioan – Fișă biografică, 20 martie 1984, neclasificat.

236 Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 142. Ioan Bunaciu, *Crâmpoie de istorie...*, 167.

237 „Alumni.” *Institutul Teologic Baptist*, accesat 15 aprilie 2017, <http://www.itb.ro/alumni-1934-2016>.

238 ABCBSTB, „Adresa nr. 19 din 26 august 1956, a BCB Iași”.

239 Ioan Bunaciu și Otniel Bunaciu, 142-143. Bunaciu, *Crâmpoie de istorie din...*, 167.

la Departament preciza că: „în anul 1959 a fost mutat disciplinar pentru construirea, fără autorizație, a unei case de rugăciune și activitatea susținută de prozelitism”.²⁴⁰

Având deja experiență pastorală din anii petrecuți la Iași, Trif a restabilit rânduiala în Brăila, ajutând la rezolvarea conflictelor. A căutat oile risipite, pe care le-a întors cu înțelepciune în biserică. În cei 14 ani de slujire, biserica s-a însănătoșit, intrând într-un proces semnificativ de creștere, în ciuda vremurilor dificile, când societatea era supusă asalturilor regimului ateu.²⁴¹ Din 1961, datorită

Comitetul în 1961 - R1: Vasile Ciucă - Ioan Trif - Dumitru Mihăilă; R2: Axente Titarenco - Petru Pleșoianu - Nicolae Piroșcă.

unei noi arondări a bisericilor, decisă de Departament, el a păstorit în paralel și biserica din Galați, precum și pe cea din Cioara, care fusese transformată în filială.²⁴² S-a mai ocupat și de grupurile de credincioși din Gropeni, Vulturu, Racovița, Custura etc., gospodărind bine și clădirea bisericii. Adunarea Generală din 10 ianuarie 1960, prima prezidată de Trif, s-a finalizat cu alegerea unui nou comitet, format din Ioan Trif – pastor, Vasile Ciucă – secretar, Dumitru Mihăilă – casier, iar membri – Teodor Țuplea, Axente Titarenco, Petre Pleșoianu și Nicolae Piroșcă. Cenzori au fost aleși Iacob Sezonov și Constantin Ciucă.²⁴³

240 ASSC, Trif Ioan – Fișă biografică, 20 martie 1984, neclasificat.

241 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

242 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila, din 14 ianuarie 1962”.

243 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila, din 10 ianuarie 1960”.

Același comitet, dar fără Țuplea, a fost reales în 1961, 1962 și 1963. La finele anului 1960 erau scriptic 89 de membri.²⁴⁴ Pe 7 mai 1961, comitetul l-a ales pe Petre Pleșoianu ca diacon al bisericii, acesta dovedindu-se a fi un lucrător vrednic.²⁴⁵ Pe 21 august 1960, Trif i-a botezat pe Virgil Sezonov, pe mama lui, Tamara (1923-2005), pe Paul și pe sora lui, Elena Sezonov, pe Ancuța Sezonov, soția lui Iașa, precum și pe Alexandra Popazolu, Olimpia Țuplea și Samuel Mârza.²⁴⁶ Cu excepția Ancuței Sezonov, toți proveneau din părinți bapțiști, fiind pe un tabel cu persoane care urmau a fi botezate. Dar pe lângă ei, mai depuseseră cereri și alții, precum Lidia Mârza, Vasilica Done, Rada Popoacă, Eleonora Marcu și alte câteva persoane, care nu au fost incluse pe tabel. Iese în evidență faptul că toate cererile solicitau primirea ca membri, fără vreo mențiune la botez. Fiind în vremea în care împuțernicitul de Culte aproba extrem de greu un botez și doar pentru cei din părinți bapțiști, Trif a trecut în tabel doar pe cei cu șanse de a fi acceptați la botez. Se pare că, venit de la Iași abia de un an, cu reclamă negativă de la Securitate, el nu a reușit a obține aprobarea botezului, nici măcar a celor de pe tabel. Ca urmare, a fost făcută primirea lor ca membri, în cadrul serviciilor bisericii, fără a fi anunțat vreun botez, acesta fiind efectuat clandestin, noaptea. Astfel, registrul membral început în 1949 și continuat până în 1966, nu îi includea pe acești noi membri, în anul 1960 fiind doar trei intrări, prin transfer. La fel, un alt tabel nominal cu membrii bisericii la 28 iunie 1961, solicitat de Comunitate, nu includea pe niciunul dintre cei botezați clandestin. Abia după ce, așa cum vom vedea mai târziu, Securitatea va afla despre botezurile ilegale, registrul membral din 1968 va scoate la lumină și pe cei botezați ilegal, menționând anul în care au fost primiți în biserică. În acest mod au fost botezați în 1961 Stan, Cristina și

---

244 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila, din 8 ianuarie 1961”.

245 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței comitetului BCB Brăila din 7 mai 1961”.

246 Informația provine de la Virgil Sezonov. Un registru din anii '80 indică botezul Tamarei Sezonov pe 21 august 1960, iar al Ancuței Sezonov pe 11 decembrie 1960. Făcute prin copieri repetate, registrele mai includ erori. Prima opțiune rămâne cea dată de Virgil Sezonov. Similar, alt registru preciza că soții Samuel și Lidia Mârza au fost botezați de Ioan Trif în septembrie 1959. Vezi: Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” ABCBSTB, „Registru membral 1990-1996”.

O parte a membrilor bisericii, în 1963, cu Ioan Trif

Vasilica Miu din Vâlcele, Virgil Sezonov, precum și mulți alții în anii care au urmat. Lipsa evidențelor scrise, din arhiva bisericii,²⁴⁷ lesne de înțeles, ne împiedică să facem o reconstituire exactă. În august 1961,²⁴⁸ din Constanța au venit Emanuel și Dorina Crăiță-Mândră. Emanuel Crăiță a fost dirijor al corului din Brăila pentru vreo 10 ani.

Deși libertățile erau restrânse, fiind permis prin „reglementare” un singur serviciu religios duminica, Trif a ocolit limitările, în mod creativ. A format un comitet unit, alcătuit din oameni devotați, care se implicau în lucrare. Când starea vremii o permitea, mulți membri ai bisericii se întâlneau duminica după amiaza, de la mic la mare, în *Parcul Monument*, într-un loc ferit, numit „trei stejari”. Acolo aveau părășie, cântau, practicau jocuri și sporturi de echipă, într-o atmosferă autentică de familie. Trif nu a fost omul care să se opună pe față regimului, însă a știut să ocolească abil și fără belicozitate

247 Registrele și tabellele membrale există în arhiva bisericii dar nu includ botezurile ilegale. Practica acestor botezuri mi-a fost explicată de Eufrosina Ciucă.

248 ABCBSTB, „Adeverințele nr. 87 și 88 din 11.12.1961, emise de BCB Constanța”.

Înmormântarea lui Gheorghe Constantin: Petru Pleșoianu - Nicolae Piroșcă - Oprișan Cojocaru - Vasile Ciucă - Ioan Ciortuz - Virgil Sezonov - Gavrilă Haralambie.

obstrucționările acestuia, acționând conform conștiinței și datoriei. Când Marinescu a interzis funcționarea corului, acesta a cântat din bancă. Un alt lucru pozitiv, introdus de Trif, a fost colindul de Crăciun la familiile din biserică și la cele ale prietenilor bisericii. Practica a început cu familiile tinere, cărora li se asociau tinerii mai mari din biserică. Se începea colindatul seara târziu, pe neaunțate, și, de regulă, se continua până dimineața. Nimeni nu era deranjat de colindători, deși cei mai mulți erau surprinși dormind. Sosirea colindătorilor era o surpriză plăcută și pentru vecinii celor colindați. Uneori, patrule de milițieni veneau să asculte, fără să reproșeze ceva. Alții îi zoreau să plece acasă, dar n-au fost incidente neplăcute.²⁴⁹

Pe 23 august 1963 a avut loc înmormântarea lui Gheorghe Constantin (n. 1884). Adunarea Generală din 12 ianuarie 1964 a ales un comitet format din Petre Pleșoianu – diacon, secretar – Ioan Ciortuz, Dumitru Mihăilă – casier, membri – Nicolae Piroșcă și Axente Titareno, iar Dumitru Negoescu, diacon delegat pentru filiala Cioara.

---

249 Interviu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016. Virgil Sezonov, „Schită cronologică...”

Cenzori erau Constantin Ciucă și Pavel Cîrnu, iar în comisia de numărare a colectei au fost numiți Vasile Ciucă, Axente Titarenco și Oprișan Cojocar.²⁵⁰ Acest comitet a luat decizia schimbării modalității de acordare a vinului la Cina Domnului. Până în acel moment fusese folosit un potir și 60 de lingurițe din alpaca. Întrucât numărul membrilor crescuse, fiind luată în considerare și adoptarea unei metode mai igienice, s-a decis folosirea unui set de pahare mici. Dumitru Mihăilă a donat 80 de pahare, iar Ioan Ciortuz a donat două tăvi, ca suport pentru ele.²⁵¹ În acel an, au început a frecventa biserica, după o paranteză de două decenii la penticostali, soții Esfira și Gavrilă Haralambie. Doi ani mai târziu, ei și-au oficializat statutul, făcând cerere de reprimire în biserica baptistă. Esfira Haralambie era originară din comuna Cișmele, din Sudul Basarabiei, fiind soră cu tatăl lui Iaroslav Ucraineț. Înainte de război, ea și Liuba Bârlogeanu au urmat cursurile Institutului de Fete de pe lângă Seminarul din București. Esfira și soțul ei, originar din Chilia Nouă, s-au refugiat la Brăila în 1944, când biserica era închisă, motiv pentru care au intrat în contact cu penticostalii.²⁵² Adunarea Generală din 18 octombrie 1964 s-a finalizat cu alegerea unui nou comitet, cu doi diaconi: Pleșoianu și Ciortuz, secretar fiind Nicolae Piroșcă, Dumitru Mihăilă – casier, iar Ion Drăgan și Dan Tomulescu – membri.²⁵³ Întrucât Tomulescu s-a mutat cu serviciul în alt oraș după câteva luni, a fost înlocuit cu Iacob Sezonov. La finele anului 1964, biserica avea oficial 93 de membri și 58 de aparținători, iar la Cioara erau 20 de membri și 24 de aparținători.²⁵⁴

În decembrie 1964, Comunitatea de București a solicitat să fie introduse plicuri nominale pentru contribuțiile financiare ale membrilor. Comitetul a discutat propunerea și, în unanimitate, s-a decis păstrarea metodei existente, în care membrii depuneau banii sub protecția anonimatului, în cutia cu această destinație din biserică.²⁵⁵ Comunitatea a rămas fermă pe poziții, reușind să impună și

250 ABCBSTB, „Proces verbal al AG a BCB Brăila, din 12 ianuarie 1964”.

251 ABCBSTB, „P.V. nr. 3 din 31 martie 1964, respectiv nr. 4 din 21 aprilie 1964”.

252 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

253 ABCBSTB, „Proces verbal al AG a BCB Brăila, din 18 octombrie 1964”.

254 ABCBSTB, „Raport de activitate, secretar Ioan Ciortuz, 18 octombrie 1964”.

255 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 9, încheiat în ședința de comitet din 29 dec. 1964”.

la Brăila plicurile, dar abia după un an, astfel că, pe 19 decembrie 1965, a fost explicată bisericii introducerea plicurilor nominale.

În acei ani, credincioșii obișnuiau să întâmpine împreună Anul Nou, printr-o întrunire de părtășie, unde se serveau diverse gustări, fructe etc. Aceasta se prelungea până târziu, în noaptea de Revelion. Un asemenea scenariu a fost creat și în 1965.²⁵⁶ Însă, pe 30 decembrie, președintele Comunității, Ioan Șandru, i-a telegrafiat lui Trif, cerându-i să anunțe de urgență bisericile „că Revelionul nu se va ține în biserică”. Cum factorii poștali au avut și ei un program mai relaxat, sărbătorind Revelionul cu anticipație (!), telegrama a fost livrată abia pe 1 ianuarie, prea târziu pentru a mai fi luată în considerare!²⁵⁷

Pe 19 martie 1965 a murit șeful statului, Gheorghe Gheorghiu-Dej. Uniunea a emis Circulara nr. 119 adresată bisericilor, care a depășit prin excesul de servilism față de autoritățile comuniste până și pe cea emisă cu ocazia morții lui Stalin. Semnată de Teodor Vicaș, președinte și de Ioachim Țunea, secretar general, aceasta comunica:

Vestea încetării din viață a marelui bărbat de stat și eminent conducător al clasei muncitoare din țara noastră, Gheorghe Gheorghiu-Dej, președintele Consiliului de Stat al RPR, a umplut de cea mai profundă durere inimile întregului popor. [...] De numele și lupta sa se leagă și libertatea religioasă de care se bucură astăzi toți credincioșii creștini bapțiști din țara noastră. Imediat după 23 August 1944, când clasa muncitoare a preluat conducerea statului, ni s-a acordat și nouă, credincioșilor creștini bapțiști, drepturi cultice egale cu ale tuturor celorlalte culte religioase din țara noastră. De aceea, credincioșii bapțiști nu vor uita că autoritățile democratice, în fruntea cărora s-a aflat întotdeauna marele dispărut, au elaborat decretul în care au fost consfințite drepturile noastre cultice. Conducerea cultului, pastorii și toți credincioșii cultului creștin bapțist, conștienți de marile și istoricele merite pe care le are marele dispărut, participă cu toată inima la durerea pe care o încearcă întregul nostru popor. Cu toții l-am iubit și l-am admirat în viață, de aceea cu toții îl și deplângem acum la

---

256 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 8, al ședinței de comitet din 20 decembrie 1965”.

257 ABCBSTB, „Telegramă de la Ioan Șandru către Ioan Trif, 30 decembrie 1965”.

moartea lui. [...] Asigurând conducerea statului că alături de întregul nostru popor al RPR, vom păstra cu toții amintirea neștearsă a marelui dispărut, ca pe o imagine vie și cu hotărâre fermă vom continua să contribuim prin munca noastră la continua înflorire a scumpei noastre patrii, Republica Populară Română și la fericirea poporului nostru.²⁵⁸

Nunta lui Oprișan și a Valericăi Cojocar
Dirijează Emanuel Crăiță

Întrucât mesajul trebuia citit obligatoriu duminică 28 martie 1965, vineri 26 biserica l-a trimis pe Pleșoianu la Constanța, unde a fost chemat telegrafic pentru a ridica în timp util textul Circularei „privitoare la trecerea din viață a Tov. Gheorghe Gheorghiu Dej”.²⁵⁹

Un moment aparte l-a constituit în august 1965 căsătoria lui Oprișan Cojocar cu Valerica Tănase. Originară din Șieu și botezată la Cluj, ea avea domiciliul în orașul Dej, pe strada ...Deportaților!²⁶⁰ La scurt timp după aceea a avut loc căsătoria lui Pavel Cîrnu cu Paraschiva Burlacu, care era originară din Romanești, județul Botoșani.

Pe 1 iunie 1965, Departamentul Cultelor l-a „recunoscut” pe Trif ca membru al comitetului Comunității de București,²⁶¹ funcție în care fusese ales pe 12 mai. Președinte era Ioan Șandru, secretar - Ioan Bolea, vicepreședinți - Radu Cruceru din Ploiești și Victor Bodnariuc din Suceava, Ioan Ordeanu - casier și Ioan Bunaciu, Florea Simionescu, Dumitru Păiș din Drajna de Jos, respectiv Ioan Trif - membri.²⁶²

258 ABCBSTB, „Circulara nr. 119 din 23 martie 1965, emisă de UCCB București”.

259 ABCBSTB, „Delegația nr. 11 din 25 martie 1965”.

260 ABCBSTB, „Adeverința nr. 23/1966 din 10 iunie 1966, emisă de BCB Dej”.

261 ABCBSTB, „Adresa nr. 3 din 29 iunie 1965, emisă de CBCB București”.

262 ABCBSTB, „Adresa nr. 97 din 25 iulie 1965, emisă de CBCB București”.

August 1965. Din față stânga: x – Natalia Done – x – Mariana Mustață – Florica Burlacu – Valerica Cojocar – Liana Stănescu – x – x – Silvia Tărniceriu.

Pe 8 decembrie 1965, Comunitatea de București l-a informat pe Trif că, de la 1 ianuarie 1966, G. Mardare, pastor din regiunea Hunedoara, urma să iasă la pensie. Rămâneau vacante bisericile din Hunedoara și Voia, prima având 250 de membri. La ședința Comunității de Hunedoara din 24 noiembrie 1965 s-a decis invitarea lui Trif ca pastor acolo, împuternicitul regional din Deva fiind de acord. Din partea Uniunii au fost prezenți Vicaș, Țunea și Covaci, toți fiind de acord cu propunerea.²⁶³ Răspunsul lui Trif a venit repede, fiind unul care îi face cinste:

Referitor la chemarea Dv. prin care sunt solicitat a lua postul de păstor la Biserica din Hunedoara, trebuie să vă răspund negativ. Până la această dată eu sunt angajat de Bisericile Brăila și Galați și deci nu pot să le părăsesc. Nu am motiv să le părăsesc, iar dacă le-aș părăsi fără motiv, nu aș fi oare un laș? Lucrul acesta l-am discutat și cu fr. Țunea și dânsul e tot de părerea aceasta. Aici mai greu s-ar găsi un

263 ABCBSTB, „Adresa nr. 618 din 8 decembrie 1965, emisă de CBCB București”.

*altul să vină, și dacă Domnul m-a trimis aici, aici voi sta. Rog ca Domnul să umple golul acela cu omul cel mai potrivit.*²⁶⁴

Biserica nu mai putea să-și stabilească programul întrunirilor nici măcar în perioada sărbătorilor mari. De exemplu, pe 21 martie 1966, Uniunea a trimis programul care fusese aprobat pentru perioada sărbătorii Paștelui. În mod excepțional, în Duminica Tomii, care pica pe 17 aprilie, era prevăzut și un program între orele 18-20.²⁶⁵ Dar sâmbătă 16 aprilie, pastorul Trif a primit de la Ioan Bolea o telegramă, care comunica sec: „Duminică după masă serviciu suspendat”.²⁶⁶

Primirea Tudoriței Oancea și a Zamferei Mustăță ca membre ale bisericii, în anul 1963, nu anunța prea multe. Dar doi ani mai târziu, mulți membri ai familiei au venit la credință. Nicolae, Cristache și Ion I. Mustăță, frații Tudoriței, împreună cu Elena și Mira Mustăță s-au botezat în 1964-1965. La scurt timp au fost urmați de părinții lor, Ion și Sultana Mustăță, de familia Nicu și Aneta Neațu, precum și de Păuna Marcu. Un botez a avut loc pe 7 august 1966, iar pe 25 septembrie a fost înmormântarea Lidiei Cozubenco (n. 1897).²⁶⁷

Trif a fost atent monitorizat de Securitate. Pe 2 februarie 1967, un informator din cadrul cultului baptist, purtând numele conspirativ Barna Traian,²⁶⁸ dădea o Notă Informativă, prin care comunica faptul că s-a deplasat conform sarcinii primite la Galați și Brăila, pentru a lua legătura cu Trif Ioan. Duminică 29 ianuarie, cei doi au participat la serviciul bisericii din Galați, urmat de Adunarea Generală a bisericii. În cadrul ședinței, Trif a fost acuzat că „restrânge libertatea bisericii în colaborare cu Departamentul” dar el s-a apărat, afirmând că exista libertate suficientă. Atât Trif cât și informatorul Barna au fost invitați la

---

264 ABCBSTB, „Adresa nr. 45 din 15 decembrie 1965, a BCB Brăila”.

265 ABCBSTB, „Adresa nr. 186 din 21 martie 1966, emisă de UCCB București” și „Adresa nr. 161 din 31 martie 1966, emisă de CBCB București”.

266 ABCBSTB, „Telegrama 2307 din 16 aprilie 1966 de la Ioan Bolea către Ioan Trif”.

267 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

268 Barna Traian era numele conspirativ al lui Radu Cruceru (1929-1975), pastor la Ploiești și vicepreședinte al Comunității Baptiste de București. A predat și un raport cu detalii despre luările de cuvânt din cadrul AG de la biserica gălățeană. După ce ani de zile a colaborat cu Securitatea, la un moment dat a pus punct, refuzând să mai colaboreze, motiv pentru care a fost asasinat.

prânz de „inginerul Burcă”, unde se afla și „profesorul Ciucă”,²⁶⁹ iar la cină, cu toții au mers la „profesorul Ciucă”. La cină au mai fost „Baban Dumitru cu soția, de la Constanța, cu fiica și ginerele din Galați”.²⁷⁰ Printre altele, informatorul descria o discuție avută a doua zi cu Trif:

În legătură cu evoluarea formei de trezire din biserica dînsului i-a confi(r)mat sursei că se văd unele mișcări, dar după cît a observat sursa nu era chiar atît de deschis, întrucît se vedea că teama era din faptul că este bănuït de acestea, deoarece spunea că l-a făcüt atent Ţunea, care îi este acuma tot prieten, că este acuzat de trezire. A spus însă mai accentuat de două surori, una soția unui membru din comitet cu numele Piroșcă și încă una căreia sursa nu-i reține numele, despre care spunea că după unele discuții aprinse între ele cu altele, sau între ele amîndouă, s-au trezit și au început o altă viață. Spunea că la început se vizitau mult și se rugau mult împreună. La o rugăciune însă una din ele s-a trezit și s-a înecat și a simțit o putere că a umplut corpul ei. De atunci aceste două surori sînt un fel de calorifere de puteri spirituale. Spune că nu vorbesc în limbi ca penticostalii dar au o rîvnă de căldură sufletească și o putere deosebită. Spune că mai sunt și alții calzi așa, dar despre aceste două a spus că prezintă un aspect deosebit. [...] La mașină a spus că nu a mai bătut, că încearcă să se ferească.²⁷¹ Fără să-l întrebe sursa, (Trif) a recunoscut și a spus că a

---

269 Conferențiar Dr. Ing. Corneliu Ciucă (1931-2006), cadru didactic la Facultatea de Mecanică a Universității din Galați în perioada 1956-1981 și membru al bisericii din Galați, până în 1983, când a emigrat în SUA.

270 Ioan Burcă și Corneliu Ciucă erau doi dintre liderii exponențiali ai bisericii din Galați. Împreună cu Ionel Mocanu au fost monitorizați de Securitate, pentru relațiile cu străinii, traficul de literatură creștină și manifestările vocale contra regimului și imixtiunea acestuia în biserică. Baban Dumitru, socrul lui Ionel Mocanu, a fost pastor la Constanța și unul dintre pionierii baptismului dobrogean.

271 Comunitatea Baptistă de Brăila a avut o veche mașină de scris Remington, cu seria 202718. Când Comunitatea s-a mutat la Galați, a fost transferată acolo și mașina de scris. Fiindcă în 1961 biserica din Galați a fost arondată pastorului Ioan Trif, mașina de scris s-a reîntors la Brăila, fiind folosită pentru actele bisericii. Se pare că Trif a folosit-o și pentru multiplicarea unor documente de factură spirituală, pentru care nu avea autorizație. Respectiva mașină de scris a fost folosită intensiv în perioada 1975-1989 de Dora Ciucă, la solicitarea pastorului Ștefănuți, pentru multiplicarea calendarelor de Studiu Biblic, cât și pentru multiplicarea multor cărți creștine, traduse din limba engleză, care au circulat în regim de samizdat.

cam împins lucrurile cam departe. [...] Luni seara pe 30 a fost ședința de comitet (a bisericii din Brăila – n.n.) și au fost numai trei membri, Piroșcă, diaconul bisericii Ciortuz și casierul. Aici venind vorba de botez, sursa a spus că nu botează membrii care nu au trecut de cult și îi consideră numai apartținători, că nu sunt ei de vină din cauza că nu se pot face trecerile de cult. El (Trif) a spus: «Ei nu sînt de vină, dar noi sîntem de vină că nu-i botezăm și sîntem obligați să-i botezăm.» Prin aceasta a confirmat că a botezat neoficial. [...] Ciortuz a criticat pe sursă că de ce nu a botezat alți membri după botezul oficial, cînd au plecat toți acasă în aceeași apă să-i fi botezat și pe ceilalți.

Observ.: Trif Ion este lucrat informativ de regiunea Galați. Nota a fost dată ca rezultat al marșrutizării solicitată de această regiune.²⁷²

Conform lui Iosif Țon, după reglementarea serviciilor și după arondarea bisericilor, Departamentul Cultelor a impus o lege nescrisă, comunicată verbal la așa numitele ședințe de „orientare” de la Comunități și Uniune. Această lege nescrisă obliga pastorii să meargă spre aprobare la împuterniciți, cu lista candidaților de la botez. Solicitarea încălca grosolan Statutul Cultului Baptist, Legea Cultelor și Constituția României, fiind clar că se viza stoparea creșterii numerice a bisericilor. Împuterniciții, de regulă, bifau doar pe cei care proveneau din părinți bapțiști, dar nici măcar pe toți aceștia. Conform lui Țon, pentru a se conforma, pastorii erau șantajați de împuterniciți cu destituirea, deși era contrar legii. Însă puterea lor era nelimitată, putând retrace autorizația unui pastor fără a da explicații cuiva.²⁷³

Fiind „lucrat informativ”, Trif a trecut în acel an și printr-o percheziție la domiciliu, confiscându-i-se toată literatura religioasă, până și cursurile de la Seminar. Tot atunci a fost anchetat de Securitate, fiind acuzat că a botezat 40 de persoane care nu erau din familii de credincioși bapțiști, exact prin metoda sugerată de Ioan Ciortuz, notată de informatorul Barna Traian. După botezul celor din

272 Nota Informativă este inclusă în dosarele de urmărire ale lui Corneliu Ciucă, fiind dată de „Barna Traian”, căpitanului Tamazlicaru Ion pe 3 februarie 1967, în locația conspirativă „Rodna”, aparținând Serviciului 3, Grupa IV din cadrul M.A.I. Regiunea Ploiești. Vezi: ACNSAS, Dosar I 041408, Vol. 1, ff. 234-235.

273 Țon, „Baptists în Romania”, 21.

familii baptiste, cu ușile închise, când lumea plecase acasă, pe ascuns erau botezați și cei care nu aveau primită aprobarea împuternicitului.²⁷⁴

Un caz concret: biserica a anunțat Comunitatea că pe 7 august 1966 urma să aibă loc un botez cu trei persoane, Emilia și Florica Burlacu, respectiv Lucia Dumitrașcu, pentru care, fiind din părinți credincioși „ni s-a dat cuvenita încuviințare pentru a oficia botezul”.²⁷⁵ Dar arhiva arată că pe lângă aceștia, mai solicitaseră botezul Valeriu (Vali) Sezonov și Dumitru (Mitică) Dupu, care nu primiseră acceptul

Comitetul la 2 iulie 1967 - R1: Dumitru Mihăilă - Ioan Trif - Iașea Sezonov; R2: Costică Done - Nicolae Piroșcă - Ioan Ciortuz - Ioan Drăgan.

împuternicitului. Trif era nevoit să aleagă o soluție alternativă, cum ar fi un serviciu de botez clandestin. O altă posibilitate era trimiterea spre botez în alte biserici, cu control mai puțin strict. Așa a fost cu Mitică Dupu, care s-a botezat în cele din urmă la București, în biserica «Golgota», aducând la Brăila o adeverință membrală în 1971.²⁷⁶ Metoda nu funcționa mereu. Gheorghe Mihăilă a fost botezat de pastorul Cornel Mara la Brașov. Când, prin adresa nr. 64 din 4 decembrie 1972, biserica din Brăila a solicitat situația membrală a acestuia, s-a răspuns că „dacă o biserică soră trimite un membru pentru botez la altă biserică, înscrierea lui ca membru se face în biserica de unde aparține și unde își are domiciliul”. Prin scrisoarea atașată adresei oficiale, Mara îl muștra pe Trif, întrebând: „Nu văd de

274 Bunaciu, *Crâmpeie...*, 168.

275 ABCBSTB, „Adresa nr. 27 din 4 august 1966, emisă de BCB Brăila”.

276 ABCBSTB, „Adeverința nr. 40 din 6 iulie 1971, emisă de BCB șos. N. Titulescu”.

ce cereți lucrul acesta? [...] În cazuri ca acesta, când nu se află datele celui în cauză îl treceți ca membru pe baza declarației dânsului. Cred că nu e necesar pentru dumneavoastră prea multe forme.”²⁷⁷

„Descoperit” de Securitate că botezase ilegal 40 de persoane, Trif a putut raporta date mai reale către Comunitate, pe 2 ianuarie 1968. Biserica din Brăila era formată atunci din 63 de familii, numărul membrilor botezați ridicându-se la 123. La Bărăganu, așa cum fusese recent denumită comuna Cioara, erau nouă familii și 18 membri, urma Gropeni cu trei familii și patru membri, Custura, Vâlcele și Făurei cu câte trei membri, Dudescu cu doi membri și Cazasu, respectiv Baldovinești cu câte un membru. În total erau 158 de membri.²⁷⁸ Ținând cont că un tabel cerut de Comunitatea de București, întocmit pe 28 august 1965, preciza că biserica din Brăila avea 91 de membri și 89 aparținători, iar filiala din Cioara 20 de membri și 12 aparținători, în total fiind vorba de 111 membri,²⁷⁹ remarcăm că tabelele anterioare celui din 2 ianuarie 1968 ascundeau realitatea. De exemplu, raportul de activitate pe anul 1966,²⁸⁰ citit de Trif la Adunarea Generală din 22 ianuarie 1967, menționa un singur botez, cel de trei persoane din 7 august 1966. Numărul celor botezați ilegal fusese mult mai mare, dar, din motive lesne de înțeles, nu a fost lăsată nicio evidență scrisă.

Tracasările Securității au continuat în permanență, deși Trif era un om pașnic, cumpătat în atitudini și gesturi, care încerca onest să-și facă datoria, fără a întărâta autoritățile. Când unul dintre membrii bisericii a fost strâns cu ușa de Securitate și i-a solicitat pastorului consiliere cum să reziste, acesta i-a spus să accepte formal colaborarea, dar să vină la el întotdeauna, ca să-l învețe ce anume să transmită. Lucru pe care l-a și făcut, până ce Securitatea și-a dat seama că persoana respectivă se deconspirase benevol și doar mima colaborarea.²⁸¹ Ca urmare, „informatorul” care nu-i era de niciun folos

---

277 ABCBSTB, „Adresa nr. 62 din 7 decembrie 1972, emisă de BCB Brașov.”
„Scrisoare de la Cornel Mara către Ioan Trif, 7 decembrie 1972”.

278 ABCBSTB, „Situția membrilor la 1 ianuarie 1968”.

279 ABCBSTB, „Tabel cu bisericile și filialele păstorite de Ioan Trif, 28 august 1965”.

280 ABCBSTB, „Raport de activitate pe anul 1966. Brăila, 22 ianuarie 1967”.

281 Din motive lesne de înțeles păstrăm sub anonim numele persoanei în cauză.
Informația a fost confirmată de un martor ocular al discuției dintre Trif și persoana

Nunta lui Eugen Ciucă cu Hildegard Sezonov - 16 august 1967.

a fost scos din rețea. Cu toate limitările vremurilor, lucrarea progresa, nu doar numeric, ci și în profunzime. Era o creștere spirituală evidentă. Dar se acceptau compromisuri greu de înțeles azi. De exemplu, la finele anului 1967, Trif a primit o telegramă de la Bolea,²⁸² din comitetul Comunității, cu un mesaj imperativ: „După serviciul divin vorbiți de însemnătatea lui 30 decembrie, a XX-a aniversare. Stop.” Similar, pe 25 noiembrie 1968, Uniunea a trimis un material dactilografiat pe două pagini A4, care trebuia citit în cadrul serviciului divin din 1 decembrie, la aniversarea a 50 de ani de la Marea Unire.²⁸³

În 1967 s-a schimbat comitetul, pe lângă Sezonov, Ciortuz, Mihăilă și Piroșcă fiind aleși Constantin Done și Ion Drăgan.²⁸⁴

---

respectivă, precum și prin documentul din Arhiva CNSAS care cerea scoaterea din rețea a informatorului „X”. Din urmărirea unei terțe persoane cu ajutorul tehnicii operative, respectiv înregistrarea convorbirilor telefonice și ale discuțiilor ambientale din domiciliul acesteia, Securitatea a realizat că „X” se deconspirase în mod voluntar și nu îi mai era de niciun folos.

282 ABCBSTB, „Telegrama nr. 6652 de la Bolea, Cultul Creștin Baptist București”.

283 ABCBSTB, „Circulara nr. 711 din 25 noiembrie 1968, emisă de UCCB”.

284 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

Modificarea a fost impusă de mutarea la Galați, datorită serviciului, a soților Petre și Valerica Pleșoianu.²⁸⁵ Nu este foarte clar cine a fost botezat în 1967, dar un registru din anii '80 ne ajută să reconstituim un botez pe 28 iulie 1967 când a fost botezată Elena Coteț, tot în 1967 figurând

1969 - R1: Ioan Trif - Moise Scânteie;
R2: Constantin Ciucă - Nicolae Piroșcă - Ioan Ciortuz -
Oprișan Cojocaru.

botezați soții Iancu și Mitrița Bălan.²⁸⁶ Pe 16 august 1967 a avut loc căsătoria lui Eugen Ciucă cu Hildegard, fiica lui Andrușa Sezonov, la eveniment participând soții Alexa și Daria Popovici. A fost ultima lor vizită la Brăila, câteva luni mai târziu emigrând în America. Pe 19 august a murit Elena Sezonov, sora lui Paul.

În 1968 a fost ordonat ca diacon Ioan Ciortuz. Timp de două decenii, acesta a fost mâna dreaptă a pastorilor, activând cu credincioșie și dăruire, fiind ca și un al doilea pastor. Una dintre rațiunile ordinării a fost aceea de a putea face botezuri clandestine, întrucât lui nu-i putea face nimic Departamentul, nefiind angajat al bisericii. Alte botezuri au fost consemnate pe 4 august 1968, când s-au botezat Ana Bârlogeanu, Josef Ciucă, Tabita Condruz din Făurei, Lidia Pătrașcu din Custura și Valeriu Sezonov, respectiv pe 20 iulie 1969, când s-au botezat Mariana Mustață, Angela Burlacu, Rodica Ciucă, Lenuța Popoacă, Elisabeta Pătrașcu, Emanuela Tomulescu și Tudorel (Relu) Mustață. Pe lângă aceștia s-au botezat șase persoane din Galați. În arhivă se află un tabel nominal cu persoanele din Brăila care au solicitat botezul. Din 17, au primit acceptul împuternicitului doar

285 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 5 al ședinței de Comitet din 27 martie 1967”, precum și „Adeverința nr. 17 din 13 mai 1967, emisă de BCB Brăila”.

286 Alt tabel indică botezul fam. Bălan pe 28 iunie 1970, botezător fiind Ioan Ciortuz.

șapte, care erau din părinți bapțiști, ceilalți fiind tăiați de pe listă.²⁸⁷ Dacă până în 1969 botezurile s-au ținut în bazinul aflat sub podeaua de la podiumul corului, din motive practice, în vara anului 1969 a fost comandată o vană din tablă galvanizată, pe structură de cornier, care era plasată în „cancelarie”.²⁸⁸ În spatele amvonului a fost tăiată în perete o fereastră, cu partea superioară în semicerc. Aceasta era mascată cu o replică pirogravată în placaj a „mâinilor în rugăciune” (Betende Hände), cunoscuta operă a lui Albrecht Dürer. Pirogravura a fost executată de Doru Verona. Tot în acel an s-au făcut demersuri pentru reparații ale clădirii bisericii, mai ales înlocuirea balconului vechi, din lemn, cu o structură nouă, având piesele de rezistență din oțel. Aprobarea a fost obținută prin intermediul Comunității.²⁸⁹ Lucrările s-au efectuat prin implicarea susținută a membrilor, după orele de program la servicii. Pe 6 iulie 1969 a avut loc căsătoria Lidiei Pătrașcu cu pastorul Gavrilă Crișan. Ulterior, cei doi au emigrat în Australia, Crișan fiind invitat să păstorească pe românii stabiliți acolo.

Între 1967-1969, Trif l-a invitat repetat pe Moise Scânteie din Reșița, un om cu înzestrări muzicale deosebite. Acesta a venit pentru perioade extinse, instruind două serii de copii, tineri și adulți, familiarizându-i cu noțiuni de teoria muzicii, precum și cu cântatul la instrumente.²⁹⁰ A rezultat o orchestră de mandoline, vioi și chitare, căreia i-au fost adăugate mai târziu și alte instrumente. După Scânteie, orchestra a fost dirijată un timp de Ioan Ciortuz și Rodica Ciucă, cunoscând o amplă dezvoltare după preluarea ei de Virgil Sezonov, Dora Ciucă și Daniel Cojocaru. Până la Revoluție, dar și după aceea, orchestra a fost un catalizator de coeziune și un focar de ucenicie, nu

---

287 ABCBSTB, „Tabel nominal cu persoanele care urmează să primească botezul pe 20 iulie 1969”.

288 ABCBSTB, „Adresa nr. 21 din 11 iulie 1969, către I.O.I.L. Brăila”.

289 ABCBSTB, „Adresa nr. 103/150/151 din 25 iulie 1969, emisă de CBCB București”.

290 Din prima serie au făcut parte, printre alții: Lucian Tomulescu, Andrei Ciucă, Doru Verona, Honorina Sezonov, Lidia și Cornelia Trif, Marta, Emilia, Angela, Cornelia, Rodica și Florica Burlacu, Ionatan Piroșcă, Eugen Ciortuz, Viorel, Relu și Rică Mustață, Oprișan și Valerica Cojocaru, Daniel Drăgan, Rodica Ciucă, Costică Dupu, Mitică Verzea, Tamara Sezonov, Magdalena Drăgan, Lina Piroșcă etc.

Orchestra cu Moise Scănteie și Ioan Trif - mai 1969.

doar în domeniul muzical, ci și în creșterea copiilor și tinerilor, atât întru credincioșie, cât și în dedicare.

În 1970 a fost primit ca membru Ion Frunză (1910-1986), din satul Țepeș Vodă, comuna Movila Miresii. Acesta era născut la Igești, în Bucovina de Nord, fiind botezat în 1940 de Loghin Motrescu. S-a refugiat în Banat, odată cu cedarea provinciei către URSS, de unde a fost deportat în Bărăgan. Ani de zile a trăit izolat, neavând legătură cu vreo biserică. Cererea lui de primire ca membru a fost întărită de o scrisoare olografă din partea venerabilului pionier baptist bucovinean, Motrescu, care-i confirma istoria.²⁹¹ Ani de zile Frunză a donat bisericii vinul folosit la Cina Domnului, din producția lui proprie.

La botezul din 19 iulie 1970 s-au botezat patru sau cinci persoane, printre care Tudorel Verona, Iacob (Puiu) Sezonov (1953-

²⁹¹ ABCBSTB, „Scrisoare de la Loghin Motrescu adresată bisericii din Brăila, 12 martie 1970”, precum și „Cerere de primire ca membru, semnată de Ion Frunză, Brăila, 1 septembrie 1968”.

Botez 16 mai 1971 R1: Ioan Trif; R2: Dumitra Piroșcă - Fivi Dinu - Maria Bozanghevici; R3: Vasile Piroșcă - Grigore Vlaicu - Romeo Vlădescu - Dumitru Stănescu.

2016), Octavian Chirilă și Rodica Burlacu. Pe 16 mai 1971 s-au botezat oficial șapte persoane, pe lângă ei și mulți alții clandestin, lista înaintată împuternicitului conținând în total 20 de nume. Printre cei botezați s-au numărat: Romeo Vlădescu, Vasile și Dumitra Piroșcă, Fivi Dinu, Dumitru Stănescu, Maria Bozanghevici și Grigore Vlaicu. Elena Vlaicu fusese botezată clandestin, cu un an înainte. Pe 6 iunie 1971, de Rusalii, s-au botezat Magda Ciucă, Marta Burlacu, Mariana și Lucian Tomulescu, Lidia și Cornelia Trif, precum și Enișor Mustață. În total au fost 20 de persoane, pentru care, conform unei notițe făcute de pastorul Trif, se obținuse „aprobarea celor în drept”.²⁹² De la Galați, însoțiți de Mihai Radu, veniseră 13 candidați, printre ei fiind Laurian și Serenela Mocanu, precum și Marcel Burcă.²⁹³ Virgil Sezonov s-a căsătorit cu Aurora Sfatcu din Iași, pe 1 august 1971. În același an, pe 30 octombrie, a preluat orchestra iar, începând cu 19 martie 1972, și corul. Pe 21 noiembrie 1971 a avut loc căsătoria lui Romeo Vlădescu cu Elisabeta Pătrașcu.²⁹⁴ Costică și Lidia Verona, precum și Aurel Miu au fost printre cei șapte care au primit aprobare pentru botezul din 22 octombrie 1972, dintr-o listă cu 13 candidați.²⁹⁵ În 1972-1973, odată cu construirea Termocentralei de la Chiscani, s-au mutat în interes de serviciu la Brăila mai multe familii de credincioși din țară, biserica fiind

292 ABCBSTB, „Tabel nominal cu copiii din familiile credincioșilor baptiști candidați la botez, 6 iunie 1971”.

293 ABCBSTB, „Tabel nominal cu candidații din BCB Galați ce urmează a primi botezul, 6 iunie 1971”.

294 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

295 ABCBSTB, „Tabel nominal cu aparținătorii ce urmează a fi botezați, 22.10.1972”.

consolidată semnificativ prin sosirea lor. Este vorba de familiile Antonesei, Popescu, Boingeanu și Vieru din Havârna, județul Botoșani. Aproape simultan cu ei au sosit doi ingineri tineri, Gicu Șerban și Gheorghe Olaru, împreună cu soțiile lor Anișoara și Cornelia. Pe 4 martie 1973 a avut loc căsătoria lui Octavian Chirilă cu Ana Bârlogeanu, pe 1 aprilie cea a lui Aurel Miu cu Marta Burlacu, iar pe 15 iulie a fost ultimul botez de la Brăila al pastorului Trif.²⁹⁶

Autoritățile n-au văzut cu ochi buni activitatea sa. În 1972, i-au retras pentru două luni autorizația de pastor. I se reproșa „activitatea religioasă susținută, botezuri clandestine, întruniri religioase cu tineretul și copiii duminica după amiaza etc.”²⁹⁷ La începutul anului 1973 i-au solicitat să desființeze orchestra. Din acest motiv, Trif l-a invitat la Brăila pe secretarul general al Uniunii, Ioachim Țunea. Sosit pe 2 aprilie 1973, după ce a fost informat, Țunea a încercat să contacteze autoritățile orașului. Nereușind, a promis că va reveni pentru acest lucru. El a recomandat ca orchestra să funcționeze în continuare, până se va primi o adresă de la conducerea Uniunii Baptiste. Nu avem detalii suplimentare, dar orchestra nu a fost desființată, demersul fiind încununat de succes.²⁹⁸

Însă autoritățile au găsit cu cale să-l penalizeze pe pastor. Din acest motiv, în vara anului 1973, Trif a fost mutat „disciplinar” la Timișoara. Când Uniunea a comunicat bisericii că fusese decis transferul său, s-a declanșat o criză majoră. Neacceptând mutarea sa, comitetul l-a însărcinat pe diaconul Ciortuz să meargă împreună cu Trif la București, pentru a-i solicita lui Ioachim Țunea anularea transferului.²⁹⁹ Lupta nu avea sorți de izbândă, Comunitatea promițând doar că transferul va fi făcut numai după ce la Brăila sosea înlocuitorul lui Trif. Comitetul a refuzat și această idee, scriind Comunității de București că nu este de acord cu transferarea pastorului.³⁰⁰ Dar nu era loc de negociere. Pe 15 august 1973, într-o manifestare de forță,

---

296 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.”

297 ASSC, Trif Ioan – Fișă biografică, 20 martie 1984, neclasificat.

298 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2 al ședinței comitetului din 9 aprilie 1973”.

299 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 5 al ședinței comitetului din 9 iulie 1973”.

300 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 6 al ședinței comitetului din 23 iulie 1973”.

Comunitatea și-a trimis la Brăila președintele și secretarul, pastorii Ioan Ordeanu și Ioan Bolea. În fața a șase membri, patru fiind din comitet, aceștia au citit o adresă a Uniunii Baptiste care comunica că Ioan Trif era deja transferat la Timișoara. Bisericii totuși nu i-a fost lăsat niciun document scris. Trif a înțeles că nu se putea pune cu cei de la Departamentul Cultelor și a plecat, deși membrii bisericii nu erau împăcați cu această idee.³⁰¹ În cei 14 ani de pastorație, biserica a crescut de la 80 la 180 de membri, având la plecarea lui un cor de 40 de persoane și o orchestră de aceeași mărime.³⁰²

Ioan Trif a rămas în memoria celor din Brăila ca un lucrător tenace, un adevărat „meșter zidar”, fidel credincioșilor și misiunii sale, într-un context extrem de vitreg, care nu i-a dat prea multă libertate de mișcare. A avut o inimă de păstor, petrecând timp de calitate cu oamenii. Când predica, se adresa fiecăruia. Avea câte-o învățătură și pentru copii, și pentru tineri, dar și pentru cei maturi sau cu peri albi. Fără a fi prea sofisticat, predica o Evanghelie clară, cu aplicații imediate și la obiect. Era un om organizat, își planifica să viziteze fiecare familie a bisericii, cel puțin o dată pe an, alocând tuturor un timp generos, extrem de profitabil din punct de vedere spiritual.³⁰³ La întrunirea de rămas bun cu familiile bisericii, Trif și-a cerut iertare că, uneori, a acționat ca o frână, pentru a nu deranja autoritățile. El i-a încurajat pe credincioși să acționeze cu curaj, fiindcă nimeni nu-i putea opri.³⁰⁴ A rămas apropiat bisericii din Brăila, în ciuda distanței, revenind în repetate rânduri. La opt ani de la plecarea sa, când a intervenit o criză majoră în viața unei familii, cu implicații atât în Brăila cât și în Galați, iar pastorul Ștefănuți era plecat la o conferință în Suedia, diaconul Ioan Ciortuz l-a sunat pe Trif, obținând de la aceasta

301 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 7 al ședinței comitetului din 27 august 1973”.

302 Trif, „Scurt istoric al Bisericii Creștine Baptiste Brăila.”

303 După ce și-a mutat familia la Timișoara, Trif a venit la Brăila pentru a-și lua rămas bun de la biserică, probabil în august 1973. Aveam doar 11 ani pe atunci dar am fost cu tatăl meu să-l luăm de acasă, pentru a-l ajuta să meargă la gară cu ultimele bagaje. A lăsat în urmă, în casa pastorală, o agendă mai veche, pe care am răsfoit-o din curiozitate, observând că avea trecută o planificare meticuloasă a fiecărei săptămâni. Se vedea clar timpul dedicat pregătirii prediciei, timpul dedicat vizitelor și planul acestora, timpul alocat altor activități, precum ședințele de comitet etc.

304 Interviu cu Eufrosina Ciucă, 3 iunie 2016.

promisiunea că va veni la Brăila și Galați pentru a media spre rezolvarea respectivei probleme.³⁰⁵

La Timișoara, Trif a fost mai cooperant cu autoritățile, acestea notând în 1984 că el „colaborează cu inspectorul teritorial la Departamentul Cultelor și cu organele de stat, informând corect despre toate problemele”.³⁰⁶ A slujit, chiar și după pensionare, Biserica Baptistă «Betel», din strada Romulus, numărul 34. A cedat o cameră din casa pastorală, de pe strada Herăstrău, pentru deschiderea unei noi biserici. Ulterior, le-a pus la dispoziție întregul imobil, mutându-se. S-a pensionat în 1986, biserica fiind preluată de Petru Dugulescu, dar a continuat să slujească voluntar. În 1988, zona bisericii a intrat în sistematizare și a fost demarată transformarea unui imobil din zona centrală. Trif a supravegheat lucrările, până la finalizarea proiectului. Situată pe strada Ady Endre numărul 20, clădirea a fost inaugurată pe 10 decembrie 1989. Între 1975-1980, Trif a fost secretarul Comunității de Timișoara, iar între 1981-1986 a deținut funcția de președinte al Comunității.³⁰⁷ Între 1984-1988 a fost membru al comitetului Uniunii, deținând funcția de secretar general adjunct.³⁰⁸ A sfârșit alergarea la vârsta de 82 de ani, în 2006.

Începând cu 1 august 1973 biserica a rămas în grija comitetului format din: Ioan Ciortuz – diacon, Iacob I. Sezonov (1916-2004) – secretar, Dumitru Mihăilă – casier, Nicolae Piroșcă, Cristache Mustață (1932-2013), Constantin Done și Ion Drăgan – membri, Opreșan Cojocar, Axente Titarenco (1896-1982) și Odisei Chirilă – membri supleanți iar Dumitru Negoescu – reprezentant al filialei Bărăganu.³⁰⁹ Acest comitet a organizat pe 11 noiembrie 1973 aniversarea a 50 de ani de la construirea clădirii bisericii, printr-o sărbătoare de-o anvergură neîntâlnită în perioada de după război. Celebrarea fusese planificată pe 23 septembrie dar plecarea lui Trif a impus amânarea.³¹⁰

---

305 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu», 04.08.1981.”

306 ASSC, Trif Ioan – Fișă biografică, 20 martie 1984, neclasificat.

307 Bunaciu, *Crâmpeie...*, 168-169.

308 „Congresul Cultului Creștin Baptist din Republica Socialistă România”, Îndrumătorul Creștin Baptist, Anul XXIX, Nr. 5-6 (mai-iunie 1984): 11.

309 Iacob Sezonov, 14.

310 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 9 al ședinței comitetului din 24 sept. 1973”.

În cadrul adunării prezidate de Ioan Ciortuz, diaconul bisericii, Iacob Sezonov a dat citire istoricului bapțiștilor din Brăila, pe care l-a scris special pentru acest eveniment. Directorul Seminarului din București, Ioan Bunaciu, a citit și el un istoric al bapțiștilor din România. Mesaje biblice au fost prezentate de Ioan Ordeanu, președintele Comunității de București și de Ioan Trif, revenit special de la Timișoara. Scurte mesaje de salut au fost aduse de Ioan Bolea, secretarul Comunității de București, Andrușa Sezonov din Arad, care a crescut, s-a botezat și s-a căsătorit în această biserică, Neculai Petrescu de la Bărgănu, co-fondator al bisericii, în vârstă de 86 de ani, precum și de diaconul bisericii din Galați, Alexandru Ghiță. Sub bagheta lui Virgil Sezonov au cântat, atât corul, cât și orchestra, asigurând programul muzical. Mai mulți dintre invitați au lăsat câte un gând în *Cartea de aducere aminte*. Cel mai semnificativ a fost al lui Andrușa Sezonov:

Am participat la Serbarea Semicentenarului Bisericii Baptiste din Brăila (1923-1973), ca unul care am făcut parte din primele zile ale bisericii brăilene, în care m-am născut – crescut – trăit și lucrat. Azi, când introspectiv privesc cu bucurie și cu satisfacție la cei 50 de ani lăsați în urmă, nu pot decât să-i mulțumesc lui Dumnezeu, pentru ajutorul dat în trecut, pentru prezentul binecuvântat și cu încrederea în viitor, pentru că Dumnezeu va avea grijă de ai Săi credincioși. (Geneza 22:14) Această Carte de aducere aminte să vă amintească că nimic nu vă poate smulge din mâna lui Dumnezeu. (Ioan 10:28-29) Bucurați-vă întotdeauna și rugați-vă neîncetat. (I Tes. 5:16-17)³¹¹

Deși biserica fusese traumatizată cu doar câteva luni în urmă, când pastorul ei a fost obligat să plece, atmosfera a fost clar una de sărbătoare. Programul atipic, desfășurat în fața unei săli arhipline, i-a marcat profund pe participanți. Era o biserică triumfătoare, nicidecum una îngenunchiată, deși de față era și conducerea Comunității, care se arătase prea obedientă față de autorități. Liviu Ciortuz, care nu împlinise încă 12 ani, mărturisea recent că, dacă închide ochii, poate revedea filmul complet al aceluia eveniment. De fapt, biserica a fost

---

311 Iacob Sezonov, 16-22.

pregătită pentru ce avea să vină, căci lucrurile aveau să ia o întorsătură pe care autoritățile nu și-ar fi închipuit-o.

Sărbătoarea a pecetluit apusul unei epoci clar definită din viața bisericii. Țara intra cu pași rapizi în dictatura impusă de Ceaușescu. După câțiva ani în care situația păruse, măcar din unele puncte de vedere, ceva mai bună, lucrurile luau o întorsătură negativă. Noua epocă era marcată de restricțiile de energie, de emiterea cartelelor pentru alimentele de bază, de introducerea unui cult exacerbant al personalității, dar, mai ales, de o persecuție agresivă a creștinilor practicanți. Politica restrictivă a regimului Ceaușescu afecta activitatea bisericii. Pe 3 decembrie 1973, comitetului bisericii consemna:

Luând în considerare recomandările făcute de forurile superioare, apelul către popor pentru o mai bună gospodărire bazată pe economii, se recomandă și în biserici economie la combustibil și consum electric. Pentru consumul curentului electric se vor lua toate măsurile pentru o economie de minim 20% față de 1972-73. Fr. Cojocaru Oprîșan se însărcinează cu acestea: (1) Se suspendă becul din antreu (2) Supravegherea pentru suspendarea imediată a luminii la încetarea serviciilor și (a) altor slujbe.³¹²

Nu știm cât a contat suspendarea becului din antreu la atingerea obiectivelor „forurilor superioare”! Dar se anunțau vremuri grele.

Pe 23 decembrie 1973 a avut loc înmormântarea Lidiei Macedonschi.³¹³ Iar ca un semn final de tragere a cortinei, peste epoca recent apusă, pe 26 februarie 1974 a avut loc la Bărăganu înmormântarea pionierului credinței baptiste pe meleagurile brăilene, Neculai Petrescu, care fusese și primul responsabil al lucrării. A trecut la cele veșnice la vârsta de aproape 87 de ani. Cinstind cum se cuvine memoria celui plecat Acasă, comitetul bisericii a decis închirierea unui autobuz, cu care a devenit posibilă deplasarea celor care au dorit să ia parte la acest eveniment.³¹⁴

---

312 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței comitetului din 3 decembrie 1973”.

313 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

314 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 4 al ședinței comitetului din 25 februarie 1974”.

III. CONFRUNTAREA CU REGIMUL 1974-1989

Începutul pastorației lui Iosif Ștefănuți Clarificarea pozițiilor

Pentru a înțelege istoria Bisericii Baptiste din Brăila, în ultimii 15 ani ai dictaturii comuniste, trebuie observat ce anume a realizat regimul comunist, în relația lui cu Uniunea Baptistă, în cei 25 de ani de la promulgarea Legii Cultelor. Într-unul dintre rarele momente de analiză retrospectivă ale pastorului Vasile Al. Taloș, el explica:

În perioada 1948-1964, membrii activi ai bisericilor din România și slujitorii acestora trecuseră printr-un regim de teroare. Pastorii care s-au împotrivit măsurilor restrictive ale Departamentului Cultelor au fost destituiți și unii chiar închiși. [...] În organele de conducere ale Cultului au fost impuse, prin intervenția directă și prin mecanismul nerecunoașterii celor aleși, persoane care au devenit torționarii fraților lor. Conducerea Uniunii Baptiste și-a dat acordul pentru destituirea și chiar arestarea unor pastori sau predicatori laici, care nu respectau dispozițiile acesteia sau ale Departamentului Cultelor. [...] La amvonul bisericii putea predica numai pastorul recunoscut de Uniune, cu acordul Departamentului Cultelor. Pastorul nu avea voie să predice decât în bisericile înscrise în legitimația sa, emisă de Uniunea Baptistă, vizată în fiecare an. În comitetul bisericii nu puteau fi alese decât persoane agreeate și aprobate în scris, de către inspectorul teritorial de culte, numit împuternicit (al Statului). Persoanele care urmau să fie botezate trebuiau prezentate pe o listă inspectorului de culte și numai cei aprobați puteau fi botezați.¹

Conform lui Taloș, în urma arondărilor și destituirilor, pentru cele aproximativ 1000 de biserici baptiste mai rămăseseră cca 140 de

---

1 Vasile Alexandru Taloș, „Biserica și securitatea.” (Document publicat în format pdf pe 14 ianuarie 2008, pe blogul personal <https://vasilealexandrutalos.wordpress.com> și retras ulterior), 1-2.

pastori. Aceștia erau intimidați de Securitate, precum și de „casapii din Departamentul Cultelor”, care acționau tiranic:

În cadrul ședințelor de orientare (cetățenească și doctrinară), directorul Direcției pentru Cultele Neoprotestante din Departamentul Cultelor spunea: „Robinetul libertății religioase este în mâna noastră! Vă purtați bine, vă dăm libertate! Nu vă purtați bine..., închidem robinetul...!!!” Astfel, pastorii „cuminți” se bucurau de sprijinul conducerii Uniunii Baptiste și de înțelegerea Departamentului Cultelor. [...] Ultimul dușman care sta în calea victoriei depline a socialismului naționalist erau bisericile minoritare: Baptiste, Penticostale, Creștine după Evanghelie și Adventiste. Pentru acestea, perioada de teroare a fost prelungită prin intermediul Departamentului Cultelor și al Securității până în anul 1973 și reluată la scurt timp, sub presiunea evenimentelor externe.²

Întoarcerea lui Iosif Țon în România, după finalizarea cursurilor de teologie de la Oxford, între 1969-1972, a provocat o schimbare masivă în atitudinea multor pastori bapțiști, față de regimul comunist și față de Departamentul Cultelor. Schimbarea a fost mai importantă decât se admite în ziua de azi. Un moment pivotal l-a constituit, în 1973, publicarea de către *Keston College*³ a unui document elaborat de Țon, pe când era profesor la Seminarul din București. Intitulat *Doctrina Baptistă despre Biserică*, ultima parte fiind numită *Cine își va pierde viața*, documentul a circulat clandestin în România. Țon scria pe față despre imixtiunile statului în viața bisericii, vizând câștigarea drepturilor și libertăților care existau doar scriptic. El reclama șapte domenii unde biserica era controlată de stat, printre care faptul că biserica nu-și putea alege singură pastorul; candidații la botez trebuiau aprobați de inspectorul de Culte; biserica nu putea decide cum să-și cheltuiască propriile finanțe etc. Țon dezvăluia că aceste lucruri se realizau prin instrucțiuni nescrise ale Departamentului Cultelor, contrare legii. Liderii Uniunii Baptiste erau obligați să le accepte, fiind șantajați cu destituirea. În opinia lui Țon, problema nu

---

2 Taloș, „Biserica și securitatea”, 2-3.

3 Organizație britanică care monitoriza libertatea religioasă din țările comuniste.

Broșura scrisă de Iosif Țon

era doar că drepturile baptiștilor erau restrânse, ci faptul că însăși Domnia lui Hristos asupra Bisericii era amenințată de acest sistem odios! În consecință, el cerea liderilor baptiști să-i învețe pe credincioși să-și ceară drepturile și să devină oameni curajoși și principiali. Documentul a făcut vâlvă, inspirând pe cei care abia așteptau un asemenea semnal. Alan Scarfe afirma că a fost ca o adevărată „revelație” pentru pastorii tineri, dar pastorii mai vârstnici s-au manifestat cu reticență.⁴ Citit la postul de radio «Europa Liberă», acest text ca și *Manifestul Creștin* care i-a urmat în 1974, a inflammat spiritele celor care tânjeau după libertate religioasă și nu mai suportau amestecul inspectorilor din Departament, în viața bisericilor. În plus, timp de un deceniu, Țon a fost un model de rezistență, arătând că Evanghelia poate fi predicată cu curaj, ignorând restricțiile impuse de Departament și de Securitate. Perspectiva unei biserici care putea traversa biruitoare vremurile, fără a accepta politica capului plecat, a îmbărbătat oamenii și le-a dăruit o altă viziune.

Încă de la început, lui Țon i s-au asociat mai mulți pastori tineri, inițial Pascu Geabou (1938-2013), Vasile Brânzei (1930-2007), Vasile Al. Taloș și Iosif Sărac. Ei se întruneau săptămânal în secret, pentru a se ruga împreună, a se sprijini reciproc și pentru a discuta „de ce mor bisericile”. Acest grup neoficial de pastori a fost denumit ironic «Tardelașul»,⁵ de către Ioan Bunaciu. Cu complicitatea conducerii Uniunii, autoritățile au demarat procedura excluderii din Cult a lui Iosif Țon, care era profesor la Seminar. Aflând de acest lucru, Taloș s-a dus la secretarul general al Uniunii, Ioachim Țunea, solicitând oprirea

4 Iosif Țon, *Confruntări* (Oradea: Cartea Creștină, 1999): 11-85. Alan Scarfe, „Romanian Baptists and the State.” *Religion in Communist Lands*, Vol. 4, Nr. 2 (Summer 1976): 15-17.

5 Termen provenind din Ardeal prin transliterarea cuvântului maghiar „tárgyalás” (negociere, discuție pe o anumită temă, confruntare. consiliu despre ceva anume) și folosit peiorativ cu sensul de „gășculiță” sau „bisericuță”.

procedurilor de excludere. El a motivat că problemele semnalate de Țon erau problemele cu care se confruntau în mod real bisericile, iar Țon le-a semnalat la cererea lor. Țunea a refuzat să-l asculte, afirmând că este vorba de „o acțiune dușmănoasă dirijată din exteriorul țării”, categorisind pe cei patru membri ai Tardelașului (Brânzei, Sărac, Geabou și Taloș) cum că erau „țoniști”. În seara aceea, pastorul Taloș a alcătuit un memoriu adresat lui Nicolae Ceaușescu, în care demasca „abuzurile și ilegalitățile comise de Departamentul Cultelor, împotriva bisericilor baptiste”.⁶ După scrierea memoriului, a plecat în vizită la pastorii din țară, pentru a-i invita să-și pună și ei semnătura peste el.

Când am ajuns la Târgu Mureș, am aflat că pastorul avea doi băieți studenți. În timp ce citea memoriul, a început să transpire. Abia atunci am înțeles în ce problemă gravă i-am implicat pe pastori. Dr. Vass a semnat. Un alt pastor, după ce a citit memoriul a spus: „Așteptați puțin, mă duc să discut cu soția”. Când au intrat în cameră, soția lui părea Debora: „Fraților, dacă el nu semnează, pot semna eu?” Am ajuns la Arad, pastorul își pierduse un ochi în război, ne-a spus: „De când v-am așteptat fraților!” Era pastorul Cocian.⁷

Semnat în doar o săptămână de 50 de pastori, memoriul a fost depus la registratura președinției, înainte ca Securitatea să afle despre demers și să-l împiedice. Aceste lucruri se petreceau în vremea când, pe plan internațional, atenția era concentrată asupra *Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa*, deschisă pe 3 iulie 1973 la Helsinki, continuată apoi la Geneva, din 18 septembrie 1973. Similar, la Washington erau în derulare tratativele pentru acordarea de către SUA a clauzei națiunii celei mai favorizate României. În acest context, Ceaușescu a răspuns că trebuie să fie respectate drepturile constituționale ale baptiștilor. Era prima oară când regimul bătea în retragere, în fața revendicărilor unui cult religios.⁸ Câștigul major a fost încetarea de facto a „reglementării” serviciilor religioase, impusă în

6 Taloș, „Biserica și securitatea”, 4. Țon, 14; 22-24. Daniel Brânzei, *Amintiri cu sfinți*, vol. I (Arad: Multimedia, 2002), 127-134.

7 Taloș, „Biserica și securitatea”, 12.

8 Taloș, „Biserica și securitatea”, 4. Țon, 14; 22-24. Brânzei, *Amintiri cu sfinți*, vol. I, 127-134.

1954, cu 20 de ani în urmă. Începând cu 5 ianuarie 1974, programul întrunirilor s-a schimbat radical, întâlnirea de sâmbătă seara fiind mutată vineri, iar duminica s-a reintrodus serviciul de seară, între orele 18-20. La Brăila, schimbarea s-a operat abia pe 25 ianuarie, după întoarcerea de la București a lui Ioan Ciortuz și Nicolae Piroșcă, care fuseseră informați la Comunitate despre aceste modificări.⁹ Joia era repetiție de cor, iar sâmbăta a fost plasată cea de orchestră.

Abolirea „reglementării” n-a venit din bunăvoința autorităților. Se ridicase o generație nouă de pastori și lideri spirituali, care începuse să solicite, curajos, libertate religioasă. În multe biserici, schimbarea a avut un caracter extrem de semnificativ. Talos menționa:

A început deștelenirea! Cei mai mulți pastori și credincioși, îndeosebi tinerii, au înțeles că nu mai suntem în „mâna lor” ci în mâna lui Dumnezeu. Mulți s-au eliberat de obligațiile asumate față de Securitate, au îndrăznit să trăiască și să acționeze liber. [...] În bisericile baptiste din România adia vântul de primăvară al trezirii spirituale. Ne eliberasem de teamă! Ne recâștigasem demnitatea! Creștini din alte țări priveau cu admirație la bisericile din România. Casele de rugăciune erau arhipline, mai ales în săptămânile de evanghelizare. Totuși, activitatea bisericilor era restrânsă în interiorul caselor de rugăciune. Iar unii au continuat să plătească un preț pentru dedicarea lor față de Hristos, fie la serviciu (în cazul membrilor bisericilor) fie chiar cu atentate la viața și reputația pastorilor considerați dizidenți¹⁰.

De la plecarea lui Trif, comitetul a solicitat Uniunii un alt pastor. Au fost propuse mai multe persoane, dar nimeni nu a fost de acord să se mute la Brăila. Aflat la București, pentru a invita liderii Uniunii la sărbătorirea semicentenarului, Iacob Sezonov i-a propus lui Ioan Râncu să vină la Brăila ca pastor, dar nu s-a concretizat nimic.¹¹ Într-un timp, biserica a beneficiat de slujirea unor predicatori aflați în vizită, precum Păiș, Găvăgină, Vasile Brânzei, cât și a unor seminariști. În

9 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 2 al ședinței comitetului din 15 ianuarie 1974”.

10 Talos, „Biserica și securitatea”, 4-5.

11 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 11 al ședinței comitetului din 22 octombrie 1973”.

vacanța de Paști, a făcut practică la Brăila un seminarist aflat în anul terminal. Iosif Ștefănuți (1948-2010), fiindcă despre el e vorba, a fost oferit și a acceptat să vină ca pastor, după absolvire.¹² Alegerea lui s-a făcut în Adunarea Generală din 5 mai 1974, condusă de Ioan Ciortuz, secretar de zi fiind Iosif Ciucă. A existat o singură abținere și niciun vot împotriva.¹³ Fiindcă pe 16 iunie era serbarea de absolvire a promoției din acel an a Seminarului, comitetul a desemnat o delegație formată din Nicolae Piroșcă, Axente Titarenco și Constantin Done, care să participe la eveniment, ca încurajare pentru tânărul pastor.¹⁴

Până la sosirea lui Ștefănuți, pe 24 iunie, comitetul a decis construirea unui postament pentru cor și orchestră, în trepte, pentru a permite coriștilor și orchestranților să fie așezați cu fața spre sală, nu spre amvon. Modificarea a fost efectuată extrem de repede.¹⁵

Angajat cu data de 1 august 1974,¹⁶ Ștefănuți a fost luat în lucru de Securitatea Brăila, încă dinainte de a-i veni aprobarea repartizării de la Departamentul Cultelor, interceptându-i-se corespondența, după cum arată dosarul¹⁷ lui de la CNSAS.¹⁸ Născut la Goleț, Caraș Severin, într-o familie de credincioși bapțiști, Ștefănuți a simțit de tânăr chemarea pentru slujire. A intrat în dizgrația autorităților și a pastorului bisericii, care era și președinte de Comunitate, fiindcă a organizat un grup de studiu biblic „neautorizat” cu tinerii. Din acest motiv i-a fost refuzată recomandarea, pentru a participa la admiterea de la Seminar. În mod miraculos, a fost acceptat totuși, chiar și fără examen. Asta fiindcă fusese remarcat de președintele Uniunii, Cornel Mara, pe timpul efectuării stagiului militar, în Brașov. Cum Departamentul Cultelor n-a aprobat admiterea la Seminar a ambilor

---

12 Iacob Sezonov, 21-22.

13 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 10 al ședinței comitetului din 6 mai 1974”.

14 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 11 al ședinței comitetului din 10 iunie 1974”.

15 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 12 al ședinței comitetului din 24 iunie 1974”.

16 Iacob Sezonov, 22.

17 Accesul la dosar i-a fost acordat autorului acestei lucrări de d-na Mia Ștefănuți. Întrucât e vorba de mii de pagini, care nu au fost păstrate conform volumelor originale, nu a fost posibil de identificat din ce volum a făcut parte fiecare filă, dintre cele cel puțin 7 câte au fost, ca atare, la referința de la subsolul paginii, în loc de «Volum, filă / file» a fost precizat titlul și data fiecărui document citat.

18 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S / 168 / 11 iulie 1974, I.J. Brăila, Securitate.

frați Teutsch, fiindcă erau atât frați de trup, cât și etnici germani, a fost păstrat pe listă doar Harald Teutsch. Pentru locul rămas liber, Nicolae Covaci și Cornel Mara, liderii de atunci ai Uniunii Baptiste, precum și Ioan Bunaciu, directorul Seminarului, au decis de comun acord să-l cheme pe Ștefănuți, despre care știau că ar fi vrut să participe la examen.¹⁹ Încă din timpul studiilor, el s-a căsătorit cu Mia, cea care i-a stat alături în lucrare și l-a susținut până la capăt. A început Seminarul în 1970, alături de alți 11 colegi, dintre care trei erau maghiari și unul german. Coleg de cameră i-a fost Petru Dugulescu, cu care a legat o strânsă prietenie, la fel și cu tânărul profesor Vasile Al. Taloș, pastorul bisericii «Mihai Bravu». Grupa lor l-a avut ca diriginte pe Petru Belicov, un credincios devotat și matur, care i-a fost mentor. În ultimii doi ani de studiu l-a avut ca profesor pe Iosif Țon, recent întors de la Oxford.²⁰

Pe 8 septembrie 1974, biserica a girat intrarea lui în pastorație. Carnetul de pastor i-a fost înmănat de către Ioan Bolea, care avea și misiunea de a-l prezenta inspectorului de la Culte. Pentru comisia de ordinare, Ștefănuți a solicitat prezența foștilor săi profesori, Ioan Bunaciu, Vasile Al. Taloș și Iosif Țon. Comitetul i-a invitat și pe Țunea, de la Uniune, respectiv pe Bolea, de la Comunitate. Pe 9 septembrie, la ședința de comitet mixtă, cu comitetul bisericii din Galați, au participat Bolea și Florea Simionescu, precum și împuternicitul de la Culte, Marinescu. Acesta a adus vestea că, în urma unei percheziții, secretarul bisericii, Iacob Sezonov, era cercetat penal, fiindu-i găsite benzi de magnetofon și tipărituri străine. Din acest motiv, Marinescu a solicitat scoaterea lui din comitet, măsură căreia i s-au opus atât Bolea, cât și Ștefănuți. Aceștia au solicitat a se aștepta mai întâi terminarea cercetărilor. Cu toate acestea, Iacob Sezonov a declarat că, până la terminarea cercetărilor, era mai bine ca el să se retragă.²¹ În ciuda promisiunilor ulterioare ale lui Ioan Bolea, secretarul Comunității, și ale lui Cornel Mara, vicepreședintele Uniunii, că vor

---

19 Iosif Ștefănuți, „Har, Slujire și Suferință”, în *Almanah Mesaj 2010* (Arad: Carmel Print, 2010), 124-125.

20 Dugulescu, 64-65.

21 ABCBSTB, „Procesele verbale nr. 14 și nr. 15 ale ședințelor comitetului BCB Brăila din 2 septembrie 1974, respectiv 9 septembrie 1974”.

interveni la autorități în favoarea secretarului bisericii, „aportul lor s-a consumat prin tăcere”. Din acest motiv, în decembrie 1974, invocând starea de sănătate și faptul că se afla sub cercetare penală, Iacob Sezonov și-a dat demisia din comitet. Secretar a devenit Nicolae Piroșcă, iar locul lui în comitet a fost luat de Odisei Chirilă.²²

Ordinarea lui Ștefănuți a fost efectuată pe 22 septembrie 1974, de pastorii Ioan Ordeanu, președintele Comunității de București și președintele comisiei de ordinare, Ioan Deducă din Constanța, Ioan Dinu din Tulcea și Ioan Bolea, secretarul Comunității de București și secretarul comisiei de ordinare.²³ Nici Țon și nici Taloș n-au primit undă verde să facă parte din comisie, așa cum dorise Ștefănuți.

Debutul lucrării sale a fost unul în forță. La două săptămâni de la ordinare, pe 6 octombrie 1974, Ștefănuți a organizat un prim botez, cu 31 de candidați.²⁴ Acesta s-a desfășurat cu toată împotrivirea inspectorului pentru Culte. Marinescu solicitase atât limitarea drastică a numărului candidaților, cât și o listă completă cu numele, adresa, ocupația și apartenența politică a lor. Ambele cereri au fost refuzate de pastor. Inițial, inspectorul a aprobat botezul a 9 persoane. Prin negocieri, numărul a crescut la 18 dar, în ziua botezului, Ștefănuți și-a asumat riscul și i-a botezat pe toți 31. Printre alții, au primit botezul Ionel și Zenovia Chivoiu, Dănuț Boingeanu, Sica și Viorel Mustață, Niculina (Nina) Oancea, Margareta Goșa, Ionatan Piroșcă, Anghel Răducanu, Honorina Sezonov, Stana și Dumitru Marcu, precum și soții Teofil și Dorița Lup, care sosiseră la Brăila din județul Mureș. A fost prima oară când un pastor al bisericii a ignorat fățiș cerințele împuternicitului de la Culte. Chemat a doua zi la Securitate, a fost tracasat și hărțuit vreme de două luni, fără a se ajunge la vreun rezultat. În final, a fost convocat la Departamentul Cultelor, împreună cu președintele Uniunii, Nicolae Covaci. Acesta a încercat aplanarea

---

22 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 21 al ședinței comitetului BCB Brăila din 2 decembrie 1974”. Iacob Sezonov, 22-23.

23 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/SA/518/ 23 sept. 1974, M.I., Insp. Jud. Brăila (securitate). ABCBSTB, „Proces verbal al comisiei de ordinare, nr. 320 din 22 septembrie 1974”.

24 Iacob Sezonov, 23. ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/MN/559/ 9 oct. 1974, Insp. Jud. Brăila.

situației, spunând că pastorul era tânăr și fără experiență, dând asigurarea că va fi mai atent în viitor. În ciuda acestei „mâini de ajutor”, Ștefănuți a rămas ferm pe poziție, afirmând că datoria lui este să predice Evanghelia și să boteze pe toți cei care cred în Isus. Inspectorul general din Departament, Iulian Sorin²⁵ (1926-2013), i s-a adresat de pe o poziție de forță. „Ar trebui să te destituim acum, ca să nu avem probleme în viitor, dar și noi credem în îndreptarea omului...” i-a spus acesta, avertizându-l să nu cumva să mai repete „greșeala”.²⁶ Fiindcă nu și-a luat angajamentul că va acționa diferit pe viitor, acest lucru i-a asigurat o relație dificilă cu Securitatea, care a fost constant pe urmele lui, până la Revoluție.

Un colaborator de nădejde i-a fost pastorul Petru Dugulescu, prieten bun, cu care fusese coleg de cameră la Seminar și care activa la Hațeg. Mai aproape însă erau membrii *Tardelașului*, care i-au oferit suport moral și un model pozitiv. Întinsă pe-atunci de la Craiova la Botoșani, Comunitatea Baptistă de București nu era lipsită de probleme și frământări, dar oameni ca Iosif Sărac, Pascu Geabou, Vasile Brânzei și Vasile Taloș au fost persoane pe care s-a putut bizui și sfătui, în lupta surdă cu Departamentul Cultelor.²⁷ De altfel, aceștia l-au cooptat și pe mai tânărul lor coleg în *Tardelașul* lor.

În anul 1974, autoritățile au decis dezafectarea Cimitirului Evanghelic, unde aveau un sector și bapțiștii, încă din 1947. Un an mai

---

25 Personaj controversat, s-a născut ca Iulius Silberstein, în familia unor evrei din Galați. După război, și-a schimbat numele în Iulian Haim Sorin. Membru PCR din 1945, a fost comisar la Prefectura Poliției Capitalei, de unde a fost preluat în Securitate. A avansat până în 1961 la gradul de maior, fiind decorat de nenumărate ori. Având mama și alte rude în Israel, a fost trecut în rezervă în 1961, cu gradul de colonel. A fost încadrat imediat ca Inspector principal în Departamentul Cultelor, unde a ajuns în 1973 director adjunct al Direcției Relații Culte. S-a pensionat în 1986, devenind mâna dreaptă a șef rabinului Moses Rosen. A deținut sumedenii de funcții și după Revoluție, inclusiv cea de președinte ad-interim al Federației Comunităților Evreiești din România, între 2004-2005. A fost decorat, pe 8 octombrie 2009, de către Traian Băsescu, cu Ordinul Meritul Cultural în grad de Mare Ofițer, categoria G - Culte. Pentru mai multe detalii despre Iulian Sorin, vezi: Adrian Nicolae Petcu, „Activitatea Departamentului Cultelor în atenția Securității (1970-1989)”, *Caietele CNSAS*, Anul II, nr. 2 (2009): 76.

26 Iosif Ștefănuți, „Har, Slujire și Suferință”, 127-128.

27 Iosif Ștefănuți, „Har, Slujire și Suferință”, 129.

târziu, cimitirul a fost mutat în Chercea, pe fostul amplasament fiind construite blocuri din cartierul Obor. Tot în acel an, pe 17 noiembrie, a avut loc cununia religioasă a lui Doru și Lenuța Verona.²⁸

Odată cu preluarea pastorației bisericii din Brăila, Ștefănuți a preluat și biserica din Galați, precum și filiala de la Bărăganu. Având în vedere că în Făurei existau câțiva credincioși, el a întreprins demersuri, din anul 1975, pentru deschiderea unei filiale.²⁹ Tot în acea perioadă, a inițiat un demers misionar în comuna Răcoasa, din județul Vrancea, unde locuiau rude ale familiei Done Constantin.³⁰ Ca urmare, patru persoane din familia Bîra au fost botezate la Brăila, în acel an. Ulterior și alte persoane din Răcoasa au fost botezate, tot grupul fiind transferat după Revoluție la Panciu, unde a fost formată o biserică.

Prima Adunare Generală prezidată de Ștefănuți, desfășurată pe 28 februarie 1975, a marcat un record de participare, pentru întâia oară fiind prezenți peste 100 de membri, mai exact 135. În unanimitate, a fost votat un program amplu de lucrări de reparație și modernizare a clădirii bisericii. S-a decis construirea unui grup sanitar adecvat, schimbarea gardului de lemn cu unul metalic, lucrări de tencuire, vopsire și zugrăvire, mare parte efectuându-se prin voluntariatul membrilor.³¹ Autorul acestor rânduri își amintește cum a fost repartizat să chituiască și vopsească una dintre ferestrele mari ale clădirii, având drept coechipier tocmai pe tânărul pastor, situație intimidantă pentru un adolescent introvertit de 13 ani!

O a doua Adunare Generală a urmat pe 20 aprilie 1975, cu participarea președintelui Comunității de București, Ioan Ordeanu. Noul comitet era format din: Ioan Ciortuz, Constantin Done, Dumitru Mihăilă, Cristache Mustață, Odisei Chirilă, Ieremia Popescu, Opișan Cojocar, Valeriu (Vali) Sezonov și Nicolae Piroșcă.³² Comitetul a rămas pentru multă vreme într-o formulă aproape identică cu aceasta. Pe 21 mai 1975 a fost înmormântată Elisabeta Ciucă, ai cărei toți cei opt

---

28 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 20 al ședinței comitetului din 11 noiembrie 1974”.

29 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. SN/P/224/ 10 apr. 1975.

30 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/N.P./239/ 15 apr. 1975.

31 ABCBSTB, „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila din 28 februarie 1975”.

32 ABCBSTB, „Proces verbal nr. 5 al A.G. a BCB Brăila din 20 aprilie 1975”.

Botez 27 iulie 1975

copii, crescuți în această biserică, erau credincioși. Acest eveniment a prilejuit prima vizită la Brăila a lui Vasile Al. Taloș, pastorul bisericii «Mihai Bravu» din București. Pe 20 iulie 1975 a fost înmormântat ultimul dintre cei trei fondatori ai bisericii, Costache Dobre. Impresionantă a fost, cu această ocazie, predarea fiului său, Teodor, el însuși un om în vârstă, care din tinerețe întrerupsese orice legătură cu biserica. O săptămână mai târziu, pe 27 iulie, a fost organizat cel mai mare botez din istoria bisericii, cu 41 de persoane. Printre cei botezați s-au aflat Dora Ciucă, Gabi Coteț, Viorel și Doina Lup, Emanuel și Magdalena Piroșcă, Teodor Dobre, Corneliu Boingeanu, Georgeta Neațu, Anghelina Duminică, Gheorghe și Paraschiva Guzu, Florică și Gigi Bratu, Maria și Alexandru Mocanu, precum și Luca Pătrașcu. Alături de Ștefănuți a oficiat Pascu Geabou, pastorul bisericii din Alexandria.³³ Botezul a înfuriat Securitatea și conducerea Cultului, deranjate că tânărul pastor a nesocotit iar cerințele împuternicitului pentru Culte. Marinescu dorise limitarea la un număr mult mai mic al candidaților, solicitând în avans lista acestora. Ambele solicitări au fost ignorate de Ștefănuți, deși a fost amenințat cu destituirea și cu

---

33 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

represalii serioase. Pe marginea Notei Informative obținută de la o „sursă”, maiorul Nichiforescu Anghelache (1935-2011),³⁴ ofițerul care coordona „activitatea informativă” legată de Culte, la Securitatea din Brăila, nota:

Cele relatate de această sursă se verifică și prin inspectorul de la Departamentul Cultelor. În plus, inspectorul ne mai relatează că Ștefănuț Iosif a făcut aceste botezuri fără să aibă aprobarea prealabilă, mai ales că din cele 40 de elemente baptiste 20 sînt ortodoxi (sic!). Din discuțiile pe care insp. Marinescu le-a avut cu Ștefănuț Iosif a rezultat că el a primit îndrumări ca să facă botezuri și să nu (le) semnaleze inspectorului, de la secretarul Uniunii pe nume Țonea. A refuzat să dea în scris inspectorului cele spuse de el. Cele de mai sus, vor face obiectul întocmirii unui raport care va fi înaintat la Direcția I cu propunerea de a se lua măsuri de sancționare a secretarului Țonea³⁵ și a pastorului Ștefanuț Iosif.³⁶

A urmat o altă chemare la ordine. Ștefănuți nu doar că a rămas pe poziție, dar a păstrat asupra lui toată povara, nevrînd să-și încarce soția cu problemele sale, după cum rezultă din corespondența ei cu mătușa pastorului, Maria Cazacu, interceptată de Securitate:

...am întârziat cu răspunsul deoarece am vrut să-ți scriu mai multe despre situația lui Ștefi. Totuși nici astăzi nu știu încă nimic.

-
- 34 Conform fișei personale de la CNSAS, s-a născut la Brăila pe 23 martie 1935, fiind fiul lui Iacov și Vochița Nichiforescu. A lucrat în Securitate din anul 1955 la Suceava și Dorohoi. Mutat la Brăila în 1968, în cadrul Serviciului I al Securității, a fost avansat maior în 1975, pentru ca să ajungă locotenent colonel în 1978, grad mare având în vedere că avea doar studii medii. Fișa de la CNSAS specifică că a trecut în rezervă în 1987, dar probabil a fost doar o mască, știm sigur că el era încă activ în toamna anului 1988, așa cum rezultă chiar din dosarul de urmărire informativă a pastorului Ștefănuți. Sau poate Nichiforescu făcea voluntariat! Vezi: Cadre ale Securității, s.v. „Nichiforescu Anghelache”, CNSAS, accesat 1 august 2017, http://www.cnsas.ro/cadrede_securitatii.html. ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambientală «Ștefancu»”, 7.11.1988.
- 35 Securității au făcut adesea confuzie, în dosarul lui Ștefănuți, între Ioachim Țonea și Iosif Țon. Nu suntem siguri care dintre cei doi l-a sprijinit în această direcție, dar bănuim că e vorba de Iosif Țon, deși referirea e la secretarul Uniunii.
- 36 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă Informativă”, Dos. nr. 1409/0020/ 9 aug. 1975.

Miercuri dimineață a fost acolo, iar după masă a plecat la București și s-a întors abia vineri seara. El nu mi-a spus nimic, zice că cei de acolo nu i-ar fi făcut scandal. Pînă în prezent, lucrurile se prezintă bine. Numărul celor ce vin la biserică crește, biserica aproape întotdeauna este plină, deci Cuvîntul Domnului se vestește cu și mai multă putere și Lucrarea Lui se face în pofida celui rău...³⁷

O notă informativă, de la sursa „Militaru” din București, aruncă mai multă lumină asupra acestei situații. Conducerea Comunității de București, formată din Ordeanu, Bolea și Țunea, a amânat o ședință importantă a comitetului Comunității, care trebuia să stabilească ordinea de zi a Adunării Generale electivă. Amânarea a intervenit la solicitări exterioare, de la Departament. Pastorul Vasile Brânzei a discutat cu Ordeanu și Bolea, luni 11 august, solicitându-le ca, „dacă nu mai pot reprezenta și susține interesele Comunității, să demisioneze”. A doua zi, un grup mai mare de pastori s-a prezentat la Comunitate, într-o consfătuire ad-hoc cu cei din conducere, în care Sărac, Brânzei și Taloș susțineau că „Uniunea și Departamentul nu au ce se amesteca în problemele Comunității”, nefiind nevoie de aprobarea lor pentru organizarea ședinței. Între timp a sosit de la Brăila și Ștefănuți. Acesta le-a spus amănunțit, cum Securitatea din Brăila l-a chemat „să-l cerceteze” în urma unui botez, cerându-i „să ducă acolo actele bisericii”, iar ofițerul „a țipat la el și a bătut cu pumnul în masă”. Țunea l-a oprit imediat, cerându-i să facă o relatare scrisă, pe care a alcătuit-o împreună cu Taloș. „Aceștia trei au adus învinuiri securității din Brăila, spunând că nu au dreptul să se amestece în probleme religioase și că a făcut abuz în serviciu.”

În timp ce discutau ei, pastorul Sărac a fost chemat la telefon de Iosif Țon, căruia i-a comunicat că „avem un caz nou”, povestind în detaliu despre situația lui Ștefănuți.³⁸ Odată clarificate pozițiile, plin de îndrăzneală, pastorul Ștefănuți a chemat pentru a predica la servicii de evanghelizare pe unii dintre cei mai curajoși și devotați pastori din

---

37 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/N.P./549/ 18 aug. 1975.

38 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Informativă „Militaru” către lt.col. Enescu C., 19.08.1975.

țară. Pe 12 septembrie 1975 a predicat la Brăila pastorul Gavrilă Crișan, pe 10 octombrie Relu Gacea, pe 17 octombrie Liviu Olah, pe 24 octombrie Marcu Nechifor, pe 21 noiembrie Pascu Geabou iar pe 13-14 decembrie, Iosif Țon. În plus față de această „planificare”, inspectorul Marinescu informa că Ștefănuți lua cu el un grup de tineri brăileni, de fiecare dată când predica la Galați, iar când predica la Brăila, invita tineri din Galați. Asemenea deplasări erau interzise de circulara Uniunii nr. 323, din 20 mai 1968, pe care o discutase cu pastorul, „dar acesta nu vrea să țină cont de nimic”. De aceea, Marinescu propunea conducerii cultului „măsuri de lichidare a acestor practici și sancționarea pastorului Ștefănuți”.³⁹

Securitatea Brăila a mai informat pe cea din Bihor despre vizita din 16-18 octombrie 1975 a lui Liviu Olah la Brăila și Galați, notând că acesta a predicat până la orele 22, „depășind ora stabilită prin instrucțiuni”.⁴⁰ Documentul ne oferă un feed-back extrem de valoros: „O serie de elemente tinere care au participat la aceste adunări au afirmat că, de când merg ei la biserică, nu au avut posibilitatea să mai audă o asemenea predică, considerînd-o ca fiind o predică «zguduitoare» și o «înviorare» pentru biserică și ceilalți credincioși.” În paralel, continua monitorizarea atentă a pastorului, în colaborare cu organele de Securitate din alte județe, interceptându-i-se și corespondența. Unele documente de la dosar sunt de noaptea minții! O adresă către Securitatea din Caraș Severin specifica faptul că „numitul Ștefănuț Mihai, din comuna Golet, județul Caraș-Severin, are legături dubioase cu Ștefănuț Iosif din Brăila...”⁴¹ Legătura „dubioasă” dintre tată și fiu era o informare reciprocă, absolut normală, prin corespondență. Dacă adresa respectivă ar fi fost opera vreunui plutonier ageamiu, am putea considera că e un exces de zel, dar ea este semnată de șeful Securității Brăila, lt. col. Ion Simionescu și contrasemnată de Șeful Serviciului I, lt. col. Ruxanda Valerian!⁴²

39 ACNSAS, Dosar I 235032, Christian Marinescu, „Informare”, Dos. 530/0019 din 17.10.1975. Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

40 ACNSAS, Dosar I 235032, Adresa Nr. 102/NA/00/65158/ 17.11.1975.

41 ACNSAS, Dosar I 235032, Adresa Nr. 102/NA/00/61332/ 12.11.1975.

42 Conform fișei de la CNSAS, Valerian Ruxanda (1929-2001) a lucrat în Securitate din 1950, la Serviciul Anchete. A avansat până la locțiitor șef Securitate, deși avea

Între timp, un alt botez cu 18 persoane s-a desfășurat pe 23 noiembrie 1975. Printre cei botezați au fost Eugen Popescu, Adriana și Eugen Ciortuz, Daniela Dinu, Teofil Sezonov, Ichim Marcu și Cornelia Burlacu.⁴³ Inspectorul Marinescu „informa” despre prezența „pastorului străin, anume Corneliu Cocariu din Banat”,⁴⁴ precum și a 30 de tineri din Galați și Tulcea, din totalul de peste 250 de participanți. El reclama că, dintre cei 18 botezați, doar trei erau maturi, restul fiind tineri între 16-22 de ani, tot așa doar opt provenind din familii baptiste, restul din „ortodoxi” (sic!).⁴⁵ A fost poate ultima informare făcută de Marinescu, «omul negru» fiind înlocuit după puțin timp cu Niță Milea.

Între octombrie 1974 – februarie 1976, la Brăila a făcut stagiul militar Benjamin Cocar (1955-2017), fiul pastorului Cornel Cocar din Leșcovița, Banat. Extrem de dinamic și înzestrat, beneficiind de o memorie extraordinară, Beni a lăsat o impresie frumoasă, fiind foarte activ cu tinerii și mereu prezent la serviciile bisericii. Recita din memorie poezii lungi, cu o intonație adecvată, dar și capitole din Biblie, cunoștințele lui biblice fiind cu mult peste medie. Când nu primea învoire în oraș, sărea gardul unității și se schimba în civil la familia Constantin Ciucă, din apropiere, unde intra ca acasă. I s-au confiscat trei Biblii și a fost anchetat, atât pentru propagandă religioasă, cât și pentru răspândire de literatură „subversivă”. Informați că recita la biserică, anchetatorii l-au solicitat să spună o poezie, motiv pentru care le-a declamat cu patos caracteristic, poezia «Baraba», de Costache Ioanid. În anul 2008, în cadrul unui interviu, el mărturisea:

Am iubit biserica de pe strada Dianeii. Am apreciat începuturile lucrării fratelui Iosif Ștefănuți. Îmi aduc aminte de dorința lor de a face o diferență în Brăila, deși inima le era în Banat. Copiii le erau mici și noi eram prieteni cu ei. Țin minte pe fratele Iașa Sezonov, care mă sfătuia ce să fac ca să fiu un bun lucrător. Țin minte pe secretarul bisericii, care avea frate la Reșița, (Ciortuz Ioan – n.n.) băiatul lui a

---

doar studii medii, fiind trecut în rezervă cu gradul de colonel, în anul 1980.

43 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

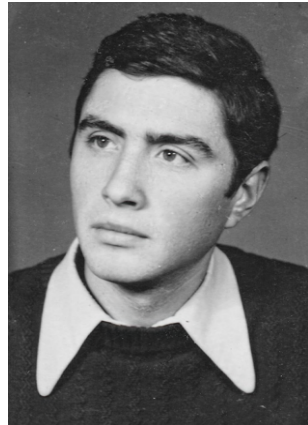
44 Acesta venise la Brăila întrucât fiul său, Benjamin, efectua în oraș stagiul militar.

45 ACNSAS, Dosar I 235032, „Informare”, Dos. 530/0018 din 17.10.1975).

devenit pastor la New York și apoi în Lugoj. Familia Ciucă a fost deosebit de bună cu mine. Țin minte doar cum era atunci casa, nu departe de unitate, voi erați elevi și eu eram „fratele vostru mai mare”.⁴⁶

Evangelizările au continuat susținut și în 1976. Pentru întâia oară, acestea au fost organizate și în timpul săptămânii. De exemplu, cu ocazia Săptămânii Mondiale de Rugăciune, marți 6 ianuarie a predicat Vasile Brânzei de la Biserica «Golgota», București, a doua zi Vasile Taloș, de la «Mihai Bravu» iar o zi mai târziu, pastorul Iosif Sărac de la biserica «Popa Rusu», urmat vineri 9 ianuarie de Pascu Geabou.⁴⁷ Cum se vede, membrii *Tardelașului* găseau metode potrivite pentru a se susține reciproc în lucrare și a aduce înviore spirituală bisericilor.

Pe 8 aprilie 1976 a avut loc înmormântarea Sultanei Mustață, pe 9 mai nunta Elisabetei Ciucă cu Ioan Ardeleanu, din Arad, iar pe 23 mai 1976, un botez cu 28 de persoane. Practic, în doar un an și jumătate, Ștefănuți a botezat 117 persoane. Nici până atunci, nici de atunci încoace, nu a fost egalat recordul în Brăila. Sigur, printre cei botezați au fost și credincioși din Galați, dar acest lucru nu reduce valoarea de simbol. Pe 16 iulie a fost o evangelizare la care au predicat pastorii Costel Dupu și Ioan Trif, pe 26 septembrie a avut loc botezul altor 14 persoane, pe 7 noiembrie a predicat Iosif Sărac iar pe 12 noiembrie, pastorul Ioan Deduică, din Constanța.⁴⁸ Printre cei botezați în 1976 au fost Vasile și Ionel Aliman, Ionel Lup, Anghel Roman, Fănel și Nastasia Șerban, Stana Popa, Sorin Drăgan, precum și Ionel Miu, respectiv Stela

Beniamin Cocar

46 Mihai Ciucă, „Interviu, Beni Cocar”, *ProLogos*, accesat 20 mai 2017, <https://prologos.ro/dale-crestinismului/beni-cocar-mers-pe-urmele-domnului-isus-si-nu-vrut-sa-fac-nici-un-compromis-cu-securitatea/>.

47 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă Informativă”, Dos. nr. 530/0015/ 8.01.1976. Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

48 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

și Ionel Savin, aceștia trei din Vâlcele. Botezul celor din Vâlcele a determinat înființarea unei filiale noi, constituită pe 6 iunie 1976. Printre membrii fondatori s-au numărat Stana și Nicolae Pătrașcu, din Racovița, care erau botezați din 1946, Costea Dumitru, botezat din 1930, Vasilica, Cristina și Stan Miu, toți botezați în 1960, familia Voica și Ștefan Savin, botezați din 1974.⁴⁹ Inspectorul de Culte al județului Buzău a fost informat de înființarea acestei filiale de către Comunitatea de București pe 4 octombrie 1976.⁵⁰ Creșteri au fost înregistrate peste tot, dar cea mai amplă s-a produs la Gropeni.

Primul botezat din Gropeni, în 1938, a fost Stoian Piroșcă. Lucrarea a început să crească abia în 1957, când s-a botezat Radu C. Done (1903-1981), urmat de mulți membri ai familiei sale. Până atunci se mai botezaseră câțiva tineri, precum Nicolae Piroșcă, dar s-au mutat la Brăila, cu serviciul. Întrucât Gropeni este la 30 de kilometri de oraș, în decembrie 1966 au făcut un tabel cu cei cinci membri și 13 aparținători, solicitând bisericii din Brăila să facă demersurile necesare pentru obținerea autorizației de filială, ca loc de întrunire fiind pusă la dispoziție casa lui Radu Done. S-a înaintat o cerere la Comunitate, semnată de pastorul Trif, dar aceasta a rămas fără răspuns.⁵¹ Cum în 1969 numărul credincioșilor botezați din Gropeni se ridica deja la 17, în afară de aparținători, nevoia deschiderii unei filiale a devenit și mai presantă. Ca atare, pe 15 decembrie 1969 biserica a solicitat în scris Comunității eliberarea unei autorizații de filială. Nici atunci nu s-a găsit înțelegere, Departamentul fiind extrem de restrictiv cu acordarea de autorizații pentru filiale sau biserici noi.⁵² Pe 19 aprilie 1974 s-a făcut un proces verbal de constituire a filialei Gropeni, cu 12 membri fondatori, printre care Ion și Alexandra Mocanu, Radu, Ileana, Gheorghe și Constantin Done, Stoian Piroșcă și Radu Rotaru. Erau pe atunci și șapte aparținători, ca loc de întrunire fiind folosită casa lui Ion Mocanu.⁵³ Uniunea a aprobat înființarea filialei din Gropeni,

49 ABCBSTB, „Tabel nominal cu credincioșii din Vâlcele, 30 septembrie 1984”.

50 ABCBSTB, „Adresa nr. 377 din 4 octombrie 1976, emisă de CBCB București”.

51 ABCBSTB, „Adresa nr. 40 din 15 decembrie 1966, a BCB Brăila”, precum și „Tabel nominal cu membrii și aparținătorii domiciliați în Gropeni, dec. 1966”.

52 ABCBSTB, „Adresa nr. 47 din 15 decembrie 1969, a BCB Brăila”.

53 ABCBSTB, „Proces verbal de constituire a filialei Gropeni, 19 aprilie 1974”.

solicitând prin adresa nr. 430 din 9 octombrie 1974 recunoașterea ei de către Departamentul Cultelor. Fiindcă doi ani n-a venit răspuns, Comunitatea de București, prin președintele și secretarul său, Iosif Sărac și Pascu Geabou, a comunicat atât celor din Gropeni, cât și Inspectorului de Culte al județului Brăila, știrea despre înființarea filialei, pe 4 octombrie 1976, conform art. 33 din Statutul Cultului Baptist. După doar patru luni, pe 23 ianuarie 1977, serviciul religios a fost oprit brutal de autorități, credincioșii fiind amendați și întrunirile interzise. Situația lor a fost făcută public la Congresul al XXVII-lea al Uniunii Baptiste din 4-6 februarie 1977, devenind cunoscută și în străinătate. Întrucât nici până la 1 septembrie 1979 nu li se rezolvase situația, Ștefănuți a alcătuit un Memoriu, înregistrat cu nr. 37 în registrul de ieșiri al bisericii. Nici acesta nu a primit răspuns favorabil.⁵⁴

Un material documentar din arhiva Departamentului Cultelor, întocmit în 1979 de împuternicitul Niță Milea, în care era prezentată situația Cultelor în județul Brăila, semnală și pe bapțiștii din Gropeni. Aceștia aveau „o casă de rugăciune neautorizată”, care se afla „la cetățeană Mocanu Alexandrina”. O altă casă neautorizată a bapțiștilor, mai funcționa la „cetățeanul Chiril(ă) Odisei”, din Făurei. De remarcat că Milea a executat și o hartă religioasă a județului. Conform acesteia, în afară de orașele Brăila și Făurei, bapțiștii mai erau prezenți în 13 dintre cele 41 de comune ale județului, anume: Racovița, Vădeni, Măxineni, Movila Miresii, Tudor Vladimirescu, Tichilești, Chiscani, Traian, Viziru, Gropeni, Stăncuța, Bărăganu și Surdila Greci.⁵⁵

În ciuda opacității autorităților, la îndemnul pastorului Ștefănuți, credincioșii din Gropeni au continuat să se întrunească, lucrarea de acolo crescând constant. Autorizarea filialei însă a fost dată abia după Revoluție.

---

54 ABCBSTB, „Adresa nr. 368 din 4 octombrie 1976, emisă de CBCB București”, precum și „Memoriu, nr. 43 din 1 septembrie 1979”.

55 ASSC, Fond Documentar, Diverse 1979, Documentar Brăila, nr. 10.196 / 09.07.1979, neprelucrat.

Frona față de conducerea oficială a Cultului Acutizarea relației cu Departamentul și Securitatea

Aerul proaspăt adus de Țon și opoziția sa curajoasă față de regim, precum și formarea *Tardelașului*, au determinat o schimbare de abordare în rândul multor pastori bapțiști. După *Memoriul celor 50*, Departamentul Cultelor a trecut la acțiuni de denigrare a semnatarilor, atât în biserici cât și în presă, făcând presiuni asupra pastorilor să-și retragă semnăturile de pe document. Ales ca secretar general adjunct, în cadrul celui de-al XXVII-lea Congres al Uniunii Bapliste, desfășurat la București pe 4-5 februarie 1977, pastorul Vasile Al. Taloș nu a primit recunoașterea din partea Departamentului Cultelor. El afirmă că în rândul celor care doreau o schimbare, s-au diferențiat trei poziții:

1. *Poziția Militantă (Radicală), promovată de Pavel Nicolescu prin inițierea ALRC (Comitetul de Apărare a Libertății Religioase și de Conștiință), care și-a propus demascarea prin orice mijloace (inclusiv Europa Liberă) a abuzurilor autorităților comuniste și ale liderilor Uniunii Bapliste;*
2. *Poziția Rezistenței Active, reprezentată de pastorii și liderii care au continuat să lupte, prin mijloacele oferite de Constituție și legi, și care au refuzat să se supună autorităților comuniste, în probleme de credință și practică religioasă;*
3. *Poziția Dialogului cu Statul, care își propunea să obțină drepturi în folosul bisericilor și ale credincioșilor, pe calea negocierii între lideri religioși devotați Evangheliei și reprezentanți progresiști ai comunismului cu față umană.⁵⁶*

La începutul anului 1977, aproape simultan cu solidarizarea lui Paul Goma, cu *Carta 77* din Cehoslovacia, un grup de evanghelici români a alcătuit un raport cu 27 de pagini, intitulat „Culte neoprotestante și drepturile omului în România”. Grupul era format

---

56 Taloș, „Biserica și Securitatea”, 5.

din patru bapțiști: Iosif Țon, Pavel Nicolescu, Radu Dumitrescu și Aurel Popescu; un penticostal: Constantin Caraman și un creștin după Evanghelia, Dr. Silviu Cioată. Aceștia au semnalat încălcările grosolane ale drepturilor omului, la care erau supuși evanghelicii. Documentul a fost multiplicat și difuzat în țară și străinătate, fiind citit inclusiv la «Europa liberă». Pe 3 aprilie 1977 au fost arestați toți. Interogați câte 12 ore zilnic, au fost amenințați și brutalizați fizic, unii fiind bătuți rău, dar în cele din urmă au fost eliberați. Presiunile asupra lor au fost imense, pierzându-și locurile de muncă, cât și dreptul de a mai predica în biserică. În toamna anului 1977, nouă bapțiști conduși de Pavel Nicolescu s-au organizat într-o mișcare de protest, care ulterior și-a luat numele «Comitetul Creștin Român pentru Apărarea Libertății Religioase și de Conștiință»,⁵⁷ cunoscut drept Comitetul ALRC.⁵⁸ Acesta a reprezentat una dintre cele mai autentice mișcări de disidență îndreptate împotriva regimului ceaușist.⁵⁹ Inițial, Nicolescu și ceilalți fuseseră încurajați de Țon. Întrucât ei s-au radicalizat mai mult decât considera acesta necesar, Țon a bătut în retragere, neaderând la Comitet, lucru considerat de unii drept trădare. De fapt, între Țon și Nicolescu era o diferență majoră de opinii și de perspectivă. Nici Aurel Popescu nu a aderat la ALRC, dar Țon și Popescu s-au solidarizat cu aceștia, chiar dacă nu le-au semnat documentele.⁶⁰ Fiindcă unii pastori și credincioși au început să conteste amestecul Departamentului în viața bisericii, dezaproband obediența liderilor Uniunii, a generat o reacție virulentă. Pe 9 martie 1978, Uniunea a trimis o Circulară adresată bisericilor, în care se aducea la cunoștință rezultatul primei întruniri de lucru a Comitetului Uniunii, din 8 februarie 1978. În cadrul întrunirii „s-a constatat în lumina adevărului că, în mai multe biserici s-au produs abateri și încălcări de la buna rânduială a Cultului nostru, care în anumite cazuri au mers până la acte de indisciplină din punct de vedere evanghelic”. Ca urmare se anunța că: (1) Existau persoane

57 Cunoscut în presa de specialitate drept «Comitetul ALRC».

58 Grossu, 128-134.

59 Pentru mai multe detalii despre ALRC, vezi: Alan Scarfe: „Dismantling a Human Rights Movement: a Romanian Solution.” *Religion in Communist Lands*, vol. 7, no. 3 (1979): 166-177.

60 Țon, 136-137; 212-213.

care colindau țara fără „nici o încredințare din partea Cultului, a Comunităților și chiar a Bisericilor din care fac parte”. Acestea „lezează buna rânduială în Bisericile noastre”, preamărind unele persoane și ponegrind pe altele, „îndeosebi pe cei care au încredințări din partea Domnului și a poporului nostru”. (2) Existau persoane care foloseau amvonul bisericilor „ca o tribună de unde vorbesc împotriva Conducerii Cultului, a Conducerilor de Comunități și chiar a Statului”. Ei foloseau rugăciunea „pentru a lovi pe alții, fără niciun respect față de serviciile divine”. (3) Existau persoane venite de la alte culte evanghelice, care au fost primite ca membri, dându-li-se acces la amvon, fiind chiar ordinate. (4) Existau pastori care nu respectau îndrumările date de Uniune și au organizat acte de cult în alte biserici decât cele păstorite de ei. (5) Se vântura ideea că, bisericile, în special cele mari, ar trebui să treacă la independență totală, ieșind de sub supravegherea doctrinară și administrativă a Comunității și a Uniunii. (6) Apariția a „tot felul de cântece care nu au nimic comun cu cântul religios folosit de veacuri în Bisericile creștine nou-testamentale. Astfel muzica ritmică tinde să ia locul muzicii religioase”. (7) S-a constatat existența unor grupuri de tineri, care fără a ține seamă de 1 Petru 5:5, „întreprind anumite acțiuni neconforme cu rânduiala Bisericii, suprapunându-se păstorului și conducerii Bisericii”.

În final, Uniunea recomanda: verificarea drastică a vizitatorilor din alte biserici; interzicerea folosirii amvonului „ca o tribună” contra organelor de stat; oprirea rugăciunilor provocatoare; vigilență față de învățăturile străine; nepermiterea organizării de către alți pastori a serviciilor divine și a studiilor biblice, nici a administrării actelor de cult etc. Documentul era semnat de Cornel Mara, în calitate de președinte și contrasemnat de secretarul general, Pavel Bărbăței.⁶¹ După nici o lună, Mara și Bărbăței au revenit cu o altă Circulară, cu explicații la Circulara precedentă, precizând că „unele persoane din cult au dat acestei scrisori o interpretare care nu corespunde cu adevărul și că ea ne-a fost impusă de Departamentul Cultelor”. Ca urmare, se preciza că „scrisoarea a fost făcută de conducerea Uniunii, aprobată de

---

61 ABCBSTB, „Circulara nr. 243 din 9 martie 1978 a UCCB din RSR”.

Comitetul Uniunii, fără nici o intervenție din partea unor persoane din afara cultului”, având un caracter „strict de uz intern”. Circulara mai solicita pastorilor să ofere bisericilor aceste explicații.⁶² După două săptămâni, Securitatea din Caraș-Severin atenționa pe cea din Brăila:

Din datele pe care le deținem rezultă că un anume pastor baptist – Ștefăniță – (sic!) din Brăila, împreună cu alți pastori din București, Timișoara și Reșița au întocmit un memoriu cu care umblă prin țară spre a fi semnat de adepții cultului pentru a se împotrivi unei circulare a Departamentului cultului baptist (!) care interzice tuturor propagandiștilor de a mai umbla prin țară fără aprobarea prealabilă a forului suprem.⁶³

Nu știm dacă Ștefănuți a fost implicat în acest demers, de-a lungul anilor fiind printre inițiatorii mai multor memorii, dar informația arată starea de nemulțumire și de revoltă existentă atunci între bapțiști, care se manifesta clar pe mai multe paliere.

Pe 6-7 iunie 1978, la ședința Comitetului Uniunii, dedicată ALRC, a fost adoptată o moțiune cu patru puncte principale: (1) nu se recunoștea Comitetul ALRC; (2) conducerea Uniunii se desolidariza de acțiunile ALRC; (3) declara membrii ALRC drept „elemente ce nu respectă disciplina cultului, fiind persoane a căror conduită i-a îndepărtat de principiile credinței baptiste”. Se solicita bisericilor de care aparțineau să ia măsuri disciplinare contra lor; (4) conducerile Comunităților de unde erau cei din ALRC erau solicitate să ia măsuri ca bisericile în cauză să îndeplinească decizia conducerii Uniunii.⁶⁴ În acest context frământat, pe 5 iulie 1978, Comitetul ALRC, care între timp se afiliase la organizația *Christian Solidarity Internațional*, a adresat Consiliului de Stat, Ministerului Justiției, Departamentului Cultelor și Uniunii Baptiste un document cu 24 de revendicări. Acesta era semnat de toți cei 27 de membri, cât ajunsese să numere grupul, care includea acum și un pentecostal, ba chiar și un ortodox. Cerând

---

62 ABCBSTB, „Circulara nr. 371 din 4 aprilie 1978 a UCCB din RSR”.

63 ACNSAS, Dosar I 235032, Adresa Nr. 1/AI/00/251986/ 19 Apr. 1978, M.I., Insp. Jud. Caraș-Severin, Serviciul I.

64 *Îndrumătorul creștin baptist*, Nr. 7-8 (1978): 4. Grossu, 138-139.

imperios „o biserică liberă într-un stat liber”, cei 27 au extins aria revendicărilor. Pe lângă doleanțele evanghelicilor, au cerut restabilirea Bisericii Greco-Catolice și a Mișcării Oastea Domnului, reclamându-se abuzurile împotriva unor clerici și laici ortodocși.⁶⁵

O mișcare de așa îndrăzneală și amploare nu se mai văzuse în epoca comunistă. Motiv pentru care, autoritățile au fost decise să-i frângă aripile din fașă. Modul de represiune a fost însă unic, demascând direcția în care regimul comunist își îndrepta politica religioasă. În materialul său, *Biserica și Securitatea*, pastorul Vasile Al. Taloș dezvăluie cum regimul subjugase conducerea Cultului:

*În 1969, când, la vârsta de 25 de ani, am fost ordonat (hirotonisit) ca pastor al bisericii baptiste „Sfânta Treime” din București, unul dintre liderii Cultului Baptist m-a avertizat că, în 15 ani, toate bisericile minoritare (deci și bisericile baptiste) vor dispărea din România. M-a avertizat să îmi îndeplinesc slujba de pastor în așa fel încât să nu stârnesc furia autorităților de Stat și, astfel, conducerea Uniunii să fie obligată să mă destituie.*⁶⁶

Pe lângă măsurile dure îndreptate împotriva dizidenților și familiilor lor, pentru prima dată, regimul a folosit fățiș conducerea Uniunii, ca un organ de represiune, îndreptat împotriva unora dintre cei mai vrednici credincioși. Nu a fost prin constrângere, ca în 1954, la reglementarea serviciilor. Atunci, chiar și cei mai obedienți lideri au refuzat să se conformeze, chiar cu prețul pierderii funcției. Acum, conducerea s-a raliat pe față autorităților, luând măsuri dure, încălcând grosolan Statutul de funcționare al bisericilor baptiste. Mai tragic este faptul că, și după Revoluție, cei mai mulți considerau că au fost justificați în acțiunile lor, dând vina pe cei din ALRC. Pe 30 august 1978 a avut loc o ședință extraordinară a Comitetului Uniunii, având ca invitați președinții Comunităților care nu aveau reprezentant în Comitetul Uniunii.⁶⁷ Pe ordinea de zi a fost un singur punct: „Analiza anumitor abateri din partea câtorva membri ai Cultului și luarea

---

65 Scarfe, 167-168. Grossu, 134-137.

66 Taloș, „Biserica și Securitatea”, 1.

67 *Îndrumătorul creștin baptist*, Nr. 7-8 (1978): 4-5. Grossu, 138-139.

măsurilor disciplinare care se impun”. Pe 5 septembrie 1978, o Circulară a Uniunii comunica deciziile luate pe 30 august. Amintind că, în februarie 1977, la Congresul Cultului Baptist, a fost condamnată și dezaprobată „metoda de rezolvare a problemelor ce privesc cultul nostru prin trimiterea de scrisori deschise și prin memorii de către persoane care nu au nicio încredințare în cadrul cultului”, fiindcă manifestările de acest gen au produs „mari frământări”, s-a constatat că „unele persoane, încălcând hotărârile Congresului au continuat să trimită asemenea scrisori și memorii, atât în țară cât și în străinătate, denigrând conducerea cultului și autoritățile de stat”. Dorind „a se împiedica producerea unor grave consecințe pentru întregul cult”, Comitetul Uniunii a decis excluderea a 14 persoane, din București, Timișoara, Caransebeș și Zalău, printre care Pavel Niculescu, Ioan Brisc, Petru Cocârțeu, Nicolae Traian Bogdan, Dimitrie Ianculovici și Nicolae Rădoi, „pentru constituirea lor într-o grupare ilegală cu caracter politic, care a aderat la organizații internaționale ne baptiste”, pentru „abatere de la doctrina baptistă și încălcarea hotărârilor Comitetului Comunității Creștine Baptiste Timișoara”. Împreună cu ei a fost exclus Aurel Popescu din București, „pentru faptul că a denigrat și calomniat ani de zile, în scris și verbal, conducerea cultului și autoritățile de stat”, precum și pentru încălcarea angajamentului de a nu mai predica decât în biserica din care era membru.⁶⁸ S-a crezut că măsurile drastice vor inhiba alte acțiuni similare, dar n-a fost așa.

Deși a avut un rol important, Comitetul ALRC nu a putut fi activ o perioadă prea lungă, fiind anihilat de autorități. Membrii Comitetului au suportat o represiune brutală, fiind anchetați, bătuți, închiși, amendați, judecați și condamnați. Măsurile represive au atins cote barbare la Caransebeș, pe 15 octombrie 1978. Liderii reprezentativi au sfârșit prin a emigra în SUA, unde impactul lor a fost relativ modest în anii care au urmat. Tânărul de doar 25 de ani, Nicolae Traian Bogdan s-a ascuns inițial, fiind găsit apoi spânzurat într-un pod din București, cu aparența unei sinucideri. Identificat de tatăl său la morgă, avea ochii scoși și unghiile smulse.⁶⁹ Nu a fost singurul deces suspect.

68 ABCBSTB, „Circulara nr. 950 din 5 septembrie 1978 a UCCB din RSR”.

69 Alexa Popovici, 815. Grossu, 196-202.

Ștefănuți nu a avut chemarea de a se implica într-o opoziție radicală, contra regimului, realizând că aripile îi vor fi frânte, fără a realiza mare lucru. El nu voia să fie erou, ci plănuia creșterea bisericii și a lucrării, avea viziunea unei biserici biruitoare care nu putea fi oprită de regimul ateu. În schimb, s-a asociat grupului de pastori care a ales metoda „rezistenței active”. Aceștia au ales deliberat să facă frondă față de conducerea Cultului, obedientă în fața autorităților, ignorând toate solicitările impuse de Departament. Își riscau conștient slujba și libertatea, dar, dacă ar fi trebuit să plătească acest preț, voiau să-l plătească din râvna lor pentru slujirea Evangheliei și nu dintr-o dizidență cu iz politic. Calculele lor au fost corecte, fiindcă le-a permis să se mențină pe termen lung ca un ghimpe, atât în coasta Departamentului, cât și în cea a conducerii Uniunii, fără a da totuși motive pentru a fi arestați și, eventual, expulzați din țară.

Împuternicitul Cultelor din Brăila, Niță Milea, a avut dificultăți în a localiza poziția exactă a pastorului Ștefănuți. Pe de-o parte, el l-a evaluat în același ton cu Securitatea, caracterizându-l drept „...un element cu tendințe anarhice, participant la diferite acțiuni organizate de elemente extremiste și anarhice din lăuntrul cultului baptist și îndreptate împotriva conducerii baptiste din București, acuzată că «este vândută statului»”. Pe de altă parte, el îl plasează pe Ștefănuți în rândul membrilor ALRC, cel puțin așa se înțelege, deși formularea este deficitară: „El însuși a făcut parte din „Comitetul creștin baptist pentru apărarea credinței baptiste”, ilegal constituit.” Această caracterizare a fost inclusă într-un material documentar, aflat în arhiva Departamentului Cultelor, întocmit în 1979 de Niță Milea, în care era prezentată situația Cultelor din județul Brăila.⁷⁰

Întrucât Seminarul era strict controlat de Departament, care reducea constant cifra de școlarizare și dicta numirea cadrelor didactice, una dintre nevoile majore ale bisericii era cea a instruirii de lucrători și lideri. Acest deziderat a condus la stabilirea de către pastorii români din categoria „rezistenței active”, a unor contacte nemijlocite, cu misionari ai unor organizații din Vest, focalizate pe

---

70 ASSC, Fond Documentar, Diverse 1979, Documentar Brăila, nr. 10.196 / 09.07.1979, neprelucrat.

lucrarea de ucenicie, instruirea în evanghelizare și instruirea în conducere, cum ar fi *Navigatorii*, *Campus Crusade for Christ*, *BEE* etc.

Ștefănuți a colaborat în această direcție, mai întâi, cu organizația «*Navigatorii*».⁷¹ Ovidiu Ghiță povestea cum acesta l-a luat cu el, în ianuarie 1977, la o oră târzie, pentru a vizita o familie din Galați. În casa respectivă a descoperit că se afla un grup de credincioși din Brăila și Galați, împreună cu „Paul” și „Dave”, doi misionari ai *Navigatoriilor*.

*Entuziaști, înțelepți, bine pregătiți și convingători, ne-au provocat și motivat la parcurgerea unui proces de pregătire în evanghelizare și ucenicie, solid și necesar. Era exact ceea ce-mi lipsea, era împlinirea unei așteptări și, ce era mai frumos, era parte din planul pe care Dumnezeu îl avea pentru mine, ca parte din aventura umblării cu El.*⁷²

Cândva, în decursul anului 1978, Ralph Hamburger, directorul pentru Europa de Est al organizației *World Vision International*, cel prin care a venit în România evanghelistul indian Samuel Kamaleson, l-a adus la București pe Nelson C. „Bud” Hinkson, coordonatorul pentru Europa de Est al *Campus Crusade for Christ*. Acesta s-a întâlnit cu un grup de pastori români, anume cu Taloș, Sărac, Geabou, Vasile Brânzei, Buni Cocar, Ștefănuți și Hnatiuc. Aflând de la aceștia despre setea după Cuvântul lui Dumnezeu din România, Hinkson l-a adus pe profesorul de teologie Dr. Joseph C. „Jody” Dillow, absolvent al *Dallas Theological Seminary*. Jody și soția lui, Linda Dillow,⁷³ s-au dedicat pregătirii de lideri evanghelicici în Europa Răsăriteană, aducând în

71 *The Navigators*, organizație creștină fondată în 1933 de Dawson Trotman. Pe când Billy Graham era la începutul lucrării sale, el i-a solicitat lui Trotman ajutorul pentru a dezvolta un program de creștere spirituală pentru noii convertiți din campaniile de evanghelizare. *Navigatorii* au lucrat în România între 1975-1989.

72 Ovidiu Ghiță, „Cum a început totul”, în *Almanah Mesaj 2010* (Arad: Carmel Print, 2010), 147.

73 Linda Dillow este o foarte cunoscută scriitoare creștină, care a slujit împreună cu soțul ei, vreme de 17 ani, ca misionară. A publicat peste 20 de cărți creștine, unele dintre ele fiind traduse și în limba română. Linda conferențiază în toată lumea, inclusiv în România. Jody Dillow este profesor de teologie sistematică și autor al mai multor cărți. În 1978 s-a mutat cu soția lui la Viena, fondând organizația BEE. Cei doi au rămas în Viena timp de 14 ani, perioadă în care au călătorit intens în România pentru implementarea acestui program. Vezi: „Jody Dillow – Bio”, *Grace School of Theology*, accesat 12 mai 2016, <http://www.gsot.edu/jody-dillow-bio/>.

Grup de pastori împreună cu Samuel Kamaleson, în curtea bisericii «Popa Rusu», București - cca 1983

România profesori care au implementat programul *B.E.E.* (Educație Biblică prin Extensie). Taloș a fost primul coordonator al lucrării *B.E.E.* în bisericile baptiste din țară și cel care a facilitat extinderea lucrării spre celelalte confesiuni evanghelice.⁷⁴ La început, un grup de pastori, inclusiv cei menționați mai sus, au trecut prin program, fiind instruiți în secret de misionari și profesori străini. Ulterior, după 1980, întrucât viziunea *B.E.E.* prevedea dezvoltarea unor centre de pregătire biblică și teologică bazate pe biserica locală, Ștefănuți și-a asumat responsabilitatea înființării unui asemenea centru la Brăila. Astfel a inițiat un grup de studiu, format din 14 persoane, destinat echipării pentru slujire.⁷⁵ Din acest grup au făcut parte, printre alții, Aurel Gacea, Ionel Chivoiu, Viorel Candreanu, Victor Tărniceriu, Filip Gigel, Vasile Aliman etc. Toți membrii grupului au ajuns pastori și misionari.

În 1979, șeful Securității Brăila, colonelul Craiu I. Rizea a căzut în dizgrație, „pentru săvârșirea unor abuzuri în muncă”, dar și din cauza stabilirii cumnatului său în RFG.⁷⁶ Un timp, activitatea informativă s-a

74 Vasile Alexandru Taloș, „Pasiunea pentru biserica locală. Moștenirea educației biblice subterane.” în *Almanah Mesaj 2010* (Arad: Carmel Print, 2010), 136-137.

75 Iosif Ștefănuți, „Har, Slujire și Suferință”, 129-130.

76 Elis Neagoe-Pleșa și Liviu Pleșa, *Securitatea: structuri-cadre, obiective și metode*, vol. II (1967-1989), (București: Editura Enciclopedică, 2006): 224.

diluat. Dosarul pastorului conține fragmente memorabile, denotând, ori disperarea securiștilor de a avea ceva activitate, ori o ironie fină din partea unor informatori. O notă informativă a „sursei” Sebastian Ion, din 22 aprilie 1980, consemna în mod ireal versete din Biblie:

În ziua de 21 martie 1980, între orele 18-20, sursa a fost la adunare, la biserica baptistă din orașul Brăila. Aici a predicat pastorul Ștefănuț Iosif, care, în cuvântul său a spus că, întrucît lumea cu înțelepciunea lor (sic!) nu l-a cunoscut pe Dumnezeu, acesta a găsit ca singura cale care să mîntuiască pe credincioși, propovăduirea crucii, prin trimiterea lui Cristos pe pămînt, care ar fi chinuit pentru noi. Ștefănuț mai spunea că lui nu-i este rușine de Evanghelia lui Cristos, deoarece ea este puterea lui Dumnezeu, pentru mîntuirea fiecărui om de pe pămînt, care crede în Dumnezeu.⁷⁷

Nichiforescu nota sec, pe marginea notei informative, fraza tip: „Informatorul a primit sarcina să discute cu Ștefănuți Iosif pentru a stabili concepțiile sale politice prezente.” Lucrurile n-au rămas așa.

Dacă până atunci, pastorul a fost supravegheat prin D.U.I. (Dosar de urmărire informativă), care presupunea „doar” interceptarea corespondenței, dirijarea unor informatori și schimb de informații cu inspectorate din alte județe, pe 13 octombrie 1980, Nichiforescu înainta un raport cu propunerea de instalare a mijloacelor T.O. (tehnică operativă)⁷⁸ de tip I.C.D.T. (Interceptarea convorbirilor și discuțiilor interioare prin intermediul telefonului). Erau vizate, atât convorbirile telefonice, cât și discuțiile ambientale din zona adiacentă aparatului de telefon, în perioada 25.10.1980 – 31.12.1980. De interes major erau natura legăturilor cu „emisarii bapțiști veniți din străinătate”, primirea de „materiale mistico-religioase” editate în străinătate, precum și „concepțiile sale politice prezente”. Cu această ocazie, pastorului i s-a atribuit un nume conspirativ, „Ștefancu”.⁷⁹

Solicitarea a fost aprobată, instalarea fiind simplă. Întrucât pastorul depusese o cerere în iunie 1980 pentru instalarea unui post

77 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă Informativă, sursa Sebastian Ion”, Dos. nr. 2165/00141/ 22.04.1980.

78 Presupunea amplasarea unei instalații de ascultare și înregistrarea audio

79 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” 2/NA/00800 din 13.10.1980.

telefonice, acestea i s-a dat undă verde. Dezafectarea tehnicii de interceptare urma să fie efectuată prin inducerea unui „deranjament” postului telefonic, care solicita intervenția tehnicianului. Nu a mai fost cazul dezafectării, prelungindu-se *sine die* interceptarea.⁸⁰

Planul de măsuri prevedea că, în cazul sosirii unor „emisari străini”, să fie activate echipe speciale de filaj, pe perioada în care aceștia se aflau în Brăila.⁸¹ Rapiditatea cu care a fost aprobată instalarea telefonului n-a trecut neobservată. Convorbirea de pe 1 noiembrie cu Dugulescu arată că cei doi intuiau semnificația. (Legendă: P. - Petru Dugulescu, apelat „Peter” de către Ștefănuți; O. - Obiectiv: Ștefănuți)

P. Ce faci?

O. Mai bine. Uite să-ți dau și eu nr. de telefon...

P. Ce vorbești, ai telefon acasă?

O. Da, 33134.

P. Să iau un creion...33134. Mă bucur. Ai avut cerere depusă?

O. Da, am avut. Mi l-au pus cam repede...

P. Peter se râde ironic... (sic!)

O. Și interesăți, da nu este nimic, este bine că îl avem.

*P. Peter din nou râde.*⁸² (relatarea și sublinierile aparțin lucrătorului de Securitate – n.n.)

La 1 decembrie 1980, securiștii îi creionaseră un portret robot, menționând printre legăturile lui pe Liviu Olah și Benjamin Cocar: „Este pastor al cultului baptist din Brăila, cunoscut ca un element fanatic. Întreține relații suspecte cu emisari ai cultului baptist din SUA și Franța. Semnalat că ar avea creat (sic!) un canal prin intermediul căruia primește materiale mistico-religioase editate în străinătate.”⁸³

---

80 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0015570/1 din 16.10.1980.

81 ACNSAS, Dosar I 235032, „Plan de măsuri”, Dos. 530/801 din 23.10.1980.

82 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 06.10.1980.

83 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă” nr. 0025/530/01.12.1980.

Pentru investigarea circulației „materialelor mistico-religioase”, pe 15 aprilie 1981 au convocat-o pe Dora Ciucă la Securitate. Acolo a fost presată să dea declarații cu privire la literatura de proveniență străină, sub amenințarea pierderii serviciului. În paralel, Nichiforescu i-a făcut o percheziție inopinantă la domiciliu, găsind un exemplar din revista «Catacombes», editată la Paris de Sergiu Grossu, despre care ea nici măcar nu știa. După opt ore de presiuni, i s-a permis cu greu să plece acasă, după ce a sosit acolo și mama Dorei. Vorbind la telefon în acea seară cu Ionel Chivoiu, Ștefănuți declara că dacă nu se opresc cu chemarea tinerilor, (simultan fuseseră chemați și tineri din Tulcea, legat de o vizită a unor străini) el va face memorii peste memorii. Tot el comenta, revoltat: „...îmi este milă de tinerii ăștia, care sunt așa de corecți și gingași... mă uit la Dora... tu o ții pe la ușile Securității?”⁸⁴

Pe 5 mai 1981, realizând din monitorizarea convorbirilor telefonice că pastorul se folosea de o mașină de scris, superiorul lui Nichiforescu îi solicita acestuia „să i se ia o probă de scris pentru acțiunea «Cocorul», în termen de 7 zile.” După doar 5 zile, Nichiforescu raporta că proba de scris fusese luată.⁸⁵ Pe 7 mai, același ofițer, lecturând transcrierea unei convorbiri dintre pastorii Talos și Ștefănuți, din care reieșea că președintele Uniunii intenționa sancționarea lor și a altora, sugera Serviciului I al Securității să analizeze „în ce mod am putea exploata disensiunile existente în prezent pt. compromiterea lui Ștefănuț”.

Tot atunci, analizând transcrierea unei convorbiri între pastorul Ștefănuți și Ionel Chivoiu, care semnală vizita unui informator, „venit cu o misiune specială, de la ăștia de la Securitate cred... dar l-am lăsat să-și facă datoria... să ducă mesajul acolo...”,⁸⁶ același ofițer solicita analizarea conduitei informatorului „Marcel Ilie”, suspectat de deconspirare. Pe 15 mai, transcrierea convorbirii dintre Dugulescu (P.) și Ștefănuți (Ob.) cu două zile mai devreme, conținea un pasaj subliniat de ofițerul de Securitate, care arată fără echivoc că ambele părți știau că ceilalți sunt pe poziție:

---

84 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 15.04.1981.

85 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 05.05.1981.

86 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 07.05.1981.

P. - Auzi măi, dar ce se aude acolo, vorbind pe fir, în l. engleză?

Ob. - (rîzînd) sînt ăștia de la securitate (rîd amîndoi) m-a căutat astăzi Nichiforescu...

P. - De ce?

Ob. - Eu știu?!⁸⁷

Apelând la Serviciul Deranjamente telefonice pentru remedierea unei defecțiuni, Ștefănuți a fost sunat din centrală, pentru verificarea funcționării aparatului. Răspunsul său a fost fără echivoc:

- Domnule, nu funcționează din cauză că sînt prea mulți șobolani pe fir....

- Ce să fie? Șobolani?

- Da, dar nu șobolani adevărați ci... din ceilalți (rîde)...

- Nu se poate domnule, în centrală nu se există (sic!) așa ceva...

Pe marginea transcrierii convorbirii telefonice, șeful lui Nichiforescu nota mînios: „Lt.col. Nichiforescu la mine imediat”⁸⁸

Între 16 și 26 martie 1981, a venit la Brăila, însoțită de Ion Săndulescu, consilier al Uniunii Baptiste, o comisie a Departamentului Cultelor, formată din revizorul contabil principal Alexandru C. Anderson și Mihai Coandă, economist principal. Sarcina lor era controlul gestiunii bisericii pe perioada 1 ianuarie 1979 – 31 decembrie 1980. Intențiile neprietenești erau vădite, atît prin componența amplă a comisiei, cît și prin durata verificării – 10 zile, de parcă ar fi fost controlată gestiunea unei întreprinderi și nu a unei biserici relativ mici. Pe 26 martie 1981 a fost încheiat un proces-verbal în patru pagini, avînd ca anexe trei tabele, cuprinse pe alte 6 pagini. În calitate de conducător al unității, pastorului Ștefănuți i se imputau în total 26 856 lei, o sumă enormă, pe motiv că fuseseră cheltuiți fără respectarea normelor legale. I se reproșa că încasările în numerar nu erau depuse cel tîrziu a doua zi la CEC, efectuându-se adesea plăți din

---

87 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefăncu»”, 15.05.1981.

88 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefăncu»”, 16.06.1981.

aceste sume.⁸⁹ I se mai reproșă faptul că, din fondurile bisericii, au fost suportate indemnizații pentru cca 20 de pastori care veniseră la Brăila,⁹⁰ chemați pentru serviciile de evanghelizare. Acestea erau menite a acoperi cheltuielile de benzină sau bilete de tren, diurnă etc, dar au fost considerate ilegale, având în vedere că „în unitatea respectivă exista post cu normă întreagă, la același profil, încadrat”. Cu alte cuvinte, dacă biserica avea angajat pastor, nu era justificată decontarea cheltuielilor pentru pastori invitați din altă parte! Ștefănuți a motivat că această practică a existat întotdeauna în bisericile baptiste, nefiind făcut vreun instructaj care să o invalideze. Tot el a adăugat că, o soluție posibilă, până la găsirea cadrului legal corespunzător, ar fi ca aceste plăți să nu fie făcute pe viitor din fondurile bisericii. (!) Sigur, varianta de ocolire propusă i-a lăsat mască pe cei de la Departament. Intenția lui a fost una clară, de a arăta că, dacă legile sunt folosite strâmb, pentru frânarea activității bisericii, existau soluții alternative și nu se temea să le folosească! O altă parte a sumei imputate reprezenta decontul билетelor CFR și autobuz pentru misiunea în filiale, efectuată de membrii comitetului și de persoane desemnate de comitet, pe motiv că aceste persoane „nu erau angajate ale unității”. În această categorie, dintre cei 7 265 lei imputați, 2 993 lei reprezentau transportul corului bisericii la Tulcea, pe 22 septembrie 1979, alți 2 440 lei reprezentau transportul orchestrei la Iași, pe 29 iunie 1980. Un ultim reproș era legat de achiziționarea de „mijloace fixe” fără avizul prealabil al „organelor în drept”, deși Adunarea Generală aprobase investițiile. În această categorie intra mobilierul micului birou, ventilatoarele și aparatul de proiectat diapozitive. Ștefănuți a motivat că obiectele respective erau necesare desfășurării

---

89 Practica era reală, adoptată de comitet, întrucât, odată depuși la CEC, banii nu mai puteau fi scoși pentru nevoile curente, decât cu aprobarea „forurilor superioare”, care nu venea niciodată.

90 Tabelul ne ajută să reconstituim ce pastori au vizitat biserica în cei doi ani: Petru Dugulescu - de 5 ori, Vasile Taloș și Samuel Chibici - de 4 ori, Constantin Dupu, Pascu Geabou, Gavrilă Crișan și Ioan Dinu - de 3 ori, Iosif Morcan, Ion Dăduică, Buni Cocar și Busuioc Belciu - de 2 ori, Ionel Mânzat, Iosif Sărac, Nicolae Tomulețiu, Daniel Brânzei, Constantin Chisăliță, Alexandru Lăpușeanu, Gyula Borzassi și Ioan Jurcă - o singură dată.

în bune condiții a actelor de cult, arătând că, pe viitor, va fi atent la prevederile legale în domeniul investițiilor. În plus, el a solicitat a se efectua instructaje la Comunitate, cu casierii bisericilor, fiindcă aceștia trebuiau să cunoască detaliile legale. La final, pastorul a fost acuzat de încălcarea art. 145 și art. 228 din Codul Penal, imputându-i-se integral pagubele, conform art. 102 din Codul Muncii. Ștefănuți a semnat procesul verbal, menționând pe el, în scris: „cu obiecțiuni pe care le voi prezenta până la data de 14 aprilie 1981”.⁹¹ Pe 7 aprilie 1981, Ștefănuți a întocmit documentul cu „Obiecții la procesul verbal de verificare”, scurt și la obiect, cu argumente care demolau concluziile comisiei de verificare. Citând articolele 16, 25, 26 și 28 din Statutul Cultului Baptist, precum și Mărturisirea de Credință, el a arătat că „pastorul este angajat ca personal duhovnicesc și slujitor al bisericii”. Autoritatea supremă este Adunarea Generală a bisericii, iar între două Adunări Generale, biserica este condusă de comitet, din care face parte și pastorul. Comitetul este cel care conduce gestiunea, fiind însărcinat de Adunarea Generală cu administrarea fondurilor bănești, conform planului financiar și interesele bisericii. Descărcarea de gestiune a Comitetului o face Adunarea Generală. „Plățile le face casierul bisericii. Fiind executant, pastorul nu dispune prin semnătura sa efectuarea plăților, ci confirmă hotărârea Comitetului.” Legat de indemnizațiile de colaborare pentru pastorii vizitatori, el a arătat că acestea au fost dispuse de comitet, în baza planului financiar aprobat de Comunitate și de Adunarea Generală. Apoi, a arătat că Uniunea a dat îndrumări că asemenea plăți pot fi făcute, chiar președintele Uniunii (Cornel Mara – n.n.) „mi-a dat mie și altor pastori, indemnizații de colaborare în anul 1980, când am depus o muncă spirituală în Biserica din Brașov. Iar secretarul general al Uniunii a primit de la Biserica Baptistă din Galați, o indemnizație, fără să atragă atenția că este o practică ilegală”. În același mod, Ștefănuți explica faptul că „deplasările contestate în procesul verbal au fost făcute în interesul Bisericii. Conducerea Uniunii a convocat conferințele de orientare la care au participat diaconii bisericilor, cărora li s-au plătit cheltuielile de

---

91 ABCBSTB, „Proces verbal în urma verificării gestiunii financiare a BCB Brăila pe anii 1979-1980, încheiat la 26 martie 1980, cu Anexele 2-5”.

deplasare”. Documentul se încheie sec cu afirmația: „Acestea sunt obiectiile care însoțesc semnătura mea pe procesul verbal de constatare.”⁹² În final, nu a plătit nici măcar un leu.

Controlul financiar de la biserică nu a fost întâmplător, făcând parte dintr-o campanie amplă de presă, lansată la ordinul Departamentului și Securității, prin care s-a urmărit compromiterea pastorilor care nu erau obedienți, din Comunitatea de București. Revista «Flacăra», al cărei redactor șef era Adrian Păunescu, una dintre publicațiile cu largă audiență în regimul comunist, în numărul din 29 octombrie 1981 i-a calomniat pe pastorii Vasile Taloș, Vasile Brânzei, Pascu Geabou și Buni Cocar. Aceștia au fost acuzați de fraudă financiară și de deturnarea banilor unor biserici, fiind nominalizată biserica «Mihai Bravu». Acuzațiile erau identice cu cele aduse lui Ștefănuți. Probabil, fiind în afara Bucureștiului, Ștefănuți nu a fost inclus alături de colegii și colaboratorii lui. Acest atac s-a întors împotriva Departamentului. O rezoluție a Senatului american, prezentată pe 17 februarie 1982 de către senatorul Gene Huff, solicita Departamentului de Stat și președintelui să nu reînnoiască Clauza națiunii celei mai favorizate pentru România. Se preciza, printre încălcările libertății religioase, și această manipulare cu pretinsa deturnare de fonduri, arătând că fondurile în cauză au fost cheltuite cu știrea și asentimentul congregațiilor baptiste în cauză.⁹³

Pentru perioada 1-16 august 1981, Ștefănuți a fost invitat de Gustav Sundström, de la Uniunea Baptistă din Suedia, să participe la o conferință internațională de tineret, organizată pe insula Senoren, din sudul Suediei. Organizatorii suportau toate cheltuielile, inclusiv cele de transport. Interceptată de Securitate, a fost informat maiorul Aurel Petru Zapodean, de la Direcția I a Securității București.⁹⁴ Este foarte sugestivă această informare a lui Zapodean, întrucât acesta s-a ocupat de pastorii cei mai incomozi din Uniunea Baptistă.⁹⁵ Dintre cei zece

---

92 ABCBSTB, „Obiecții la procesul verbal de verificare Brăila și Galați”.

93 Grossu, 178.

94 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă” nr. 2 / 0070025 din 30.06.1981.

95 Cunoscut ofițer de Securitate, care și-a început cariera în 1966 la Securitatea din Teleorman. Transferat la Serviciul IV Culte din Direcția I-a a Securității București, în 1970, a fost șeful acestui Serviciu între 1984-1988. Zapodean s-a remarcat în

pastori români invitați, unii nu au primit invitația, alții au primit-o prea târziu, ceilalți n-au primit aprobarea de plecare, Ștefănuți fiind singurul căruia i s-a permis să plece. La întoarcerea în țară, timp de o jumătate de zi, el a fost descusut la Uniune de Mara și Bărbătei, care i-au cerut informații despre cele văzute și auzite. Sosit la Brăila, a fost convocat la Securitate de Nichiforescu și de lt.col. Panait, care l-au chestionat îndelung. Transcrierea discuției lor arată arta lui Ștefănuți, de a spune multe, fără a comunica nimic, atunci când era presat. Cei doi ofițeri n-au obținut nicio informație de interes de la el.⁹⁶ Ani mai târziu, pastorul Ștefănuți a povestit că, în Suedia, fusese instruit cum să vorbească cu autoritățile la întoarcerea în țară, fără a divulga vreo informație. Cele șapte pagini cu transcrierea dialogului respectiv au fost transmise către Securitatea București, Serviciul IV, pentru ca informația să fie „exploatăă”.⁹⁷ O discuție purtată cu niște oaspeți din acea vreme ne arată care a fost intenția Securității în a-i permite ieșirea din țară. Ștefănuți le-a povestit acestora că securiștii doreau să obțină de la el o portretizare în negru a Occidentului, pentru a descuraja intențiile altora de a emigra. Însă el a relatat echilibrat

---

cazul «Misionarul», numele de cod pentru Iosif Țon, precum și în cazul «Anarhicii», al ALRC. Se pare că pastorul Petru Dugulescu a fost „călcâiul lui Ahile” pentru Zapodean. Dugulescu a fost urmărit în DUI cu numele de cod «Parvenitul», de Securitatea Hunedoara, apoi, după transferul său la Timișoara, în 1986, de Securitatea Timiș. Motivându-se prin „virulența activităților contestatar-anarhice” ale acestuia și „existența pericolului de a se crea o stare de spirit necorespunzătoare în cadrul cultului baptist, cu implicații pe plan intern și extern”, din 10 martie 1983, dosarul lui Dugulescu a fost preluat de Serviciul IV al Direcției I, răspunzător de el fiind Zapodean. El a avut mai multe întâlniri și convorbiri telefonice cu Petru Dugulescu. Nemulțumiți, unii securiști din Hunedoara, dar și dintre subordonații săi din București, care voiau să scape de el, au informat conducerea Securității că maiorul Zapodean are o relație suspectă cu un pastor baptist recalcitrant, comportându-se nepotrivit, atât pe linie profesională cât și în viața privată. Anchetat, a fost sancționat pe linie de partid cu „vot de blam cu avertisment”, fiind destituit din funcția de șef al Serviciului IV pe 15 iulie 1988 și mutat la Securitatea Municipiului București. A fost reactivat după Revoluție, lucrând în cadrul SRI până în 1996 când a trecut în rezervă. Vezi: Adrian Nicolae Petcu și Denisa Bodeanu, „Contribuții la întocmirea unui dicționar al ofițerilor de Securitate (Problema Culte-Secte).” *Caietele CNSAS*, Anul II, nr. 1 (2009): 62-68.

96 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție «Ștefancu»”, 14.09.1981.

97 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 102/NA/001637671 din 15.09.1981.

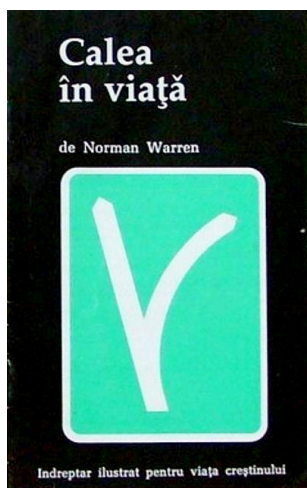
aspectele pozitive și negative, menționând că nu accepta să fie folosit, refuzând categoric să dea exemple concrete, legate de anumite persoane. Legat de cazurile de emigrare, i-a zis lui Nichiforescu că, în șapte ani de pastorație, un singur membru plecase din țară, și acesta din vina lor. Referirea era la profesorul Josef Ciucă, care nu a depus jurământul de credință partidului și a fost dat afară din învățământ. Fiindcă nu i s-a dat posibilitatea să se încadreze pe alt post, conform pregătirii, a luat decizia de a emigra. „El e unul, dar mai are șapte frați și a fost acolo, a văzut care-i viața, libertatea și cum să-l opresc eu? [...] Domnule, problema este să ne lăsați în pace, că noi nu creăm probleme...” Pe marginea transcrierii, ofițerul de Securitate nota: „Să nu insistăm pe latura atragerii la colaborare, ci pt. influențarea sa pozitivă.”⁹⁸ Asta fiindcă la acea oră, după cum reiese dintr-o jalnică schiță de „strategie” a securiștilor, conducerea Securității Brăila visa la atragerea spre colaborare a pastorului. Mare avea să le fie dezamăgirea.

Între liderii bapțiști care acceptau colaborarea cu regimul și cei care opuneau rezistență, intervenise o fracturare a relațiilor. Oficial ei conlucrau, dar în realitate, și unii și ceilalți, își vedeau de felul lor de a acționa. Acest lucru era vizibil chiar și în chestiunile mărunte. Pentru Săptămâna Mondială de Rugăciune din 4-10 ianuarie 1982, a fost alcătuit un calendar cu subiectele fiecărei zile. Acest calendar a fost cenzurat de comitetul Uniunii, fiind eliminate anumite puncte considerate incomode. Pe canalul oficial a fost trimis un exemplar cenzurat către biserici. Arhiva BCB Brăila păstrează și un al doilea exemplar mai lung. Primul are mențiunea „cenzurat”, făcută cu un pix, cu pastă de culoare verde. Celălalt are mențiunea „necenzurat” făcută cu același pix. Unul dintre punctele eliminate era: „Să ne rugăm Domnului să scoată la lucru păstori adevărați și sinceri și nu «lupi îmbrăcați în piei de oaie» sau care sunt «niște stânci ascunse la mesele voastre de dragoste...»”⁹⁹ Comentariile sunt de prisos!

Încă din 1979, Securitatea știa că pastorul Ștefănuți era implicat în distribuirea de literatură creștină introdusă ilegal în țară. O

98 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție «Ștefancu»”, 01.10.1981.

99 ABCBSTB, „Subiectele pentru Săptămâna de Rugăciune, 4-10 ianuarie 1982”.

corespondență dintre două tinere, interceptată de securiști, prezenta o pățanie a pastorului într-o localitate de frontieră. (E notabilă lipsa de maturitate a celei care transmitea asemenea informații prin poștă...) Într-o noapte, însoțit de o persoană, pastorul s-a dus în apropierea frontierei. Acolo s-au întâlnit cu oameni care trecuseră granița ilegal, cu literatură, fără măcar a-i vedea la față. După ce au preluat în portbagaj literatura, au parcat mașina în curtea unui credincios din localitate, care nu era acasă. La scurt timp, a apărut în fața porții o mașină a Miliției, din care au coborât câțiva milițieni. Aceștia patrulau spre spaima celor ascunși. La un moment dat a venit acasă gazda, care i-a liniștit. De fapt, o vecină necăsătorită primea vizitele unui milițian, iar cei care „patrulau”, în realitate doar așteptau!¹⁰⁰ O întâmplare aproape identică, petrecută în iunie 1979 la Hațeg, a fost povestită de pastorul Dugulescu. Atunci Ștefănuți și Dugulescu s-au întâlnit în afara orașului cu doi „turiști” din Elveția, care veniseră din partea organizației O.M.¹⁰¹, cu Bibliei și medicamente, introduse ilegal în țară. De data aceasta, o mașină cu binecunoscutul „număr mic” le-a dat mari emoții, dar era vorba tot de o aventură a unui politruc.¹⁰²

O notă a U.M. 01478 Brăila – Contrainformații, semnală faptul că o „sursă” a găsit în cutia poștală, pe 15 noiembrie 1982, o broșură cu caracter religios, intitulată *Calea în Viață*, de Norman Warren. „Din cele scrise pe coperta interioară, rezultă că broșura a fost difuzată de către cultul baptist din Brăila.”¹⁰³ Au existat și alte persoane, precum o contabilă de la BTT, domiciliată în bl. B33 din Viziru I, care voluntar a

100 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/NP/00463/ 18 oct. 1979.

101 *Operation Mobilisation*, organizație creștină înființată de George Verwer în 1957.

102 Petru Dugulescu, *Ei mi-au programat moartea* (Timișoara: Editura Marineasa, 2003), 149-152.

103 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă” nr. 001553 / 04.12.1982.

sesizat Securitatea când a găsit o broșură similară în cutia poștală.¹⁰⁴ Pe 21 noiembrie, fiind zi de vot, la Secția de votare nr. 17, plutonierul Iconaru Ion a primit o broșură identică de la cineva din aceeași secție de vot, care locuia în blocul A10 din Viziru III, fapt care dovedește că distribuirea respectivelor broșuri, cu invitația de a participa la întrunirile bisericii, a avut un caracter de masă.¹⁰⁵

Cu câteva săptămâni mai devreme, biserica fusese vizitată de un misionar danez, Ulf Oldenburg,¹⁰⁶ care era dat în urmărire de Direcția I a Securității București, „fiind suspect de activități anarhice pe linia cultelor neoprotestante”, considerat a fi un „element protestatar”. Acesta a fost găzduit peste noapte de familia Ștefănuți, pastorul fiind avertizat de Securitate pentru nerespectarea regulilor privind cetățenii străini. A fost amendat cu 15 000 lei, din care a plătit doar 2 500.¹⁰⁷

Aceste lucruri, precum și un incident petrecut la o conferință a pastorilor baptiști, desfășurată la Brașov între 13-18 decembrie 1982, aveau să schimbe radical poziția Securității Brăila față de Ștefănuți. La Brașov, Dugulescu a avut o dispută majoră cu președintele Uniunii, Cornel Mara, pe marginea unui memoriu anterior, trimis de 67 de pastori baptiști șefului statului. Dugulescu a discutat în detaliu cu prietenii săi Taloș și Ștefănuți, despre acea dispută, cu toții fiind printre inițiatorii aceluia memoriu. Într-o adresă înaintată pe 4 ianuarie 1983 Serviciului IV din Direcția I a Securității București, șeful Securității Brăila, Colonelul Călinescu Gheorghe anunța că: „De către noi au fost luate măsuri de neutralizare a acțiunilor anarhice și protestatare desfășurate în prezent de către Ștefănuți Iosif, pastor baptist din Brăila, luat în lucru prin D.U.I.”¹⁰⁸

104 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0052 / 530 din 16.11.1982.

105 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0052 / 530 din 1.12.1982, Miliția Municipiului Brăila, Biroul 9.0.

106 Misionar danez, foarte implicat în România ultimilor 10 ani de comunism. Extrem de generos și de apropiat cu cei săraci sau care sufereau din partea regimului, pe tărâm spiritual avea concepții cel puțin ciudate. Oldenburg l-a cunoscut pe Mircea Eliade, cu care a făcut un internship și a scris o carte, intitulată *Messiah in the Constellations*, în care prezenta, chipurile, „mesajul creștin al Zodiacului”.

107 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă informativă, sursa Sebastian Ion”, 24.10.1982, Dos. 2165/00205/24.10.1982. „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 25.10.1982.

108 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresă” nr. 104/N.A./0010034 din 04.01.1983.

Situația a fost chiar mai complexă decât cunoaștem noi acum. Securitatea pierduse încrederea inclusiv în inspectorul pentru Culte de la Departament. Pe 5 august 1982 a fost solicitată instalarea unui „post” de interceptare a discuțiilor în biroul lui Niță Milea, fără știrea acestuia, în vederea unei întrevederi pe care acesta o avea programată cu pastorul Ștefănuți, în cazul „Emisarul”, pe care-l bănuim a fi Alexa Popovici, întrucât acesta vizitase Brăila în acea perioadă. Cererea a fost aprobată de șeful Securității Brăila, însă la dosar nu este inclusă transcrierea discuției. Faptul că securiștii ajunseseră a spiona pe inspectorul de la Departamentul Cultelor este extrem de elocvent.¹⁰⁹

O altă sursă de tensiune a apărut după ce unul dintre membrii bisericii, Gheorghe Guzu, care era maestru instructor la Școala de șoferi amatori, a fost scos de pe post și trimis ca șofer de autobuz. Adresa nr. 10596 / 4.12.1982 menționa că:

...cetățeanul Guzu Gh. nu este pregătit politico-ideologic și are concepții mistico-religioase, fiind incompatibil cu funcția pe care o exercită. [...] Concepțiile ce le are mistico-religioase, (sic!) constituie pericol mare pentru cursanții cei (!) pregătește ca șoferi amatori și considerăm că nu prezintă garanție pentru pregătirea elevilor în spiritul concepției științifice despre lume și viață... se propune schimbarea locului de muncă pentru a nu mai fi în relații cu cetățenii.

Ștefănuți i-a telefonat imediat lui Taloș, acesta recomandându-i să facă un memoriu la Uniune. A doua zi, pastorul a sunat la Comunitatea de București, relatând situația în amănunt lui Bărbăței, care era secretarul general al Uniunii, precizând că personal i-a înmânat prim-secretarului PCR pe județ, Ion Catrinescu,¹¹⁰ un memoriu. Bărbăței a recomandat ca Guzu să vină personal la Uniune și să aducă referințe de la foști elevi, menționând că acesta este un caz concret de prigoană religioasă, existând și posibilitatea acționării în justiție.¹¹¹ Discuția telefonică l-a scos din sărite pe șeful Securității

---

109 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 104/N.A./0014091 din 05.08.1982.

110 Membru al CC al PCR între 1974-1989, Catrinescu a fost prim-secretar al Comitetului PCR din județul Brăila, între 27 martie 1978 – 6 aprilie 1983.

111 Demersurile Uniunii au rămas fără vreun rezultat.

Brăila, acesta notând pe marginea transcrierii: „Verificați a cui este măsura referitoare la Guzu și ce aveți de gând să facem cu acest obiectiv „Ștefancu”, care pe zi ce trece devine tot mai violent?”¹¹²

Memoriul l-a pus în mișcare și pe prim-secretarul Catrinescu, care a cerut Securității o informare cu privire la persoana și activitatea lui Ștefănuți. Nichiforescu i-a înmânat, în ziua de Crăciun, o „Notă” dactilografiată pe două pagini, afirmând că pastorul avea relații cu „emisari ai centrelor cultelor neoprotestante din Occident”, lăsându-i să predice la Brăila și Galați; că a primit „de la conducerea mondială a cultului baptist cu sediul în SUA, suma de 3 700 dolari pentru procurarea unui autoturism Dacia 1300 Break”; că a primit repetat „materiale de propagandă cultică, editate în străinătate”; precum și că avea relații apropiate cu mulți pastori români, „în special din rîndul celor cunoscuți cu atitudine de negare a drepturilor și libertăților de desfășurare a activităților cultului baptist”.¹¹³ În ciuda războiului surd dintre Securitate și pastor, biserica prospera din punct de vedere spiritual și creștea continuu. Indicații avem inclusiv din dosarul de Securitate al pastorului. O scrisoare interceptată de securiști ne oferă un feed-back incredibil al lucrării, în ciuda limbajului ei stângaci:

O sursă a biroului nostru ne-a informat că P... Lili, str. C. Notara nr. 2A, Brăila i-a relatat lui M... Marioara, str. Victoriei 41, Turnu Măgurele, „...vreau prin câteva rînduri să-ți descriu bucuria sufletului meu. Vei ști că duminică am fost la adunare aici în Brăila, vecinii mei¹¹⁴ sînt bapțiști și Dumnezeu a lucrat și acum mă lasă să mă duc mereu. Dacă ai ști ce este aici te-ai înspăimînta, sînt foarte mulți. [...] Este tare frumos. [...] După masă, cînd am fost la bapțiști, parcă am intrat într-o grămadă de flori, erau cam 60 de tineri cu instrumente de tot felul plus toată adunarea plină de nu mai aveai unde să stai și erau și sus frați, pentru că este un etaj adunarea asta. Dirijorul lor, care cîntă și la pian, este doctor și el și nevastă-sa, și mai era un alt frate, tot doctor,

---

112 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcrieri convorbiri telefonice «Ștefancu»” din 17.12.1982, respectiv din 21.12.1982.

113 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr.0027/530 din 25.12.1982.

114 Peste drum, la nr. 1 locuia fam. Constantin și Eufrosina Ciucă.

*și a predicat fratele Ștefănuți. [...] De când mă duc la adunare, nu mi-e frică de nimic, știu că orice s-ar întâmpla Dumnezeu este cu mine.*¹¹⁵

Ștefănuți ducea o luptă pe planuri multiple. Înregistrările Securității arată că el era implicat, alături de Taloș, Brânzei, Dugulescu, Geabou, Gheorghită, Negruț și alții, într-o încercare de a provoca o schimbare a conducerii Uniunii, care era compromisă. După vizita sa la Brăila, intenționat sau neintenționat, Alexa Popovici i-a oferit lui Cornel Mara muniție suplimentară, declarând că a surprins la Ștefănuți unele idei mileniste. Evident, Mara a încercat să îl discrediteze pe Ștefănuți. Informată de Securitatea din Brașov de această situație, Securitatea din Brăila, trasa un plan de acțiune: „Să încercăm o acțiune de compromitere a lui Ștefănuți.”¹¹⁶ E un mare mister cum a depistat Popovici aceste idei mileniste, când niciunul dintre apropiații pastorului nu a sesizat așa ceva, vreodată.

Lucrurile s-au agravat în vara anului 1982. Încă din 1981 a luat ființă organizația *Christian Aid for Romania*, cu sediul în orașelul Berlin, Ohio. Organizația își propusese ajutorarea familiilor din biserici evanghelice românești, prin trimiterea unor pachete alimentare. Printre primii incluși în program au fost bapțiștii brăileni cu familii numeroase sau cu o situație materială precară. În vara anului 1982, liderul organizației, David Troyer, a vizitat România, trecând și prin Brăila.¹¹⁷ Troyer era fiul proprietarului unui depozit de cherestea, din Millerburg, localitate situată lângă Berlin, Ohio, aparținând confesional de «Beachy Amish». Aceasta este o facțiune a amishilor,¹¹⁸ mai puțin tradiționalistă și restrictivă decât amishii mainstream. David lucra

115 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. S/8/MG/00259 din 02.03.1983.

116 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 002029/0029976 din 09.03.1983, M.I., U.M. 0879 Brașov, intrată cu nr. 0011475 din 14.03.1983, M.I. Brăila.

117 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 15.08.1982.

118 Grupare creștină de sorginte anabaptistă, care a adoptat un literalism extrem în interpretarea Scripturii. Ei trăiesc simplu, respingând orice utilități moderne. Îmbrăcămintea lor e ca în secolele XVII-XVIII, unii refuzând chiar și nasturii. Amishii resping electricitatea și beneficiile adiacente, utilajele agricole mecanizate etc. Nu au biserici, întrunirile lor fiind în case. «Beachy Amish» a apărut în urma unei diviziuni din 1927, fiind denumită după episcopul Moses M. Beachy, care i-a fost lider. «Beachy Amish» are clădiri pentru biserică, fiind apropiați în practică de menoniții conservatori. Acceptă autovehicolele, nu și televizoarele.

pentru tatăl său, când a mers cu alți câțiva să-l asculte vorbind pe Richard Wurmbbrand. Impresionați de acesta, bărbații amish s-au decis să ofere asistență materială creștinilor persecutați din România. La scurt timp, David a fondat *Christian Aid for Romania*, care a devenit *Christian Aid Ministries* (CAM). Viziunea lui Troyer a fost să construiască o platformă prin care grupurile de factură anabaptistă să o poată susține financiar, pentru ajutorarea creștinilor din Europa de Est. Rezultatul a depășit orice așteptare. Conform unui raport din 2002 al *World Magazine*, CAM era printre primele 20 de organizații de ajutorare din lume.¹¹⁹

Nu doar volumul ajutoarelor, ci și cantitatea, calitatea și frecvența lor i-a scos din minți pe oamenii sistemului. Considerându-le o adevărată binecuvântare, credincioșii erau siderați, văzând calitatea superioară a unor alimente de bază, precum făina, zahărul, cafeaua, uleiul de floarea soarelui, a flacoanelor de aspirină sau a unor lucruri de-a dreptul exotice, precum un baton de ciocolată ori de salam tip „Sibiu” sau o cutie de lapte praf. Primele pachete au fost procesate în Berlin, Ohio. O analiză a costurilor a arătat rentabilitatea externalizării procesării către o firmă din Germania. Calitatea produselor nemțești era de top, costul transportului fiind mult mai mic. Autoritățile românești au dorit să-și tragă partea leului, impunând ca intermediar firma Comtrans, prin care veneau pachete mai voluminoase, predominând alimentele strict de bază.

În informarea dată lui Catrinescu în decembrie 1982, Nichiforescu menționa activitatea intensivă de „prozelitism” a medicilor Aurora și Virgil Sezonov. Aceștia i-au intermediat pastorului relația cu organizația «Ajutorul Creștin pentru România», constituită cu participarea activă a „numitei Sfatcu Genoveva, soră cu Sezonov Aurora, plecată legal în SUA”, organizație care trimitea pachete cu alimente la circa 800 de persoane”, unii fiind din Brăila.¹²⁰

---

119 Robert Rhodes, „Christian Aid Ministries Inc., Berlin, Ohio.” *Preservings*, No. 22 (June 2003): 87.

120 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr.0027/530 din 25.12.1982.

Apogeul confruntării: Memoriul celor 66 și procesul pentru distribuirea de literatură

În iunie 1982, Petru Dugulescu a invitat un grup de pastori la Hațeg, pentru a petrece două zile împreună, la Cabana Pietrele din Retezat. Din cauza unor probleme de sănătate, Taloș nu a putut veni, în schimb au fost Ștefănuți, Geabou și Vasile Brânzei. La inițiativa lui Dugulescu a fost alcătuit un memoriu, conținând șapte¹²¹ revendicări: (1) recunoașterea automată a celor aleși de adunările generale ale bisericilor, Comunităților și Uniunii; (2) acordare facilă de autorizații pentru renovare sau construire de biserici; (3) eliminarea autorizațiilor de la Departament pentru deschiderea unor biserici sau filiale noi; (4) eliminarea controlului statului privind utilizarea fondurilor bisericii; (5) posibilitatea de a se tipări Biblii și literatură creștină; (6) libertate ca biserica să-și poată instrui proprii lucrători, prin programe speciale de instruire; (7) libertatea de a oferi educație creștină copiilor, precum și eliminarea discriminării din școli și universități.

Primul care a semnat Memoriul a fost Dugulescu, urmat de Ștefănuți și de ceilalți doi. S-au înțeles ca fiecare să meargă prin țară, pentru a aduna semnături de la alți pastori, în final memoriul fiind semnat de 66 de persoane. Memoriu i-a fost trimis lui Ceaușescu prin scrisoare cu confirmare de primire. Un exemplar a fost depus la Ambasada SUA, iar alte copii au fost trimise, prin intermediul unor cetățeni străini, către «Europa liberă», «Vocea Americii» și «BBC». Ulterior, toți cei patru au fost anchetați, iar Securitatea a făcut presiuni mari asupra celor care l-au semnat, pentru a-și retrage semnăturile. Câțiva dintre ei au fost frânți și au cedat, dar cei mai mulți au rămas fermi pe poziție.¹²²

În septembrie 1982, maiorul Zapodean care se ocupa de caz și l-a anchetat pe Dugulescu, comunica Securității Brăila că:

---

121 Conform informării de mai jos a maiorului Zapodean, memoriul solicita și alte lucruri, precum accesul la mijloacele mass media!

122 Dugulescu, 126-132.

...numitul Ștefănuți Iosif, împreună cu încă vreo 4 pastori baptiști din România, au întocmit un memoriu care cerea unele revendicări (sic!) religioase, cum ar fi dreptul de a publica în presă unele articole mistico-religioase, dreptul de a avea la televiziune o emisiune cu caracter mistico-religios etc. La acest memoriu și-au dat adeziunea un număr de circa 70 de pastori baptiști din România. Ștefănuți Iosif este cunoscut ca un protestatar.¹²³

Acest lucru a pus capăt răbdării Securității Brăila, care avea multe nemulțumiri față de Ștefănuți. Pentru a da socoteală, pastorul a fost convocat pe 18 septembrie, la camera 33 de la Securitate, să discute cu doi ofițeri de rang superior, lt.col. Panait și lt.col. Nichiforescu. În mod excepțional, s-a cerut instalarea tehnicii operative, pentru înregistrarea discuției, ca să poată fi reanalizată ulterior.¹²⁴

Transcrierea dialogului este o dovadă a curajului pastorului, care nu s-a lăsat intimidat. I s-a cerut socoteală de primirea vizitatorilor externi, de pachetele alimentare care soseau de la CAM, precum și de Memoriul celor 66. Ștefănuți a vorbit foarte liber, fără a nega nimic. A confirmat vizitele străinilor, afirmând senin că a înștiințat verbal Comunitatea de București despre ele, fiind secretarul acesteia. Referitor la pachete, știind că totul era legal, le-a spus că, dacă ei îi arată că se încalcă legea, va cere credincioșilor să nu le mai primească. Legat de memoriul înaintat președintelui țării, în mod ironic le-a spus: „cred că dvs. sînteți destul de informați în această problemă... totuși dacă doriți să le aflați și de la mine, eu cu toată plăcerea vi le relatez”. A scos din buzunar o copie a respectivului memoriu și l-a citit integral. Apoi le-a spus că una dintre marile nemulțumiri ale credincioșilor baptiști este aceea că au primit adesea amenzi, pe motiv că se întruneau la rugăciune. Ca exemplu, le-a dat cazul baptiștilor din Gropeni. Între 1974-1982, aceștia au fost amendați de trei ori „fără ca organul de miliție să fi avut un temei legal...” ținând cont că se întruneau într-o casă care fusese autorizată de biserica din Brăila.

---

123 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă cu problemele ce se vor discuta cu obiectivul «Ștefăncu» din orașul Brăila”, nr. 0038 / 530 / 06.09.1982.

124 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 104/NA/0014711 din 18.09.1982.

Practic, din acuzat Ștefănuți s-a erijat în acuzator, solicitându-le securiștilor ca pe viitor să nu dea motive baptiștilor să ajungă în situația disperată de a cere să emigreze din țară. Totodată, le-a cerut să verifice mai întâi și să se convingă de faptul că baptiștii sunt adevărate modele în societate și la locurile lor de muncă.¹²⁵ Discuția a fost un fiasco total pentru cei doi ofițeri de Securitate.

În informarea dată în acel an prim-secretarului Ion Catrinescu, se menționa că Ștefănuți a fost printre „inițiatorii acțiunii de întocmire a unui memoriu cu caracter protestatar adresat Consiliului de Stat al RSR și semnat de circa 60 pastori baptiști”, fapt pentru care a crescut influența lui în rândul pastorilor din țară.¹²⁶ Realizând că nu-l poate controla pe Ștefănuți, Securitatea a decis să schimbe registrul, adoptând o politică de forță. Pe 4 iunie 1983, în gara Brăila, „organele de miliție” l-au percheziționat pe Filip Gigel, liderul filialei bisericii din Rădăcinești, județul Vrancea, găsimd asupra lui un manual B.E.E., «Galateni și Romani». Luat ca din oală și nepregătit, Filip Gigel a declarat că avea cartea de la Iosif Ștefănuți.¹²⁷ În aceeași zi, Securitatea a aflat din discuția telefonică dintre cei doi, pe marginea confiscării acestei cărți, că Ștefănuți l-a asigurat pe Filip Gigel că-i va trimite un alt exemplar.¹²⁸ Tot în decursul lunii iunie 1983, Dugulescu i-a adresat o telegramă lui Ceaușescu, în care reclama atitudinea dură și lipsită de înțelegere manifestată de Departamentul Cultelor față de credincioșii baptiști. El amintea și de presiunile făcute asupra celor 67 de semnatari ai Memoriului trimis în august 1982, pentru a-și retrage semnătura. În final, el i-a solicitat lui Ceaușescu să primească în audiență un grup de pastori baptiști, din care făcea parte el, Talos, Ștefănuți, Vasile Brînzei, Geabou, Nicolae Gheorghită (1933-2015) și Paul Negruț. Transcrierea convorbirii telefonice dintre Dugulescu și Ștefănuți, legată de această telegramă, desfășurată pe 24 iunie 1983, conținea următoarea mențiune a șefului Securității Brăila: „Trebuie să prevenim realizarea acestui demers. În acest sens să derulăm corect

---

125 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție «Ștefancu»”, 24.09.1982.

126 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr.0027/530 din 25.12.1982.

127 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/NA/0013088 din 07.06.1983.

128 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 07.06.1983.

măsurile stabilite cu lt.col. Bigilică¹²⁹ pentru a-l trage la răspundere penală pe obiectiv (Ștefănuți n.n.).¹³⁰

Chiar a doua zi, pe 29 iunie 1983, casa familiei Ștefănuți a fost percheziționată vreme de trei ore și jumătate, de o echipă formată din șase persoane, confiscându-se toată literatura creștină găsită. Acesta a fost pretextul pentru a se declanșa oficial o anchetă, motiv pentru care i s-a cerut să nu mai părăsească orașul. Fără a se teme, Ștefănuți le-a spus literal că i-ar face o mare cinste dacă l-ar închide pentru literatura găsită, fiindcă astfel l-ar scoate din anonimat!¹³¹ În următoarele 24 de ore, el i-a contactat telefonic pe Dugulescu, Brânzei, Taloș, Morcan, Geabou, Chibici, Comunitatea de București și Uniunea Baptistă, comunicându-le că este anchetat, în urma unei percheziții la domiciliu, fiind consemnat să nu părăsească localitatea. La Uniune a discutat inclusiv cu președintele, Mara. Unul dintre cei care l-au sunat, a cărui identitate Securitatea nu a reușit să o afle, l-a încurajat, spunându-i „vor să te facă om mare!” Ștefănuți i-a răspuns că i s-a cerut să declare de unde are fiecare carte în parte. „Le-am spus că la noi, în cultul nostru, nu întreb cum îl cheamă pe om, că dacă întreb, nu ți-o dă și spune și la alții... și te faci de minune!...”

Discutând cu Dugulescu, Ștefănuți și-a exprimat regretul că n-a dat curs propunerii lui Taloș, făcută după confiscarea cărții «Romani-Galateni» de la Filip Gigel. Acesta sugerase întocmirea unei scrisori semnate de mai mulți pastori, pentru a cere abolirea Legii Presei.¹³² Pe 10 iulie 1983, el a fost căutat telefonic de Paul Negruț. Fiind plecat la Galați, Negruț a vorbit cu Mia Ștefănuți, aflând despre percheziție, anchetă, interogatorii și presiunile mari spre a divulga proveniența literaturii. El a asigurat-o de sprijinul în rugăciune al bisericii sale, menționând că va căuta să vorbească și cu Ștefănuți. Pe marginea transcrierii convorbirii telefonice, șeful Securității Brăila nota: „Dacă nu știm cine este Paul Negruț să solicităm la Oradea date despre el.”¹³³

---

129 Tudor I. Bigilică, absolvent al Școlii Militare de Ofițeri (2 ani), precum și al Facultății de Drept (f.f.), ofițer cu vechime mare în cadrul Securității Brăila.

130 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 28.06.1983.

131 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 29.06.1983.

132 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbiri «Ștefancu»”, 04.07.1983.

133 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 12.07.1983.

Se vede că, în ciuda politicii de forță adoptate, Securitatea dădea dovadă de un amatorism și de o incompetență crasă.

Situația pastorului a fost discutată pe 4 iulie 1983 la Direcția I din Securitatea București, de la Brăila fiind invitat Nichiforescu, iar din partea gazdelor maiorul Aurel Zapodean. Nota de analiză redactată la final menționa, printre altele, că:

Din inițiativa lui «Ștefancu» și cu participarea lui TALOȘ VASILE; GEABOU PASCU; DUGULESCU PETRE; BRÎNZEI VASILE și SĂRAC IOSIF, în cursul anilor 1982 și 1983 s-au întocmit către conducerea superioară de partid și de stat, mai multe memorii, prin care cei de mai sus au solicitat unele „revendicări” pentru cultul baptist din România, care contravin legilor statului nostru.

Precizându-se că în iunie 1983 a fost „identificat numitul Filip Gigel din județul Vrancea, care a primit de la «Ștefancu» mai multe materiale mistico-religioase editate în străinătate, pentru a le difuza”,¹³⁴ precum și rezultatele percheziției din 29.06.1983, efectuată acasă la familia Ștefănuți, când „s-au găsit și s-au ridicat o cantitate mare de materiale mistico-religioase ostile”, se solicitau mai multe măsuri: extinderea cercetărilor asupra „numitei Sezonov Aurora, baptistă, urmărită prin D.U.I. (Dosar de urmărire informativă – n.n.) pentru activitate ostilă sub acoperire religioasă”; mobilizarea rețelei de informatori din Brăila, Constanța și București, care aveau legături cu pastorul; instalarea de mijloace speciale de tip „A.M.C.” la domiciliul său și continuarea folosirii mijloacelor speciale de tip „I.C.D.T.”; utilizarea Unității Speciale „S”, precum și a filajului, la vizitele „emisarilor” străini. Planul de măsuri a fost aprobat de colonelul Constantin Pleșea, locțiitorul șefului Direcției I.¹³⁵

Pe 9 septembrie 1983, căpitanul Dinu Ionel raporta Securității din București despre mersul anchetei, menționând că la percheziție „s-a ridicat o cantitate mare de materiale mistico-religioase ostile, editate

134 În realitate, asupra lui Gigel Filip a fost găsită o singură carte, cum tot securiștii brăileni recunoșteau într-o solicitare de informații emisă de Securitatea Brăila și adresată celei din Vrancea, având nr. 104/NA/0013088 din 07.06.1983.

135 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de analiză”, nr. 140 / DI / 0081129 din 4 iulie 1983, M.I. Departamentul Securității Statului, Direcția I.

în străinătate”.¹³⁶ Pe 24 septembrie 1983, colonelul Pleșea Constantin din București și-a dat acordul pentru începerea urmăririi penale a pastorului Ștefănuți Iosif, documentul precizând că el a refuzat să declare de unde avea materialele găsite la percheziția domiciliară.¹³⁷

În paralel, lucrarea bisericii continua ca și cum nimic nu se întâmpla. Duminică 21 august, un grup coral de 35 de persoane, a sosit de la Timișoara, condus de Dorel Racoviceanu.¹³⁸ Mare indignare a provocat în biserică reținerea de către miliție a unui tânăr, asupra căruia a fost găsită o Biblie și un Nou Testament. S-au făcut presiuni asupra lui pentru a declara că a primit literatură religioasă, însă a refuzat, chiar dacă a fost agresat fizic. Situația l-a enervat și pe șeful Securității, care a cerut mai mult profesionalism subordonaților săi.¹³⁹

Un raport din 16 septembrie 1983 menționa că Direcția I a Securității avertizase Securitatea din Brăila că, între 17-19 septembrie urma să vină în România o delegație a Alianței Mondiale Baptiste, condusă de Denton Lotz,¹⁴⁰ iar pe 18 septembrie avea să sosească în România vicepreședintele SUA, George Bush. (Buch - în raportul original!) Cei din București aveau informații că, instigați de Iosif Țon, autorii memoriului din 1982 intenționau să se întâlnească la București cu vicepreședintele american, pentru a-i aduce la cunoștință că în R. S. România nu ar exista libertăți religioase etc.” Printre persoanele suspecte se numărau pastorii Dugulescu, Negruț, Gheorghită, Taloș, Buni Cocar, Beni Cocar, Ioan Ștef, Ploscaru Haralambie și, evident, Ștefănuți. Se solicita împiedicarea acestora de a ajunge la București.¹⁴¹

---

136 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport privind pe Ștefănuți Iosif, pastor baptist din Brăila.” Nr. 140 / DI / 0066009 din 9 Septembrie 1983, M.I. Departamentul Securității Statului, Direcția I.

137 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 140 / DI / 0081129 din 24 Septembrie 1983, M.I. Departamentul Securității Statului, Direcția I.

138 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 26.08.1983.

139 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 31.08.1983.

140 Născut în 1939, Denton Lotz a predat la Seminarul Teologic Baptist din Ruschlikon în Elveția, între 1972-1980. Din 1980, el a fost director cu educația și evanghelizarea al Alianței Mondiale Baptiste, iar din 1988 a fost ales secretar general al aceleiași organizații, funcție pe care a deținut-o până în anul 2007. Fratele lui este căsătorit cu fiica lui Billy Graham, Anne Graham Lotz.

141 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0034/530 din 16.09.1983.

Dugulescu - Ștefănuți - Dean Mitchell - x

Lucrurile s-au complicat și mai mult când, pe 6 octombrie 1983, Securitatea din Botoșani informa Direcția I a Securității București, cât și Securitatea din Brăila, că Ștefănuți „s-a erijat în conducătorul unor cursuri ce au loc în secret, cu tinerii baptiști”. Printre cei cu

care ținea cursuri se numărau „numitul Candreanu Viorel, conducătorul comunității baptiste din municipiul Botoșani”, Niculiță Vasile, tot din Botoșani, Chivoiu Ionel din Brăila, Spiridon Iulian din Bacău, „un oarecare Marin din Bicazul Ardelean” și „Boiangiu Corneliu din Brăila, elev al seminarului baptist din București”.¹⁴² În aceste studii, erau implicați și alții, care scăpaseră momentan de ochii securiștilor.

Știrea despre anchetarea lui Ștefănuți a făcut valuri, printre cei care îl sunau ca să-l susțină se număra și Iosif Țon, care plecase din țară în 1981. Într-o asemenea convorbire telefonică, din 9 octombrie 1983, Țon îi comunica faptul că a doua zi se întâlnea cu un senator american, interesat de persecuția religioasă din România, căruia intenționa să-i prezinte acest caz. „Vreau să știți că sîntem pe fază. Cunoaștem toate problemele și va fi publicitate mare în cazul acesta.” Șeful Securității Brăila nota pe marginea transcrierii „La mine, urgent, pentru măsuri”, situația fiind raportată la Direcția I, București.¹⁴³

În cadrul unei săptămâni dedicată evanghelizării, în ziua de joi 25 noiembrie 1983 a sosit Dugulescu, împreună cu doi americani, unul dintre ei fiind interpretul de muzică country, Dean Mitchell. Peste noapte, au rămas cu toții la Hotelul Traian, Securitatea pregătindu-se,

142 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. I/00307339 din 6.10.1983, M.I., Departamentul Securității Statului, I.J. Botoșani.

143 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefăncu»”, 10.10.1983.

atât pentru interceptarea convorbirilor telefonice și ambientale, cât și cu o echipă de filaj.¹⁴⁴ Vizita lui Dean Mitchell a avut un succes enorm, foarte mulți oameni, în special tineri, venind să-l asculte live. Succesul recitalului acestuia l-a dezarmat și pe pastorul Ștefănuți, cunoscut pentru reticența sa pentru muzica contemporană. Înregistrat de Securitate, el mărturisea că îl preferă pe Dean Mitchell, „nu pentru că i-ar place muzica sa, ci pentru a atrage cât mai multă lume”.¹⁴⁵ Nota dată de informatorul „Sebastian Ion” preciza că, sala bisericii au intrat la refuz 300 de persoane, printre ei Milea Niță, inspectorul de la Culte. Tot acesta informa că o parte din întâlnire s-a desfășurat la lumina unor becuțe, conectate la o baterie auto, fiind pe vremea când, seară de seară, se oprea la comandă curentul electric.¹⁴⁶

Întrucât inspectorul Milea nu „colabora” așa cum doreau tovarășii, el a intrat în dizgrația Securității și a Departamentului Cultelor. Într-o analiză din 6 ianuarie 1984, referitoare la contribuția inspectorilor teritoriali la rețeaua informativă a Securității, maiorul Zapodean, șeful Serviciului Culte din Direcția I-a a Securității, propunea scoaterea din rețea a șapte inspectori, printre care și cel din Brăila, Milea, aflat la post din 1976. Zapodean îi reproșa că, „uneori a evitat contactul cu organele de Securitate sau rezolvarea unor probleme ce erau de competența sa”, precum și faptul că înaintase în ultima perioadă memorii adresate Departamentului Cultelor și prim-secretarului județean al PCR, reclamându-le pe ofițerul coordonator (probabil Nichiforescu), cât și pe secretarul Consiliului Popular Județean Brăila. Asemenea memorii a făcut și împotriva unor pastori locali ai cultelor neoprotestante, propunând retragerea recunoașterii acestora de către Departamentul Cultelor.¹⁴⁷ Ulterior, Milea a fost

144 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0016096 și 0016097 / 24.11.1983.

145 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 26.11.1983.

146 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă informativă, sursa Sebastian Ion”, 26.11.1983, Dos. 2165/00220/26.11.1983.

147 Născut în 1931, Milea era cazangiu de profesie. A urmat Școala centrală UTC «Filimon Sârbu» din București și Academia «Ștefan Gheorghiu». A avut o serie de funcții în UTC și la Sindicate, după care a fost numit inspector de Culte pe județul Brăila, în anul 1976. Milea nu a prezentat suficientă încredere Securității niciodată, dar relația s-a degradat după 1982, când a adresat acele memorii. Vezi: ACNSAS, Fond Documentar-București, Dosar nr. 11206, Vol. 11, f. 167. Mai multe despre

înlocuit cu Alexandru Pruteanu, care acoperea și județul Buzău, acesta acționând mai discret în relația cu bapțiștii brăileni.¹⁴⁸

Pe 6 ianuarie 1984 a fost prima înfățișare la procesul penal, deschis lui Ștefănuți pentru posesie și distribuie de literatură creștină. Cu o zi înainte, telefonul a sunat continuu, apelat de multe persoane din SUA. Sunau mai ales pastori, oameni care nu-l cunoșteau personal, dar știau de proces. Voiau doar să-i facă cunoscut că sunt alături de el, încurajându-l și asigurându-l de sprijinul în rugăciune al bisericilor lor. Pe marginea transcrierii convorbirilor, șeful Securității Brăila nota: „Este foarte rău că nu am găsit până acum căi ferme de punere la punct a acestuia, deși aveam promisiuni din partea Serv. T.O.”¹⁴⁹ A doua zi au fost audiați martorii și, la cererea lui Ștefănuți, fiindcă el nu văzuse dosarul, procesul a fost amânat pe 27 ianuarie. Pentru susținerea lui morală și spirituală, au venit pastorii Taloș, Brânzei și Geabou. Imediat după terminarea audierii, alte telefoane din țară și străinătate. Din SUA, Genoveva Sfatcu a comunicat familiei Ștefănuți că, în America, au fost multe grupuri de credincioși care au stat toată noaptea în rugăciune pentru ei. Simpla lectură a dosarului de Securitate transmite pregnant o luptă spirituală intensă.¹⁵⁰

Pe 9 ianuarie, pastorul a fost sunat de ambasadorul SUA la București, care i-a solicitat detalii despre proces. Ambasadorul,¹⁵¹ al

---

Milea în: ACNSAS, fond Documentar, Dosar nr. 148, Vol. 11, ff. 62-64; 138-147.
Citat în Adrian Nicolae Petcu, „Împuternicitul de culte – între conformism și asigurarea libertății religioase.” *Caietele CNSAS*, Anul VI, nr. 1-2 (2013): 68-69.

148 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nenumărat / 10.04.1985, autor lt.maj. Mihalașcu Gică, M.I., Insp. Jud. Brăila, Securitate.

149 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 10.01.1984.

150 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 9.01.1984.

151 Este vorba de David B. Funderburk, ambasador la București între 1981-1985. Fiu al unui pastor și teolog baptist, Funderburk era un foarte bun cunoscător al realităților românești, teza lui de doctorat tratând relațiile româno-britanice între 1938-1940. El a studiat limba română la Universitățile din Los Angeles și Washington, fiind cunoscut drept un anticomunist notoriu. La București, Funderburk a militat activ pentru schimbarea atitudinii SUA față de regimul Ceaușescu, fiind revoltat de demolarea și închiderea bisericilor, de lipsa drepturilor civice și religioase, precum și de persecutarea și închiderea disidenților politici și religioși. Exasperat de inerția Departamentului de Stat, care ignora rapoartele sale privind abuzurile regimului comunist, în primăvara anului 1985, în semn de

căruia tic verbal a fost recunoscut de cel care a realizat transcrierea, (!) l-a asigurat că o să-l sune din nou, înainte de 27 ianuarie. În aceeași zi, aflând de la Taloș că acesta i-a găsit la București un avocat bun, Ștefănuți a plănuțit a se deplasa în Capitală, pe 11 ianuarie, pentru a-l cunoaște. Observând că se îngroașă gluma, după telefonul de la Ambasada SUA, șeful Securității Brăila nota pe marginea transcrierii: „Să raportăm la Direcția I-a noile elemente ale situației operative în acest caz”. Lt.col. Panait a contactat imediat telefonic Direcția I, întrebând dacă în lumina evoluției lucrurilor se menține decizia de sancționare cu amendă penală a lui Ștefănuți. Pe 13 ianuarie, i s-a comunicat telefonic că Zapodean era de acord cu decizia procuraturii și a judecătoriei, ca Ștefănuți să fie amendat penal. Deci cam așa mergeau lucrurile în justiția românească, înainte ca persoana judecată să-și consulte un avocat, procuratura și judecătoria deja stabiliseră sentința, aceasta necesitând și validarea Securității București!¹⁵²

Cu toată internaționalizarea cazului, securității nu băteau în retragere. În primul rând, terminarea procesului fără sancționarea lui Ștefănuți i-ar fi dat, atât lui, cât și multor alora, curajul de a se opune frontal Departamentului. În al doilea rând, atât Ștefănuți, cât și colaboratorii săi, știau de pe atunci că miza era eliberarea sa din funcția de secretar al Comunității de București, care survenea automat în cazul unei condamnări penale. O înregistrare la dosar a unei convorbiri telefonice purtate de Geabou, aflat în vizită la Reșița sau undeva în acea zonă, cu „obiectivul Mihnea”, nimeni altul decât pastorul Mihai Mihuț, care era „luat în D.U.I.” de Securitate, ne oferă detalii. Întrebat de Mihuț cum merg lucrurile la București, Geabou spunea de cei din comitetul Uniunii că „s-a(u) decis să se aleagă tot pe ei”, solicitând Adunărilor Generale ale Comunităților să nu aleagă alți delegați pentru Congres, ci să-i reconfirme pe cei vechi. Apoi l-a informat de mersul lucrurilor cu procesul lui Ștefănuți, menționând fără echivoc: „interesul e să fie dat afară, ca să poată urca alții, care nu au putut urca pe aceea, pe la Comunitate, la noi. [...] Interesul lor este să aibă cazier, ca să nu mai poată fi ales”. Mai mult, Geabou menționa

---

protest, Funderbark a demisionat din postul de ambasador.

152 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 12.01.1984.

că Bărbătei răspândea minciuni, cum că Ștefănuți era învinuit de trafic de valută și, „cînd a auzit Brînzei, l-a luat în colț [...] domnule, cînd l-a chemat Ștefănuți la proces să-i vadă dosarul, s-a făcut că e bolnav, numai să nu-l ajute, dar la prostii îi merge limba.” Tot Bărbătei anunțase deja în Comitetul Uniunii că Ștefănuți nu mai putea fi secretar, ceilalți atrăgându-i atenția că încă nu fusese dată sentința.¹⁵³

Transcrierea convorbirii celor doi a fost trimisă de Securitatea Caraș-Severin către Direcția I a Securității București, un ofițer de rang înalt recomandându-i lui Zapodean să ia „măsuri pentru a urmări starea de spirit în cadrul Uniunii Baptiste”.¹⁵⁴ Foarte sugestiv este că, atunci când Uniunea a delegat un reprezentant pentru a consulta dosarul, aceștia l-au ales exact pe Bărbătei. Pe 19 ianuarie, Ambasada SUA din București l-a căutat din nou la telefon pe pastor, cel care a realizat transcrierea notând că era chiar ambasadorul. Negăsindu-l acasă, a întrebat-o pe Mia Ștefănuți locul unde avea loc procesul.¹⁵⁵

În cadrul unei acțiuni protocolare, desfășurate pe 20 ianuarie la Ambasada SUA, Francis Corry, ministru consilier al ambasadei, discutând cu un diplomat român, s-a interesat de situația lui Ștefănuți. Apoi i-a comunicat diplomatului că Departamentul de Stat al SUA a dispus ca doi diplomați de la București, anume James Morgan, atașat cultural adjunct și Marc Desjardines, atașat cu probleme politice, să asiste la procesul de la Brăila. Nota Securității menționa că informația a fost comunicată Direcției I, cu care se coopera pentru amânarea datei procesului.¹⁵⁶ Decizia amânării a fost luată de adjunctul ministrului de interne, general-locotenent Iulian Vlad (1931-2017), așa cum preciza adresa expediată la Brăila de către șeful Direcției a III-a din cadrul Securității, general-maior Alexie Ștefan.¹⁵⁷ Ostilitățile continuau zi de zi. Pe de-o parte, telefoanele de sprijin din țară și

---

153 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Mihnea»”, 16.01.1984.

154 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 1/GR/00251216 din 28.01.1984, M.I., Insp. Jud. Caraș-Severin, Serviciul I.

155 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 24.01.1984.

156 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. D-3/00156.009 / 23.01.1984, M.I., Departamentul Securității Statului București, Direcția a III-a.

157 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 313/SG/D/00156009 / 1.02.1984, M.I., Departamentul Securității Statului București, Direcția a III-a.

străinătate sunau continuu la casa Ștefănuți. Pe de altă parte, secretarului general al Uniunii, Pavel Bărbăței, Departamentul i-a cerut destituirea lui Ștefănuți din toate funcțiile, inclusiv din cea de pastor.¹⁵⁸

Un raport din 23 ianuarie, conținând o analiză a evoluției situației, propunea mai multe măsuri: punerea în filaj a lui Ștefănuți, începând cu 26 ianuarie; instalarea echipamentelor de interceptare pentru supravegherea celor care urmau a veni la proces, inclusiv a celor de la Ambasada SUA; o colaborare cu Direcția I-a ca unii pastori cheie să fie reținuți în orașele lor, pentru a fi împiedicați să participe, precum și discutarea situației cu procuratura și justiția, pentru a se amâna procesul, „în vederea evitării creării unei stări de spirit necorespunzătoare”.¹⁵⁹ Dintr-o operațiune de intimidare a pastorului, Securitatea era nevoită să adopte măsuri defensive. Cine ar fi crezut!

Pe 24 ianuarie, pastorul era plecat la București și Mia Ștefănuți primea continuu telefoane de încurajare din America. Vorbind cu Aurora Sezonov, i-a spus că primise până atunci vreo 15 telefoane „de dincolo”, dar comunica dificil în limba engleză. Aurora i-a zis că vorbise cu sora ei, Genoveva, care i-a relatat despre interesul imens stârmit în SUA de proces. Printre altele, a precizat că un grup de senatoria decis trimiterea unui delegat de la ambasadă, care să participe la proces. Transcrierea mai menționa câteva convorbiri în limba română, apoi preciza: „în continuare se primesc zeci de telefoane din diferite țări.”¹⁶⁰

Pe 25 ianuarie 1984, șeful Securității Brăila aproba un „Plan de măsuri” extrem de elaborat, pentru perioada procesului. Acesta prevedea: instruirea „rețelelor” din hotelul Traian; controlarea diplomaților și a liderilor bapțiști „prin mijloace T.O. mobile”, dacă urmau a servi masa la restaurantele Traian sau Danubiu; luarea în filaj a pastorului, diplomaților și pastorilor sosiți la proces; activarea unei grupe operative la Tribunal, formată din patru ofițeri de Securitate, în timp ce la sediul Securității alți cinci ofițeri urmau a asigura permanența.¹⁶¹ Toți aceștia aveau sarcina, nu numai de control, ci și „să acționeze pentru prevenirea unor eventuale acțiuni protestatate”.

---

158 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 26.01.1984.

159 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0030/530 din 23.01.1984.

160 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 26.01.1984.

Pe 29 ianuarie, Securitatea a primit un ordin telefonic de la Direcția I a Securității București să trimită urgent un raport privind cazul Ștefănuți. Acesta a fost expediat a doua zi printr-o radiogramă. Se prezenta evoluția cazului, menționând că, doar între 25-28 ianuarie, „obiectivul a fost sunat la domiciliu de un număr de 58 de cetățeni din SUA, care îl încurajau”. Pe lângă aceștia, a fost sunat, în aceeași perioadă, de pastori baptiști români aflați în SUA, printre ei fiind Țon, Sărac și Olah. În ziua procesului, din partea Ambasadei SUA au venit Michael Strachan și Mark Desjardines. Aceștia au discutat cu Ștefănuți vreme de câteva minute, înainte de proces. Motivând lipsa la dosar a unei caracterizări a lui Ștefănuți, președintele completului de judecată a decis amânarea procesului pe 24 februarie. A mai solicitat administrarea unei probe cu patru martori, membri ai cultului baptist, care să depună mărturie în legătură cu activitatea de difuzare de literatură, desfășurată de pastor. Avocatul apărării, Ion Popa Simil a protestat, afirmând că proba nu este pertinentă cauzei, afirmând că poate propune și el așa ceva, pentru a dovedi că activitatea desfășurată este în virtutea calității sale de pastor baptist. Avocatul a depus la dosar o cerere ca Ștefănuți să fie scos de sub urmărirea penală, precum și un document emis de Comunitatea Baptistă de București, care afirma că fapta lui Ștefănuți Iosif nu constituie „difuzare”.¹⁶² Judecător a fost Calciu Marius, iar procurorul cazului a fost Rais Dorian. Însărcinat să dea un raport cu ce s-a întâmplat în sala de judecată, căpitanul de securitate Gheorghe Cioranu menționa că se aflau acolo foarte mulți credincioși baptiști. Aceștia comentau pe marginea proceselor desfășurate anterior, precum și legat de situația pastorului, „compătimindu-l pentru împrejurarea de a fi judecat laolaltă cu alte persoane ce se aflau implicate în procese de divorț, viol, tâlhărie sau furt și, imputându-și faptul că nu și-au apărat pastorul de astfel de situații neplăcute.”¹⁶³ Documentul cu concluziile apărării și

---

161 ACNSAS, Dosar I 235032, „Plan de măsuri privind supravegherea atașajilor cultural și politic din cadrul ambasadei SUA la București și a altor legături ale lui «Ștefăncu», element aflat în atenția Serviciului I.” Nr. 0024/530 din 25.01.1984.

162 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 104/M.G./0010589 din 30.01.1984.

163 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 0031/530 din 27.01.1984.

cu solicitarea avocatului Ion Popa Simil de achitare a pastorului reprezintă un act inteligent construit, prin care Simil demonta orice acuzație. Deși nu era credincios evanghelic și, chiar dacă, așa cum i-a împărtășit pastorului, primise vizita unui general, care a căutat să-l determine să acționeze în direcția dorită de autorități, el și-a făcut onest meseria. El a făcut apel la Statutul Cultului Baptist și la Articolul 17 din Constituție, privind libertatea conștiinței și cea religioasă, cât și la Legea Presei, spunând că eventualele contravenții trebuie constatate de persoane împuternicite de Consiliul Culturii și Educației Socialiste. I-a luat prin surprindere, întrebând: „Cine a apreciat și sesizat fapta de care se pretinde că s-ar face vinovat Ștefănuți Iosif?” A mai arătat că era interzisă difuzarea publicațiilor îndreptate împotriva orânduirii politice, care divulgau secrete de stat, sau care promovau concepții fasciste, dar literatura pastorului era de altă natură.¹⁶⁴ Exasperat de prestația sa, șeful Securității din Brăila a solicitat Securității București ca „acesta să fie identificat și să ne comunicați cum este cunoscut în evidențele organelor noastre”.¹⁶⁵ Pe 22 februarie, Bucureștiul a răspuns că Simil este „un ascultător frecvent al emisiunilor postului de radio «Europa liberă», făcând și aprecieri negative la adresa conducerii de partid, dar nu la locul de muncă”.¹⁶⁶

Adresându-se credincioșilor bisericii sale din București, pastorul Talos, le-a spus în mod profetic celor din sală: „O carte, fraților, o carte împrumutată. Cine judecă o carte se judecă pe sine însuși... Când judeci un astfel de act te judeci pe tine, te condamni pe tine.”¹⁶⁷

Pe 30 ianuarie 1984, Ștefănuți a fost sunat de jurnalistul Ion Georgescu de la «Los Angeles Times», care i-a cerut informații despre proces, pentru popularizarea cazului în rândul cititorilor publicației americane.¹⁶⁸ Ambasada României la Washington era bombardată cu scrisori din partea unor biserici, pastori, organizații, companii, persoane individuale, cât și membri ai Congresului. Toți cereau

164 „Concluzii”, Dosar nr. 201 / 1984, Judecătoria Brăila, Termen 27 Ianuarie 1984.

165 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/MG/0010755 din 7.02.1984.

166 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 162/SI/D/II-00452587 / 22.02.1984, M.I., Departamentul Securității Statului București.

167 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 30.01.1984.

168 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 02.02.1984.

încetarea procesului lui Ștefănuți. Parte dintre ele au fost trimise în țară de ambasadorul Mircea Malița și se regăsesc în dosarul de la CNSAS. Printre cei care au scris Ambasadei au fost: Comitetul pentru Afaceri Externe din cadrul Senatului SUA, reprezentând 19 senatori; Richard G. Lugar, senator de Indiana, senatorul Charles Percy, senatorul de Kentucky, Gene Huff, precum și Dante B. Fascell, co-președinte alături de Bob Dole al Comitetului pentru Securitate și Cooperare în Europa, din cadrul Congresului SUA. Cel mai elaborat mesaj adresat lui Malița a fost acela trimis pe 15 februarie 1984 de către kongresmenul american Christopher H. Smith. Pe de altă parte, senatorul John P. East, reprezentând Carolina de Nord, i-a scris lui Ștefănuți direct la Brăila. La fel și kongresmenul Mark D. Siljander din Michigan. S-a întâmplat exact ce le profetise Ștefănuți securiștilor, în momentul percheziției, „mă veți scoate din anonim!”

Pe 18 februarie 1984, în fața sediului Legației României la ONU din New York, sub conducerea pastorului Pavel Nicolescu, un grup de credincioși bapțiști au organizat o manifestație de protest împotriva nerespectării drepturilor omului în România. Manifestația a avut ca scop atragerea atenției opiniei publice asupra persecuțiilor la care era supus pastorul Iosif Ștefănuți, al cărui proces urma pe 24 februarie. Cu două seri înainte procesului, pe 22 februarie, jurnalistul Sorin Cunea, de la «Europa Liberă» a prezentat informații despre această manifestație în cadrul emisiunii „Radio Magazin”, la ora 20:20.¹⁶⁹

Situația de la Washington amenința să se agraveze, astfel că ambasadorul Mircea Malița a adresat personal o telegramă, pe 22 februarie, lui Ion Dincă (1928-2007), prim-vicepreședinte al guvernului român, lui Ion Roșianu,¹⁷⁰ secretar de stat și președinte al

---

169 ACNSAS, Dosar I 235032, „Telegrama” nr. 628/197 / 23.02.1984, M.I., Departamentul Securității Statului București, C.T.O.T., Unitatea specială „R”.

170 Roșianu a fost un personaj extrem de controversat, conducând Departamentul între 1977-1984, când a fost destituit de Ceaușescu. Văr cu Dinu Săraru și socrul lui Dinu Patriciu, Roșianu a fost unul dintre oamenii de încredere ai lui Ștefan Andrei. Tatăl lui a fost printre artizanii evadării lui Gheorghiu-Dej din lagărul de la Târgu Jiu, în 1944, lucru care i-a asigurat ascensiunea în timpul regimului comunist. Relațiile tatălui l-au propulsat și pe Ion Roșianu în diverse funcții. Vezi: Petcu, „Activitatea Departamentului Cultelor în atenția Securității (1970-1989)”, 74-75.

Departamentului Cultelor, precum și lui Ștefan Andrei (1931-2014), ministrul de externe. Malița îi informa că intervențiile pentru soluționarea situației lui Ștefănuți Iosif din Brăila și a lui Gheorghită Nicolae din Deva se intensificau constant, căpătând caracter de campanie. Ambasada primea zilnic 50-60 de scrisori, petiții și apeluri telefonice, care demonstau că „ne aflăm în fața unei acțiuni dirijate, inițiată cu scopul de a crea o diversiune și a afecta sub pretexte minore relațiile româno-americane”. Malița amintea numele unor kongresmeni implicați, precum și cel al pastorului Jerry Falwell, președintele organizației *Moral Majority*.¹⁷¹

O radiogramă din 25 februarie comunica Bucureștiului cum a decurs procesul. Au asistat mai mulți pastori baptiști, printre care Taloș, Dugulescu, Brânzei, Negruț și Chibici, precum și doi diplomați americani, Marc Desjardins și Philip Covington. Prin sentința numărul 452 din 24.02.1984, Judecătoria Brăila l-a condamnat pe Ștefănuți la plata unei amenzi penale de 15 000 de lei.¹⁷² Avocatul nu a mai fost la înălțime, pastorul Taloș comunicându-i direct, „ne-ați dezamăgit”.¹⁷³ E sigur că au fost efectuate presiuni imense asupra sa, fiind „nevoit” să renunțe la principii. A fost același judecător, Calciu Ionel Marius, dar alt procuror, anume Teodor Cruțeru. Avocatul nu a prezentat nimic suplimentar față de precedentă înfățișare. Procurorul a reluat toate acuzațiile, menționând că „libertatea presei în RSR nu poate fi folosită în scopul potrivit orînduirii socialiste, a ordinii de drept”.¹⁷⁴ Recursul nu a adus vreo schimbare, sentința rămânând definitivă. Ca urmare, Departamentul Cultelor l-a demis pe Ștefănuți din funcția de secretar al Comunității de București. Dar telefoanele din țară și străinătate au continuat să curgă, după proces. Pe 2 martie, cineva din America i-a comunicat că, la două zile după verdict, cazul Ștefănuți a fost prezentat pe o rețea de televiziune națională din SUA. Era vorba de emisiunea „Old Time Gospel” în care pastorul Jerry Falwell a vorbit

---

171 ACNSAS, Dosar I 235032, „Telegramă de la Mircea Malița, Washington”, nr. 073186 din 22.02.84, înreg. La M.I. Departamentul Securității Statului cu nr. 0149 / 24.02.1984.

172 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 104/M.G./0011191 din 25.02.1984.

173 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 25.02.1984.

174 Judecătoria Brăila, Dosar nr. 201/1984, Sentința penală nr. 452, 24 Februarie 1984.

despre persecuțiile la care era supus Ștefănuți, din cauza faptului că a dat unui diacon un ghid de studiu al Scripturii, „fără autorizația guvernului”.¹⁷⁵ Dosarul de Securitate conține multe mesaje scrise, sosite din SUA, care au fost reținute din circuit, considerându-se că l-ar fi instigat pe pasto. Nu au putut fi oprite mesajele telefonice, precum acela venit din Michigan, care îl asigura că guvernul american și însuși președintele SUA fuseseră informați de situația lui, la fel și membrii Congresului, respectiv Ambasada SUA din București. Acest mesaj l-a înfuriat pe șeful Securității, care nota sec: „La mine, pentru măsuri”.¹⁷⁶

Pe 17 martie 1984, se menționa că dr. Inghram Miller din Kansas s-a oferit să-i dea garanție pentru emigrare lui Ștefănuți, invitând familia acestuia în SUA.¹⁷⁷ Altă notă menționa că din analiza a 164 de mesaje reținute de Securitate, rezulta că, de cazul lui fuseseră informați președintele Ronald Reagan, secretarul de stat George Schultz, opt senatori și doi kongresmeni.¹⁷⁸ O a doua notă din aceeași zi adăuga 22 de nume de senatori și 5 nume de kongresmeni, care fuseseră informați despre situația pastorului.¹⁷⁹ Similar, după alte două zile, o notă informa că, din 115 mesaje de solidaritate și simpatie cu „persecutatul religios” Iosif Ștefănuți, rezulta că despre cazul său au mai fost informați alți opt senatori și cinci membri ai Camerei Reprezentanților. Toate mesajele au fost reținute de Securitate.¹⁸⁰ Alte 204 scrisori au fost oprite de Securitate până pe 9 aprilie 1984, unele dintre ele conținând cecuri cu sume de până la 25 de dolari, dar și liste cu numele celor informați de situația lui, inclusiv premierul canadian, Pierre Elliott Trudeau (1919-2000).¹⁸¹ Printr-un raport din 27 aprilie 1984, căpitanul Tufă Ioan, solicita „reținerea din circuit” a unei scrisori de la senatorul East P. John, pe motiv că „instigă la nesupunere”.¹⁸²

175 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 6.03.1984.

Dosar I 235032, „Nota” nr. 0011574 din 15.03.1984.

176 ACNSAS, Dosar I 235032, „Redare din lb. Engleză”, nr. D/00314202 din 03.03.1984, U.M. 0639/10, Brăila.

177 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 0011625 din 17.03.1984.

178 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 0011626 din 17.03.1984.

179 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 0011624 din 17.03.1984.

180 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 0011656 din 19.03.1984.

181 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. 0012090 din 09.04.1984.

182 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. indescifrabil din 27.04.1984.

Momente din activitatea bisericii între 1977-1989

Pe 26 iunie 1977 a avut loc un botez cu 16 candidați, printre care Marin și Constanța Rusea. Pe 19 august a predicat Ioan Deduică iar pe 13 noiembrie a avut loc o evanghelizare, atât dimineața, cât și seara, predicând Talos. Programul a fost asigurat de corul bisericii «Mihai Bravu», dirijat de Daniel Stăuceanu.¹⁸³ La botezul din 27 noiembrie, printre cei 9 candidați au fost Lina și Ștefan Căpităneanu, din satul Țepeș Vodă, comuna Movila Miresii. Pe 4 decembrie 1977 a fost o serbare dedicată orchestrei bisericii. O evanghelizare cu pastorii Geabou și Sărac a avut loc pe 26 februarie 1978, în timp ce, între 24–26 martie, a predicat la evanghelizare Dugulescu.¹⁸⁴

Pe 19 martie 1978 a avut loc nunta lui Anghel și a Marinicăi Roman. A urmat pe 11 iunie nunta Floricăi Burlacu cu Gicu Arcan, din Timișoara, eveniment la care au predicat pastorii Ioan Trif și Ioachim Țunea.¹⁸⁵ Alte două căsătorii au fost cele ale lui Gigi Bratu cu Didi Ene pe 23 iulie și, respectiv, Lenuța Popoacă cu Petrescu, pe 9 decembrie. Tot în acest an s-a înregistrat decesul Niculinei Mihăilă (n.1887), care fusese botezată în 1934.¹⁸⁶ Pe 8 mai 1978, comitetul bisericii a decis primirea ca membri a soților Roman și Vasilica Nedelcu.¹⁸⁷ Romică Nedelcu (1944-2016) era originar din Techirghiol și fusese botezat în biserica leprozeriei de la Tichilești, pe 1 august 1971, de Vasile Dănoiu. Pe 2 iulie a urmat un botez cu 26¹⁸⁸ de persoane. Printre aceștia s-au aflat Samuel (Simi) Done, Popa Stana și Florin (Ionuț) Pruteanu. O sărbătoare aparte a avut loc pe 4 septembrie, când vizita pastorului Ioan Trif, împreună cu impresionanta orchestră a bisericii din Lugoj, a impus un program atipic, de la orele 18 la 21.¹⁸⁹ În schimb, pastorul

---

183 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

184 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

185 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

186 ABCBSTB, „Dare de seamă a activității comitetului pe 1978”.

187 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței de comitet a BCB Brăila din 8 mai 1978”.

188 Darea de seamă citată indică 2 botezuri în 1978, totalizând 24 de persoane.

189 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

Ștefănuți a participat, în perioada 6-8 octombrie 1978, la celebrarea aniversării a 90 de ani de la construirea clădirii bisericii din Tulcea.¹⁹⁰

În vara anului 1978, au fost efectuate lucrări de reparații și îmbunătățire la clădirile bisericilor din Bărăganu și Brăila. La Bărăganu a fost schimbată tabla de pe acoperiș, clădirea fiind retencuită și zugrăvită, atât la exterior, cât și la interior. Ușa de la intrare și ferestrele au fost înlocuite, a fost turnată o alee din beton până la stradă și s-a făcut instalația electrică. Toate lucrările au fost făcute în regim de voluntariat, cu deplasarea unor credincioși din Brăila, precum Ieremia Popescu, Oprișan Cojocar, Iosif Ștefănuți, Grigore Vlaicu, Constantin Ciucă, Ionel Chivoiu și Vasile Piroșcă. Ei s-au deplasat, fie cu autobuzul, fie cu autoturismele fraților Guzu și Frățilă. Din Vâlcele au venit pentru a ajuta Miu și Bărăgan. La lucrări au dat o mână consistentă de ajutor și membre ale bisericii din Brăila, precum Aneta Vasile, Didina Piroșcă, Sica Șerban, Lenuța Piroșcă, Ancuța Sezonov, Tudorița Oancea și Valerica Cojocar.¹⁹¹ La clădirea de pe Dianești au fost capitonăți la interior pereteii, cu lambriuri din lemn de stejar, pe înălțimea de 1,5 metri. Acestea au fost montate de un atelier specializat. Dacă cu 10 ani mai devreme se cerea aprobare de la Comunitate și Uniune pentru orice lucrare minoră, cum ar fi turnarea unei borduri de beton la baza zidurilor exterioare ale bisericii din Bărăganu, acum biserica a efectuat lucrările, trimitând o înștiințare¹⁹² la final Comunității, explicând ce lucrări s-au făcut și cât au costat, solicitând doar aprobarea modificării unor categorii din bugetul anului respectiv. Din acel an, întreruperile de curent electric în sezonul rece au început a afecta serios desfășurarea programelor bisericii. Pe 11 decembrie 1978, comitetul nota că vineri 8 decembrie, nu a mai fost efectuată colecta, din cauza opririi curentului.¹⁹³

Pe 24 iunie 1979, pastorul Taloș a revenit la Brăila la o evanghelizare, însoțit de corul bisericii «Mihai Bravu». Au fost două botezuri, pe 1 iulie și pe 28 octombrie, dar nu cunoaștem numărul

---

190 ABCBSTB, „Scrisoare de la Ioan Dinu către Iosif Ștefănuți, 20 septembrie 1978”.

191 ABCBSTB, „Proces verbal de încheierea lucrărilor, 30 august 1978”.

192 ABCBSTB, „Adresa nr. 23 din 11 septembrie 1978 către CBCB București”.

193 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței de comitet din 11 decembrie 1978”.

celor botezați. Printre ei s-au aflat: dr. Doina Dorobanțu, Stelian Popescu, Maria Neicu, Gabriela Pătrașcu și Beniamin Boingeanu. La săptămâna de evanghelizare din perioada 28 octombrie – 4 noiembrie, printre cei veniți să predice s-au aflat Dugulescu, Geabou și Buni Cocar. Au fost patru nunți în 1979, una singură desfășurată la Brăila, pe 13 mai, a lui Mitică Guzu cu Nina Oancea. Pe 20 mai, în biserica «Golgota» din București a fost cea a lui Ichim și Coca Marcu. Pe 20 august, tot la București, dar în biserica «Mihai Bravu» a avut loc căsătoria lui Iacob (Puiu) și Cristina Sezonov, iar la Brașov, pe 28 octombrie, cea a lui Valeriu Sezonov cu Ligia Mara.¹⁹⁴ De-a lungul anului 1979, biserica a fost vizitată de 12 pastori și 3 seminariști, pe lângă corul de la «Mihai Bravu» venind și corul de copii al bisericii din Iași, precum și un grup coral de la biserica numărul 1 din Timișoara. Corul bisericii din Brăila, împreună cu pastorul Ștefănuți, a efectuat vizite la Galați și Tulcea, aceasta din urmă pe 23 septembrie 1979, transportul fiind făcut cu un autobuz închiriat. Tot în acest an a fost înmormântată Marița Marcu. S-a înființat biblioteca bisericii și au fost construite dulapuri speciale pentru instrumentele orchestrei.¹⁹⁵

Tot în 1979 s-a consemnat prima emigrare legală în SUA a unei familii din biserică, anume Josef și Vasilica Ciucă, împreună cu fiica lor Doina Iulia.¹⁹⁶ Josef Ciucă (1939-2007) s-a născut și a crescut în biserica din Brăila. A absolvit Facultatea de Istorie din Iași, în 1964, activând ca profesor de istorie la liceul Panait Istrati din Brăila. În 1975, Ceaușescu a solicitat cadrelor didactice să depună un jurământ de credință¹⁹⁷ partidului și statului. Profesorul Ciucă a refuzat să depună jurământul, motivând că este un cetățean fidel țării sale, dar nu are libertatea de conștiință să jure credință unei organizații atee. Pe 15 iulie 1975, prin decizia 82 a Inspectoratului Școlar General Brăila, i s-a desfăcut contractul de muncă, în mod disciplinar. Ulterior, a primit repartiția de hamal în port, nefiind lăsat să se înscrie la concurs pentru

194 ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/00/233/ 18 iunie 1979. Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

195 ABCBSTB, „Dare de seamă a activității comitetului pe 1979”.

196 Cazul Josef Ciucă a fost relatat și de Sergiu Grossu în cartea *Calvarul României creștine*. Vezi: Grossu, 147-148.

197 Grossu, 127-128.

ocuparea unui post conform pregătirii lui profesionale, nici măcar ca muzeograf la Muzeul Brăilei. A înaintat o sumedenie de memorii la Inspectoratul Școlar, la Consiliul de Stat și la Ceaușescu personal, primind mereu răspunsuri negative. Ca urmare, în februarie 1978, el a solicitat pașaportul pentru plecarea definitivă, cu familia, în SUA. Fiindcă patru cereri consecutive i-au fost refuzate, în septembrie 1978 a întocmit un memoriu pe care l-a trimis Comisiei ONU pentru Drepturile Omului, Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa și Congresului SUA. Același memoriu fusese expediat la postul de radio «Europa Liberă», unde a fost citit în cadrul emisiunilor din luna august 1978.¹⁹⁸ În memoriile el își explica situația:

Din faptul că orice profesor este obligat să dea o educație ateistă, chiar împotriva propriei sale conștiințe, rezultă că prezența unui credincios baptist declarat, care să acționeze în școală, devine practic o imposibilitate. Toate acestea mi-au fost deja spuse, în diferite ocazii, de către organele școlare, care m-au numit «baptist înverșunat», de către organele de Securitate, care au întreprins o anchetă și de către organele de partid. [...] Am solicitat dreptul de a participa la un concurs pentru un post vacant la Muzeul de Istorie, însă organele de partid din Brăila mi-au spus textual: «Nu aveți voie să participați la acest concurs». În împrejurările pe care tocmai le-am evocat, mi s-a declarat fără ocol, că un credincios nu-și găsește locul în sistemul educativ al materialismului dialectic, nici într-o activitate de muzeu sau de arhive...»¹⁹⁹

Memoriile internaționale au fost luate în considerație și cazul „Ciucă Josef” a fost trecut într-o multitudine de documente legate de nerespectarea drepturilor omului, emise atât de Congresul SUA cât și de diverse organisme internaționale.²⁰⁰ O scrisoare din 25 ianuarie 1979, trimisă de la biroul ONU de la Geneva, îi comunica acest lucru.²⁰¹

198 CNSAS, Dosar I 21563, Vol. 2, ff. 9-10.

199 Grossu, 186-187.

200 Vezi: Hearings before the Subcommittee on Trade of the Committee on Ways and Means, House of Representatives, Ninety-Sixth Congress, June 22 and July 9, 1979, Serial 96-30 (Washington: U.S. Govt. Printing Office, 1979): 202-204.

201 CNSAS, Dosar I 21563, Vol. 2, f. 90.

Afectate de amploarea luată de acest caz și de publicitatea negativă la nivel internațional, mai ales că guvernul român se străduia să convingă guvernul american pentru a prelungi României Clauza națiunii celei mai favorizate, autoritățile au decis eliberarea de pașapoarte turistice familiei Ciucă. Cei trei au părăsit imediat țara, plecând spre Viena, pe 23 septembrie 1979.²⁰² După câteva luni, au ajuns în SUA, la Chicago.

În perioada 1975-1989, biserica a acordat ajutoare financiare semnificative, atât familiilor cu mulți copii, vârstnicilor, seminariștilor, cât și pentru construirea și renovarea altor biserici din țară. Pe 31 august 1979, comitetul a decis ajutorarea familia lui Aurel Miu, pentru intervenția chirurgicală pe cord a copilului lor, care a avut loc în Africa de Sud, efectuată de echipa renumitului doctor Christian Barnard.²⁰³

Adunarea Generală din 16 februarie 1980 a ales un nou comitet. Pe lângă pastorul Ștefănuți și diaconul Ioan Ciortuz, au mai fost aleși Constantin Ciucă – secretar, Dumitru Stănescu – casier și Cristache Mustață, Ieremia Popescu, Virgil Sezonov, Oprișan Cojocar, respectiv Iacob Sezonov – membri. Comisia de cenzeni a fost formată din Teodor Dobre, Anghel Răducanu și Tudorel Verona.²⁰⁴ La săptămâna de evanghelizare din 2-9 martie 1980, au predicat Dugulescu, Taloș și Buni Cocar.²⁰⁵ Pe 25 mai 1980 s-au botezat 17 persoane, printre care Octav Ciortuz, Răducu Piroșcă, Nelu Rusea, Geta Popa, Cornelia Vlaicu, Ana Oancea și Magdalena Boingeanu. Au existat două deplasări ale orchestrei. Pe 29 iunie, 38 de persoane s-au deplasat cu trenul la Iași, iar pe 13 iulie, 32 persoane au mers la Galați.²⁰⁶ În acest an, trei persoane au primit recomandare pentru a da examen de admitere la Seminarul Teologic din București: Dan și Corneliu Boingeanu, precum și Ionel Chivoiu. Întrucât conducerea Uniunii a stabilit ca limită de vârstă 28 de ani pentru candidați, Chivoiu nu a putut intra în examen. Deși frații Boingeanu au promovat amândoi, a rămas înscris la studii doar Dan, Seminarul respectând o cutumă mai veche de a nu școlariza

202 CNSAS, Dosar I 21563, Vol. 2, f. 109.

203 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței de comitet din 31 august 1979”.

204 ABCBSTB, „Adresa nr. 1 din 26 aprilie 1980 a BCB Brăila”.

205 „Scrisoare Iosif Ștefănuți către Mihai Ștefănuți, februarie 1980.” Citată în ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/cH.S/00204/ 29 febr. 1980.

206 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

frați de trup în același an de studiu. Au fost trei căsătorii, printre care cea a lui Enișor Mustață cu Stela Savin din Vâlcele. La căsătoria lui Mihai Căploiu a participat fanfara bisericii din Goleț. Au continuat lucrările de reparație și modernizare a clădirii bisericii, înlocuindu-se tabla de pe acoperiș, acesta fiind izolat termic cu această ocazie. Clădirea a fost vopsită la exterior și zugrăvită în interior, la fel fiind vopsite și băncile. Mare parte dintre lucrări au fost executate de membrii bisericii, în regim de voluntariat.²⁰⁷ În septembrie biserica a fost vizitată de pastorul Belciu Busuioc, sosit împreună cu fanfara din Caransebeș. Între 21-28 septembrie, la serviciile de evanghelizare, au predicat Morcan, Taloș, Geabou și Dugulescu.²⁰⁸

O săptămână de evanghelizare a fost organizată între 22-29 martie 1981, urmată pe 19 aprilie de un botez cu 12 persoane. Printre cei botezați s-a aflat Carmen Cîrnu.²⁰⁹ Două zile mai târziu, la Constanța a fost înmormântat fostul pastor al bisericii, Vasile Asiev (n.1894). La funeralii au participat pastorul Ștefănuți și un grup de credincioși.²¹⁰ Pe 26 februarie 1981 a fost înmormântat unul dintre veteranii credinței din Gropeni, Radu Done, iar pe 2 august 1981 a fost înmormântarea Ioanei Bănică, din Cazasu. Un câștig pentru biserică a fost aducerea din Germania Federală a unei orgi electronice performante, donată cu generozitate de fiul Anetei Vasile. Orga a înlocuit vechiul armoniu, folosit mai bine de jumătate de secol.²¹¹

Datorită „economiei de energie electrică”, prin metoda tăierii curentului, iluminatul în biserică se realiza pe instalații improvizate, cu baterii auto de la vehiculele membrilor. În cele din urmă, s-a realizat o instalație permanentă de iluminare la amvon. Planul de Măsură pe anul 1982, aprobat de Adunarea Generală, a prevăzut achiziționarea unei baterii auto, care să fie utilizată exclusiv în acest scop. Tot atunci s-a decis cumpărarea unui stabilizator de tensiune, pentru protejarea

---

207 ABCBSTB, „Dare de seamă a activității comitetului pe 1980”.

208 „Scrisoare Iosif Ștefănuți către Mihai Ștefănuți, septembrie 1980.” Citată în ACNSAS, Dosar I 235032, Nota Nr. S/cH.S/00524/ 24 sept. 1980.

209 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” ABCBSTB, „Dare de seamă a activității comitetului între 15 februarie 1981 – 28 martie 1982”.

210 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 21.04.1981.

211 ABCBSTB, „Dare de seamă a activității comitetului 15.02.1981 – 28.03.1982”.

Botez: 21 februarie 1982

orgii electronice, la suprasarcina provocată de opririle de curent.²¹² Conform procesului verbal al Adunării Generale din 21 martie 1982, biserica număra 285 de membri, incluzând filialele.²¹³ Săptămâna de evanghelizare dintre 21-28 februarie 1982 a debutat cu un botez. Printre candidați s-au aflat Daniel Cojocaru, Teofil Ciortuz, Anton Topciu, Mariana Cîrnu, Nela Vișan și Ștefan Boingeanu. Primele două zile a predicat Dugulescu, următoarele două zile Geabou iar pe 27-28 februarie Paul Negruț.²¹⁴ Pastorii Buni Cocar, Geabou și Taloș au predicat în ultima decadă a lunii mai 1982. La scurt timp a avut loc și un botez. Pe 2 iunie 1982 a murit Axente Titarenco, fost membru în comitetul bisericii (n.1896). O deplasare de amploare a orchestrei, implicând 45 de persoane, s-a produs în vara lui 1982. Pe 23 iulie a cântat în biserica «Mihai Bravu» din București, iar duminică 25 iulie la Oradea, în ambele servicii ale bisericii numărul 2.²¹⁵ Pe 13-14 august

---

212 ABCBSTB, „Plan de măsuri pe 1982”.

213 ABCBSTB, „Proces verbal al Adunării Generale din 21 martie 1982”.

214 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire telefonică «Ștefancu»”, 24.02.1982.

215 Virgil Sezonov indică Duminică 25 august dar, din transcrierile convorbirilor telefonice realizate de Securitate este clar că e vorba de 25 iulie, ziua de 25 august 1982 nefiind măcar o zi de duminică. Virgil Sezonov, „Schiță cronologică...”

1982 a venit Alexa Popovici la Brăila, liderul la acea oră al bapțiștilor români din America. În seara de sâmbătă 14 august, el a avut o întrunire specială cu tinerii.²¹⁶ Pe 26 august biserica a fost vizitată de pastorul american de origine română, Petru Truța, fost profesor la Seminarul din București în perioada interbelică. Cu două zile mai devreme, dr. Aurora Sezonov solicitase pastorului Ștefănuți o listă cu adresele bisericilor baptiste din zona Moldovei, pe care să le expedieze surorii ei din SUA, Geneveva Sfatcu.²¹⁷ Aceasta colabora îndeaproape cu David Troyer, care intenționa extinderea programului de distribuire de pachete alimentare. Cu această ocazie, pastorul i-a oferit 34 adrese de biserici.²¹⁸ Pe 6 noiembrie 1982, Eugen Ciortuz s-a căsătorit la Timișoara cu Terezia Mlendea. În debutul unei săptămâni de evanghelizare, din 14-21 noiembrie 1982, a fost oficiat un botez cu 12 persoane. Printre cei botezați au fost Daniela Neațu, Liliana Popa, Liliana Stan, Adriana Șerban și Sica Vlaicu.²¹⁹ Au predicat la evanghelizare Dugulescu, Negruț, Geabou și Taloș. La sfârșitul săptămânii a avut loc un alt botez, cu 12 persoane, trei fiind din Galați.²²⁰ Printre cei botezați pe 21 noiembrie au fost Iosif Pătrașcu și familia Ioan și Eugenia Sorescu.²²¹ Un cor de 30 de persoane de la Biserica Baptistă «Basarab» din București a vizitat biserica din Brăila pe 12 decembrie 1982.²²² În ciuda anchetei și a presiunilor, Ștefănuți se ocupa netulburat de proiectele aflate în derulare. Printre altele, în

---

216 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 15.08.1982.

217 Foarte activă în lucrarea bisericii din Iași, fiind fondatoarea cunoscutului cor de copii al bisericii, cu care a efectuat multe turnee prin biserici din țară, Geneveva Sfatcu a fost exmatriculată de la Universitate, din cauza faptului că slujea ca translator pentru diverși vizitatori străini ai bisericii. După extrem de multe șicane din partea Securității, a fost lăsată să emigreze în SUA, în urma intervenției directe a președintelui SUA, Jimmy Carter pe lângă Ceaușescu. S-a stabilit în Berlin, Ohio, fiind implicată mulți ani în lucrarea CAM. Fratele ei, Costică Sfatcu, a fost închis pentru contrabandă cu Biblii. După eliberare a plecat și el în SUA.

218 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă cu problemele ce se vor discuta cu obiectivul «Ștefancu» din orașul Brăila”, nr. 0038 / 530 / 06.09.1982.

219 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” ABCBSTB, „Registru membral 1980-1990”.

220 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcrieri convorbiri telefonice «Ștefancu»”, din 16.11.1982, 20.11.1982, respectiv din 23.11.1982.

221 ABCBSTB, „Registru membral 1980-1990”.

1983, el a inițiat o campanie de strângere de fonduri pentru biserica din Galați, pe care a ajutat-o să cumpere clădirea Bisericii Luterane, unde se întruneau pe atunci cu chirie. Atât biserica din Brăila, cât și foarte multe biserici din țară, mobilizate de pastorul Ștefănuți, au făcut colecte speciale, pentru a-i ajuta pe cei din Galați cu costurile renovării clădirii respective, veche de aproximativ o sută de ani.²²³

Pe 20 august 1983, un grup de tineri a participat împreună cu pastorul la căsătoria lui Andrei Ciucă cu Maria Duca, la Valcău de Jos, Sălaj. O ieșire a orchestrei s-a produs în ultima săptămână din iunie 1983, la Caransebeș și Hațeg,²²⁴ o alta pe 23 octombrie 1983, la Galați. La aceasta din urmă s-au deplasat 35 de persoane. Pe 7 septembrie a avut loc o evanghelizare. După vreo săptămână, Ștefănuți a plecat la o evanghelizare la Piatra Neamț. În primele zile din noiembrie, el a fost la o evanghelizare la Hațeg, pe 13 noiembrie a fost la Bacău, cu ocazia ordinării lui Ionel Chivoiu ca pastor acolo, iar în perioada 20-27 noiembrie a avut loc o săptămână de evanghelizare la Brăila, cu participarea lui Negruț, Dugulescu, Morcan și Taloș.²²⁵ Pe 4 decembrie 1983 s-au celebrat 60 de ani de la construirea clădirii bisericii, ocazie cu care a avut loc și un botez.²²⁶ Printre cei șapte botezați au fost Gabriela Done, Irina Sorescu și Titi Negru. În total, de-a lungul anului 1983 s-au botezat 29 de persoane. Tot în decembrie 1983 a murit diaconul responsabil al filialei din Bărăganu, Dumitru Negoescu, născut în 1925 și botezat în 1947.

Pe 11 martie 1984, Adunarea Generală a bisericii a ales un comitet format din: Ioșif Ștefănuți – pastor, Ioan Ciortuz – diacon, Corneliu Boingeanu – secretar, Dumitru Stănescu – casier, Cristache Mustăță, Ioan Sorescu, Oprișan Cojocar, Ieremia Popescu și Sorin

---

222 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă informativă, sursa Sebastian Ion”, 14.12.1982, Dos. 2165/00208/14.12.1982, M.I., Insp. Jud. Brăila (securitate).

223 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 12.07.1983.

224 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 27.06.1983.

225 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.” ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcrieri convorbiri telefonice «Ștefancu»” din 9.09.1983, 16.09.1983, 10.11.1983, 22.11.1983, respectiv 23.11.1983.

226 Virgil Sezonov, „Schită cronologică BCB Brăila.” ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire telefonică «Ștefancu»”, 04.12.1983.

Drăgan – membri.²²⁷ Pe 29 mai 1984²²⁸ a sosit pentru câteva zile Alexa Popovici, timp în care a predicat, atât la Brăila, cât și la Galați. Pe 1 iulie au fost botezate 11 persoane, printre care Marius Sorescu, Marian Vișan și Sofia Goșa.²²⁹ Tot în acest an s-a botezat la Galați Mircea Jecu. Opt persoane s-au botezat pe 30 septembrie, printre ei fiind Maria și Emil Filipoiu, Constantin Enache din Cazasu, fost cadru al Miliției, aflat la pensie, precum și câțiva din satul Cuza Vodă.²³⁰ Tot așa, la un botez din luna noiembrie a fost botezată Daniela Neațu.

Pe 4 iulie 1984, familia Ștefănuți a participat la recepția oferită de Ambasada SUA din București, cu ocazia zilei naționale a Americii. La același eveniment au mai fost invitați pastorii Taloș și Dugulescu.²³¹ O invitație similară au primit de la ambasadă și cu ocazia Crăciunului.²³² Pe 10 august, biserica a primit vizita unui grup de 18 tineri din Bacău, sosiți împreună cu Ionel Chivoiu.²³³ Tot în anul 1984, fiindcă biserica din Tulcea a rămas fără pastor după plecarea lui Dinu Ioan, Ștefănuți a fost solicitat să o gireze.²³⁴ Secretar al bisericii a devenit Constantin Ciucă, înlocuindu-l pe Corneliu Boingeanu, care fusese admis la Seminar. Fiindcă Honorina Sezonov s-a mutat cu serviciul la București, din octombrie corul a fost preluat de Beniamin Boingeanu.²³⁵ În timpul acestui an au decedat doi dintre membrii vechi ai bisericii, pe 17 august Maria Titarenco (n.1900) iar pe 17 noiembrie a fost înmormântat Odisei Chirilă (n.1914). A doua zi, biserica a primit vizita corului bărbătesc din Ipotești.²³⁶

Pe 5 februarie 1985 a fost înmormântat Daniel (Dănilă) Sezonov, iar pe 4 martie Maria (Mașa) Constantin. La o evanghelizare din primăvara anului 1985, pe 20 martie a predicat Morcan, pe 21 marție,

---

227 ABCBST „Proces verbal al A.G. a BCB Brăila din 11 martie 1984.”

228 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 01.06.1984.

229 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

230 ABCBSTB, „Registru membral 1980-1990”. Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

231 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 03.06.1984.

232 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 24.12.1984.

233 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 15.08.1984.

234 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota” nr. MG/S/8/00650 din 29.08.1984.

235 ABCBSTB, „Proces verbal al ședinței de comitet din 8 octombrie 1984”.

236 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

Corul bisericii - 1984

Geabou, iar în următoarele trei zile, Dugulescu. Emil și Carmen Ciucă, Angela Boingeanu, Valentina Iconaru și alte șase persoane au fost botezate pe 7 aprilie 1985. Câteva luni mai târziu, încercând să treacă clandestin frontiera în Iugoslavia, Emil Ciucă a fost împușcat mortal. O campanie de evanghelizare s-a desfășurat în mai 1985, pe 23 predicând Ilie Țundrea, de la biserica «Popa Rusu», iar pe 24-26, Dugulescu.²³⁷ Duminică 26 mai a avut loc ordinarea lui Ioan Sorescu ca al doilea diacon al bisericii, în urma deteriorării stării de sănătate a lui Ioan Ciortuz. Au participat pastorii Petru Dugulescu și Ioan Dăduică. Împreună cu pastorul Ștefănuți și diaconul Sorescu, orchestra a vizitat bisericile din Caransebeș, Reșița și Hațeg. În replică, la Brăila a venit corul bărbătesc al bisericii din Reșița.²³⁸ Pe 11 august a fost căsătoria lui Benjamin Boingeanu cu Ana Oancea. Pe 22 septembrie s-au botezat alte 10 persoane, printre care Angelica Cojocar, Stela Pintilie, Eremia Mustață și Maria Leibovici. Pe 21 noiembrie a fost înmormântat unul dintre veteranii bisericii, Dumitru Cificli, născut în 1895 la Fântâna Zânelor, județul Ismail și botezat la Galați, în 1934.²³⁹

237 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

238 ABCBSTB, „Dare de seamă activitate Comitet între 3.03.1985 – 12.01.1986”.

239 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

Pe 5 ianuarie 1986 s-a desfășurat înmormântarea lui Paul Sezonov (n.1904). De-a lungul acestui an s-au mai consemnat încă șapte decese, printre care cel al lui Constantin Done (n.1931). Între 26 ianuarie - 2 februarie 1986 a fost o săptămână de evanghelizare, în ultimele 3 zile predicând Dugulescu. În ultima zi s-au botezat 13 persoane, printre care Genoveva Pintilie, Emilia Guzu, Cornelia Spînu, Mihai Cerchia, Ionela Marcu și Ana Goga.²⁴⁰ Adunarea Generală din 19 ianuarie 1986 a ales un comitet în care, pe lângă pastorul Ștefănuți și diaconii Ciortuz și Sorescu, au mai intrat Octavian Chirilă – secretar, Dumitru Stănescu – casier, Beniamin Boingeanu, Oprișan Cojocar, Sorin Drăgan și Ieremia Popescu, ca membri. Cu aceeași ocazie au fost primiți ca membri Ivan Cosma și Petrică Leonte, care primiseră botezul la o biserică a creștinilor după Evanghelie din București. Având în vedere creșterea numerică susținută, s-a luat decizia de a se efectua demersuri pentru extinderea clădirii bisericii.²⁴¹ Nouă persoane, printre care și Emanuela Mihăilă, s-au botezat de Florii, pe 27 aprilie. În vară au avut loc trei căsătorii, pe 29 iunie la Iași, Liviu Ciortuz cu Angela Scalco; pe 15 iulie, Anghel Răducanu cu Ana Goga iar pe 17 august, Eugen Popescu cu Honorina Sezonov.²⁴² Un al treilea botez a avut loc pe 30 noiembrie, cu cinci persoane, printre care și Adrian Bașulescu. Biserica a fost vizitată de fanfara bisericii din Caransebeș, de orchestra bisericii din Ferentari și de un grup vocal din biserică numărul 2 Oradea, însoțit de Radu Gheorghiu și Titus Colțea. În această perioadă, Ștefănuți a fost solicitat să gireze biserica «Nădejdea» din cartierul Giulești, București, aflată într-o criză gravă.²⁴³

«Nădejdea» a fost păstorită din 1980 de Buni Cocar, înregistrând cu el o adevărată trezire spirituală și o creștere considerabilă a numărului membrilor. Fiindcă sala bisericii era neîncăpătoare, biserica a decis construirea unei clădiri mai mari, peste clădirea existentă, chiar dacă nu s-a obținut autorizația necesară. Cu servilism față de

---

240 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.” ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/NA/0022645 din 05.02.1986.

241 ABCBSTB, „Proces verbal al Adunării Generale din 19 ianuarie 1986”.

242 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

243 ABCBSTB, „Dare de seamă activitate Comitet între 12.01.1986 – 15.03.1987”.

Departament, conducerea Uniunii, formată din Mihai Hușanu, ca președinte și Vasile Talpoș, secretar general, a solicitat bisericii să demoleze chiar ea noua construcție. Fiindcă au refuzat, autoritățile au intervenit în forță, demolând clădirea, chiar în a doua zi de Rusalii a anului 1985, procesul fiind declanșat când oamenii erau în biserică, la slujbă. Credincioșii au fost scoși afară cu furtunul cu apă, introdus prin găuri executate cu picamerul, în cupolă. Cei doi diaconi ai bisericii au fost bătuți de Securitate, ca să dea mărturie mincinoase contra pastorului Cocar. În cele din urmă, acesta a plecat definitiv în SUA, biserica intrând într-o criză profundă.²⁴⁴ După cinci luni, timp în care Ștefănuți a girat-o, situația s-a redresat oarecum. A fost ales ca pastor Vasile Talpoș, dar mulți membri nemulțumiți au părăsit biserica.²⁴⁵

În ziua de Florii, pe 12 aprilie 1987, la botezul organizat la Brăila, a venit pastorul Ilie Țundrea, sosit împreună cu corul bisericii «Popa Rusu» din București. Printre cei 15 botezați atunci au fost Dorin Roșu, Mihai Ciucă, Cornel Constantin, Florin Gheorghe, precum și soții Mioara și Gheorghe Aliman.²⁴⁶ Pe 17 mai 1987, biserica a fost vizitată de pastorul Ioachim Țunea, sosit cu corul bisericii «Golgota» din București, dirijat de Pavel Bogățeanu.²⁴⁷ Un botez cu 7 candidați a avut loc pe 21 iulie 1987. Informatorul „Sebastian Ion” nota că în predică Ștefănuți a afirmat că înainte era mai bine, găsindu-se alimente de tot felul, nu ca în prezent, când omul pierde mult timp pentru a-și procura cele necesare.²⁴⁸ Un al treilea botez, cu cel puțin cinci candidați, a avut loc pe 22 noiembrie, printre cei botezați fiind Ramona Pintilie. Tot în 1987 au plecat definitiv în SUA soții Aurora și Virgil Sezonov. Ei se aflau de mult în vizorul Securității. Virgil Sezonov fusese de altfel inclus pe o listă neagră, alcătuită de George Cîrstoiu, inspectorul principal care răspundea de cultele neoprotestante în cadrul Departamentului

---

244 Pentru mai multe detalii, vezi: Dumitru Lungu și Mircea Bulatov, *1933-2013 Nădejdea în Dumnezeu. 80 de ani de lumină creștină la margine de București* (București: BCB Nădejdea, 2013).

245 ABCBSTB, „Dare de seamă activitate Comitet între 12.01.1986 – 15.03.1987”.

246 Virgil Sezonov, „Schiță cronologică BCB Brăila.”

247 Pop, *Un secol de har*, 286.

248 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă informativă, sursa Sebastian Ion”, nr. 2165/00273/04.08.1987.

Orchestra - 17 mai 1987

Cultelor. Cîrstoiu și-a păstrat funcția și după decembrie 1989, fiind chiar promovat între 23 noiembrie 1996 - 23 ianuarie 1997, când a fost delegat ca Secretar de Stat ad-interim, conducând Secretariatul de Stat pentru Culte. Pe lista lui Cîrstoiu erau incluși intelectualii implicați activ în biserici. Virgil Sezonov se afla pe listă alături de persoane precum Cristian Moiescu și Doru Popa din Arad, Paul Negruț și Nicolae Gheorghită din Oradea, Ilie Țundrea și Rodica Cocar din București, Dănuț Mănăstireanu și Tudorel Sfatcu din Iași, Nicolae Cristodoru din Tulcea etc.²⁴⁹ După plecarea lor în America, orchestra bisericii a fost preluată de Dora Ciucă. Pe 18 octombrie 1987, în cadrul Adunării Generale, fiindcă nu s-a primit autorizația de a cumpăra o casă pastorală pe numele bisericii, s-a luat decizia cumpărării pe numele unui membru, a unei locuințe în care să poată locui două familii. Întrucât nu puteau fi folosiți banii bisericii pentru acest proiect, s-a decis deschiderea unei liste de subscripții, banii strânși urmând a fi depuși pe CEC la purtător, pe numele lui Dumitru Stănescu și Octavian Chirilă, drept de scoatere având Ioan Sorescu.²⁵⁰ Totodată a fost

249 ACNSAS, fond Documentar, Vol. 5, ff. 169-174. Citat în Denisa Bodeanu, *Neoprotestanții din Transilvania în timpul regimului comunist* (Cluj-Napoca: Editura Argonaut, 2007), 317-323.

250 ABCBSTB, „Proces verbal al Adunării Generale din 18 octombrie 1987”.

finalizat „Proiectul de reparații și modernizare a Casei de rugăciune”, obținându-se avizele favorabile ale Comunității și Uniunii, după care a fost depus la Direcția de Sistematizare a județului Brăila, pentru aprobare. Care nu a venit până la Revoluție. De-a lungul anului 1987 au fost consemnate două căsătorii, cea a lui Mihai Cerchia cu Magdalena Boingeanu și cea a lui Florin Pele cu Nela Vișan.²⁵¹

La Adunarea Generală a bisericii din 21 februarie 1988, din cauza agravării sănătății, după două decenii de slujire ca diacon ordinar, Ioan Ciortuz a solicitat să fie eliberat de responsabilități. La propunerea pastorului Ștefănuți a fost numit diacon de onoare.²⁵² Un botez cu 27 de candidați a fost oficiat pe 20 martie 1988. Printre alții, s-au botezat Virgil și Fănica Păun, Laurențiu Boeru, Eugen Done, Valentina Guzu, Cornel Mustață, Ionel Neicu, Nicușor Petrache, Gilda Petre, Mihăiță Rusea, Dumitru Stan, Ben Ștefănuți, Romeo Fusu și Alexandru Nechifor. Alt botez a fost oficiat pe 7 august, printre cei botezați fiind Geta Marcu.²⁵³ Absolvent de drept, Virgil Păun era judecător în Brăila. Convertirea lui a avut un caracter aparte. Trecând de mai multe ori prin preajmă, vara, când ferestrele erau deschise și se auzea de la distanță ce se vorbea și ce se cânta înăuntru, soții Păun și-au făcut curaj într-o zi, intrând să vadă cu ochii lor, cum era în biserică. De atunci au rămas aici, deși au avut de plătit un preț mare. În primul rând, el a renunțat la funcție, care implica anumite compromisuri pe care nu le mai accepta, preferând să practice avocatura. Apoi a urmat excluderea din partid, cu blamul public de rigoare. Dar au socotit aceste lucruri ca o pierdere nesemnificativă.

În ciuda presiunilor mari, Ștefănuți se preocupa de creșterea constantă a calității slujirii din biserică. Încerca să ridice nivelul cultural al tinerilor, organizând întruniri tematice, la care invita diferite persoane, precum pe poetul Gheorghe Lupașcu, membru al Uniunii Scriitorilor din România. A existat și o tentativă de a-l aduce pe poetul creștin, Ioan Alexandru. Săptămânal, aduna la studiu un grup de persoane pe care le pregătea pentru slujire. Pentru a crește

---

251 ABCBSTB, „Dare de seamă activitate Comitet între febr. 1987 – martie 1988”.

252 ABCBSTB, „Proces verbal al Adunării Generale din 21 februarie 1988”.

253 ABCBSTB, „Registru membral 1980-1990”.

La o evanghelizare: Vasile Brânzei - Iosif Ștefănuți - Vasile Al. Talos - x.

performanțele corului, l-a invitat pe profesorul Iovan Miclea, de la biserica «Sfânta Treime» București, pentru o perioadă de pregătire extensivă. Pe lângă o creștere evidentă a prestației muzicale, repertoriul s-a îmbogățit cu unele dintre compozițiile Milutanului. În 1988, împreună cu corul, Ștefănuți a vizitat bisericile din Galați și Tulcea, aceasta din urmă la începutul lunii septembrie, cu ocazia unui botez. În acest an a murit veteranul din Custura, Nicolae Pătrașcu, la înmormântarea căruia au participat mulți dintre membrii bisericii din Brăila. S-au înregistrat și trei căsătorii, Ivan Cosma cu Liliana Stan, Corneliu și Anca Boingeanu, respectiv Vasile Turcu cu Adriana Ciortuz. Au existat în total cinci campanii de evanghelizare, fiecare pe durata a 2-3 zile, cu predicatori din străinătate, una singură fiind cu Petru Dugulescu. Numărul celor botezați în acest an s-a ridicat la 29.²⁵⁴

În primăvara anului 1988, doi membri ai bisericii, anume Marcu Ichim și Sorin Drăgan, au trecut clandestin frontiera cu Iugoslavia, emigrând în Australia. Unul dintre membrii noi ai bisericii, doctorul Laurențiu Boeru, nu își ascundea intenția de emigrare, discutând față în față acest lucru cu vizitatorii occidentali. Cu cât situația economică era mai critică în țară și cu cât drepturile și libertățile erau restrânse, cu atât

254 ABCBSTB, „Dare de seamă activitate Comitet între 03.1988 – 19.03.1989”.

ideea emigrării prindea contur în mintea multor credincioși, spre disperarea Securității. Pe 7 și 8 iulie 1988 au fost organizate servicii de evanghelizare cu doi americani. Unul dintre ei era pastorul Tommy Watson, bun prieten al bisericii din Brăila, pe care a vizitat-o în numeroase ocazii. El a venit cu soția sa, Mollie, precum și cu familia Don și Helen Houser.²⁵⁵ Absolvent al *Baylor University* și al *Southwestern Seminary*, Watson a fost pastor neîntrerupt al aceleiași biserici, *First Baptist Church of Perrine*, pentru 35 de ani. În paralel, el a slujit vreme de 14 ani drept capelan al echipei de fotbal american *Miami Dolphin*, asistând spiritual și alte echipe, precum *Cowboys*, *Colts*, *Vikings*, *Bills* și *Raiders*. Tommy Watson a fost dedicat misiunii în Europa, în special în țările din spatele Cortinii de Fier. Dedicarea lui s-a consolidat după ce l-a cunoscut personal pe Richard Wurmband. El a fost coproprietarul unui atelier auto din Europa, care a transformat în mod adecvat 19 microbuze, pentru contrabanda cu Biblii în țările comuniste, proces în care s-a implicat personal. După prăbușirea URSS, Tommy a participat la prima celebrare a Crăciunului în Piața Roșie din Moscova, unde a înălțat pe cheltuiala lui, cu ajutorul altor americani, un brad de Crăciun înalt de 20 de metri, iluminat cu 4 300 de becuri. Bradul a fost decorat cu o stea întruchipând pe cea a Betleemului, mare de doi metri. Activitatea sa i-a atras atenția Papei Ioan Paul al II-lea, care, cu ocazia Anului Jubiliar 2000, i-a acordat medalia papală «Benemerenti», lucru atipic pentru un pastor baptist. Tommy Watson a împărtășit multe dintre experiențele sale de lucrare, în cartea *When God opens a door... run through it* (Când Dumnezeu deschide o ușă... aleargă prin ea), pe care a publicat-o în anul 2009 la editura *Trafford Publishing*. În perioada 12-19 februarie 1989 a fost organizată o săptămână de evanghelizare, nu mai puțin de cinci zile slujind ca vorbitori doi lideri creștini neo-zeelandezi, anume Darryl Gardner și Ross Pilkinton, sosiți de la Bacău împreună cu Ionel Chivoiu. Cei doi erau specializați pe lucrarea cu tinerii, Ross Pilkinton fiind în trecut pastorul unei biserici cu 2 000 de membri.²⁵⁶ Un botez cu șase

---

255 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/MI/0011702/13.07.1988.

256 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 1/M.E./002475/10.02.1989, I.J. Bacău. „Transcriere conv. «Ștefăncu»”, 11.02.1989. „Nota raport” nr. 001183/13.02.1989.

candidați, când a fost botezată și Mihaela Cîrnu a avut loc pe 23 aprilie 1989. Un alt botez, implicând cel puțin nouă persoane, printre care Marian și Marcela Gheorghe, respectiv Gheorghe Dinu, a avut loc pe 26 noiembrie.²⁵⁷ Pe 1 mai 1989, biserica din Brăila a fost vizitată de pastorul Vasile Talpoș, sosit împreună cu un cor de tineri din biserica din cartierul Giulești, București.²⁵⁸ Pe 21 mai, pastorul Ștefănuți a fost la Tulcea, împreună cu tinerii bisericii, la căsătoria lui Mihai Ciucă cu Ana Guțu. O altă nuntă s-a consemnat în august, cea a lui Ștefan Boingeanu cu Genoveva Pintilie. Pe 11-12 august, împreună cu orchestra bisericii, Ștefănuți a vizitat bisericile din Ploiești și Brașov.²⁵⁹ O altă deplasare a fost efectuată la Constanța. Pe 19 august a avut loc la Timișoara nunta lui Octav Cirtuz cu Lidia Gavriloni. De-a lungul anului, au fost botezate 25 de persoane, fiind constituită o nouă filială a bisericii, la Panciu. Au fost efectuate evanghelizări la Bărăganu și Vâlcele. S-au consemnat două decese, printre care cel al lui Carp Burlacu.²⁶⁰

Dincolo de toate aceste activități, merită observat că, dacă în anii '50, regimul comunist subjugase biserica, liderii fiind nevoiți a accepta compromisul, ultimii 10-15 ani înainte de Revoluție au arătat o biserică dispusă să-și asume riscuri mari, alături de pastorul ei. Membrii bisericii au distribuit ilegal Biblii și literatură, au plasat broșuri în cutiile poștale ale blocurilor și au invitat pe alții la evanghelizări. Tinerii cântau fără frică, pe stradă, pe faleză, în gară sau în tren. Când le-a solicitat Securitatea declarații false, au refuzat, anunțând pastorul, chiar dacă au fost avertizați să nu o facă. Nici în comitet, Securitatea nu a reușit să facă o breșă. În ciuda opresiunii și amenințărilor, biserica era biruitoare, corect focalizată și făcea front comun împreună cu pastorul ei. Categorie era mult mai puternică decât la momentul instaurării comunismului. Porțile locuinței morților n-au biruit-o.

---

257 ABCBSTB, „Registru membral 1980-1990”.

258 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 26.04.1989.

259 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 07.08.1989.

260 ABCBSTB, „Dare de seamă activitate Comitet între 19.03.1989 – 11.02.1990”.

Lupta de uzură din ultimii ani ai regimului comunist

După finalizarea procesului, interceptările convorbirilor arată că Ștefănuți și colaboratorii săi au devenit mai reticenți în utilizarea telefonului, cât și în atitudinea față de autorități. Nici autoritățile n-au mai apăsă pe pedală, pentru o vreme. Era însă foarte clar că cele două părți se aflau pe baricade radical opuse.

O „analiză” a activității pastorului, din 21 decembrie 1985, scotea în evidență diabolicitatea Securității. Aflând prin interceptarea unor discuții din biroul bisericii cum că erau câteva persoane nemulțumite de modul de împărțire a pachetelor cu ajutoare, ofițerul operativ, lt.major Mihalașcu Gică a propus un plan, aprobat de Nichiforescu, pentru „intoxicarea” lui Ștefănuți, prin intermediul inspectorului pentru Culte. Acesta a fost însărcinat să-i comunice pastorului informația falsă că, unul dintre cei implicați în distribuirea pachetelor făcea „afaceri” în folos personal. În plus, pretindea că ar exista o legătură amoroasă între acela și o altă persoană implicată în proiect. Ca intoxicarea să aibă efect maxim, se plănuia comunicarea aceluiași „informații” prin intermediul unei scrisori anonime, adresată lui Ștefănuți. În funcție de reacția lui, urmau a fi luate măsurile „care se impuneau”.²⁶¹ Intoxicarea informativă nu a adus rezultatele dorite.

Întrucât Ștefănuți devenise mult mai precaut și mai discret, pe 25 mai 1987, s-a propus Serviciului IV din Direcția I a Securității București închiderea dosarului de urmărire, rămânând doar a fi supravegheat informativ pentru „a-i controla reacția”. Se intenționa contactarea lui în vederea „influențării pozitive”, ca să nu se mai angreneze „în activități ostile statului”.²⁶² Colonelul Pleșea și lt.col. Zapodean, conducătorii Direcției I, și-au dat acordul pentru încetarea D.U.I., menționând totuși că Ștefănuți era sub influența lui Talos „cunoscut cu atitudine ostilă”, fiind apropiat și de Geabou.²⁶³ Între 22-24 iunie 1987

261 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă de analiză în D.U.I. Ștefancu”, nr. indescifrabil din 21.12.1985.

262 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/M.I./0015498 din 25.05.1987.

263 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 140/NC/0061505 din 3.06.1987.

a sosit evanghelistul Sammy Tippit, împreună cu soția sa, Debora, cei doi fiind prezenți și la Galați pe 25-26 iunie. Filajul Securității nu s-a soldat cu absolut nicio informație relevantă, Ștefănuți discutând cu musafirii perioade îndelungate în microbuzul acestora, pentru evitarea interceptărilor.²⁶⁴ Un mare succes a avut evanghelizarea din perioada 18-20 noiembrie, ținută cu pastorul new-yorkez Daniel Mercado, tradus de către Nicolae Gheorghită din Oradea. Înștiințată anticipat de un informator, care sugera că scopul lui Mercado era „culegerea de date și informații din viața socio-economică a țării, pentru a fi folosite în exterior cu scop de denigrare”, Securitatea s-a mobilizat la maxim, plănuiind inclusiv percheziționarea camerei de hotel, în absența lui Mercado și a lui Gheorghită.²⁶⁵ În seara de 18 noiembrie, în timpul serviciului de la biserică, trei ofițeri au efectuat percheziția, negăsind nimic compromițător.²⁶⁶ Cert este că, după această evanghelizare, măsurile de supraveghere ale pastorului Ștefănuți au fost intensificate. În fișa expediată Securității din București, pe 11 februarie 1988, el era caracterizat drept „un credincios fanatic, continuând să fie contactat de emisarii bapțiști care vin în R.S. România, element necooperant cu organele de stat, deși lasă impresia că este un bun cetățean”.²⁶⁷ Următoarea fișă informativă, întocmită pe 18 iunie 1988, menționa că: „Ștefănuți Iosif desfășoară o intensă activitate de prozelitism, fiind preocupat de atragerea la cult a unor elemente cu studii superioare (medici, procurori, ingineri, profesori), reușind să polarizeze în jurul său asemenea persoane. [...] Pentru viitor se are în vedere compromiterea lui față de enoriași și conducerea cultului, precum și întreprinderea de măsuri combinate în vederea discreditării lui față de emisarii bapțiști și alte persoane din țară și străinătate.”²⁶⁸ Având în vedere că, periodic, biserica din Brăila sau doar pastorul ei au primit

---

264 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă privind filajul numitului Tippit Samuel” nr. 001176 / 26.06.1987, M.I., U. M. 0886 Brăila, Serv. „F”. ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/B.Gh./0012387 din 15.07.1987, M.I., Insp. Jud. Galați.

265 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de sarcini în cazul «Dany»”, nr. 104/MI/14.11.1987.

266 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport”, nr. 104/MI/18.11.1987.

267 ACNSAS, Dosar I 235032, „Fișă Ștefănuți Iosif”, nr. 104/MI/11.02.1988.

268 ACNSAS, Dosar I 235032, „Fișă Ștefănuți Iosif”, nr. 0010627/08.06.1988.

vizite ale unor credincioși din Occident, pe 20 iulie 1988 a fost propusă și aprobată reluarea în „lucru” prin D.U.I. a lui Ștefănuți.²⁶⁹ La ora respectivă, pastorul acționa deja ca un lider regional, chiar dacă nu mai avea funcție în cadrul Comunității. Când veneau musafiri din exterior, care doreau să viziteze biserici din Moldova și nu numai, era contactat Ștefănuți și acesta le făcea programul. Un astfel de program i-a comunicat telefonic lui Titus Colțea, care urma să vină cu un evanghelist în perioada următoare, Ștefănuți asigurându-le program în bisericile din Roman, Comănești, Bacău, Galați, Tulcea, Brăila și Constanța.²⁷⁰ Astfel, între 5-7 august 1988 a fost o evanghelizare, cu participarea a trei străini: Simon Tregoning din Anglia, Darryl Gardiner din Noua Zeelandă și Scott Horne din SUA.²⁷¹ Pe 16 și 17 septembrie 1988, alți doi americani au predicat la Brăila, Robert Westcott și Lloyd, după care duminică 18 au predicat la Galați.²⁷²

Întrucât duminică 28 august 1988 pastorul Ștefănuți era plecat în concediu, comitetul bisericii l-a desemnat pe Mihai Ciucă să predice la serviciul de seară, având în vedere că acesta urma a doua zi să se mute la Tulcea, unde primise repartiția după absolvirea facultății. Predica respectivă a denunțat ateismul ca fiind cea mai nocivă ideologie existentă, exemplificând că cei mai mari criminali din istoria omenirii, Adolf Hitler și Iosif Stalin, deși au fost radical diferiți prin origine, educație și concepții politice, au avut ca punct comun faptul că erau ateii militanți. Deși n-a fost pomenit cuvântul „comunist” sau „comunism” și nici nu s-a făcut vreo referire la situația din România, sub pretextul unei scrisori „anonime” către prim-secretarul²⁷³ PCR al

---

269 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport cu propuneri de luare în lucru prin D.U.I. a numitului Ștefănuți Iosif”, nr. 104/MI/13.07.1988.

270 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 20.07.1988.

271 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/MI/0012296/15.08.1988.

272 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă privind filajul numitului Robert Westcott” nr. 001472 / 20.09.1988, M.I., U. M. 0886 Brăila, Serv. „F”.

273 Lungu a fost ani buni prim-secretar PCR Brăila, remarcându-se prin linia dură implementată în administrație și modul brutal cu care se purta cu toată lumea. A fost aproape de lișaj în zilele Revoluției, a făcut câteva luni de închisoare, după care a revenit în viața politică, câștigând trei mandate de primar al orașului, între 1994-2004. În 2001 i s-a acordat titlul de „Cetățean de onoare” al Brăilei.

județului Brăila, Anton Lungu (1931-2007), Securitatea a declanșat o anchetă. Cele spuse în predică au fost răstălmăcite astfel:

*Recent, am întreprins în problemă o acțiune de documentare a activității unuia din membrii comunității, respectiv inginerul Ciucă Mihai, care în luna august a predicat la amvon, făcând referiri tendențioase, ostile cu privire la politica partidului și statului nostru, a conducerii superioare de partid și de stat.*²⁷⁴

Cum a fost documentarea? Au fost chemați mai mulți tineri la Securitate, solicitându-li-se să dea declarații care să-l incrimineze pe Mihai Ciucă, dar aceștia au refuzat. În plus, i-au comunicat acest lucru pastorului Ștefănuți, deși li s-a atras atenția să n-o facă. Astfel a aflat că s-au încercat toate metodele de „convingere”, pentru respectivele declarații, promițându-li-se tot felul de avantaje profesionale, sau scutiri de la obligatoriile munci agricole, mergând până la intimidări și amenințări cu repercusiuni drastice. Luând inițiativa, pastorul le-a solicitat tinerilor să-i dea declarații cu privire la interogatoriile la care au fost supuși, pe care le-a depus la Comunitatea Baptistă de București. Securitatea primea astfel un feed-back pe care nu și l-ar fi dorit, înregistrând convorbirile ambientale din zona biroului bisericii. De exemplu, o tânără îi spunea pastorului:

*Domnul Nichiforescu m-a amenințat cu închisoare, a țipat, m-a amenințat cu toate, ca să scriu ce spune dînsul. „Scrie! De ce nu recunoști?”*²⁷⁵

Mai mult, vorbind cu cei de la Securitate, Ștefănuți le-a spus că, atunci când l-au anchetat pe el, nu a cerut sprijin nimănui, nu a făcut memorii și nici apeluri internaționale, sprijinul pe care l-a primit a fost benevol, din partea celor care au auzit ce se întâmplă. Dar dacă Securitatea se atingea de tinerii din biserica lui și de Mihai, de „oile” lui, avertiza că va face, nu doar el, ci și toți pastorii cu care colabora, o

---

274 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de analiză în D.U.I. «Ștefancu»” nr. 104/M.I./00/14.11.1988.

275 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambientală «Ștefancu»”, 7.11.1988.

asemenea vâlvă internațională, că Securitatea nu-și va fi dorit să inițieze această anchetă, din cauza publicității negative care v-a rezulta. În același timp, a făcut apel la pastorii cu care colabora să anunțe acest caz în biserici, cerând sprijin în rugăciune.²⁷⁶ Alertat de turnura pe care o luaseră evenimentele, într-o Notă de analiză din 14.11.1988, lt.maj. Mihai Ion propunea:

În contextul situației operative prezente, apreciem că se impune a fi avute în vedere următoarele sarcini, în completarea celor stabilite cu prilejul deschiderii dosarului:

- evitarea degenerării acestei situații specifice într-o acțiune ostilă, limitarea amplificării în interior și prevenirea trimiterii și folosirii acestor știri eronate la posturile de radio reacționare;

- compromiterea și discreditarea obiectivului, atât în cadrul Comunității Baptiste BRĂILA, cât și la nivelul conducerii cultului pe țară.²⁷⁷

Strategia lui Ștefănuți a dat rod și ancheta a fost oprită. Ca urmare, pastorul a cerut Uniunii și Comunității de București să nu întreprindă nimic cu declarațiile tinerilor din Brăila, să vadă dacă într-adevăr Securitatea va opri lucrurile. Discuția l-a implicat inclusiv pe președintele Uniunii, Traian Grec.²⁷⁸ Interceptând discuția telefonică a pastorului cu Dumitru Stănescu, unul dintre membrii comitetului, pe care îl pune la curent cu situația, ofițerul de Securitate răspunzător de caz a notat: „Atenție! Nu se execută nici o măsură fără aprobare.”²⁷⁹ Nota de analiză a Securității nota un insucces pe toate liniile, mai ales:

...nu s-a reușit recrutarea unei surse care să pătrundă în intimitatea obiectivului, deoarece toate persoanele din anturajul său sînt fanatice și verificate în mod continuu. [...] Au fost contactate două elemente din anturajul acestuia și discuțiile abordate la modul general au fost aduse a doua zi la cunoștința pastorului.

276 Relatare făcută personal de Iosif Ștefănuți lui Mihai Ciucă, privind evenimentele.

277 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de analiză în D.U.I. «Ștefancu»” nr. 104/M.I./00/14.11.1988.

278 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 15.11.1988.

279 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 10.11.1988.

Analiza și planul de măsuri adiacent au fost aprobate de șeful Serviciului I, care a cerut să se acționeze pentru determinarea lui Ștefănuți să plece din țară.²⁸⁰ O adresă din 17.01.1989, semnată de maiorul Călin Constantin și expediată Direcției I, rezuma situația:

*Raportăm următoarele: pe data de 02.11.1988, în urma audierii de către organele noastre a mai multor elemente membre ale cultului baptist, în scopul documentării activității ostile a numitului Ciucă Mihai, [...] Ștefănuți Iosif, a informat conducerea Uniunii Baptiste, precum și pe unii pastori din țară, că elementele audiate au fost amenințate [...] Ulterior, cu sprijinul Direcției I, cazul a fost aplanat, iar pastorul a venit cu rugămintea către președintele Uniunii pentru a nu întreprinde alte demersuri, întrucât problemele au fost clarificate. Totuși, acesta a înregistrat declarațiile persoanelor audiate, în scopul de a le folosi atunci când se vor mai întreprinde măsuri asupra enoriașilor bisericii baptiste [fragment protejat]. Raportăm că numitul Ștefănuți Iosif se menține în continuare pe o atitudine refractară față de organele de stat și chiar față de inspectorul teritorial de culte, afirmând că nu recunoaște nici o autoritate sau subordonare față de Departamentul Cultelor, ci numai față de Comunitatea baptistă.*²⁸¹

Pe 18 februarie, cunoscutul ofițer de securitate timișorean, maiorul Radu Tinu, locțiitor al șefului Securității Timiș, telegrafia Securității Brăila un mesaj de avertizare, stipulând că „Dugulescu Petru, pastor baptist din Timișoara, element anarhic și contestatar” urma să viziteze Brăila în perioada imediat următoare.²⁸² O notă – raport din aceeași perioadă, menționa o discuție dintre ofițerii de Securitate și ultimul inspector al Departamentului Cultelor pentru Brăila, înainte de Revoluție, anume Gaiu Gheorghe. Acesta relata că Ștefănuți i-a spus că „va invita în continuare la Brăila cît mai mulți străini și în mod cît mai frecvent, ca să se obișnuiască brăilenii, așa cum fac și alte biserici din țară. Credința este liberă și acest lucru îl

280 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de analiză în D.U.I. «Ștefancu»” nr. 104/M.I./00/14.11.1988.

281 ACNSAS, Dosar I 235032, vol. 2, f. 300-300v.

282 ACNSAS, Dosar I 235032, „Telegrama” nr. 1/A/BL/0030753 din 18.02.1989, M.I., Insp. Jud. Timiș, Securitate, Serviciul I/A.

face de 15 ani la Brăila.”²⁸³ Acest lucru coincidea cu decizia Departamentului Securității Statului de a prelua Dosarul de urmărire a obiectivului „Ștefancu” în controlul Direcției I din București.²⁸⁴ Ca urmare, pe 7 martie 1989, șeful Securității Brăila, lt.col. Soare Constantin expedia Direcției I, București, fișa personală a lui Ștefănuți Iosif, copia planului de măsuri, ultima notă de analiză și sinteza ultimelor informații obținute despre pastor.²⁸⁵ Nota de sinteză preciza, printre altele, că în primele două luni ale anului, pastorul a invitat la biserică patru cetățeni străini, doi elvețieni și doi neo-zeelandezi, pe care i-a implicat în evanghelizare. Aceștia au determinat peste 70 de persoane să-și manifeste dorința „de a adera la cult, urmînd a fi botezate de pastor”. Se mai menționa că pe 23 februarie 1989, Ștefănuți a primit o invitație de la «Comitetul Lausanne», semnată de Leighton Ford²⁸⁶ și Thomas Wang,²⁸⁷ pentru a participa cu alți 4 000 de lideri creștini la o conferință internațională, programată între 11-20 iunie 1989 în Filipine. Invitația a fost scoasă din circuitul poștal și se sugera Departamentului Cultelor să nu i se aprobe plecarea la conferință.²⁸⁸ Câteva luni mai târziu, discutând cu Elena Bochian din SUA despre faptul că nu i s-a aprobat plecarea la Manila, deși primise invitație oficială, ofițerul de Securitate nota surprins pe marginea transcrierii discuției: „De unde știe? Nu le-am reținut noi?”²⁸⁹

De activitatea lui Ștefănuți s-a alertat și Securitatea din Tulcea. Pe 5 aprilie 1989, șeful Securității Tulcea, colonelul Tudorel Milea, notifica pe cei din Brăila de faptul că, deși biserica din Tulcea aparținea „conferinței Constanța”, liderii bisericii, anume Nicolae Cristodoru și Aurel Gacea apelau „la prezența și sprijinul misionar al pastorului

283 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota - raport” nr. 104/M.I./20.02.1989.

284 ACNSAS, Dosar I 235032, „Ordinul” nr. 141/A.C./10055696/18.02.1989, M.I., Departamentul Securității Statului, Direcția I, București.

285 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/M.I./0071030/7.03.1989.

286 Pastor presbiterian american, cumnat cu Billy Graham, numit de revista *Times* drept unul dintre cei mai influenți predicatori ai Evangheliei. Între 1976-1992 a fost președintele «Comitetului Lausanne pentru Evanghelizarea Lumii».

287 Pastor chinez renumit, vicepreședinte din 1987 al «Comitetului Lausanne» și fondator, în 1989, al GCCI (Great Commission Center Internațional).

288 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de sinteză” nr. 104/M.I./0071030/7.03.1989.

289 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 11.06.1989.

Ștefănuț din Brăila, pe care îl țin la curent cu evenimentele din comunitate și problemele lor”.

Prin sursa „T” s-a stabilit că în cursul lunii martie, pastorul Ștefănuți s-a interesat unde ar putea să găsească materiale despre nordul Dobrogei (județul Tulcea), privind istoria acestor locuri, a mănăstirii „Cocoș”, zona Niculițelului, viața creștină, obiceiuri din Dobrogea, din Deltă. Din discuția purtată cu Gacea Aurel, reiese că un anume Ion Alexandru²⁹⁰ ar urma să vină în Dobrogea, să scrie „Imnele Dobrogei”, dar Ștefănuți nu-i dă amănunte, urmînd să i le spună cînd vor veni cu Ion Alexandru la Tulcea.

Utilizarea termenului de „conferința Constanța” este o altă dovadă crasă a lipsei de profesionalism a securiștilor, adventiștii fiind cei care folosesc ca formă organizatorică „conferința”. Biserica din Tulcea aparținea de Comunitatea Baptistă de București, iar Ștefănuți era pastorul ei girant. Securitatea din Tulcea mai menționa că, prin Inspectorul de la Culte, s-a solicitat Departamentului „să i se interzică pastorului Ștefănuți de a se implica în activitatea comunității baptiste din Tulcea”.²⁹¹ Din înregistrările convorbirilor telefonice ale lui Ștefănuți din acea vreme, rezultă că acesta îl contactase pe poetul Ioan Alexandru, prin intermediul poetului brăilean Gheorghe Lupașcu, care era unul dintre intelectualii convertiți prin lucrarea pastorului. Ștefănuți dorea să organizeze o conferință la Brăila, în cadrul căreia Ioan Alexandru urma să fie vorbitorul principal.

„Sursa Marcel Ilie” informa la începutul lunii aprilie 1989, că biserica din Brăila a ales un comitet format din Iosif Ștefănuți – pastor, Ioan Sorescu – diacon, Ieremia Popescu, Beniamin Boingeanu, Anghel Răducanu, Oprișan Cojocar, Fănel Șerban, Vasile Aliman și Octavian Chirilă - membri. „Toți cei menționați mai sus sînt fanatici, ce cred orbește în pastor, alegîndu-i pentru a nu fi contrat în deciziile pe care le ia.” Această frază era subliniată, avînd și o mențiune marginală aparținîndu-i ofițerului de Securitate, care spunea „De aici putem

---

290 Este vorba de regretatul poet creștin și om politic, Ioan Alexandru (1941-2000).

291 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. I/AgC/0014797/05.04.1989, M.I., Insp. Jud. Tulcea, Securitate.

pornii (!) în inițierea unor măsuri de compromitere și dezbinare”. Tot el trasa sarcina: „Persoanele alese în comitet vor fi verificate în evidențe și în funcție de rezultat, vor fi comunicate la S. II (Serviciul II – n.n.), în scopul verificării lor permanente la locul de muncă.” Era o schimbare radicală. Până atunci fuseseră ținuți sub observație pastorul și câteva persoane active în relația cu străinii. Acum, pentru prima oară, comitetul bisericii era vizat în bloc de Securitate, aceasta plănuiind acțiuni de compromitere și dezbinare.²⁹²

În 1989, între Securitate și pastorii bapțiști care nu erau obedienți față de regim, lupta ajunsese la apogeu, nici măcar nu se încerca salvarea aparențelor. Unul dintre colaboratorii apropiați pastorului Ștefănuți, căruia îi acorda mult sprijin, era pastorul Ionel Chivoiu de la Bacău. În aprilie 1989, bisericile din Bacău și Comănești au primit dispoziții de demolare. Fiindcă ani de zile autoritățile refuzaseră emiterea de autorizații de construire, la Bacău credincioșii au construit neautorizat o încăpere anexă la clădirea existentă iar la Comănești au construit o biserică de la zero.²⁹³ Pe 18 iunie 1989, maiorul Baidac Iulian, șeful Securității Bacău, comunica la Brăila că se intenționa demolarea construcției din Comănești și că Ionel Chivoiu îl informa permanent de evoluția situației pe Ștefănuți. Acesta i-a promis că va interveni la Uniunea Baptistă, pentru a se împiedica demolarea.²⁹⁴ Aflat la Bacău pentru a-l susține pe Chivoiu, pastorul Vasile Brânzei l-a informat telefonic pe Ștefănuți asupra situației, cei doi discutând în termeni tranșanți, deși erau conștienți că discuția lor era înregistrată:

V.B.: Pe de o parte nu ni se aprobă să construim și nici nu ni se dă răspuns măcar legal la 30-40 de zile. Iar noi dacă facem ceva, noi suntem încălcători de lege. Nu ne puneți într-o situație în care trebuie să supraviețuim? E luptă de supraviețuire la noi, domnule. Și eu nu cred că aceasta e politica statului în ce privește cultul nostru.

---

292 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă informativă, sursa Marcel Ilie”, nr. 3876/00191/11.04.1989.

293 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 14.04.1989.

294 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 1/M.E./002662/18.04.1989, M.I., Insp. Jud. Bacău, Securitate.

I.Ș.: Absolut, domnule. Alte sînt drepturile pe care le avem în Constituție și în lege.

V.B.: Sunt abuzuri ale unor organe care știu eu ce vor să facă? Că politica statului e alta. Așa o știm.

I.Ș.: Cel puțin așa scrie și noi așa o credem. În orice caz, frații trebuie încurajați, anunțăm în țară post și...

V.B.: Sînt destul de încurajați! La aștia nu trebuie să le dai mult curaj că au destul curaj!

I.Ș.: Trebuie post și rugăciune.

V.B.: Ei se încred în Dumnezeu, au îmbrățișat cu mîinile toate zidurile alea și au spus că acolo unde au pus sudoare și bani, muncă și dorința de a se închina lui Dumnezeu, acolo rămîn.

I.Ș.: Domnule... dacă vor să moară cîtiva oameni, mor. Și se plătește o jertfă!

V.B.: Eu le-am spus: domnule, zic, dumneavoastră împingeți lucrurile spre o direcție de criză. Acum, să știți că au fost și martiri în istorie.

I.Ș.: Și vor mai fi! Sîntem gata să fim puși la zid!²⁹⁵

Până la urmă demolările au avut loc. Pentru a împiedica comunicarea dintre Chivoiu și Ștefănuți, Serviciul „T” a primit instrucțiuni să nu permită legătura telefonică dintre cei doi.²⁹⁶ Aceștia au reușit totuși să comunice, vorbind de la telefoanele publice. După demolare, Chivoiu l-a chemat pe Ștefănuți la Bacău, ca să meargă împreună pentru a-i îmbărbăta pe cei din Comănești, unde comitetul era arestat, dar pastorului Ștefănuți i-a fost ridicat imediat permisul de conducere, pe motiv că nu ar fi acordat prioritate.²⁹⁷

Notele de analiză ale Securității semnalau frustrarea „organelor” că pastorul „și-a polarizat în jurul său numai elemente cu studii

---

295 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 18.04.1989.

296 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 15.05.1989.

297 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 05.06.1989.

superioare (medici, ingineri, scriitori, juriști etc.) pe care-i verifică în permanență, îndoctrinându-i, făcându-i fanatici.” Aceste persoane erau „lucrate sistematic la problemele sănătate, artă-cultură și în cadrul obiectivelor economice unde-și desfășoară activitatea”. Securitatea l-a contactat pe unul dintre acești intelectuali, „Virgil”, de profesie avocat, sperând că-l vor atrage la colaborare. S-au înșelat amarnic, trăgând concluzia că acesta era „un element fanatic”. Aceeași analiză trasa ca obiectiv principal „compromiterea și discreditarea” pastorului, atât în biserică cât și la nivelul cultului.²⁹⁸ Un acces de mânie l-a cuprins pe șeful Securității Brăila, citind transcrierea unei discuții ambientale din biroul bisericii, pe când Ștefănuți instruia trei credincioși recent botezați, cum să reziste încercărilor de racolare ca informatori ai Securității! „Vă atrag f. serios atenția că nu stăpîniți aproape de loc informativ acest caz.” era nota marginală a ofițerului.²⁹⁹

Între 11-14 iulie 1989, au venit patru tineri din SUA, care au lucrat cu tinerii bisericii, implicându-se în diferite acțiuni, printre care una evanghelistică la Lacu Sărat. Pe 12 iulie a sosit la Brăila Ionel Chivoiu, însoțit de câțiva străini, veniți cu o mașină cu număr de Olanda. Ștefănuți i-a condus pe șoseaua spre Galați, iar filajul Securității a surprins faptul că au oprit în afara localității, străinii dându-i un pachet.³⁰⁰ Două zile mai târziu au sosit alți patru americani, conduși de List Cornelius Dohn.³⁰¹ Acest lucru se întâmpla, tocmai pe când Direcția I a Securității București ceruse detalii despre persoanele care primeau pachete alimentare din străinătate și relația lor cu expeditorii acelor pachete. Fiindcă Direcția Generală a Vămilelor a emis un ordin prin care se interzicea cetățenilor români primirea de colete de la firme sau organizații străine, acestea începuseră a veni având ca

---

298 ACNSAS, Dosar I 235032, „Nota de analiză în D.U.I «Ștefancu»” nr. 104/M.I./30.05.1989.

299 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambientală «Ștefancu»”, 12.06.1989.

300 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă privind filajul cu intermitență al numitului Halverson Jonathan” nr. 001451/15.07.1989. ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/D.St./00/14.07.1989.

301 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă privind filajul pe momente operative al numitului List Cornelius” nr. 001452/15.07.1989, U.M. 0886 Brăila, Serv. „F”.

expeditori persoane particulare!³⁰² Pe 18 iulie, atât Ștefănuți cât și Nedelcu Roman au fost percheziționați de „Miliție”, Securitatea căutând coletul primit de pastor de la cei din mașina cu număr de Olanda.³⁰³ Discutând telefonic cu Mia Ordeanu, aflată în țară, Ștefănuți i-a spus că n-au găsit nimic: „Au căutat altceva. Nu au găsit. A fost curățenie pe acasă.”³⁰⁴ Din dosar se înțelege clar că, de această dată, percheziția nu a mai fost focalizată pe literatură, ci pe bunurile de proveniență străină, încercându-se o discreditare pe motiv de speculă.

În iulie 1989 a sosit în țară Silvia Tărniceriu, care-i oferea, alături de Elena Bochian și Genoveva Sfatcu, un sprijin extern important lui Ștefănuți. La finele lui iulie, Silvia își programase să fie la o nuntă în Constanța, sperând să se întâlnească cu familia Ștefănuți. Securitatea bănuia că pastorul intenționa să-i solicite „să facă intervenții la diferite organisme internaționale, inclusiv la postul de radio «Europa Liberă», în scopul netemeinicii măsurilor luate de organele de stat și de a arăta că în țara noastră nu sînt respectate drepturile și libertățile religioase”. Ca urmare, Securitatea a vrut să-l împiedice să ajungă la Constanța, solicitând Miliției să îl cheme, în acele zile, pentru continuarea „cercetărilor” după percheziția efectuată.³⁰⁵

Discutând cu pastorul Taloș, Ștefănuți îi prezenta situația. De la Miliție i se pusese în vedere să nu părăsească localitatea, fiindcă o persoană de la penticostali a reclamat că l-a pus pe Nedelcu Roman să vîndă ajutoarele din străinătate. În plus, permisul de conducere, care trebuia să-i fie înapoiat cu o lună în urmă, era de negăsit, nimeni de la Miliție nu știa unde este. Telefonul fusese scos din uz vreme de mai multe zile, abia în acea zi își revenise. Când ieșea din casă, securiștii nu mai făceau filaj discret, ci îl urmăreau pe față, cu mașina.

Mi s-a șoptit să mă liniștesc, să nu mai fiu atît de activ, să mă limitez la ce am aici de făcut, să nu mai plec niciunde. Relațiile cu străinii... Adică să nu mai pun... asta mi-a spus inspectorul: să nu mai pun străini. Că i-au expulzat pe niște tineri care au venit la Galați.

302 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/M.I./0073943/14.07.1989.

303 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 19.07.1989.

304 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 24.07.1989.

305 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 104/M.I./27.07.1989.

Vorbind cu Dugulescu în aceeași zi, Ștefănuți i-a spus că, în timp ce el se afla la Piatra Neamț, la Nedelcu Roman au sosit niște belgieni, cu ajutoare pentru familiile nevoiașe. Pe când distribuia aceste ajutoare familiilor cu probleme, a fost prins, fiind și el în cercetări.³⁰⁶ La Constanța nu a mai ajuns decât Mia Ștefănuți, datorită obstacolelor puse de Securitate. Cu toate acestea, ei nu au putut împiedica întâlnirea celor doi. Pe 2 august, Ștefănuți l-a sunat pe casierul bisericii, Dumitru Stănescu, comunicându-i că va sosi Silvia, împreună cu doi americani, solicitând rezervarea de camere la Hotelul Traian.³⁰⁷

Ascultând convorbirea, Securitatea a plasat două posturi de filaj, la hotel și la biserică. Acestea au plecat la orele 22, conform uzanțelor. Când postul de la biserică a revenit la 7 dimineața, a avut surpriza să vadă că musafirii erau acolo de câteva ore, neștiind de câte! Rezultatul filajului a fost nul, la fel, securiștii nereușind a face vreo înregistrare a discuțiilor ambientale, dovadă că pastorul controla situația.³⁰⁸

Între 1-4 octombrie, biserica a fost vizitată de cetățenii SUA Floyd Joseph Ankerberg (1917-1996)³⁰⁹ și profesorul Robert Sanford Westcott (1934-2015), în fiecare seară fiind organizate întruniri de evanghelizare. Conform raportului Securității, 12 persoane și-au manifestat dorința de a deveni membri ai bisericii.³¹⁰ În urma unei discuții dintre Ștefănuți și Ankerberg, surprinsă de un informator al Securității, chiar în ultima zi de ședere a musafirilor la Brăila, la ordinul generalului-maior Bucurescu, adjunctul ministrului de interne, celor doi străini li s-a întrerupt șederea în țară, fiind declarați indezirabili.³¹¹ Două zile după plecarea americanilor din Brăila, Ștefănuți a fost chemat de Taloș, care, din prima i-a spus:

---

306 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 31.07.1989.

307 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 03.08.1989.

308 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă privind filajul cu intermitență al numitei Tărniceru Silvia” nr. 001517/04.08.1989, M.I., U.M. 0886 Brăila, Serv. „F”.

309 Floyd Ankerberg - pastor baptist american, a fost printre fondatorii organizației *Youth for Christ Internațional*, pentru care a lucrat mulți ani. Ulterior, el a fondat *Ankerberg Evangelistic Association*. Fiul lui, John Ankerberg, este gazda unui cunoscut program creștin de televiziune: *The John Ankerberg Show*.

310 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 104/M.I./0075706/05.10.1989.

311 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă informativă, sursa Marcel Ilie” din 04.10.1989.

V.T.: Frații noștri care au venit de la tine sînt în drum spre casa lor. Cum se trece pe la tine, li se scurtează sejurul!

I.Ș.: Da?

V.T.: Da. Deja azi au plecat spre casă.

I.Ș.: Extraordinar... [...]

V.T.: Ești un om mare!

I.Ș.: Măi... asta e. Să veniți să locuiți și voi aici, în locul meu. [...] Uite, așa îmi mănîncă zilele de 15 ani.³¹²

Înfuriat, inspectorul de la Culte l-a convocat pe pastor, solicitându-i să-i facă o informare despre cei doi americani. „Mi-a spus că nu face, căci de 16 ani nu a făcut niciodată.” I-a solicitat măcar să facă o notă, pe care să o trimită Cultului, iar Ștefănuți i-a retezat sec, afirmând că „este o problemă care privește numai Cultul respectiv”. În continuare, el l-a informat pe inspector că „vrea să-și refacă casa de rugăciuni”. În plus „mi-a spus că bisericele baptiste, mai ales cele din SUA, de unde vin cei mai mulți misionari, sînt mari și au o independență față de conducerea cultului, față de care nu sunt subordonați”. Exasperat, Gaiu îl portretizează: „se dovedește nesincer, recalcitrant și de rea credință în colaborarea cu organele locale și ale Departamentului Cultelor. [...] Atitudinea acestui pastor față de organele locale, comportarea încăpățînată și răuvoitoare, face ca prezența lui în Brăila să devină tot mai insuportabilă.”³¹³

Crezînd că pe 5 octombrie 1989 era programat la Bacău procesul lui Ionel Chivoiu, unde intenționa să participe și Ștefănuți, Securitatea din Brăila a făcut un plan de măsuri pentru a împiedica acest lucru, solicitînd convocarea lui la Procuratură în acea zi. Preventiv, el a fost pus sub observația unei echipe de filaj, fiind dat în consemn la toate ieșirile din oraș, ca să fie reținut și adus la Miliție.³¹⁴ Raportul Securității Brăila e anacronic, întrucît telegrama primită de la lt.col.

312 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere convorbire «Ștefancu»”, 07.10.1989.

313 ACNSAS, Dosar I 235032, „Informare”, nr.191 din 6.10.1989, Departamentul Cultelor, Inspectorul Teritorial pentru Județele Galați și Brăila.

314 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” nr. 104/M.I./04.10.1989.

Bălan Octavian, șeful Securității Bacău anunța nu procesul lui Chivoiu, ci acela al membrilor din comitetul bisericii din Comănești. Telegrama preciza că Ștefănuți și Boieru, precum și reprezentanți ai ambasadelor britanice și americane, participaseră la termenul anterior, solicitându-se blocarea celor doi în Brăila.³¹⁵

Întrucât venea la București Samuel Kamaleson, Ștefănuți, împreună cu Ionel Chivoiu și Viorel Candreanu au plecat pe 31 octombrie 1989 să-l întâlnească, urmând ca a doua zi să vină la București și soția pastorului. Mia Ștefănuți urma să aducă ceva cu ea de la avocatul Virgil Păun. În gară, Mia a fost oprită de Miliție și împiedicată să urce în tren, fiind obligată să meargă la postul de miliție TF, unde a fost percheziționată corporal.³¹⁶ I s-a confiscat tot ce avea la ea, cinci casete audio cu muzică creștină, o listă cu câteva adrese, nouă vederi în alb, un bilet cu un număr de telefon și un Nou Testament. Cuprinși de un adevărat delir inchișitorial, securiștii au „efectuat un control fizic și chimic de specialitate” asupra celor nouă cărți poștale ilustrate, (!) fără a găsi nimic.³¹⁷ Discutând cu Dugulescu, Ștefănuți menționa că Miliția a pretextat percheziția pe baza faptului că ar fi avut o reclamație cum că soția sa avea asupra ei aur și valută. Întrebat de Dugulescu dacă au găsit ceva, el a replicat:

*Da. Au găsit un Nou Testament. Știu că Noul Testament e mai scump decât aurul și valuta, dar nu înseamnă că ai valută forte. Nu te poți duce în Shop să cumperi ceva. Deci asta a fost. Nu a fost nimic. Noi ne știm statutul și ce trebuie să facem și ce nu. Mai ales la mine aici.*³¹⁸

Câteva zile mai târziu, Securitatea înregistra o discuție ambiantală din biroul bisericii, între Ștefănuți și „cetățeanul Cristescu”.

---

315 ACNSAS, Dosar I 235032, „Telegrama” nr. 1/M.E./05526/03.10.1989, M.I., Insp. Jud. Bacău, Securitate.

316 ACNSAS, Dosar I 235032, „Notă privind filajul pe momente operative asupra numitei Ștefănuți Mia” din 01.11.1989, M.I., U.M. 0886 Brăila, Serv. „F”.

317 ACNSAS, Dosar I 235032, „Raport” din 1.11.1989, M.I., Insp. Jud. Brăila, Securitate, Comp. 0647.

318 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambiantală «Ștefancu»”, 22.11.1989.

Referindu-se la percheziția soției sale, pastorul afirma că „e prima soție de pastor din țară, din cursul istoriei baptiste, care a fost percheziționată de «tovarăși»”. Urmarea discuției este uluitoare. S-a vorbit deschis despre prăbușirea blocului comunist din Europa de Est; despre deschiderea granițelor în Germania de Est, Cehoslovacia și Ungaria; despre vântul de libertate din URSS; despre faptul că, restricțiile impuse în România, împingeau spre furt și speculă, precum și despre alte lucruri similare. Este exclus ca pastorul să nu fi fost conștient că tot ce vorbea acolo era înregistrat... era un mesaj deliberat, transmis Securității, că vremea lor era pe ducă, un mesaj că, în ciuda persecuției lor, lui nu îi era frică.³¹⁹ Chiar în acea zi, «Europa Liberă» anunța că pastorul Ștefănuți Iosif era hărțuit de organele de Miliție și Securitate, inclusiv prin intermediul perchezițiilor. Securității aveau să afle de acest lucru din înregistrarea altei discuții dintre Ștefănuți și familia Cristescu.³²⁰ Nevenindu-le a crede, au solicitat confirmarea de la Direcția I a Securității București, că emisiunea despre Ștefănuți de la «Europa Liberă» chiar a avut loc.³²¹

Fiindcă avocatul Virgil Păun se implicase în apărarea membrilor comitetului bisericii din Comănești, acuzați că ar fi sustras materiale pentru construirea fără autorizație a bisericii din localitate, șeful Securității brăilene îi cerea maiorului Paraschiv să urgenteze măsurile de a-l scoate din barou și a-l muta în alt loc de muncă.³²²

Dacă în anii '50, biserica se pliase total pe cerințele regimului comunist, nu din lașitate, ci fiindcă fusese nepregătită pentru o asemenea schimbare, dacă sub pastorația lui Trif făcuse primii pași de insubordonare, începând a practica botezurile clandestine, ultimii ani ai regimului comunist ne arată o biserică luptătoare, victorioasă, care nu mai accepta niciun compromis. Nu vorbim doar despre pastorul ei. Comitetul era solidar cu el, tinerii din biserică ascultau de el și nu de

---

319 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambientală «Ștefancu»”, 7.11.1989.

320 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambientală «Ștefancu»”, 8.11.1989.

321 ACNSAS, Dosar I 235032, „Adresa” nr. 0076338/08.11.1989.

322 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambientală «Ștefancu»”, 21.11.1989.

Securitate, membrii bisericii îl susțineau, știind cu toții că-și asumau riscuri mari. Și Securitatea cunoștea acest lucru.

Anul 1989 a însemnat, pe lângă creșterea represiunii, și o adiere puternică de libertate, venită prin prăbușirea regimurilor comuniste în Europa de Răsărit. Baptiștii români au fost și acum în avangardă. Pe 11-12 decembrie 1989, la București a avut loc un Congres de lucru al Uniunii, desfășurat sub pretextul aprobării bugetului. Istoricul Marius Silveșan a aflat de la pastorul Taloș detalii despre bucătăria internă a Congresului. Pastorii din Comunitatea de București, Taloș, Ștefănuți, Brânzei, Geabou, Morcan și Hnatiuc au făcut o listă cu șapte probleme de ridicat în Congres. Ei reclamau: (1) că nu toți baptiștii puteau să se închine liber; (2) că bisericile nu puteau angaja liber personal duhovnicesc; (3) amestecul Departamentului în alegerea conducerii Cultului; (4) restricțiile privind locașurile de Cult; (5) limitările privind tipărirea și circularea literaturii religioase; (6) șicanarea credincioșilor la locurile de muncă; (7) obligarea credincioșilor să lucreze duminica. Știind că doleanțele nu puteau fi rezolvate de Departament, Taloș a redactat în prima săptămână din decembrie, un memoriu „argumentat doctrinar, juridic, istoric și social”. Acesta a fost citit în plen de Pascu Geabou, în ciuda temerilor președintelui Uniunii, Traian Grec, cât și a împotrivirii reprezentanților Departamentului. Memoriul a fost votat aproape unanim de delegații la Congres, cu doar două sau trei abțineri. Pe 13 decembrie, cu trei zile înainte de izbucnirea Revoluției la Timișoara, memoriul a fost depus la Consiliul de Stat. Separat, pe 15 decembrie, a fost depus la Uniunea Baptistă, care, pe 21 decembrie, l-a înaintat Departamentului Cultelor.³²³

Conținutul memoriului a fost unul extrem de îndrăzneț, având chiar și o componentă profetică. La punctul 6, unde Taloș acuza faptul că baptiștii erau discriminați la locurile de muncă, fiind acuzați că ar fi „sectanți”, a dus aminte de cuvintele adresate de liderul baptist Thomas Helwys regelui Angliei, Iacob I, în 1612:

---

323 Marius Silveșan, „Lupta pentru libertate religioasă a credincioșilor creștini baptiști din România. Memoriul din decembrie 1989 al delegaților Comunităților creștine baptiste din România către președintele Nicolae Ceaușescu.” *Jurnalul libertății de conștiință* (2016): 416-431.

Maiestatea Sa este un om muritor și nu este Dumnezeu și, de aceea, nu are putere peste sufletele nemuritoare ale supușilor săi. Noi ne rugăm pentru Maiestatea Sa și vrem să nu aibă nici o suspiciune că am fi împotriva Sa. Noi vrem să fim cetățeni loiali în cele pământești. Religia omului este o problemă între el și Dumnezeu. Maiestatea Sa nu va răspunde înaintea lui Dumnezeu pentru sufletul niciunui om, și el nu poate fi judecător în cele spirituale, între Dumnezeu și om. Lăsați-i pe oameni să fie eretici, turci, evrei sau orice altceva, căci problema credinței nu stă în puterea pământescă să fie judecată și pedepsită.

Rememorând conceperea memoriului, pastorul Taloș mărturisea:

Țin minte că în originalul din limba engleză scria: „Maiestatea Sa este cenușă și nu este Dumnezeu”, dar m-am temut că ar fi prea tare (formularea) pentru ceilalți semnatari din Congres și am scris doar: „Maiestatea Sa este un om...” Puțin știam noi atunci că, în numai zece zile, Ceaușescu avea să fie muritor de-a binelea și că va fi trimis să dea socoteală înaintea lui Dumnezeu.³²⁴

În dimineața de 19 decembrie 1989, Securitatea înregistra o convorbire dintre Ștefănuți și Dugulescu. Acesta din urmă spunea că Timișoara era, literalmente, scăldată-n sânge: „Au strigat, au strigat și pe urmă strigătele au fost înăbușite. [...] Nimeni nu credea că se va trage în oameni.” La final, Ștefănuți i-a spus: „Dumnezeu să vă mângâie, să vă întărească, să aducă ziua mare!” Cel care a făcut transcrierea convorbirii telefonice menționa suplimentar, din înregistrarea ambiantală:

«Obiectivul» îi transmite soției că Timișoara e scăldată în sânge, că au murit oameni de pe balcoane... la care soția «obiectivului» spune că ea, dacă ar fi fost acolo, s-ar fi dus cu ei alături.³²⁵

În după amiaza zilei de 20 decembrie, Ștefănuți a aflat de la Dugulescu că situația din Timișoara degenerase. Ignorând că telefonul

---

324 Vasile Taloș, „Un răspuns în doar.. 10 zile.” *Amintiri cu sfinți*, 5 martie 2008, <https://amintiricusfinti.wordpress.com/2008/03/05/vasile-talos/>.

325 ACNSAS, Dosar I 235032, „Transcriere discuție ambiantală «Ștefancu»”, 19.12.1989.

era interceptat, Ștefănuți i-a spus că acesta era începutul sfârșitului comunismului în România. Pe 21 decembrie, el și-a respectat programul, mergând în misiune pastorală, în județul Tulcea. La întoarcere, a fost consemnat în arest la domiciliu, spunându-i-se că exista un mandat de arestare pe numele său, urmând a fi ridicat a doua zi. Securiștii se temeau ca nu cumva să devină liderul vreunei mișcări de protest. Nu pricepuseră că timpul lor expirase. A fost o ultimă zvâcnire. În loc să fie închis, pe 23 decembrie, pastorul a fost invitat de către liderii locali ai F.S.N. să se adreseze mulțimii din Piața Civică. În acea seară a început diversiunea cu teroriștii în Brăila. Printre cei căzuți în fața gloanțelor ucigașe a fost și tânărul din biserică, Răducu Piroșcă (1963-1989), împușcat în fața primăriei, în seara Ajunului de Crăciun.³²⁶

Revoluția a pus capăt șicanărilor din partea regimului. Întrebat mai târziu ce simte față de colegii lui, care s-au frânt și au colaborat cu Securitatea, Ștefănuți a spus:

*Nu sunt judecătorul fraților mei. Numai Dumnezeu știe ce au făcut, în ce context, dacă au făcut-o intenționat, dacă au făcut-o de frică, dacă au făcut-o fiindcă au fost frânți, supuși fiind la metodele de intimidare și presiune diabolice ale regimului de atunci. Am învățat de la Hristos să iert ceea ce El iartă și, când mă uit în viața lor, chiar dacă au avut momente de slăbiciune, constat că Dumnezeu m-a binecuvântat prin viața și slujirea multora din ei. Dacă sunt căi prin care să li se arate înțelegere și dragoste, sunt dispus să merg în această direcție. (...) Dacă eu nu am făcut ceea ce unii dintre frații mei au făcut, nu sunt mai neprihănit ca ei. E numai mila lui Dumnezeu că n-am făcut aceste lucruri!*³²⁷

---

326 Iosif Ștefănuți, „Cum am trăit decembrie 1989”, în *Almanah Mesaj 2010* (Arad: Carmel Print, 2010), 6-7.

327 Mihai Ciucă, „Interviu cu Iosif Ștefănuți”, *Mersul Vremurilor*, 2 mai 2010, <http://www.mersulvremurilor.ro/interviu/iosif-stefanuti/>.

IV. EXPANSIUNEA ȘI DIVERSIFICAREA DUPĂ 1990

Explorarea oportunităților aduse de libertate

Imediat după Revoluție au sosit la biserică ajutoare materiale din Occident, constând în alimente, îmbrăcăminte și medicamente. Acestea au fost distribuite, atât membrilor, cât și spitalelor, caselor de copii, azilelor de bătrâni și familiilor sărace. A fost o primă implicare a bisericii în societate, unde accesul îi fusese interzis până atunci.

Schimbarea de macaz la 22 decembrie 1989 l-a găsit pregătit pe pastorul Ștefănuți, atât pentru lucrarea din Brăila, cât și pentru cea din regiune și la nivel național. A inițiat reînființarea *Comunității Bisericilor Creștine Baptiste de Brăila*, fiind primul ei președinte ales, pe 3 aprilie 1990. Aceasta grupa bisericile din județele Brăila, Galați, Vrancea, Vaslui, Bacău, Neamț, Buzău, Tulcea, Constanța, Ialomița și Călărași.¹ Comunitatea a fost autorizată de Uniunea Baptistă pe 1 iunie 1990. Din considerente practice, Buzăul s-a asociat Comunității de București, iar ulterior s-au desprins două noi Comunități, cea de Constanța, cu bisericile din județele Constanța, Ialomița și Călărași, precum și cea de Bacău, grupând pe cele din Bacău și Neamț. În prezent, Comunitatea de Brăila conține bisericile din Brăila, Tulcea, Galați, Vaslui și Vrancea.² În 2008, existau 8 biserici cu 17 filiale și 29 de puncte de misiune, cu 15 pastori, 16 misionari, aproximativ 1 400 de membri și 900 de aparținători.³ Trendul emigraționist a făcut ca, la finele anului 2016, să fie 1 288 de membri, 715 aparținători și 11 biserici cu personalitate juridică, jumătate fiind în județul Brăila. Sub umbrela Comunității, Ștefănuți a fondat Revista de Cultură, Opinie și Informare Creștină «Mesaj», cu primul număr apărut în mai 1990. Aceasta țintea să atingă și intelectualii, un grup insuficient vizat de evangheliicii români.

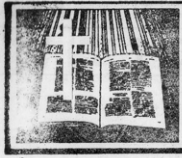
---

1 ABCBSTB, „Adresa nr. 17 din 3 aprilie 1990, emisă de BCB Brăila”.

2 Aurel Gacea, „Comunitatea Bisericilor Creștine Baptiste Brăila.” *Creștinul Azi*, Nr. 5 (2008): 17.

3 Aurel Gacea, „Comunitatea Bisericilor Creștine Baptiste Brăila - continuare.” *Creștinul Azi*, Nr. 6 (2008): 15.

Mesaj

REVISTA LUNARĂ DE CULTURĂ ȘI INFORMARE CREȘTINĂ

ANUL II, NR. 5

DIN SUMAR :

- Poesis — Ionatan Piroșcă
- Strălucirea tinereții
- Creștinismul redus la esență
- Meridian creștin

TELEVIZIUNEA ROMÂNĂ SAU MANIPULAREA MORALĂ A SOCIETĂȚII

În ultima perioadă de timp, a fost irosită multă energie pentru a ne arăta că din punct de vedere politic sistemul manipulează cu ajutorul Televiziunii.

Nu luăm în discuție această ipoteză, nu acesta este cadrul potrivit, vrem însă a atinge o problemă destul de spinoasă dar deosebit de importantă, ce poate avea un impact deosebit

asupra viitorului nostru, mai mult sau mai puțin apropiat: manipularea morală.

Termenul de manipulare, utilizat atât de mult, tinde să se demonetizeze, importanța lui însă este foarte mare.

Filozoful creștin, Francis Schaeffer, în cartea sa „Albăstră la sfârșitul secolului XX”, delimitează în mod clar șapte tipuri de manipulare și anume:

manipularea științei, a legii, a istoriei, a religiei, în teatru și artă, prin televiziune și cea electrică și chimică.

Fiecare din aceste metode poate fi folosită în vederea atingerii unui scop anume, pentru servirea unor anumitor interese.

Mihai CIUCA

(Continuare în pag. a III-a)

ION BARBU

Arca

În turburatu-mi suflet, am construit o Arcă
— Informă născure de biblie corăbier, —
Și turme-ntregi de gânduri pe puntea ei se-mbarcă,
Noroad-e-ntregi, pecate puternicului cer.

E vremea să se-abată mînia Lui! O ploaie
De stropi rigizi întinde zăbrele de oțel.
Corabia aleargă... în negura gresite
Corabia se-nclină și-aleargă fără țel...

Și cel din urmă creștet de munte se confundă...
— Spre care țărîm, Stăpîne, spre care Ararat

Revista Mesaj, Anul II, Nr. 5 - mai 1991.

Cu Mihai Ciucă redactor-șef, din august 1990, și Ionatan Piroșcă secretar de redacție, din 1991, «Mesaj» a fost o platformă media unde au semnat, pe lângă mulți alții Gheorghe Lupașcu, Ileana Jean, Liviu Ciortuz, Laura Baban, Petru Dugulescu, Doru Hnatiuc, Aurel Gacea, Ovidiu Ghiță, Cornel Boingeanu și Ioșif Ștefănuți. «Mesaj» l-a lansat pe poetul creștin Ionatan Piroșca. La ideea acestuia, dezvoltată de Ștefănuți și de Gheorghe Lupașcu, «Mesaj» a organizat la Teatrul «Maria Filotti», între 22-24 noiembrie 1991, primul festival național de poezie creștină, intitulat «La început era Cuvântul», al cărui juriu a fost prezidat de regretatul poet Ioan Alexandru. Beneficiind de sprijinul lui Dugulescu, sosit cu o orchestră de la Timișoara, dirijată de Doru Racoviceanu, de prezența solistului de operă Dorin Mara, acompaniat la pian de Daniela Mara, evenimentul a fost memorabil. A fost repetat pe 26-27 septembrie 1992, de data aceasta la Timișoara, când juriul, condus de același Ioan Alexandru, a inclus-o și pe Leonida Lari.

În perioada 19-21 octombrie 1990, Sala Palatului din București a găzduit primul congres al Alianței Evanghelice din România. Ștefănuți a fost ales în funcția de secretar general adjunct, slujind patru ani alături de Paul Negruț, Emil Bulgăr, Silviu Cioată și Constantin Macovicuic. Tot la Sala Palatului din București a avut loc, între 3-5 mai 1991, Congresul

Corul la Sala Polivalentă - 27 mai 1990

Uniunii Baptiste. A rezultat prima conducere a baptiștilor români aleasă în mod liber. Aceasta l-a inclus pe Ștefănuți, ales ca secretar general adjunct. În timpul Congresului, el a citit o moțiune adresată tuturor bisericilor creștine, care erau chemate spre a se asigura o educație creștină copiilor. La ieșirea din București, microbuzul cu care pastorul venea la Brăila, împreună cu Tommy și Mollie Watson și cu Petru Dugulescu, a fost acroșat de o mașină venită din lateral, răsturnându-se de câteva ori. Toți pasagerii au scăpat nevătămați, doar Mollie Watson alegându-se cu o coastă fracturată.

Pe plan local, au fost explorate multe oportunități, al căror ceas optim sosise. Mai întâi, evanghelizarea și misiunea au devenit prioritare. Nenumărate evenimente publice, găzduite de Clubul «Progresul», Sala Polivalentă și Stadionul Municipal au avut loc în 1990-1991, cu participarea unor evangheliști cunoscuți. O asemenea evanghelizare s-a desfășurat la Sala Polivalentă din Brăila, pe 26 și 27 mai 1990, cu Sammy Tippit, însoțit de Titus Colțea.⁴ Tommy Watson și J. C. Mitchell, președintele Convenției Baptiste a statului Florida, au predicat la Clubul «Progresul» între 24-29 iunie 1990.⁵ Cunoscuta

4 „Sammy Tippit”, *Mesaj*, Anul I, Nr. 2 (1990): 2.

5 „Tommy Watson”, *Mesaj*, Anul I, Nr. 2 (1990): 4.

Evangelizare pe Stadionul Municipal, cu Steve Wingfield

scriitoare creștină, Kay Arthur, fondatoare, alături de soțul ei, Jack Arthur (1926-2017), a organizației «Precept Ministries», a conferențiat la Teatrul «Maria Filotti» între 13-15 august 1990. Alături de ea au mai vorbit pastorul Wayne Allen Barber (1943-2016), de la Woodland Park Baptist Church, Chattanooga, precum și soții Mia și Costel Oglice.⁶

A fost impulsionată misiunea în filialele existente, precum Gropeni, Vâlcele, Făurei etc., deschizându-se puncte noi de misiune în alte localități. A fost încurajată și misiunea externă. Între 5-8 ianuarie 1991, când încă exista Uniunea Sovietică, 20 de tineri din biserică, împreună cu 10 tineri din biserică din Galați, au făcut un mini-turneu în Basarabia, unde se sărbătorea Crăciunul pe calendarul vechi. Invitația a fost făcută de Victor Popovici, vice-episcop al Uniunii Baptiste basarabene. Acesta a alcătuit programul grupului în raionul Drochia, atât în capitala raionului cât și în satul Sofia.⁷ Peste tot a fost dusă Vestea Bună, inclusiv grănicerilor sovietici. Un circuit mai amplu a fost organizat câteva luni mai târziu, tot de Victor Popovici. Cunoscându-le deja potențialul, acesta a aranjat un turneu plin, atât prin biserici cât și în evanghelizări organizate la căminele culturale.

6 Gheorghe Lupașcu, „Când oceanul devine Cuvânt”, *Mesaj*, Anul I, Nr. 5 (1990): 4.

7 Mihai Ciucă, „Colindând prin Basarabia”, *Mesaj*, Anul II, Nr. 1 (1991): 8.

Echipa GMF 1997, condusă de Sam Ingrassia

În perioada 7-9 iulie 1991, Stadionul Municipal din Brăila a găzduit o campanie de evanghelizare, organizată cu evanghelistul american Steve Wingfield. Co-organizator a fost pastorul Petru Dugulescu din Timișoara. Acesta a venit cu Mihaela Oancea, care a depus o mărturie personală impresionantă, precum și cu solistul româno-american, Petru Lulușă.⁸ Între 9-11 august 1991, atât la Clubul «Progresul», cât și pe străzile orașului, a predicat evanghelistul indian Rabi Maharaj, autorul cărții „Moartea unui guru”. Fost preot hindus, care s-a închinat la vaci, șerpi și maimuțe, acesta a avut șansa de a fi confruntat cu Vestea Bună, lucru care i-a schimbat radical viața.⁹

În noiembrie 1991 a venit la Brăila Mike Downey, președintele organizației «Global Mission Fellowship» (GMF) din Dallas, focalizată pe plantarea de biserici. Din vara anului 1992, GMF a trimis anual numeroase echipe, în următorii 15 ani. În parteneriat cu bisericile din Brăila și Galați, ulterior și cu alte biserici, s-a făcut misiune în diverse localități fără prezență evanghelică. Coordonată din 1993 de Sam Ingrassia, lucrarea GMF din România a fost foarte eficientă. Mulți

8 Mihai Ciucă, „Mesagerii dragostei lui Dumnezeu”, *Mesaj*, Anul II, Nr. 8 (1991): 1.

9 Ionatan Piroasca, „Lăsați-i să sufere!”, *Mesaj*, Anul II, Nr. 9 (1991): 1.

oameni au fost confrunțați cu mesajul Evangheliei, primind un Nou Testament și literatură creștină. În unele locuri au rămas ca rod biserici, cum ar fi la lanca, Însurăței, Măcin, Tecuci, Surdila-Găiseanca sau Focșani. În altele au fost stabilite noi puncte de misiune sau filiale.

În parteneriat cu «AMG International» din Chattanooga, în mod special datorită directorului pentru Europa, Fotis Romeos, s-a inițiat programul *Newspaper Evangelism*, plasându-se reclame creative în publicații locale și naționale. Cei interesați puteau solicita un Nou Testament sau un curs biblic prin corespondență.

Sesizând corect că era un moment optim, când creștinii din Occident priveau cu multă simpatie pe cei din România, Ștefănuți a dezvoltat viziunea construirii unui Complex Multifuncțional, care viza mai multe domenii: spiritual, social, educațional și cultural. A fost cu insistență în audiență la primarul orașului, pe 10 ianuarie, 21 martie și 2 aprilie 1990, solicitând alocarea unui teren. S-a încercat și cumpărarea unor imobile deteriorate, aflate pe B-dul Cuza, precum și a celor corespondente din strada Unirii.¹⁰ În cele din urmă i s-a promis și alocat terenul viran din Bariera Călărășilor. Întrucât pe fir a intrat și BOR, care dorea construirea pe același amplasament a unei Catedrale, biserica a acceptat la schimb un alt teren oferit de Primărie, pe strada Belvedere. Pentru a face ireversibil procesul, a fost elaborat rapid proiectul primului obiectiv din complex, anume clădirea bisericii, cea veche nemaifiind de mult adecvată, chiar dacă se trecuse la două servicii duminica dimineța. Începuturile au fost modeste.

După ce am primit terenul pentru Complexul Cultural Spiritual, banii pe care Biserica noastră i-a strâns au ajuns doar pentru a săpa groapa necesară pentru a turna fundația. [...] În următoarele zile, ziarul local a publicat un articol în care scriau că bapțiștii au început să construiască o catedrală în centrul orașului, dar că, după ce au săpat groapa pentru fundație, au terminat fondurile; pronosticând răutăcios că groapa se va umple cu apă, în urma ploilor care urmau să vină și că vom putea avea doar broaște acolo. Când am citit acest articol, m-am dus în cealaltă cameră, m-am aruncat cu fața la pământ și am spus:

---

10 ABCBSTB, „Adresa nr. 15 din 3 aprilie 1990, emisă de BCB Brăila”.

Realizarea cupolei, soluție arhitecturală inedită, premiată

„Doamne, fă să se vadă în orașul acesta că ești Dumnezeu nostru și că noi suntem poporul Tău! Trimite oameni care să ne ajute în a împlini acest vis.” După două săptămâni, a venit în țară un grup de americani, care căutau o „biserică soră” în România; au fost la Oradea, Timișoara, București, Constanța și, la final au venit la Brăila. Mi-au solicitat să le împărtășesc viziunea, au pus o mulțime de întrebări și a urmat un cec de 10 000 USD, care a fost darul lui Dumnezeu...¹¹

Această sumă avea valoare mare în România anului 1990. Invitat în toamna aceluiași an să vorbească 5 minute la *Wayside Chapel* din San Antonio, care avea vreo 3 000 de membri, Ștefănuți a prezentat un rezumat al viziunii și nevoilor. Apoi, pastorul Steve Troxel a anunțat că, toți cei care voiau să cunoască mai multe detalii, Ștefănuți va fi în acea seară la biserică. Întrucât biserica respectivă nu avea servicii regulate duminica seara, așteptările erau modeste în ce privea participarea, dar au venit totuși vreo 300 de persoane. La final, Troxel a făcut un apel de strângere de fonduri, adunându-se miraculos 56 000 de dolari. La început, această biserică se gândea să aloce aproximativ 30 000 de dolari în următorii trei ani, pentru Brăila. În cele din urmă, *Wayside Chapel* a investit 750 000 de dolari în proiectele de aici.¹²

11 Iosif Ștefănuți, „Har, slujire și suferință”, 130.

12 Iosif Ștefănuți, „Har, slujire și suferință”, 130-131.

Construirea clădirii a fost o aventură în sine. Proiectul de arhitectură a fost conceput de arh. Marcel Marinescu, la rezistență au colaborat dr. ing. Vasile Beche și ing. Mircea Mărculescu, șef de șantier a fost ing. Alexandru Naumof iar diriginți de șantier ing. Marian și Ana Ciucă. Anghel Răducanu a coordonat atelierul de tâmplărie iar Samuel Mârza asigura aprovizionarea și reprezenta beneficiarul pe șantier. Mulți alți membri ai bisericii și-au adus contribuția direct sau indirect.

Clădirea a fost finalizată după șapte ani de muncă intensă, fiind inaugurată duminică 23 noiembrie 1997, în prezența multor musafiri. Printre aceștia s-au aflat Karl Heinz Walter, secretarul general al Federației Baptiste Europene, pastorul Steve Troxel, Acie Johnson, director al «Biblical Leadership for Excellence», din San Antonio, Keith Davis, director executiv al «International Assistance Program», Spokane, mulți pastori români, printre care Vasile Al. Talos, Ioan Trif și Ovidiu Ghiță, dar și oficialități locale, precum Aurel Simionescu și Adrian Ritzinger, președintele și vicepreședintele Consiliului Județean Brăila.¹³ Prezența liderului baptiștilor europeni la eveniment nu a scăpat jurnaliștilor locali, aceștia luându-i un interviu.¹⁴

Inaugurarea a fost urmată de un program cu întruniri zilnice. La acestea au predicat Daniel Mariș, de la biserica «Golgota» București pe 25 noiembrie și Michael Fanstone, de la *Emmanuel Baptist Church* din Gravesend, Anglia, pe 26 noiembrie. Fanstone a dăruit bisericii, în mod simbolic, un crucifix realizat dintr-un lemn vechi de 250 de ani.¹⁵ Cu Fanstone a fost și Ovidiu Ghiță, acesta din urmă sosit împreună cu corul bisericii din Galați. A urmat, pe 27 noiembrie, Aurel Gacea din Tulcea, pe 28, Corneliu Boingeanu, sosit cu corul bisericii «Sfânta Treime» București, iar sâmbătă și duminică 29-30 noiembrie, Petru Dugulescu, membru pe atunci al Camerei Deputaților, sosit cu corul și orchestra bisericilor evanghelice din Timișoara. Duminică, 7 decembrie 1997, la serviciul de dimineață a venit Paul Negruț, de la biserica

---

13 Stan Munteanu, „A fost inaugurată Biserica Baptistă Sfânta Treime, *Libertatea*, Brăila (26-28 noiembrie 1997): 4. Ionatan Piroșca, „Biserica «Sfânta Treime» Brăila”, *Almanahul Mesaj 2000* (Brăila: Editura Mesaj, 2000): 229.

14 „Căutați binele cetății.” *Monitorul de Brăila* (8 ianuarie 1998): 7A.

15 „Un reverend englez a dăruit Catedralei Baptiste o cruce executată din lemn vechi de 250 de ani.” *Monitorul de Brăila* (27 noiembrie 1997): 6A.

Vedere din curtea interioară

«Emanuel» din Oradea, iar seara, Fotis Romeos, de la «AMG Internațional». Pe 14 decembrie a venit Daniel Fodorean, împreună cu corul bisericii numărul 1 Constanța, iar pe 21 decembrie a venit corul de cameră al bisericilor evanghelice din Timișoara, condus de Achim Pele. În seara acelei zile, corul a oferit un concert de colinde.¹⁶

Viziunea pastorului Ștefănuți includea și alte domenii, care nu găseau sprijin prea ușor la potențialii donatori la care avea acces. Împărtășind câte ceva cu Mike Uno, misionar al «Campus Crusade for Christ», acesta l-a pus în legătură cu Sonny Westbrook, pastorul bisericii *South Hill Bible Church* din Spokane, statul Washington. Westbrook i-a făcut legătura lui Ștefănuți cu Keith Davis și cu Fred Fleming, doi oameni de afaceri. În iunie 1992, Keith Davis a venit la Brăila cu niște oameni de afaceri americani, pentru a putea vedea la fața locului, atât nevoile cât și oportunitățile. Aceștia doreau să

---

16 „Programul serviciilor religioase.” *Monitorul de Brăila* (22 noiembrie 1997): 8A.

identifice posibilitățile existente pentru înființarea unor afaceri locale, care să poată susține nevoile lucrării creștine. Întorși în SUA, au înființat organizația «International Assistance Program» (IAP), a cărei conducere i-a fost încredințată lui

Keith și Karen Davis

Keith Davis. În 1993, soții Marlin și Sharon Statema s-au mutat în România, pentru a coordona lucrarea IAP, primul proiect dezvoltat fiind înființarea unei ferme agricole la Viziru, cu implicarea lui Fred Fleming. După câțiva ani, s-a dovedit că România nu oferea predictabilitatea și stabilitatea necesară continuării acestui proiect, dar IAP se implicase deja într-un alt proiect, inspirat.¹⁷

După ce s-au consultat cu pastorul Ștefănuți, în decembrie 1996, Marlin și Sharon Statema i-au propus Dorei Ciucă să-și asume responsabilitatea de a coordona înființarea unei clinici medicale creștine, dorită a fi o lucrare a bisericii în comunitatea locală. În acea perioadă, standardele sistemului sanitar erau la pământ, nevoia de asistență medicală de calitate fiind una acerbă. Răspunzând pozitiv, a fost imediat implicată într-un program de instruire în SUA. Între timp a fost achiziționat un imobil, pe strada Roșiorilor, care a fost amenajat corespunzător și dotat cu mobilier și aparatură medicală performantă, trimise de IAP din SUA, prin container. La începutul verii anului 1997, Clinica Medicală «Diaconia» era gata. Nu a putut fi deschisă imediat, procedura obținerii autorizațiilor necesare fiind anevoioasă. Chiar și așa, între 30 iunie și 5 iulie 1997, patru medici americani, trei generalişti și un chirurg din statul Kentucky, au fost aduși la Brăila de IAP, aceștia făcând „botezul” clădirii. Sute de locuitori ai orașului au beneficiat de consultații medicale gratuite, primind tot gratuit și

---

17 „Beginnings”, IAP, accesat 12.10.2016, <http://iassist.org/about>.

tratament, în măsura posibilităților. Medicii au adus cu ei, în acest scop, un stoc variat de medicamente, valorând 100 000 de dolari.¹⁸

Cu titlul „America ia pulsul Brăilei” și supratitlul „Operațiunea «Dr. Queen»”, ziarul *Monitorul de Brăila* din 1 iulie 1997 titra pe prima pagină succesul uriaș avut de echipa medicală americană, în prima ei zi în oraș, notând că „sute de brăileni au asaltat o echipă de medici americani”. Într-o singură zi s-au înscris la consultații 550 de pacienți. Se preciza: „consultațiile sunt gratuite, iar bacșișurile interzise!” Echipa, care era formată din chirurgul William Thomas și din medicii generaliști Benjamin Collins Maxwell, Joseph Clyde Steele și Brian Wells, a inclus și 12 asistenți medicali.¹⁹ În paralel, alți chirurghi americani au operat împreună cu dr. Dan Sabău la Spitalul Județean. Alți americani erau implicați într-un proiect umanitar la casele de copii, precum și în proiecția filmului «Isus» în câteva cinematografe.

Clinica s-a deschis oficial pe 15 octombrie 1997.²⁰ Începuturile au fost modeste, cu un singur medic, dr. Doina Dorobanțu, precum și cu un mic laborator de analize, lucrate de biochimistul Elena Ștefanache. Dar clinica a oferit bisericii șansa primirii periodice a unor echipe medicale și stomatologice, venite în misiune din SUA. Acestea s-au implicat în multe feluri: consultații și, uneori, medicamente gratuite; analize medicale, precum teste de glicemie; instructaje de igienă dentară, cu distribuire de periuțe și pastă de dinți; ochelari de vedere gratuit etc. Toate acestea erau disponibile, atât membrilor bisericii, cât și persoanelor din comunitate. În primul an, clinica a fidelizat un număr de aproximativ 2 000 de pacienți permanenți, pe lângă mulți alții ocazionali. Doar în iulie-august 1998, prin intermediul organizației «Christian Aid Ministries» au fost primite medicamente în valoare de cca 50 000 de dolari, distribuite gratuit, pe baza prescripției medicale.

Echipele medicale au fost trimise inițial de IAP. Ulterior au venit și de la alte organizații, precum *Romanian American Mission* (RAM) sau

---

18 Marian Gheorghe, „Patru echipe de medici americani vor oferi consultații gratuite brăilenilor.” *Monitorul de Brăila* (20.6.1997): 3A.

19 Marian Gheorghe, „America ia pulsul Brăilei.” *Monitorul de Brăila* (1.07.1997): 1.

20 Marian Gheorghe, „Pe 15 octombrie se deschide clinica «Diaconia».” *Monitorul de Brăila* (3.10.1997): 3A.

Cristi Chivu - Iosif Ștefănuți - Dora Ciucă - dr. Kevin Seidler - dr. David Hildebrand

«ServingHIM». În primii doi ani de activitate au fost consultați peste 8 000 de pacienți, dintre care jumătate de către echipele medicale din exterior. Valoarea medicamentelor distribuite gratuit în cei doi ani s-a ridicat la 7,5 miliarde de lei vechi, o sumă considerabilă.

În iunie 1998 a sosit o echipă stomatologică trimisă de GMF, condusă de fostul stomatolog al lui George W. Bush, pe când acesta era guvernatorul statului Texas, dr. Kevin Seidler. Sam Ingrassia încercase să-l convingă să vină în România, dar fără succes. Cu ocazia vizitei sale în Texas, în septembrie 1997, autorul acestor rânduri a fost dus la dr. Seidler de către Sam Ingrassia, la un control dentar de rutină, soldat cu două sesiuni stomatologice prelungite. A fost suficient ca să se convingă că este nevoie de el în România. La prima lui vizită, în iunie 1998, dr. Seidler a adus o echipă de aproape 20 de persoane, conținând alți patru stomatologi, doi igienişti și cinci asistente. Coordonator al activității a fost Bob Mirabito, iar responsabil pe partea tehnică Richard Payne. Restul membrilor echipei erau implicați în distribuire de literatură și evanghelizare personală. Întorși în Dallas au făcut un apel pentru donarea de echipament dental, scaune de dentist, instrumente, medicamente, compresoare de aer și altele similare, pe care le-au expediat într-un container, în martie 1999. În vară, dr. Seidler a revenit cu a doua echipă dentală din Dallas. Au

Una dintre echipele ServingHIM

folosit acum scaunele și aparatul stomatologică, venite cu containerul, în valoare de 380 000 de dolari, care fuseseră donate de câteva corporații din SUA. Acestea au rămas la Brăila, fiind folosite ulterior de multe alte echipe.²¹

Observând potențialul clinicii, împreună cu alți entuziaști, dr. Seidler a înregistrat pe 27 martie 2000 organizația «Serve Healthcare International Ministries», pe scurt «ServingHIM», care s-a implicat în trimiterea regulată de echipe formate din stomatologi, dar și din medici. Pentru că facilitățile erau limitate, ei au propus construirea unei clinici moderne, pe o parte din terenul complexului de pe Belvedere. Lucrările au demarat în anul 2000, clădirea clinicii fiind de tip P+2 și construită cu o amprență la sol de 400 mp. Pe lângă cabinete de medicină generală, stomatologie și fizioterapie, clinica a fost prevăzută cu o sală multifuncțională și cu camere de oaspeți. Echipamentele și dotările au fost trimise, în mare parte, din SUA.

21 „Trust and Obey – The History of ServingHim.” (Lucrare nepublicată). Marian Gheorghe, „Stomatologii din Dallas au consultat peste 400 de pacienți.” *Monitorul de Brăila* (28 iunie 1999): 3A.

Centrul Medical «Diaconia» a fost inaugurat pe 7 iunie 2008. O parte mare din costurile construirii și dotării au fost asumate de Richard și Rose Payne.²² Inaugurarea a fost însoțită de un program comunitar. A doua zi, duminică 8 iunie, a fost organizat un program special în biserică, având ca invitați de onoare pe dr. Kevin Seidler și pe pastorul Mike Fechner. Pe 8 august 2008, peste 25 de stomatologi din Brăila, Galați și București au participat la un simpozion găzduit de «Diaconia», organizat în parteneriat cu «ServingHIM». Dentiștii americani Witt Wilkerson, Gary Selby, David Newkirk, Bo Bruce și Casey Williams au prezentat tehnici inovative din stomatologie, după care au oferit românilor un tur al clinicii. Cei cinci stomatologi au făcut parte dintr-un grup de 18 persoane, care, în săptămâna precedentă a oferit consultații brăilenilor, fiind a treia echipă trimisă de «ServingHIM» în anul 2008.²³ Noile facilități au permis găzduirea mai multor echipe în fiecare an, an de an, precum și extinderea serviciilor medicale oferite, «Diaconia» fiind deja o clinică fanion a orașului.

Un alt proiect preluat și implementat de IAP, de data aceasta pe baza viziunii soției pastorului, Mia Ștefănuți, a fost «Căminul Speranței», o mână întinsă către copiii orfani. Realizat pe prototipul unor case modulare, în fiecare dintre acestea locuind o familie reală care îngrijește de un număr de până la 12 copii, proiectul a debutat la finele anului 1999. Clădirile au fost amplasate treptat, pe un teren cu suprafața de un hectar, achiziționat în cartierul Vidin. Manager de proiect a fost Ina Popescu, care conduce instituția și la ora scrierii acestei lucrări. În anii de început, Ina a fost asistată de Matt Starkenburg, coordonatorul de proiect din partea IAP. Ulterior, proiectul a fost preluat de «Evergreen Foundation», organizație fondată de Jerry și Kendrick McCandles.

În prezența președintelui CJ Brăila, Aurel Simionescu, viceprimarului Brăilei, Radu Mușat, directorului DJPDC Alexandrina

---

22 Dora Ciucă, „Clinica Diaconia, marea surpriză din partea lui Dumnezeu”, în *Almanah Mesaj 2010* (Arad: Carmel Print, 2010), 164-168. Marian Gheorghe, „Stomatologii din Dallas au îngrijit peste 400 de brăileni.” *Monitorul de Brăila* (26 iunie 2001): 4A.

23 Marian Gheorghe, „Cinci medici americani le-au vorbit brăilenilor despre noile tehnici folosite în stomatologie.” *Obiectiv* (9 august 2008): 3.

Familia Căminului Speranței, în 2017

Broască și președintelui Comisiei Județene pentru Protecția Drepturilor Copilului, Boris Gratie, ca și a lui Keith Davis și Matt Starkenburg, a fost inaugurat în aprilie 2000 primul corp de clădire. Acesta a găzduit două familii, Boingeanu și Girip, care îngrijeau 20 de copii, de la 4 la 15 ani, provenind din familii dezorganizate sau din centre de plasament. Pe lângă directorul Ina Popescu, instituția a pornit la drum cu un asistent social, Lidia Petrov, un asistent cu educația, ing. Viorica Cloșcaru și un asistent medical, Livia Done. Pe 12 februarie 2001, «Căminul Speranței» a fost vizitat de ambasadorul SUA, James Rosapepe și de soția lui, Sheila, precum și de primarul orașului, Anton Lungu. Întâmpinați cu flori de copii, care pregătiseră și o expoziție de pictură, vizitatorii au aflat de la Ina Popescu și de la pastorul Ștefănuți despre istoricul Căminului și despre proiectele de viitor.²⁴ Impresionat de cele văzute, cu o fetiță în brațe, ambasadorul a remarcat: „Ceea ce am văzut aici este exact ceea ce își dorește

---

24 Mircea Ciucașu, Marian Gheorghe și Florentin Coman, „România se află în colaps economic, iar în ceea ce privește reformele, s-a mișcat mult mai încet decât alte țări.” *Monitorul de Brăila* (13 februarie 2001): 1.

Uniunea Europeană: grijă cât mai mare pentru copii.” Din 2008, când a fost finalizată ultima clădire, «Căminul Speranței» beneficiază de 4 locuințe familiale și două clădiri administrative. În anul 2017, patru familii îngrijeau de 40 de copii. Aceștia rămân în sistem până la 18 ani, dar, deși statul nu se mai îngrijește de ei după aceea, la «Căminul Speranței» ei sunt „acasă” până ce ajung pe picioarele lor.

Pe 1 septembrie 1998, a fost inaugurat *Centrul de Pregătire Biblică* din cadrul bisericii din Brăila. Conceput ca o alternativă la învățământul teologic, având ca scop formarea de lucrători, misionari și plantatori de biserici, acesta avea o programă întinsă pe 3 ani. În prima serie au fost înscriși 21 de cursanți iar în cea de-a doua 10. Aceștia erau din județele Brăila, Galați, Tulcea, Iași, precum și din Basarabia. Directorul acestui centru a fost prof. Ana-Elisabeta Chirilă, în cadrul lui predând pastori români și străini.²⁵ Centrul a fost dotat din start cu o bibliotecă de 5 000 de volume și cu un laborator de informatică cu 20 de PC-uri, aduse din SUA și montate în rețea. Unitatea a funcționat pe baza Ordinului MEN nr. 3591 din 22 aprilie 1998. La inaugurare, prof. Ana Chirilă declara că instituția „va educa și va instrui laici și lucrători creștini în studii biblice și teologice, astfel încât aceștia să poată sluji eficient în păstorire, evanghelizare, educație creștină și plantare de noi comunități creștine”.²⁶ În anul 2001 a fost prima promoție, 17 dintre cei 21 înscriși ajungând la final. Despre ei, prof. Ana Chirilă mărturisea: „I-am văzut împărțindu-se între școală, familie, misiune și serviciu. I-am văzut trecând de la timiditate și nesiguranță, la maturitate și biruință. I-am văzut luptându-se cu firea lor, în dorința de a semăna tot mai mult cu Învățătorul. I-am urmărit îmbogățindu-și cunoștințele teologice și învățând lecția smereniei, a slujirii și a dependenței de Dumnezeu.”²⁷

Pe 14 iulie 2002 a fost sărbătoarea absolvirii pentru a doua promoție, unul dintre absolvenți fiind din Republica Moldova, câte

25 Ana-Elisabeta Chirilă, „Centrul de Pregătire Biblică Brăila”, *Almanah Mesaj 2000* (Brăila: Editura Mesaj, 2000), 196-197.

26 Marian Gheorghe, „A luat ființă Centrul de Pregătire Biblică.” *Monitorul de Brăila* (5 octombrie 1998): 3A.

27 Prof. Ana-Elisabeta Chirilă, „Misionari în inima Bărăganului.” *Creștinul Azi*, Nr. 5 (2001): 12.

graduare colegiu

unul din Șimleu Silvaniei, Galați și Tulcea, restul fiind din Brăila.²⁸ A treia promoție a fost în anul 2003 iar a patra, cu 21 de absolvenți, a terminat în iunie 2005. Aceștia din urmă au avut serbarea de graduare pe 26 iunie 2005, în prezența profesorilor care au coordonat lucrările de diplomă, pastorii Adrian Bârză, Marius Mezin, Ovidiu Ghiță, Aurel Gacea și Iosif Ștefănuți.

Invitat de onoare a fost Bob Jackson, președintele RAM, diplomele fiind înmânate de Cristi Chivu.²⁹

Pastorul Ștefănuți nu s-a zbatut doar pentru Biserica «Sfânta Treime» și pentru Comunitatea Baptistă, ci a avut permanent în vedere binele comunității locale, al orașului și al județului. Acest lucru s-a manifestat prin tonele de ajutoare materiale, alimente, îmbrăcăminte și medicamente, distribuite imediat după Revoluție către orfeline, azile de bătrâni, spitale și către familiile nevoiașe. Viziunea lui nu s-a oprit doar la acte de caritate, aducând în permanență specialiști și oameni de afaceri străini, cu preponderență din SUA, căutând a crea conexiuni în folosul comunității locale. În septembrie 1990, a adus o delegație de oameni de afaceri influenți, din Convenția Baptistă de Sud. A fost organizată o întrunire la prefectură, cu cele mai înalte oficialități, la care a participat și autorul acestor rânduri. La întrunire au fost convocați și directorii celor mai

28 Marian Gheorghe, „O nouă promoție la Centrul de Pregătire Biblică.” *Monitorul de Brăila* (15 iulie 2002): 5A.

29 „Centrul de Pregătire Biblică la sărbătoarea de absolvire a unei noi promoții.” *Creștinul Azi*, Nr. 3 (2005): 16.

mari întreprinderi din Brăila. Americanii au explicat că sunt gata să se implice pentru revitalizarea unei întreprinderi, care este cea mai benefică pentru comunitatea locală, fiind doritori să aducă experți în domeniu, tehnologie avansată precum și parteneri comerciali de încredere. Au solicitat o listă cu câteva posibile întreprinderi, pe care să le ia în considerație, urmând a alege una, unde ar putea oferi cel mai consistent ajutor. Din păcate, partea română, la unison, a spus că nevoia numărul unu este cea de bani și că, dacă ar avea bani, s-ar descurca singuri să pună pe roate întreprinderile lor. Evident, americanii au plecat și probabil și-au oferit serviciile în altă parte, scopul lor nefiind acela de a arunca bani într-o groapă fără fund.

Insuccesul acestui demers nu l-a dezarmat pe pastor. El a continuat să aducă oameni și să creeze oportunități pentru dezvoltarea relațiilor. Pe 3 iulie 1997, Dr. Robert H. Jackson (1936-2012), președintele organizației *Romanian American Mission*, împreună cu Jerry McCandless de la *Evergreen Foundation*, au oferit prefectului județului Brăila, Constantin Bran, precum și șefului Direcției Sanitare Brăila, dr. Bogdan Minescu, distincțiile prin care li s-a acordat titlul de «Colonel de Kentucky», din partea guvernatorului statului Kentucky, Paul E. Patton.³⁰ Pe 9 noiembrie 1998, a sosit o delegație americană, din care a făcut parte și Keith Davis, directorul executiv al IAP, condusă de John Talbott, primarul orașului Spokane, al doilea oraș ca mărime, după Seattle, din statul Washington. Delegația a avut întâlniri cu primarul Anton Lungu, cu prefectul Constantin Bran și cu subprefectul Octavian Bologa, explorând posibilitatea înfrățirii celor două orașe, unele posibile investiții cât și realizarea de schimburi culturale.³¹ Ideea înfrățirii fusese lansată cu două luni mai devreme, în timpul întâlnirii cu primarul Anton Lungu a unui grup de oameni de afaceri din Spokane, aduși de I.A.P., împreună cu ei fiind Acie Johnson de la «Wayside Chapel» și judecătorul federal Cliff, din Louisville.³²

30 Marian Gheorghe, „Prefectul Bran a devenit «Colonel de Kentucky».” *Monitorul de Brăila* (4 iulie 1997): 2A.

31 Camelia Radu, „Americani vor să fie frați cu brăilenii.” *Monitorul de Brăila* (10 noiembrie 1998): 3A.

32 Marian Gheorghe, „Americani din Spokane – Washington, vor să se înfrățescă cu Brăila.” *Monitorul de Brăila* (21 septembrie 1998): 4A.

Alte evenimente din viața bisericii în primele două decenii de la Revoluție

Întrucât nu a existat o evidență a botezurilor, căsătoriilor și a evenimentelor mai importante după Revoluție, informațiile pot fi considerate cel mult parțiale. Daniel Zainea și mama lui, Rădița Zainea, Ileana Sasu, Daniel Vlădescu, Marinela Iorga, Petruș Crăciun, Mircea Mărculescu și Romel Năstruț au fost printre cele aproximativ 20 de persoane botezate pe 24 iunie 1990. Iulian și Georgeta Dragomir, Cristina Dinu, Aura Aliman, Ionel Iconaru, Aurel Aramă și Stelian Done au făcut parte dintr-un grup numeros, botezat pe 16 decembrie 1990.

Pe 21 ianuarie 1991, corul și orchestra bisericii s-au deplasat la București, la invitația bisericii «Golgota» din B-dul Titulescu.³³ Tabita Cojocar, Eva și Rahela Sasu s-au botezat pe 28 aprilie. Anul 1991 a fost anul căsătoriilor. În februarie, Alexandru (Marius) Nechifor cu Daniela Neațu, în aprilie, Daniel Cojocar cu Liliana Popa și Petruș Crăciun cu Ionela Marcu, în iunie, Dorin Roșu cu Adriana Șerban, în iulie, Petru (Peter) Drăgușanu cu Mariana Cîrnu, pe 3 august, la Timișoara, cea a lui Teofil Ciortuz cu Ana Buliga iar în septembrie, Anton Topciu cu Carmen Teleș. Liana Dubuleac și Violeta Greceanu au fost printre persoanele botezate pe 3 mai 1992. Pe 4 octombrie 1992, printre alții, s-au botezat Gabriela Onescu, Ioan Chirilă, George Moise și Angelica Filipoiu. Pe 11 aprilie 1993 s-au botezat Romulus Ioan, Carmen Rusea și Viorica Negoită. Ana-Maria Chirilă a fost botezată pe 28 noiembrie, în același an fiind botezat și Samuel Boingeanu.

Pe 19 mai 1994 a murit diaconul bisericii, Ioan Ciortuz, acesta fiind înmormântat în satul natal, Gârbovăț, județul Caraș Severin. A fost un om care a slujit cu credincioșie, asumându-și riscuri mari în vremurile grele, fără a atrage atenția asupra lui. Tot în același an a murit veteranul bisericii, Dumitru Mihăilă, născut în 1909 și botezat în 1934. Cornelia (Cori) Cîrnu, Claudia Moraru, Corina Bratu, Livia Done, Mariana Iconaru, Dănuț Pintilie, Doru Moise, Sorinel Ghiura și Iosif

---

33 Pop, *Un secol de har*, 271.

Cojocaru au fost printre cei 12 botezați pe 16 octombrie 1994 de Ovidiu Ghiță. În 1995, au fost venit ca pastori asistenți, doi absolvenți ai ITB, Ilie (Marius) Mezin și Ioan Dimitriu. Dimitriu a rămas doar doi ani. Originar din Reșița, Marius Mezin a fost botezat pe 8 august 1984 de pastorul Mihai Mihuț. Soția sa, Nuți, din Fetești, a fost botezată pe 9 septembrie 1989 de Corneliu Boingeanu. Pe 6 aprilie 1997 a avut loc un botez, printre candidați fiind surorile Angelica și Gabriela Cojocaru.

Sâmbătă și duminică 14-15 noiembrie 1998 a fost organizat un recital de poezie creștină, cu participarea a doi actori, brăileni de origine, Ileana Cernat, de la Teatrul Odeon din București și Valentin Voicilă, de la Teatrul Ion Slavici din Arad. Recitalul a inclus momente muzicale oferite de soprana Mariana Caraman și de tenorul Cristian Caraman, solist al Teatrului de Operetă «Ion Dacian» din București, precum și de baritonul Camil Mara, de la Opera Română din Timișoara. Din Brăila a participat Cvartetul de Coarde al Liceului de Arte. Printre sutele de spectatori s-au aflat Adrian Ritzinger, vicepreședintele CJ Brăila, precum și o delegație din SUA, condusă de Keith Davis de la IAP și de primarul orașului Spokane, John Talbott.³⁴

A urmat o săptămână de întâlniri de evanghelizare, marcând un an de la inaugurarea clădirii bisericii. La finele acesteia, pe 21 și 22 noiembrie, au fost concerte ale Corului «Miorița» al Liceului de Arte din Reșița, dirijat de prof. Cornel Todea. Mesajul a fost susținut de Doru Hnatiuc, prorectorul Institutului Biblic «Emanuel» din Oradea.³⁵

În octombrie 1999, sub semnătura lui Marian Gheorghe, *Monitorul de Brăila* semnala aniversarea a 80 de ani de la întemeierea Bisericii Baptiste și a 90 de ani de la stabilirea primului credincios baptist în Brăila.³⁶ Pe 6 noiembrie 1999, patru studenți brăileni ai Universității de Muzică din București, anume Ruxandra Barac, Elena Dediu, Cătălin Petrescu și Dan Popescu, însoțiți de lector univ. Dolores

---

34 Marian Gheorghe, „Îndemn pentru întoarcere la Dumnezeu.” *Monitorul de Brăila* (17 noiembrie 1998): 24.

35 Marian Gheorghe, „Corul «Miorița» din Reșița a evoluat la catedrala «Sf. Treime».” *Monitorul de Brăila* (24 noiembrie 1998): 2A.

36 Marian Gheorghe, „Biserica Creștină Baptistă din Brăila aniversează 80 de ani de existență.” *Monitorul de Brăila* (6 octombrie 1999): 7A.

Chelariu, au susținut un recital de muzică.³⁷ În Săptămâna Patimilor, vineri 28 aprilie 2000, a fost un concert cu grupul «Real Life» din Grecia, sosit cu Fotis Romeo, de la «AMG International».

Între 15-22 aprilie 2001, sala bisericii a găzduit cursul „Din veșnicie în veșnicie”, susținut de pastorul Iosif Țon. Vizita lui la Brăila a prilejuit și acordarea unui amplu interviu *Monitorului de Brăila*.³⁸ În august 2001 a avut loc o conferință cu participarea câtorva sute de femei, susținută de Yona Pusey din Walles, UK, președinte în exercițiu al *Uniunii Femeilor Baptiste* din Europa. Pe 1 decembrie 2001 a avut loc o conferință organizată în parteneriat cu CAM, la care au participat 70 de medici, farmaciști și cadre medicale din Brăila și București, precum și din alte șase județe. Din partea CAM au vorbit Nathan Bange, directorul programului de asistență pentru România, Philip Troyer, fiul fondatorului CAM, precum și Cornel și Elena Mârza.³⁹ În toamna lui 2001, Iosif Ștefănuți, Teodora Ciucă și Petrică Drăgușanu au călătorit în patru state ale SUA pentru a susține proiectele din Brăila în fața partenerilor americani. Invitat de Bob Jackson, Ștefănuți a participat la lucrările Convenției Baptiste de Sud a statului Alabama. A urmat o vizită la «Billy Graham Training Center», o întrevvedere cu dr. Spiros Zodhiates (1922-2009), președintele «AMG International», alta cu Jack Arthur (1926-2017), președintele «Precept Ministries», precum și o conferință organizată la Louisville, Kentucky, unde au participat 1.000 de cadre medicale.⁴⁰ Pe 24 decembrie 2001, sala bisericii a găzduit un Concert de Crăciun, cu Corul de copii al bisericii, incluzând copiii de la «Căminul Speranței». Conform tradiției împământenite de la fondarea bisericii, au fost distribuite daruri la toți cei peste 500 de copii prezenți.⁴¹ Pe ansamblu, anul 2001 a fost extrem

37 Marian Gheorghe, „Studenții Conservatorului din București au excelat la Brăila.” *Monitorul de Brăila* (10 noiembrie 1999): 2A.

38 Marian Gheorghe, „Să adăugăm noi dimensiuni la ființa noastră națională.” *Monitorul de Brăila* (30 aprilie 2001): 8A.

39 Marian Gheorghe, „70 de medici, farmaciști și cadre medicale din opt județe s-au întâlnit la Brăila.” *Monitorul de Brăila* (1 decembrie 2001): 5A.

40 Marian Gheorghe, „Sprijin american pentru viitorul Centru de Diagnosticare.” *Monitorul de Brăila* (17 decembrie 2001): 3A.

41 Marian Gheorghe, „Daruri pentru copiii Brăilei, în Ajunul Crăciunului.” *Monitorul de Brăila* (27 decembrie 2001): 5A.

de bogat, biserica găzduind cinci conferințe, iar proiectele pastorului Ștefănuți aducând de-a lungul întregului an aproximativ 350 de americani, medici, profesori, politicieni, pastori și oameni de afaceri, inclusiv pe Secretarii Ambasadei SUA de la București și pe Ambasadorul James Rosapepe. Punctul culminant a fost Concertul de Crăciun, organizat sâmbătă 22 decembrie, cu participarea Corului «Madrigal», dirijat de maestrul Marin Constantin (1925-2011).⁴²

Titrând „O seară de vis cu «Madrigal»”, *Monitorul de Brăila* relatează pe 24 decembrie că acest concert a fost cadoul de Crăciun oferit brăilenilor de «Diaconia», sala fiind plină la refuz, cu aproximativ 1 500 de persoane. Într-un cadru festiv, sala fiind împodobită cu un brad superb, înalt de 10 metri, au fost interpretate cele mai cunoscute colinde autohtone și din repertoriul internațional. Alături de «Madrigal», a oferit un recital tenorul Ionel Voineag, prim solist al *Operei Naționale* și profesor al *Academiei de Muzică* București. „Oriunde am mers, ne-a condus credința... E minunat să-ți legi sufletul de ceea ce a lăsat Dumnezeu, de viitorul omului” a declarat maestrul Marin Constantin. Emoționat, Ionel Voineag, care-și pierduse recent tatăl, a spus la final: „Suntem împreună, oameni de diferite credințe, uniți de spiritul Crăciunului, iar acest lucru demonstrează că Dumnezeu este Unul, același pentru toți oamenii.”⁴³

Pe 6 martie 2002, jumătate din prima pagină a *Monitorului de Brăila* anunța serviciile bisericii, cu o invitație specială pentru acea seară, când invitați speciali erau Fotis Romeos și Larry Malone, de la «AMG International», precum și pentru duminică 10 martie, când urma să vină Paul Washer, președintele organizației «Heart Cry». Implicat în proiectele derulate la Brăila, chiar din 1990, Fotis a spus:

Am intrat în cel de-al treilea mileniu creștin și cel mai vehiculat cuvânt în Vest este «toleranță». Ne pregătim pentru o societate multinațională, în contextul globalizării și trebuie să facem loc tuturor, fie ei ateii sau agnostici. Noi însă, ca și creștini, promovăm nu doar

42 Marian Gheorghe, „2001 – an rodnic pentru Fundația «Diaconia».” *Monitorul de Brăila* (10 ianuarie 2002): 4A.

43 Marian Gheorghe, „O seară de vis cu Madrigal.” *Monitorul de Brăila* (24 decembrie 2001): 6A.

*toleranța, ci și acceptarea celui de lângă noi și dragostea față de semenii. Iar fără Dumnezeu nu poate exista dragoste.*⁴⁴

Vizita lui Paul Washer a fost prilejuită de conferința desfășurată între 11-13 martie 2002, unde au participat 120 de creștini evanghelici din Serbia, Ucraina, Republica Moldova și România. Organizată de RAM, în parteneriat cu «Heart Cry», conferința a implicat pe vorbitorii americani Paul Washer, Mike Morrow, Scott Lee și Charles Leiter.⁴⁵

Două seminarii cu tematică spirituală au fost organizate pe 3 aprilie 2002, cu profesorul Rob Jackson de la *New Orleans Theological Seminary*, secondat și tradus de Cristi Chivu. Tema a fost dată de cărțile *Call to Joy* (Chemare la bucurie) respectiv *Call to Growth* (Chemarea la creștere), scrise de Billie Hanks, cu scopul dezvoltării relațiilor de tip ucenic – mentor.⁴⁶ Tot prin RAM a venit prof. Jane Derrick, de la Centrul de Pregătire «The Cove», al Asociației Evanghelice «Billy Graham» din SUA.⁴⁷ Tot în 2002, cu ocazia Săptămânii Patimilor, invitați speciali și vorbitori la serviciile bisericii au fost doctorii Steve Van Cleave și Don Rogers, din SUA, precum și pastorii Petru Dugulescu, respectiv Ovidiu Ghiță. Mai târziu a sosit păstorul Ionel Tuțac, cu Corul și Orchestra de tineret a bisericii din Lugoj, un ansamblu format din 46 de persoane, sub bagheta dirijorului Marius Lăzărescu. La scurt timp, biserica a fost vizitată de Emil Bartoș.

Pe 8 septembrie 2002 a trecut la cele veșnice Dumitru Stănescu (n.1915), fost membru al comitetului bisericii și unul dintre cei care l-au sprijinit pe păstorul Ștefănuți în perioada regimului comunist.

Pe 12 aprilie 2003 a revenit Corul «Madrigal», dirijat de Marin Constantin, precum și tenorul Ionel Voineag. Cu un repertoriu focalizat în special pe muzică pascală, concertul a fost de binefacere, pentru susținerea *Căminului Speranței*. Sala a fost arhiplină, evenimentul

---

44 Marian Gheorghe, „În contextul actual, cel mai folosit cuvânt este «toleranță».” *Monitorul de Brăila* (8 martie 2002): 4A.

45 Marian Gheorghe, „«Strigătul inimii» aproape de inimi.” *Monitorul de Brăila* (13 martie 2002): 4A.

46 Marian Gheorghe, „Un profesor din New Orleans a conferențiat la Brăila.” *Monitorul de Brăila* (6 aprilie 2002): 6A.

47 Marian Gheorghe, „«Romanian American Mission» - cinci ani de activitate la Brăila.” *Obiectiv* (4 martie 2003): 22.

încheindu-se cu toată asistența cântând *Hristos a Înviat!* Concertul a coincis cu cea de-a 40-a aniversare a înființării Corului «Madrigal». ⁴⁸ La Concertul de Crăciun din 20 decembrie 2003, sute de persoane au asistat la un program asigurat de corul bisericii și de un cvartet de coarde, conduse de Daniel Cojocaru, de baritonul Gheorghe Mogoșan, solist al Operei din Cluj, de Adriana Roșu, precum și de Andrada și Cătălin Dupu. La final a vorbit Alan Heavey, din Marea Britanie. Cu două ore înainte de concert, la Sala Polivalentă, un număr de 1 500 de copii au primit câte un cadou de Crăciun, de la organizația «Samaritan's Purse», prin intermediul Asociației de Binefacere «Diaconia». ⁴⁹ În total, cu ocazia aceluși Crăciun, au fost distribuite asemenea cadouri la 5 000 de copii din tot județul, atât în oraș, cât și la Gropeni, Tichilești, Lacu Sărat, Gemenele, Cuza Vodă, Făurei, Custura, Găiseanca, Bărăganu și Salcia Tudor. Pe 24 decembrie, 700 de cadouri au fost oferite copiilor care au participat la programul special, organizat în sala bisericii, unde corul celor 80 de copii ai bisericii, incluzând pe cei de la *Căminul Speranței*, dirijat de Cori Cîrnu, a susținut un recital de colinde. Tot de acel Crăciun, biserica a acordat un sprijin financiar la 50 de văduve și la peste 30 de familii în nevoie. ⁵⁰

În martie 2004 au sosit, pentru a preda la *Colegiul Biblic*, Tommy și Mollie Watson, împreună cu soții Carey și Doris Miller. ⁵¹ Duminică 28 martie 2004, mai mulți dintre partenerii americani ai lucrării din Brăila și-au dat întâlnire la «Sfânta Treime». Printre ei au fost Doris și Carey Miller din Florida, Jerry și Kendrick McCandless din Kentucky, Alice și Dwaine Rogers de la Wayside Chapel, San Antonio, Texas. ⁵² În seara aceleiași zile, a predicat Valentin Popovici, pastor la RBC Chicago. După două zile, Brăila a găzduit în premieră lucrările Consiliului Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România, ⁵³ care s-au desfășurat între 30-31 martie 2004. Lucrările au fost prezidate de Paul Negruț.

---

48 Marian Gheorghe, „Iubi-Te-voi, Doamne!” *Obiectiv* (14 aprilie 2003): 4.

49 Marian Gheorghe, „O, ce veste minunată!” *Obiectiv* (22 decembrie 2003): 6.

50 Marian Gheorghe, „Mii de daruri pentru copiii Brăilei.” *Obiectiv* (30 decembrie 2003): 4.

51 Marian Gheorghe, „Americani din Miami, la Brăila.” *Obiectiv* (20 martie 2004): 4.

52 Marian Gheorghe, „Cinci organizații creștine din SUA și-au trimis emisarii la Brăila.” *Obiectiv* (27 martie 2004): 6.

Între 3-10 iunie 2004, la Cinematograful «Central», Fundația «Diaconia» a facilitat rularea filmului «Patimile lui Hristos», în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean. Parteneriatul a făcut posibil ca, la trei spectacole, elevii merituoși ai Brăilei să aibă acces gratuit.⁵⁴ La final, pe 12 iunie, la biserică a fost organizat un forum de discuții pe marginea filmului, moderat de Cătălin Dupu.⁵⁵

Pe 22 iunie 2004 a trecut la cele veșnice Constantin Ciucă (n.1929), fost membru în comitet și secretar al bisericii. A trăit mai mult în umbră, pentru a-i sluji pe ceilalți, activând mereu cu modestie și spirit de sacrificiu. În anii '50, pe când termina la seral liceul «Bălcescu», muncind pentru a-și ajuta familia, unul dintre frații lui mai mici, minor pe atunci, într-o clipă de răătăcire, a furat o bicicletă. Descoperindu-se furtul, el a realizat că, dacă fratele lui ajungea la casa de corecție, viitorul său era terminat. Astfel a decis să ia asupra lui infrațiunea, ajungând la închisoare, deși era nevinovat. Raționamentul său a fost corect, fratele mai mic terminând ulterior liceul și facultatea, devenind un credincios dedicat, cu o viață exemplară. Lucrurile nu au rămas așa. Colegii săi de liceu, care știau că el nu avea cum să fie autorul furtului, fiindcă se afla la ore când s-a petrecut infrațiunea, au făcut declarații la Miliție, pe baza cărora, în final, a fost eliberat. Despre el, pastorul Ștefănuți mărturisea în 1991:

Am mulți oameni din biserică care mă ajută și la care pot apela. Dar niciunul nu e ca fratele Costel. Lui îi pot cere și lucruri care altora le par prea neînsemnate ca să merite efortul, deși pentru lucrare sunt foarte importante. Niciodată nu mă refuză.

Câteva săptămâni mai târziu, Lidia Mârza (n.1930) a plecat și ea Acasă. Din 1990, ea a coordonat contabilitatea, sarcină dificilă în contextul construirii noii clădiri. Pe 29 iulie a murit Iasa Sezonov, născut în 1916 la Babadag și mutat cu părinții în anul 1920 la Brăila.

---

53 Marian Gheorghe, „Președintele Cultului Creștin Baptist vine la Brăila.” *Obiectiv* (29 martie 2004): 3.

54 Florentin Coman, „«Patimile lui Hristos» la Cinematograful Central.” *Obiectiv* (4 iunie 2004): 5.

55 Marian Gheorghe, „Forum de discuții despre «Patimile lui Hristos».” *Obiectiv* (10 iunie 2004): 3.

Era ultimul martor al acelor vremuri de început și ultimul reprezentant masculin al familiei fondatorului bisericii. Nepotul său, Valentin Popovici, care planificase o întrunire de familie pe 3 august, a scris:

*Nu-i voi uita vocea aceea baritonală, caldă, când cânta cu bărbia trasă puțin înapoi în piept, cântările vechi pe care le știa pe de rost... Sau când spunea câte un proverb vechi, sau o glumă, la masă, și apoi strângea din gură, privindu-ne cu coada ochiului să vadă dacă i-am înțeles tâlcul... Sau, cum își ridica privirea să vorbească, parcă citind o pisanie străveche despre neamul Sezonovilor și despre dărnicia lor pentru săraci și pentru casa Domnului... Sau scrisorile lui, cu detalii de cronicar, în care avea întotdeauna câte un rând despre Patria cerească, și pe care le încheia cu „moșul lașa”... A vrut să fiu la el la înmormântare, și Tatăl ceresc a aranjat să i se împlinească dorința. La revedere, unchiule, pe celălalt mal, la o altă adunare, la o reuniune de la masa cerească, lângă Domnul Isus, Mântuitorul nostru!*⁵⁶

Așa cum era plănuțit, pe 3 august a avut loc un concert al corului bapțiștilor români din SUA, *Soli Deo Gloria*, format din 70 de persoane și dirijat de Tibi Rață, Daniel Brâncovan și Tim Wilder. Mesajul a fost susținut de Valentin Popovici, a cărui mamă, Daria, născută Sezonov, a fost fiica lui Iacob Sezonov și sora lui Iașa, Andrușa și Dănilă Sezonov.⁵⁷

Cu titlul „Hristos își zidește Biserica”, pe 3 și 4 noiembrie 2004 a avut loc o conferință internațională, cu participarea a câtorva sute de lucrători din România, Republica Moldova și Ucraina. Organizată de Uniunea Baptistă, reprezentată de Onisim Mladin - secretarul general, în parteneriat cu RAM și cu Asociația Evanghelistică «Billy Graham», conferința a beneficiat de participarea dr. Timothy Beougher, profesor la Seminarul Teologic din Louisville, Kentucky, a dr. Bob Jackson, președintele RAM, a dr. Rob Jackson, pastor din Decatur, a dr. James Merritt, fostul președinte al Convenției Baptiste de Sud și a lui Mike Beresfold de la Asociația Evanghelistică «Billy Graham».⁵⁸ Pe 19

56 V. P., „Iașa I. Sezonov” *Buletin duminical RBC Chicago* (22 august 2004): 4.

57 Marian Gheorghe, „70 de români din SUA și Canada concertează la Brăila.” *Obiectiv* (2 august 2004): 5.

58 Marian Gheorghe, „Conferință a liderilor bapțiști din România, Republica Moldova și Ucraina.” *Obiectiv* (3 noiembrie 2004): 4.

decembrie 2004, peste 500 de persoane au participat la Concertul de Crăciun susținut de corul bisericii, în colaborare cu studenți ai Universității de Muzică din București. Au participat sopranele Silvia Nagy și Nicoleta Brînda, tenorul Horia Vasilescu, violonistul Iosif Cojocar, precum și studenții Alina Drăgușanu (pian), Andrei Bălăceanu (trompetă), Maria Constantinescu și Alina Giurgiu (flaut), precum și Gabriela Constantinescu (violoncel).⁵⁹ De Ajunul Crăciunului a avut loc concertul Corului «Awana», format din 80 de copii ai bisericii. Au asistat 400 de adulți și 700 de copii, aceștia din urmă fiind răsplătiți cu un cadou de Crăciun. Biserica a distribuit în acea perioadă și 120 de pachete cu alimente, unor familii aflate în nevoie.⁶⁰

Între 5-7 septembrie 2005, în parteneriat cu *Prestonwood Baptist Church* din Dallas, s-a organizat Conferința pastorală cu tema „Glorificarea lui Dumnezeu – cel mai înalt scop în viață și în lucrare”. Au participat peste 300 de pastori și misionari din România, Republica Moldova și Ucraina. Au conferențiat Jack Graham, David McKinley și Vasile Al. Taloș. În paralel, o echipă stomatologică condusă de dr. Kevin Seidler, a oferit tratamente stomatologice la Clinica «Diaconia».⁶¹ În iulie 2005, un grup coral-instrumental, format din 25 de persoane din biserică, a efectuat un turneu de cinci zile în Anglia, la invitația Bisericii Baptiste «Emmanuel» din Gravesend. Pe 18 iulie 2006 a avut loc ordinarea lui Cristian Chivu ca pastor. Cu o diplomă de Master obținută la Seminarul Teologic Louisville, Cristi era pe atunci și doctorand al aceleiași școli. Comisia de ordinare i-a inclus pe pastorii Iosif Ștefănuț, Marius Mezin, Dorin Hnatiuc și Aurel Gacea.⁶²

Concertul de Crăciun din anul 2008 a fost organizat pe 21 decembrie, invitat speciali fiind Grupul Coral Instrumental «Evanghelic» din București. La finele anului 2009 a fost produs Almanahul «Mesaj» 2010.

---

59 Marian Gheorghe, „Voi face din spini zurgălăi de colinde.” *Obiectiv* (21 decembrie 2004): 3.

60 Marian Gheorghe, „Peste 700 de copii au primit daruri de la Moș Crăciun.” *Obiectiv* (28 decembrie 2004): 5.

61 „Conferința pastorală «Glorificarea lui Dumnezeu», *Creștinul Azi*, Nr. 4 (2005): 15.

62 Aurel Gacea, „Consacrarea unui nou pastor.” *Creștinul Azi*, Nr. 3 (2006): 16.

Despărțirea de pastorul Ștefănuți

Toată această activitate intensă a avut un preț. După 15 ani, în care a fost hărțuit intensiv de Securitate, asupra pastorului Ștefănuți a venit stresul străngerii de fonduri pentru construirea bisericii, dar și oboseala de la multele îndatoriri

Diploma de Onoare – 8 noiembrie 2009

asumate pe planuri multiple: Biserică, Comunitate, Uniunea Baptistă, Alianța Evanghelică, Revista «Mesaj» etc. Cumulul acestor activități intense și-a pus amprenta și, pe 9 ianuarie 1994 a suferit un infarct. Nu-și luase concediu de odihnă de 5 ani, era recent întors din SUA unde a vizitat 12 state, a predicat în 35 de biserici și a vorbit la două Universități. S-a întors chiar înainte de Crăciun și programul aglomerat a fost picătura care a vărsat paharul. A rămas totuși optimist:

Din salonul de terapie intensivă, și biserica pe care o păstoresc de cca 20 de ani îmi apare într-o lumină nouă. Deși nu sunt în mijlocul lor, simt dragostea lor și văd „chipul lui Christos” în mulți dintre copiii, tinerii, frații și surorile bisericii. Maturitatea lor, spiritul lor de jertfă, râvna pentru Evanghelie și misiune și statornicia în credință, sunt bucuria și cununa mea.⁶³

S-a refăcut, dar, în ciuda avertismentelor medicilor, s-a implicat cu aceeași forță, neprecupețindu-se, anticipând parcă faptul că timpul îi era limitat. A urmat un accident vascular mai grav, în martie 2005,

---

63 Iosif Ștefănuți, „Mesaj dintr-un salon de terapie intensivă”, *Almanahul Mesaj 2000* (Brăila: Editura Mesaj, 2000): 55-57.

Revederea cu grupul de studiu BEE, din anii comunismului, 21 martie 2009

când și-a pierdut capacitatea de a comunica. A fost nevoit să învețe din nou să citească și să scrie. A fost greu, dar cu determinarea-i caracteristică, a reușit să treacă și peste această încercare. Dorind consolidarea echipei pastorale, l-a invitat pe Cristi Chivu în 2005.

În anul 2008 și-a mai împlinit un vis: inaugurarea Centrului Medical «Diaconia». Tot în acel an a suferit mult, când Cristi Chivu s-a mutat la București, iar Marius Mezin a decis să-și îplinească propria viziune, începând o altă biserică. Pe 30 noiembrie 2008 a mers peste Prut, participând la inaugurarea clădirii bisericii din Tătărești. Prima clădire din Tătărești, demolată de bolșevici, fusese construită pe banii lui Adam Sezonov. A fost ca o reunire simbolică, un arc peste timp.

În martie 2009 a fost la conferința cu Stuart și Jill Briscoe, de la Sovata. În același an, a avut bucuria să participe la întrunirea cu colegii și profesorii de la Seminar, dar și să găzduiască o întrunire cu cei care au făcut parte din grupa de studiu BEE, inițiată în timpul regimului comunist. Nu-și spusese încă ultimul cuvânt și a abordat un proiect nou, pe care l-a dus până la final: Almanahul «Mesaj» 2010. În Brăila evenimentele s-au precipitat și, la finele anului 2009, după 35 de ani de pastorație în aceeași biserică, a ieșit la pensie. O viață pusă în slujba unei biserici, a unei comunități, a unei viziuni și a lui Dumnezeu. În martie 2010, a călătorit la Chișinău, la invitația lui Alexandru Malancea, unde a vizitat Centrul Medical Creștin «Emanuel» și facilitățile bisericii «Sfânta Treime» Chișinău.

Cu familia clinicii «Diaconia», unul dintre proiectele de suflet - decembrie 2009

„Numai Dumnezeuul istoriei, în înțelepciunea Sa, poate să ne arate în viitor, că lucrurile pe care nu le-am înțeles pot avea finaluri binecuvântate”, mărturisea chiar înaintea de a fi diagnosticat cu o boală necruțătoare. Nu a mai mers la conferința de apologetică cu Ravi Zacharias (26-29 aprilie 2010), aflând că are cancer, în fază avansată. Inima lui slăbită nu a rezistat la chemoterapie și, pe 2 mai 2010 a plecat, surprinzându-ne pe toți, Acasă. În mormântarea a adunat pe mulți dintre prietenii și colaboratorii lui. Primele cinci bănci dintr-un sector erau ocupate aproape integral de pastori. Nici măcar la nunți nu a fost vreodată sala bisericii atât de încărcată de flori. La microfon s-au succedat pastori și prieteni din România și SUA, dar și din Moldova de peste Prut. Primarul Brăilei a invocat implicarea în viața cetății a pastorului Ștefănuți: „Am pierdut un om, un prieten și un cetățean. De la Iosif Ștefănuți aveai mereu ce învăța, puteai primi întotdeauna un sfat bun. Era mereu cu zâmbetul pe buze.” Alți vorbitori, precum Vasile Al. Taloș și Pascu Geabou, au invocat implicarea lui în viața altei Cetăți. Ca prieten apropiat, Taloș a mărturisit că, viziunea care-l mâna înainte pe Ștefănuți, nu era noua clădire a bisericii, nu noua clădire a clinicii, ci adevărata lui viziune a fost Brăila pentru Hristos! La final, Cristi Țepeș și-a luat rămas bun cu un impresionant cântec celebrând Viața.⁶⁴

---

64 Mihai Ciucă, „Iosif Stefanuti – Cronica funeraliilor”, *ProLogos*, 8 mai 2010, <https://prologos.ro/dale-crestinismului/iosif-stefanuti-cronica-funeraliilor/>.

Epilog: 2010-2017

O dată cu pensionarea pastorului Ștefănuți, biserica a fost girată de pastorul Corneliu Boingeanu, cu acceptul bisericii «Sfânta Treime» din strada Iuliu Valaori, București. Pentru a suplini nevoile pastorale, au fost cooptați temporar Benjamin Boingeanu și Daniel Cojocaru, declanșându-se procedura de căutare a unui pastor senior. După mai multe scenarii luate în calcul, a fost decisă invitarea ca pastor a lui Betuel Văraru, masterand la ITB București.

Născut pe 9 mai 1986 la Cislădie, Betuel a trăit o experiență spirituală profundă, cu ocazia unor seri de evanghelizare din 1996, avându-l ca vorbitor pe Iosif Țon, la Sala Polivalentă din Sibiu. A urmat cursurile Liceului Baptist «Betania» din Sibiu, primind botezul la Cislădie, în anul 2002. Între 2004-2008, pe când a studiat Economia cu specializarea Finanțe-Bănci, la Universitatea de Vest, s-a implicat în lucrare, atât în biserica «Harul» din Cărpiniș, cât și în lucrarea cu tinerii din biserica «Betania», din Timișoara. Din 2007, a simțit o chemare clară pentru lucrarea pastorală, luând decizia de a studia Teologia. A frecventat cursurile ITB între 2008-2012, timp în care a făcut în paralel și un Masterat în Teologie Pastorală.

În august 2011 s-a căsătorit cu Sanda Adriana Cioara, membră a unei biserici cu rezonanță pentru bapțiștii români, cea din Tulca, Bihor. Cei doi au fost binecuvântați cu trei copii, Alethea (2013), Ian Haris (2015) și Levi Cristian (2017). În septembrie 2011, Betuel a început să slujească regulat biserica din Brăila, alăturându-se echipei pastorale din februarie 2012. A fost ordonat pe 18 noiembrie 2012, comisia fiind formată din Ovidiu Ghiță, Aurel Gacea, Corneliu și Benjamin Boingeanu. Cu acea ocazie a predicat Dr. Richard Clark, misionar între 2008-2016 al Bordului de Misiune Externă a Convenției Baptiste de Sud și profesor la ITB. Între 2014-2017, Betuel a fost doctorand al «Midwestern Baptist Theological Seminary» din Kansas City, în domeniul Predicării Expozitive, susținerea tezei fiind planificată pentru 10 octombrie 2017.

Corul bisericii - 8 noiembrie 2009.

Pe 23 aprilie 2010, a avut loc înmormântarea Gabrielei Cojocar. Cinci luni mai târziu, pe 18 septembrie, a trecut la cele veșnice Agafia Stănescu, care fusese botezată la ultimul botez efectuat de Asiev în august 1958. Pe 5 septembrie 2012 a fost un concert cu Adi Gliga, urmat la scurt timp, pe 26 septembrie, de un concert al grupului «Continental». În același an, pentru concertul de Crăciun, a fost invitat pe 16 decembrie grupul «Impuls», al bisericii «Emanuel» din Galați, predica fiind ținută de Mihai Dumitrașcu. În iulie 2013 a murit Cristache Mustață (n.1932). Botezat de Trif în 1965, „fratele Tache”, cum era apelat de cei mulți, a slujit cu credincioșie, atât în comitetul bisericii, cât și în predicarea Cuvântului. Adesea el i-a însoțit pe misionarii bisericii în filiale și în punctele de misiune.

În septembrie 2013, s-a mutat la Brăila pentru a sluji în calitate de capelan al Clinicii «Diaconia», Iosua Faur. Născut la Petroșani, pe 7 octombrie 1990, Iosua s-a mutat cu părinții la Turda în 1994, când tatăl său, Avram Faur, a absolvit cursurile ITB București. A crescut în biserica «Speranța» din Turda, păstorită de tatăl său, cel care l-a și botezat în 2006, câteva luni după experiența convertirii, în urma unei seri de evanghelizare. În 2008, a conștientizat chemarea la slujire, motiv pentru care, între 2009-2013, a urmat cursurile ITB București. După absolvire, pe 11 august 2013 s-a căsătorit cu Cristiana Gherghin, din București. Cei doi au în prezent un băiat, Abel, și o fată, Gloria. Pe lângă slujirea la «Diaconia», Iosua s-a implicat și în lucrarea bisericii, fiind invitat să se alăture echipei pastorale. Pe 24 mai 2015 a fost ordonat ca pastor de o comisie formată din: Ovidiu Ghiță, Marius

Crăciunul anului 2015

Mezin, Betuel Văraru, Avram Faur și Beniamin Boingeanu. Între 2015-2017, Iosua a urmat cursurile de Master în Teologie, la ITB.

Pe 12 aprilie 2014 a avut loc Conferința „Noul Legământ în cartea Evrei”, cu prof. Russ Kennedy. Pe 11 mai a venit Marius Cruceru, de la Universitatea «Emanuel», Oradea, programul muzical fiind asigurat de corul tinerilor din Brăila și Tulcea. Pe 13 iulie a concertat corul bucureștean «Sing Gloria». Grupul vocal-instrumental «Laudate Deum» din București a susținut pe 13 decembrie un concert de colinde, mesajul fiind prezentat de Ion Iubaș. Tot în 2014, cu implicarea RAM, a fost reactivat Colegiul Biblic. Cu o nouă structură modulară, având câte trei cursuri pe semestru timp de patru ani, a pornit cu 23 de studenți. Echipa profesorală româno-americană îl are coordonator pe Dave Dornan, profesori fiind Cristi Chivu, Betuel Văraru, Timothy Pasma, Kevin Landis, Darrel Schrock și Brad Brandt.

Pe 15 februarie 2015 a fost un botez. Pe 22 martie 2015, zi în care biserica a fost vizitată de trei dintre cei mai vechi parteneri din SUA, Keith Davis, Merlyn Calvert și dr. Ed Marr, a avut loc un concert cu participarea corului «Sing Gloria». O săptămână mai târziu, pe 29

martie a predicat pastorul Mihai Dumitrașcu, care a fost însoțit de grupul de închinare al bisericii «Emanuel» din Galați.

Pe 3 iunie 2015 a murit Maria Samson (1922-2015), membră din 1973. Originară din Șcheia, județul Iași, ea a fost botezată în 1948, în cadrul Misiunii Norvegiene pentru Evrei, din Iași.⁶⁵ A fost, probabil, una dintre ultimele roade ale respectivei Misiuni, în acel an, regimul comunist desființând-o, solicitând misionarilor să părăsească țara. Pe 11 noiembrie 2015, corul s-a deplasat la București, la invitația bisericii «Harul» din cartierul Titan. Pe 29 noiembrie a fost un alt botez.

La Adunarea Generală din 2016, Betuel Văraru a fost ales ca pastor senior al bisericii, încheindu-se lunga perioadă de tranziție. Beniamin Boingeanu a preluat din nou responsabilitatea pastorală pentru biserica din Gropeni, iar Daniel Cojocaru a optat a sluji ca diacon ordonat. Ordinarea lui a avut loc pe 13 noiembrie 2016.

Pe 7 iunie 2016 a murit Samuel Mârza (n.1931), iar pe 29 iunie, Romeo Nedelcu (n.1944). Vreme de un sfert de veac, „nea Romică”, cum era apelat de toți, a misionat în leprozeria Tichilești, îngrijind de credincioșii bisericii. La funeraliile lui au ținut să fie prezenți, printre alții, pastorii Aurel Gacea și Vasile Al. Taloș. Pe 21 august au vizitat biserica soții Virgil și Aurora Sezonov, plecați în SUA în 1987. Pe 12-13 septembrie, prof. Russ Kennedy a conferențiat pe tema „Teologia inimii”. Concertul de Crăciun, cu corul «Evanghelic», a fost organizat pe 18 decembrie 2016, beneficiind de peste 600 de spectatori.

Pe 22 ianuarie 2017 a avut loc concertul cu «Gospel Choir Bucharest». În perioada 19-20 aprilie 2017 a conferențiat James Merritt, fostul președinte al Convenției Baptiste de Sud (2000-2002) și

---

65 Misiunea din Iași a fost o filială a celei din Galați, înființată prin mutarea lui Isaac Feinstein și a misionarei Olga Olaussen în capitala Moldovei. Misiunea își avea sediul într-o clădire construită în 1924 de John Howard Adeney (1869-1962), liderul Misiunii Anglicane din București, pe care a închiriat-o norvegienilor. Construcția există și azi, în ea funcționând Ambulatorul Maternității „Cuza Vodă” de pe strada Dancu numărul 1. După uciderea lui Feinstein în pogromul din 29 iunie 1941, Misiunea a rămas pe seama Olgăi Olaussen. După război, ea a fost ajutată de tânărul evreu creștin, Iancu Moscovici, pe care îl salvase de la moarte în timpul pogromului, ascunzându-l. În 1948, Misiunea a fost oficial desființată, dar Olga a reușit să mai rămână doi ani, ca persoană particulară, îngrijind de evreii convertiți și făcând discret misiune printre ceilalți.

Valentin Popovici

pastor actual al bisericii *Cross Pointe Church*, Atlanta. Tema conferinței a fost „Umblarea cu Dumnezeu”. Vineri și sâmbătă 28-29 iulie 2017, prof. Russ Kennedy a conferențiat pe tema „Cum disciplinează Dumnezeu pe copiii Săi”, tot el predicând duminică 30 iulie.

În cadrul unui turneu european, din perioada 9-20 septembrie 2017, când a concertat în Ucraina, Republica Moldova și România, corul bărbătesc al bapțiștilor români americani, «Laudă Mielului», dirijat de Samuel Prelepceanu, a revenit pentru un concert la Brăila, duminică 17 septembrie. A fost însoțit, ca și în trecut, de către pastorul Valentin Popovici, cel care a predicat Evanghelia cu această ocazie. Prestația corului și mesajul plin de putere al predicatorului au făcut ca ziua să fie un adevărat festin spiritual.

Înainte de predică, Valentin a mărturisit că este puternic legat de Brăila, nu doar prin faptul că mama sa, Daria Sezonov, a crescut în această biserică, unde a și fost cununată în 1940 cu tatăl său, Alexa Popovici. Brăila a fost locul, unde, în februarie 1957, venit pentru funeraliile bunicii sale, Elena Sezonov, tânărul de 15 ani, Valentin Popovici, și-a încredințat propria lui viață în mâna Domnului. Mărturisirea aceasta a fost ca un alt arc peste timp, fiind făcută la exact 140 de ani de la botezul lui Sezon Vasilenko, cel cu care începe practic această istorie, de către strănepotul său, Valentin Popovici. Și istoria continuă!

În loc de încheiere

Suntem, fără doar și poate, parte a unei istorii deosebite, aflată în desfășurare. În ciuda numărului mare de pagini ale acestei cărți, nu a fost spus tot ceea ce se putea spune. Un motiv ar fi lipsa spațiului. Un alt motiv ține, cu siguranță, de subiectivitatea autorului, care a trebuit să decidă de fiecare dată, ce să includă și ce nu. A contat mult și absența unor surse importante. Registrele bisericii și ale Comunității de Brăila au fost confiscate la închiderea bisericilor în 1942 și declarate pierdute, în octombrie 1944. Și alte registre din arhivă s-au pierdut în condiții necunoscute. Există oameni de valoare și evenimente despre care nu s-a pomenit, din lipsa informațiilor.

Volumul reprezintă un studiu de caz: evoluția timp de un veac a comunității baptiste din orașul Brăila. Pornind de la întemeietori și trecând prin „durerile facerii”, parcurge perioada marcată adesea de pusee de intoleranță din interbelic, culminând cu scoaterea în afara legii în timpul dictaturii antonesciene. Relansată după 1944, biserica devine aproape captivă regimului comunist, care îi răpește orice grad de autonomie, prin Ministerul Cultelor, cu acceptul Uniunii Baptiste. Cartea redă compromisurile și amestecul brutal al politicului în zona spirituală, în cazul unor oameni simpli, care au fost surprinși total nepregătiți pentru asemenea vremuri. De prin 1960, aceștia încep timid a se desprinde din laț, dând prioritate ascultării de Dumnezeu, practicând clandestin botezuri și alte activități, încercând totuși să nu provoace autoritățile. Situația se schimbă radical din 1974. Ultimii 15 ani ai dictaturii comuniste arată biserica în confruntare deschisă cu regimul, refuzând a asculta de Departament, de Securitate și chiar de Uniunea Baptistă, acolo unde se cereau compromisuri. În ciuda politicii de forță, vedem o biserică asumându-și riscuri, făcând evanghelizare, distribuind literatură, invitând predicatori occidentali și mijlocind distribuirea de ajutoare materiale familiilor nevoiașe. Anul 1989 găsește biserica biruitoare, pregătită pentru a-și asuma propriul destin în libertate.

Credem că lucrarea e suficient de clară, pentru a transmite lupta spirituală și dedicarea unor oameni care au înfruntat vremuri cumplite, fără a se îndepărta de Dumnezeu și de biserica Sa. Acești oameni, cu slăbiciunile lor, au reușit să țină vie flacăra Evangheliei. Rostul acestei cărți este să ne ajute să privim la ei și să luăm aminte. Ei au făcut istorie, în vremuri de prigoană, constrângeri și lipsă de libertate. Într-o lume afectată grav de materialism și de consumerism, se cuvine să ne punem întrebarea, noi ce fel de istorie scriem?

Conducătorii spirituali ai bisericii au avut un rol important, dar să nu uităm că biserica i-a susținut, s-a implicat și a lucrat. Cu toți au vestit Evanghelia semenilor și au purtat de grijă noilor convertiți. Au fost vremuri în care credincioșii nu cunoșteau noțiunea de timp liber. Pe lângă școală sau serviciu, participau regulat la întrunirile bisericii, repetiții de cor, de orchestră, întâlniri de tineret etc. Și nu cădeau de oboseală, nici nu se plâneau de lipsa timpului.

Acest istoric ne arată cum stăpânirile acestei lumi au încercat să distrugă Biserica lui Hristos, atât Ion Antonescu, cel care a închis bisericile, cât și regimul comunist, care a vrut să le suprima. Credincioșii au răbdat, inițial au plecat capul și s-au supus. Încet cu încet, au avut curajul de a asculta mai degrabă de Dumnezeu, decât de autorități. În ultimele două decenii dinainte de Revoluție, nu doar câțiva, ci biserica întreagă a început a-și asuma riscuri. Au fost date broșuri evanghelice, unele dintre ele fiind plasate în cutiile poștale de la blocuri. Foarte mulți oameni au fost invitați la evangelizări, deși acestea erau supravegheate atent de autorități. Tinerii și-au asumat riscuri și au învățat să nu dea curs presiunilor. Cântau pe stradă, în parc sau pe tren, chiar dacă, în repetate rânduri, li s-a cerut socoteală pentru acest lucru. Când le-a solicitat Securitatea declarații false, au refuzat, anunțând pastorul, chiar dacă au fost avertizați să nu o facă. Comitetul a fost devotat lucrării, făcând zid comun în jurul pastorului. Aceste lucruri dezvăluie maturitatea bisericii.

Faptele înaintașilor noștri sunt descrise nu fiindcă încurajăm cultul personalității. De fapt au fost oameni obișnuiți, cu temerile și slăbiciunile lor. Privind la ei, putem descifra cum a lucrat Dumnezeu în Brăila. Același Dumnezeu care este și astăzi doritor să lucreze, având

nevoie de oameni care să se lase folosiți de El. Oameni care să privească lumea prin ochii Lui și să acționeze așa cum dorește El.

Din această biserică au plecat oameni care au ajuns, împreună cu copiii lor, o binecuvântare în alte locuri din țară și de peste hotare. Unii slujesc ca pastori în biserici importante, alții sunt implicați în felurite lucrări. Familia extinsă a bisericii reprezintă o altă dovadă a modului extraordinar în care lucrează Dumnezeu.

La ora alcătuirii acestei lucrări, dintre cei care s-au născut și au crescut în această biserică, Aneta Ciortuz, născută în 1934, este persoana cea mai veche. Dânsa avea deja 8 ani la închiderea bisericilor baptiste de către regimul Antonescu și 10 ani la redeschidere, dar este mutată de două decenii la Timișoara.

Printre membrii actuali ai bisericii, dintre cei botezați de pastorul Ioan Trif, dacă am identificat corect, au mai rămas doar 13 persoane: Mitrița Bălan, Octavian Chirilă, Mariana Moise, Magda Moraru, Enișor Mustață, Vasile și Dumitra Piroșcă, Romeo Vlădescu, Elisabeta Vlădescu, Elena Vlaicu, Georgeta Nistor, Mira Mustață și Zamfira Mustață. Mergând mai în urmă, dintre cei botezați de Vasile Asiev mai sunt doar 2 membri: Oprișan Cojocar și Ioan Drăgan.

Cu cea mai îndelungă membralitate, fiind botezată de pastorul Simion Voia, la ultimul său botez susținut în Brăila, pe 25 august 1946, este Eufrosina Ciucă. Prin cei 71 de ani de membralitate neîntreruptă, ea deține recordul absolut în această biserică. Luând în considerare membrii din toate generațiile, doar Dumitru Mihăilă a mai fost membru vreme de 60 de ani, toți ceilalți mai puțin. Parte a aproape trei sferturi din istoria bisericii, ea s-a botezat când membralitatea atinsese cea mai scăzută cotă, din toți cei 100 de ani. Contextul era tensionat, atât în biserică cât și în afara ei, țara fiind după război, lovită greu de plaga comunistă și de foamete. A văzut însă mâna cea bună a lui Dumnezeu, care a zidit și înălțat biserica, an de an, mai presus de așteptările oricui. Dârzenia ei, în toate furtunile vieții, statornicia pe cale, disponibilitatea de a sluji și credința nestrămutată că Dumnezeu are pregătit ceva bun pentru noi, indiferent cât de vitrege par circumstanțele, toate acestea m-au inspirat. De aceea, îi dedic această lucrare, pe care fără ea nu aș fi realizat-o.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

CĂRȚI:

***

1989 *История Евангельских Христиан-Бaptистов в СССР. Москва: Издательство ВЦЕХБ. [Istoria Creștinilor Evanghelist-Baptiști din URSS. Moscova: Editura VSEHB.*

***

1930 *Recensământul General al Populației României, Vol II, Partea a 2-a. București, Imprimeria Națională.*

ACHIM, Viorel (editor)

2013 *Politica regimului Antonescu față de cultele neoprotestante: Documente. București, Polirom.*

ANDREIESCU, Valeriu

2012 *Istoria penticostalismului românesc, Vol. I. Oradea, Casa Cărții.*

ARDEU, Petru.

2005 *Scurt istoric penticostal. Lucrare tipărită fără elemente bibliografice.*

ARGETOIANU, Constantin

1995 *Memorii, Vol. V. București, Editura Machiavelli.*

BANU, Florian et al.

2006 *Securitatea: structuri-cadre, obiective și metode, Vol. I (1948-1967). București, Editura Enciclopedică.*

BIXBY, W. M.

1876 *An Outline History of the Foreign Missions of the Methodist Episcopal Church. Syracuse, NY.*

BODEANU, Denisa

2007 *Neoprotestanții din Transilvania în timpul regimului comunist. Cluj-Napoca, Editura Argonaut.*

BOTOȘĂNEANU, Grigorie Leu

1929 *Confesiuni și Secte. Studiu istoric misionar. București, Tip. cărților bisericești.*

BRÂNZEI, Daniel

2002 *Amintiri cu sfinți, Vol. I. Arad, Multimedia.*

BUNACIU, Ioan

1981 *Istoria răspândirii credinței baptiste în România. București, Editura UCCBR.*

2006 *Istoria Bisericii Baptiste din România. Oradea, Editura Făclia.*

2011 *Crâmpeie de istorie din propovăduirea Evangheliei în Biserica baptiste din România 1874-1984. Oradea, Editura Făclia.*

- BUNACIU, Ioan și BUNACIU, Otniel
 1997 *Istoria răspândirii credinței baptiste*. București, Ed. Universității București.
- BAPTIST WORLD ALLIANCE
 1911 *Record of Proceedings, The Baptist World Alliance Second Congress, Philadelphia, June 19-25, 1911*. Philadelphia, Harper & Brother Co.
- BYFORD, Chas. T.
 1912 *Peasants and Prophets (Baptist Pioneers in Russia and South Eastern Europe)*, Second Edition. London, James Clark & Co.
- COMȘA, Grigorie
 1927 *Baptismul la români*. Arad, Editura Diecezană.
- CROITOR, Vasilică
 2010 *Răscumpărarea memoriei. Cultul pentecostal în perioada comunistă*. Medgidia, Succeed Publishing.
- DONAT, Rudolf
 1960 *Das Wachsende Werk: Ausbreitung der deutschen Baptistengemeinden durch 60 Jahre (1849 bis 1909)*. Kassel, J. G. Oncken Verlag.
- DUGULESCU, Petru
 2003 *Ei mi-au programat moartea*. Timișoara, Editura Marineasa.
- GIURESCU, Constantin C.
 1968 *Istoricul orașului Brăila din cele mai vechi timpuri până astăzi*. București, Ed. Științifică.
- GROSSU, Sergiu
 1992 *Calvarul României creștine*. Chișinău, Convorbiri literare.
- JONES, Vasile W.
 1953 *Istoria Bapțiștilor Români din America*. Detroit, RBA.
- KUZNETSOVA, Miriam R.
 2009 *Early Russian evangelicals (1874-1929): historical backgr. & hermeneutical tendencies based on I. V. Kargel's heritage*. Ph.D. diss., Univ. of Pretoria.
- LATIMER, Robert Sloan
 1907 *Dr. Baedeker and his Apostolic Work in Russia*. London, Morgan & Scott.
- MANEA, Ion
 2009 *Istoricul Bisericii Pentecostale «Vestea Bună»*. București, Pleroma.
- MORARU, Camelia et al.
 2002 *Stenogramele ședințelor Biroului Politic al CC al PMR, Vol. 1: 1948*. București, Arhivele Naționale ale României.

- NEAGOE-PLEȘA, Elis și PLEȘA, Liviu
 2006 *Securitatea: structuri-cadre, obiective și metode*, Vol. II (1967-1989). București, Editura Enciclopedică.
- POP, Ilie
 2016 *Un secol de har*, Ediție revizuită, în format electronic. București, 2016.
- POPOVICI, Alexa
 2007 *Istoria bapțiștilor din România 1856-1989*, ed. revizuită. Oradea, Ed. Făclia.
- POPOVICI, Petru
 1992 *Lumini Peste Veacuri*, Vol. II. Korntal, Lumina Lumii.
- SAMOILĂ, Gheorghe
 2013 „*Eu știu că ei mă vor ucide...*” *Isaac Feinstejn (1904-1941). Un evreu român, martir al lui Hristos*. Iași, Editura PIM.
- SEZONOV, Emmanuel
 1980 *Cronica familiei Sezonov*. Houston, Publicată de autor.
- ȘANDRU, Trandafir
 1992 *Biserica Penticostală în Istoria Creștinismului*. București, Editura Bisericii lui Dumnezeu Apostolice din România.
- 1997 *Trezirea spirituală penticostală din România*. București, Editura I.T.P.
- THOMPSON, A. E.
 1902 *A Century of Jewish Missions*. London, Fleming H. Revell Co.
- ȚON, Iosif
 1999 *Confruntări*. Oradea, Cartea Creștină.
- ВАЛЪКЕВИЧ, В. А.
 1900 *Записка о пропаганде протестантских сект в России и в особенности на Кавказе*. Тифлис, б. изд. [Valkevici, V. A. *Consemnări despre propaganda sectelor protestante în Rusia, în mod particular în Caucaz.*]

LUCRĂRI ÎN MANUSCRIS

- BABAN, Dumitru
 1946 *Istoria creștinilor bapțiști din România. Bapțișmul în România de la 1856 și până la 1946*. Constanța, lucrare în manuscris.
- CIORTUZ, Aneta (n. 1934)
 2017 Interviu luat de Tiberiu Ciortuz, la diverse date.
- CIUCĂ, Eufrosina (n. 1929)
 2016 Interviu luat de autor, la diverse date.

- GHIȚĂ, Ovidiu (editor)
- 2014 *Scurt istoric al bisericii creștine baptiste Galați. Extras din notițele fiicelor lui Radu Mihai: Cornelia, Otilia și Gabriela.* Lucrare în manuscris.
- GRENADEROV, Leon
- BCB Tulcea – Registru de membri.* (Originalul se află în arhiva lui Herbert Klukas).
- HEITMANN, Rolf G.
- 2007 *Jewish Mission to Hungary.* Paper presented at LCJE International Conference, Keszthely, Hungary.
- KJAER-HANSEN, Kai.
- 2002 *Evangelizing with Yechiel Lichtenstein in 19th Century Eastern Europe.* Paper presented at Nineteenth North American LCJE Meeting, Orlando.
- MOTRESCU, Lughin
- Istoria bapțiștilor din Bucovina.* Lucrare în manuscris.
- ПАВЛОВ, В. Г.
- 1910 *ДНЕВНИК 1910 ГОД* [V. G. Pavlov, *Însemnări zilnice, 1910.*]
- SCHLIPF, Benjamin
- 1962 *Letter to Elsbeth Rauschenberger* (March 23). Copie în posesia autorului.
- SEZONOV, Iacob
- 1973 *Carte de Aducere Aminte.* Lucrare în manuscris, ABCBST.
- SEZONOV, Paul
- Biografie scurtă și romanțată a familiei bunicului meu Georg Fischer.* Lucrare în manuscris, aflată în custodia dr. Răzvan-Cristian Stoica.
- SEZONOV, Virgil
- Schiță cronologică BCB Brăila.* Lucrare în manuscris, ABCBST.
- THIELMANN (Wieler, Martens), Helena
- 1922 *Life Story of Helena (nee Thielmann) Wieler Martens (1851 - 1928).* Lucrare dactilografiată de Victor Thiessen după autobiografia Helenei Thielmann. Rückenau.
- TRIF, Ioan
- 1973 *Scurt istoric al Bisericii Creștine Baptiste Brăila.* Lucrare în manuscris, ABCBST.
- SERVING HIM
- Trust and Obey – The History of ServingHim.* (Lucrare nepublicată).

DOCUMENTE DE ARHIVĂ

- ABCBSTB (Arhiva BCB «Sfânta Treime» Brăila) – Integral.
ACNSAS, Dosar I 21563, Vol. 2.
ACNSAS, Dosar I 235032.
ACNSAS, Dosar I 041408, Vol. 1.
ACNSAS, Fond Documentar-București, Dosar nr. 11206, Vol. 11.
ACNSAS, dosar D 15.308, f.471, orig., dact. Citat în Achim, 482.
ACNSAS, dosar D 6904, f. 241. Citat în Achim, 492-493.
ANIC, fond PCM, dos. 361/1940, f. 134-135. Citat în Achim, 219-221.
ANIC, fond MJ-DJ, dos. 45/1942, f. 10, orig., dact. Citat în Achim, 472.
ASSC, Fond Documentar, Trif Ioan – Fișă biografică, 20 martie 1984, neclasificat.
ASSC, Fond Documentar, Diverse 1979, Documentar Brăila, nr. 10.196 / 09.07.1979, neprelucrat.
AUBCBR, „Evidența datelor predicatorului Ioan Staneschi.” 20 VIII 1949, Uniunea Comunităților Creștine Baptiste din R.P.R.
NARA, US Census, 1880, Newark, Essex, New Jersey.
NARA, US Passport Applications, 1795-1925, Kentucky, US.
NARA, Vermont, St. Albans Canadian Border Crossings, 1895-1954.
NARA, United States Census, 1930, District ED 45.

PUBLICAȚII

ADEVĂRUL DE BRĂILA

- 2010 „Sute de oameni au fost prezenți la funeraliile pastorului Iosif Șefănuți, dizident anticomunist, care a luptat cu maladia secolului, cancerul”, 5 mai, 2.

AMERICAN BAPTIST PUBLICATION SOCIETY

- 1920 „Missionaries, Special Workers etc., of the ABHMS.” *American Baptist Year-Book 1920*, Philadelphia, 323-325.

AMERICAN SOCIETY FOR MELIORATING THE CONDITION OF THE JEWS

- 1849 „Journal of Mr. J. Mayers. Visit to Ibraila.” *The Jewish Chronicle*, VI, 183.

AVERBUCH, L. I.

- 1934 „Secta pentacostalilor”, *Binevestitorul*, Anul XI, No. 3-4, p. 6-7.

BONDAREVA, Irina

- 2002 „Baptist Origins and Early Development in Moldova.” *Journal of European Baptist Studies*, Vol. 2.3, p. 35.

BRĂDIN, Gheorghe

- 1947 „Mișcarea penticostală din România”, *Vestitorul Evangheliei* (1 iunie), 5.

BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY

1856 *The 52nd Report of the British and Foreign Bible Society*, London, cvii-cviii.

1868 *The 64th Report of the British and Foreign Bible Society*. London, 155.

BRITISH SOCIETY FOR THE PROPAGATION OF THE GOSPEL AMONG JEWS

1859 „Wallachia.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort*, 42-43.

1859 „Ibraila.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort*, 135-139.

1867 „Ibraila.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort*, 15-16.

1870 „Decease of Rev. A. Gellert.” *The Jewish Herald, and Record of Christian Effort*, 110.

BURKHALTER, Frank E.

1923 „Rumanian Layman Builds Two Baptists Churches Out of His Own Proceeds.” *Baptist and Reflector*, Vol. 90, No. 6 (November 15), 3.

CIUCĂ, Dora

2010 „Clinica Diaconia, marea surpriză din partea lui Dumnezeu”, în *Almanah Mesaj 2010*. Arad, Carmel Print, 164-168.

CIUCĂ, Mihai

1990 „Sammy Tippit”, *Mesaj*, Anul I, Nr. 2, p.2.

„Tommy Watson”, *Mesaj*, Anul I, Nr. 2, p.4.

1991 „Colindând prin Basarabia”, *Mesaj*, Anul II, Nr. 1, p.8.

„Mesagerii dragostei lui Dumnezeu”, *Mesaj*, Anul II, Nr. 8, p.1.

2008 „Sfinți mai vechi și mai noi”, *Mersul Vremurilor*, 3 octombrie 2008, <http://www.mersulvremurilor.ro/uncategorized/sfinti-mai-vechi-si-mai-noi/>.

2010 „Interviu cu Iosif Ștefănuți”, *Mersul Vremurilor*, 2 mai 2010, <http://www.mersulvremurilor.ro/interviu/iosif-stefanuti/>.

„Iosif Stefanuti – Cronica funeraliilor”, *ProLogos*, 8 mai 2010, <https://prologos.ro/dale-crestinismului/iosif-stefanuti-cronica-funeraliilor/>.

2017 „Interviu, Beni Cocar”, *ProLogos*, accesat 20 mai 2017, <https://prologos.ro/dale-crestinismului/beni-cocar-mers-pe-urmele-domnului-isus-si-nu-vrut-sa-fac-nici-un-compromis-cu-securitatea/>.

CHIRILĂ, Ana-Elisabeta

2000 „Centrul de Pregătire Biblică Brăila”, *Almanah Mesaj 2000*. Brăila, 196-197.

2001 „Misionari în inima Bărăganului”, *Creștinul Azi*, Nr. 5, p. 12.

2005 „Centrul de Pregătire Biblică la sărbătoare...” *Creștinul Azi*, Nr. 3, p.16.

CHURCH MISSIONARY SOCIETY

1855 „Jews' Society.” *The Missionary Register for MDCCCLV*, London, 80-81.

CREȘTINUL AZI

2005 „Conferința pastorală «Glorificarea lui Dumnezeu»”, Nr. 4, p. 15.

CUVÂNTUL ADEVĂRULUI

1931 „În pragul Anului Nou”, Anul III, No. 1 (10 ianuarie), 1.

FARUL CREȘTIN

1934 Anul II, Nr. 10-11, p. 7.

1935 Anul III, Nr. 2, p. 7.

1935 Anul III, Nr. 20, p. 7.

1940 Anul VIII, Nr. 8 (24 februarie), 2-5.

Anul VIII, Nr. 10 (18 mai), 3.

FARUL MÂNTUIRII

1920 Berbecar, Vasile. „Congresul nostru”, Anul I, Nr. 4 (martie), 28-29.

„Donațiuni pentru Palatul Evangheliei”, Anul I, Nr. 7 (iunie), 6.

Teohari, I. „În Brăila”, Anul I, Nr. 7 (iunie), 53.

Tașcă, Radu. „O cale de misiune”, Anul I, Nr. 10 (septembrie), 75.

1923 Anul IV, Nr. 12, p. 8.

1924 „Botezuri”, Anul V, Nr. 7 (1 aprilie), 8.

Anul V, Nr. 16-17, p. 12.

Sezonov, Andrușa. „Botezuri”, Anul V, Nr. 21-22 (noiembrie), 15.

1925 Sezonov, Andrușa. „Căsătorii”, Anul VI, Nr. 3 (februarie), 8.

„Informațiuni”, Anul VI, Nr. 10 (mai), 8.

„Știri diverse”, Vol. VI, Nr. 13/14 (iulie), 14.

Sezonov, Lucașa. „O serbare dată de «Cercul fetelor și Școala de Duminică» din Tulcea, în ziua de 9 august”, Vol. VI, Nr. 19 (1 octombrie): 3-4.

„Botezuri”, Anul VI, Nr. 21 (1 noiembrie), 7.

„Conferința Cercului România Veche”, Anul VI, Nr. 21 (1 noiembrie), 6.

„Congresul UCBR din România”, Anul VI, Nr. 21 (1 noiembrie): 5.

1926 „Brăila”, Anul VII, Nr. 18 (15 septembrie), 7.

„București”, Anul VII, Nr. 23-24 (decembrie), 14.

1927 „Căsătorii”, Anul VIII, Nr. 3 (februarie), 8.

Oprescu, Titi. „Serbarea Societății Femeilor «Tabita» din Brăila”, Nr. 6, 7-8.

„Mica Publicitate”, Anul VIII, Nr. 7-8 (aprilie), 16.

1928 Popa, I. „Note din călătorie”, Vol. IX, Nr. 1 (ianuarie), 14.

„Brăila”, Vol. IX, Nr. 4 (februarie), 6.

„Interne”, Vol. IX, Nr. 9 (1 mai), 7.

„Știri din lumea religioasă”, Vol. IX, Nr. 11 (1 iunie), 8.

„Congresul General al U.C.B.R.” Anul IX, Nr. 23/24 (decembrie), 12-13.

1929 Anul X, Nr. 1-2, p. 13.

1929 Sezonov, Andrușa. „Serbare”, Anul X, Nr. 7-8 (aprilie), 12.
Oprescu, Titu. „Comediile Penticostalilor”, Nr. 14-15, p.10.

1931 Nr. 10-12, p. 8-9.

1932 „Un mare filantrop”, Anul XIII, Nr. 1 (10 ianuarie), 5-6.
„Botez”, Anul XIII, Nr. 1 (10 ianuarie), 12.

ROMANIAN BAPTIST CHURCH CHICAGO

2004 V. P., „Iașa I. Sezonov” *Buletin duminical*, (22 august), 4.

2005 „Anna Sezonov”, *Buletin Duminical*, (21 august), 2.

FOAIA DIECEZANĂ

1924 „Sectele religioase din România.” Anul XXXIX, Nr. 36 (8/21 sept.), p.3.

GACEA, Aurel

2006 „Consacrarea unui nou pastor.” *Creștinul Azi*, Nr. 3, p.16.

2008 „Comunitatea Bisericilor Creștine Baptiste Brăila.” *Creștinul Azi*, Nr. 5, p.17.
„Comunitatea Bisericilor Creștine Baptiste Brăila - continuare.” *Creștinul Azi*,
Nr. 6, p.15.

GHEORGHE, Marian

1997-2002 Colecția *Monitorul de Brăila*

2003-2008 Colecția *Obiectiv de Brăila*

GHIȚĂ, Ovidiu

2010 „Cum a început totul”, în *Almanah Mesaj 2010*. Arad, Carmel Print, 147.

GILL, Everett

1922 „First Annual Report on New European Missions”, *Annual of the Southern Baptist Convention*, Jacksonville, Florida (May 17-22), 30.

GREDDYS, Louis A.

1914 „Pocaiti or «Repenters»” *Missions*, Vol.5, Boston, 542.

GUMENĂI, Ion

2013 „Considerații cu privire la denominațiunile religioase din Basarabia în secolul al XIX-lea.” *Studia Universitatis Moldaviae*, nr. 4 / 64, p. 37.

ÎNDRUMĂTORUL CREȘTIN BAPTIST

1952 Nicoară, Macavei. „Constituția Stalinistă”, Anul VII, Nr.1, p. 7.

1955 Anul X, Nr. 12 (decembrie), 8-9.

1965 Anul XX, Nr. 5-6 (mai-iunie), 21.

1968 Cociș, Gheorghe. „Pastorul Stupariu Ștefan”, Nr. 5, p. 6.

1978 Anul XXXIII, Nr. 7-8, p. 4.

1979 Bunaciu, Ioan. „Credința baptistă în județele Brăila și Galați”, Nr. 1-2, 18.

1981 „A căzut un cedru”, Anul XXXVI, Nr. 1, p. 6.

- 1981 Grenaderov, Leon. „Păstor, Asiu Vasile”, Anul XXXVI, nr. 9-10, p. 16.
- 1984 „Congresul Cultului Creștin Baptist din RSR”, Nr. 5-6 (mai–iunie), 11.
- LONDON SOCIETY FOR PROMOTING CHRISTIANITY AMONGST THE JEWS
- 1849 *Jewish Intelligence and Monthly Account of the Proceedings of the London Society for Promoting Christianity amongst the Jews*, Vol. XV, 344-345.
- 1854 „Bucharest.” *The Jewish Advocate for the Young*, Vol.X, 16-17.
 „Bucharest”, *The Forty-Sixth Report of the LSPCJ*, 52.
- LUPAȘCU, Gheorghe
- 1990 „Când oceanul devine Cuvânt”, *Mesaj*, Anul I, Nr. 5, p.4.
- MONITORUL OFICIAL: Anii 1913; 1939-1942; 1948
- MONTGOMERY, Mrs.
- 1922 „A Bit of Rumanian History.” *Missions*, Vol. XIII, New York, 304.
- MOSCU, Ștefan
- 1929 „Stăruința după botezul cu Duh Sfânt.” *Glasul Adevărului*, Anul I, No. 2, p. 4.
- 1935 „Un apel al fraților din L. Catargiu.” *Cuvântul Adevărului*, vol. 7, No. 5, p. 12.
- MUNTEANU, Stan
- 1997 „A fost inaugurată Biserica Baptistă Sfânta Treime”, *Libertatea*, (26 nov.), 4.
- THE MISSIONARY SOCIETY OF THE METHODIST EPISCOPAL CHURCH
- 1870 *Fifty-First Annual Report Of The Missionary Society Of The Methodist Episcopal Church For The Year 1869*, New York, 131.
- PETCU, Adrian Nicolae
- 2009 „Activitatea Departamentului Cultelor în atenția Securității (1970-1989)”, *Caietele CNSAS*, Anul II, nr. 2, p. 76.
- 2013 „Împuternicitul de culte – între conformism și asigurarea libertății religioase.” *Caietele CNSAS*, anul VI, nr. 1-2, p. 14; 27.
- PETCU, Adrian Nicolae și BODEANU, Denisa
- 2009 „Contribuții la întocmirea unui dicționar al ofițerilor de Securitate (Problema Culte-Secte).” *Caietele CNSAS*, Anul II, nr. 1, p. 62-68.
- PIROȘCA, Ionatan
- 1991 „Lăsați-i să sufere!”, *Mesaj*, Anul II, Nr. 9, p.1.
- 2000 „Biserica «Sfânta Treime» Brăila”, *Almanahul Mesaj 2000*. Brăila, 229.
- PRODAN, Vasile
- 1941 „Fifty Years of Progress among the Roumanian Baptists.” *The Chronicle: A Baptist Historical Quarterly*, Vol. IV, Number 1, 11.
- RENAȘTEREA
- 1927 „Seminarul baptist din București”, Anul V, Nr. 10 (6 martie), 17.
- 1928 „Noua Lege a Cultelor”, Anul VI, Nr. 7 (12 februarie), 1-2.

RHODES, Robert

2003 „Christian Aid Ministries Inc., Berlin, Ohio.” În, *Preservings*, No. 22, p. 87.

ROBBINS, G. R.

1908 „My Romanian Brethren.” *The Baptist Home Mission Monthly*, Vol.XXX, New York: American Baptist Home Mission Society, 27.

SCARFE, Alan

1976 „Romanian Baptists and the State.” *Religion in Communist Lands*, Vol. 4, No. 2 (Summer), 15-17.

1979 „Dismantling a Human Rights Movement: a Romanian Solution.” *Religion in Communist Lands*, vol. 7, No. 3, p. 166-177.

SILVEȘAN, Marius

2011 „Ordinul secret al Mareșalului Antonescu privind deportarea bapțiștilor în Transnistria.” *Creștinul Azi*, Nr. 6 (noiembrie – decembrie), 18-19.

2016 „Lupta pentru libertate religioasă a credincioșilor creștini bapțiști din România. Memoriul din decembrie 1989 al delegaților Comunităților creștine bapțiștice din România către președintele Nicolae Ceaușescu.” În *Jurnalul libertății de conștiință*, p. 416-431.

SOLHEIM, Magne

1991 „Jewish Missions in Romania.” *Mishkan*, No.14, p. 43.

ȘTEFĂNUȚI, Iosif

2000 „Mesaj dintr-un salon de terapie intensivă”, *Almanahul Mesaj 2000*, 55-57.

2010 „Cum am trăit decembrie 1989”, *Almanah Mesaj 2010*. Arad, Carmel Print, 6.
„Har, Slujire și Suferință”, *Almanah Mesaj 2010*. Arad, Carmel Print, 124.

TALOȘ, Vasile Alexandru

2008 „Biserica și securitatea.” (Document pdf publicat pe 14 ianuarie 2008, pe blogul personal <https://vasilealexandrutalos.wordpress.com> și retras ulterior).
„Un răspuns în doar.. 10 zile.” *Amintiri cu sfinți*, 5 martie 2008, <https://amintiricusfinti.wordpress.com/2008/03/05/vasile-talos/>.

2010 „Pasiunea pentru biserica locală. Moștenirea educației biblice subterane”, în *Almanah Mesaj 2010*. Arad, Carmel Print, 136-137.

TIPEI, Pavel Riviș

2007 „1922-2007 85 de ani de la înființarea primei biserici pentecostale din România.” Cuvântul Adevărului, Seria II, Anul XVIII, Nr. 12, p. 7.

ȚON, Joseph

1973 „Baptists în Romania.” *Religion in Communist Lands*, Vol. 1, No. 6, p. 19-20.

ZIELINSKI, Victoria

1973 „Vom Schicksal der Familie Adam Sezonov an Braila.” *Jahrbuch Dobrudscha-Deutschen*, ed. Otto Klett, 142.